

PMT
pensioenfonds
Metaal & Techniek

**JAARVERSLAG
2021**

Contact

Pensioenfonds Metaal en Techniek

Postbus 30020

2500 GA Den Haag

Telefoon (070) 316 08 60

E-mail info@pmt.nl

Internet www.pmt.nl

Twitter [@pmt_pensioen](https://twitter.com/pmt_pensioen)

Facebook <https://www.facebook.com/pmtpensioen>

Ontwerp

Proforma | visual identity, Rotterdam

(Joop Ridder en Paul Scholte)

Illustraties cover en hoofdstukpagina's

Joost Swarte

Infographics

Proforma | visual identity, Wendy van Veen

Realisatie

Bestuursbureau Pensioenfonds Metaal en Techniek, Den Haag

JAAR VERSLAG 2021

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
Profiel	7
Organisaties	8
Missie, visie en ambities	9
Kerncijfers	13
De ambities van PMT	21
1 Een goed pensioen	22
2 Evenwichtig beleggingsbeleid	30
3 Integer, betrouwbaar en wendbaar	37
4 Proactief en zichtbaar	45
5 Laagdrempelig en betrokken	49
6 Pensioen op verantwoorde wijze	60
7 Kosten	72
Vooruitblik	78
Verantwoording en toezicht	83
Over PMT	95
Organisatie van Openbaar Belang (OOB)	96
Organisatie PMT	97
Bestuur en functionarissen PMT per 31 december 2021	98
Werkgeversvertegenwoordigers in het bestuur	101
Werknemers- en pensioengerechtigdenvertegenwoordigers in het bestuur	102
Raad van toezicht	103
Vergoedingen	104
Enkelvoudige jaarrekening 2021 ¹	109
8 Enkelvoudige balans	110
9 Enkelvoudige staat van baten en lasten	111
10 Enkelvoudig kasstroomoverzicht	112
11 Algemene toelichting en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	113
12 Toelichting op de enkelvoudige balans	125
13 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	139
14 Risicoparagraaf	140
15 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	155
16 Actuariële analyse	164
Geconsolideerde jaarrekening 2021	165
17 Geconsolideerde balans	166
18 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2021	167
19 Geconsolideerd kasstroomoverzicht	168
20 Geconsolideerde algemene toelichting en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	169
21 Toelichting op de geconsolideerde balans	172
22 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	176
23 Risicoparagraaf	178
24 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	179
25 Gebeurtenissen na balansdatum	184
26 Overige toelichtingen	185
Overige gegevens	187
Statutaire regeling	188
Actuariële Verklaring	189
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	191
Begrippenlijst	201

¹ Anders dan te doen gebruikelijk is de enkelvoudige jaarrekening vóór de geconsolideerde jaarrekening opgenomen. De reden hiervan is dat de enkelvoudige jaarrekening het beste inzicht biedt in de financiële positie van het pensioenfonds en aansluit bij de overige externe publicaties en de in het bestuursverslag opgenomen beleidsinformatie.

VOORWOORD

We openen dit jaarverslag met het uitspreken van onze steun aan de Oekraïense bevolking. Onze gedachten zijn bij hen. Net als de rest van de wereld zijn we zeer geschokt door de Russische invasie en de gruwelijkheden die in Oekraïne plaatsvinden. Het heeft ons doen besluiten om onze aandelen in de bedrijven in Rusland te verkopen. We hebben nog gekeken of we bij verkoop onderscheid konden maken tussen effecten op eerste levensbehoeften van de Russische bevolking en de financiering van de oorlog, maar dat bleek onmogelijk.

Onze sector Metaal en Techniek

Onze sector kent een diversiteit aan vakmensen; mannen en vrouwen die ervoor zorgen dat ons huis wordt verwarmd of gekoeld, de auto wordt gerepareerd, dat we fietsen, in de tuin onder een zonnenscherm kunnen zitten, ons huis geïsoleerd wordt en dat we straks van gas naar andere energiebronnen kunnen overstappen. Zelfs de sieraden die we dragen komen voort uit de handen van onze vakmensen. Zij dragen bij aan onze economie, welvaart, behoeften, gemak én aan de technologische vooruitgang in Nederland. Kortom: een sector waar we trots op kunnen zijn met mannen en vrouwen die we hard nodig hebben. Voor deze vakmensen zetten wij ons in voor een goed aanvullend inkomen bij ouderdom en bieden we zekerheid aan hen die moeten terugvallen op het fonds, zoals bij overlijden, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. Dit kan omdat we uitvoering geven aan een collectieve, verplicht gestelde regeling waarin we risico's met elkaar delen.

Op welke wijze we daar aan hebben gewerkt in 2021, kunt u lezen in dit jaarverslag.

Stijgende dekkingsgraad, geen verlaging van pensioenen en indexatie mogelijk vanaf 105%

In 2020 brachten wij het goede nieuws dat we de pensioenen in 2021 niet hoefden te verlagen vanwege de vrijstellingsregeling van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit jaar maakten we geen gebruik van deze regeling. Vanwege de stijging van de dekkingsgraad van 96,3% in januari 2021 naar 106,7% einde van dat jaar hoefden we de pensioenopbouw en -uitkeringen niet te verlagen. Helaas hebben we de pensioenen ook niet kunnen verhogen. We snappen heel goed dat – gezien het niet indexeren sinds 2008 en de hoge inflatie van nu - dit heel teleurstellend is en dat onze gepensioneerden dat dagelijks merken in de portemonnee. Het aangekondigde politieke besluit om indexatie mogelijk te maken vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105% omarmen wij dan ook.

De toekomst van het pensioen

In 2021 hebben we ons intensief beziggehouden met de voorbereidingen voor de invoering van het nieuwe pensioencontract. We hebben een bestuurlijke werkgroep opgericht waar we de verschillende aspecten van het nieuwe pensioencontract, zoals kenmerken van de beide typen contracten, de solidariteitsreserve, projectierendement, communicatie en invaarmethoden, bespreken. Niet alleen de vormgeving van het nieuwe pensioencontract maar ook de transitiefase heeft de aandacht van het bestuur. Daarbij staat de vraag centraal hoe PMT de bestaande aanspraken en uitkeringen op een evenwichtige en beheerste wijze kan onderbrengen in de nieuwe regeling. We hebben een reactie gegeven op de consultatieversie van het wetsvoorstel waarbij uitvoerbaarheid, voldoende ruimte voor maatwerk, uitlegbaarheid en een beheerste transitie onze belangrijkste uitgangspunten waren. Naast deze reactie hebben we ook samen met andere fondsen punten onder de aandacht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gebracht.

Ook hebben we veelvuldig gesproken met onze sociale partners en informatie-bijeenkomsten gehouden om iedereen te voorzien van de benodigde informatie over de aanstaande veranderingen. Heel belangrijk want zij hebben die informatie nodig om besluiten te kunnen nemen over bijvoorbeeld de keuze van het contract en invaren. We overlegden met ons verantwoordingsorgaan waarin werknemers, gepensioneerden en werkgevers zijn vertegenwoordigd. Daarnaast vinden we het belangrijk om ook zelf, als voorzitters van PMT, rechtstreeks met onze deelnemers en pensioengerechtigden in gesprek te zijn en te horen waar zij zich zorgen over maken en welke vragen ze hebben over het pensioen en de toekomst daarvan. We doen dat op bijeenkomsten, die we speciaal voor hen, live en digitaal organiseren. Dat blijven we doen.

Inmiddels is het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen aangeboden aan de Tweede Kamer. Dit wetsvoorstel is een langverwachte stap naar een toekomstbestendig pensioenstelsel. We zijn er aan toe, want het huidige stelsel knelt. Door de huidige regels moeten we hoge buffers aanhouden. Zelfs in tijden met goede rendementen kunnen we de pensioenen niet verhogen en dreigde de afgelopen jaren zelfs een verlaging. In het nieuwe stelsel is de kans op verhoging van pensioenen groter wanneer de rendementen positief zijn en zien deelnemers positieve beleggingsresultaten straks sneller terug in de hoogte van de pensioenen. In slechte economische tijden zal het effect ook eerder merkbaar zijn, maar het nieuwe stelsel biedt nog steeds mogelijkheden om de effecten daarvan te dempen en solidariteit te behouden.

COVID-19 en verlenging betalingsregelingen voor werkgevers

Het lijkt misschien al weer ver weg maar 2021 was nog steeds een jaar dat grotendeels in de ban van het COVID-19 virus was. We hebben verdere invulling gegeven aan een hybride werkwijze, waarbij medewerkers thuis of op kantoor kunnen werken. Dit wordt voortgezet in 2022. Ook onze bestaande coulantmaatregelen voor werkgevers blijven gelden in het eerste half jaar van 2022. Dit betekent dat werkgevers gebruik kunnen maken van het uitstellen van premiebetalingen en afsluiten van betalingsregelingen en brengen we geen rentes of boetes in rekening bij te late betalingen.

In gesprek met bedrijven over klimaat en onze bijdrage aan de energietransitie

De klimaatverandering van de afgelopen decennia, waarvan de gevolgen wereldwijd steeds vaker zichtbaar zijn, staat hoog op de maatschappelijke en politieke agenda. Om klimaatverandering en de effecten hiervan zoveel mogelijk te beperken is het van belang dat de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen. Wij gaan daarom als aandeelhouder in gesprek met alle 44 beursgenoteerde bedrijven in de olie- en gasector die we in portefeuille hebben om ze ertoe te bewegen hun CO₂-uitstoot sneller te reduceren. Wij gaan in gesprek omdat wij geloven dat engagement toegevoegde waarde heeft. Dat doen we graag met andere institutionele beleggers omdat we er van overtuigd zijn dat we gezamenlijk het verschil kunnen maken. Tegelijkertijd gaan we meer investeren in projecten die positief bijdragen aan de energietransitie, wat een impuls zal geven aan duurzame werkgelegenheid in de sector metaal en techniek.

Vernieuwing pensioenadministratie, samenwerking en kosten

Wij willen op het gebied van onze dienstverlening een stap vooruit zetten. Daarvoor zijn grootschalige veranderingen nodig in de IT-structuur bij MN, de uitvoerder van ons pensioen- en vermogensbeheer. In de afgelopen jaren hebben we hierin al geïnvesteerd, waardoor de kosten zijn gestegen. In 2021 hebben we besloten om voor de verdere IT-ontwikkeling MN hierin te laten samenwerken met PGGM, de uitvoeringsorganisatie van PFZW. Wij zien deze samenwerking als een positieve ontwikkeling.

Door de investeringen in de ICT-vernieuwing en het vertrek van PME bij onze uitvoerder MN verwachten we dat de kosten voor de uitvoering van het pensioenbeheer per deelnemer in de komende jaren zullen stijgen. Het is nooit leuk om een stijging van kosten aan te kondigen maar we gaan er vanuit dat na de realisatie van de IT-vernieuwing en het wegwerken van schaalnadelen door het vertrek van PME de kosten voor pensioenuitvoering weer een dalende trend laten zien.

Afsluiting met visie op de uitvoering in de toekomst

De wereld verandert, het pensioen verandert en dan is het vanzelfsprekend dat wij ervoor zorgen dat de dienstverlening straks past bij de behoeften van onze deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Want hoe gaan deelnemers straks om met meer verantwoordelijkheid voor het eigen pensioen en wat verwachten zij daarbij van ons? We verwachten ook meer vragen over inkomensonzekerheid, ook van nabestaanden. PMT moet zich instellen op meer gepersonaliseerde communicatie, bijvoorbeeld bij belangrijke levensgebeurtenissen en het gebruik van keuzemogelijkheden. Werkgevers willen het ook goed geregeld hebben voor hun werknemers en daar goede ondersteuning bij krijgen.

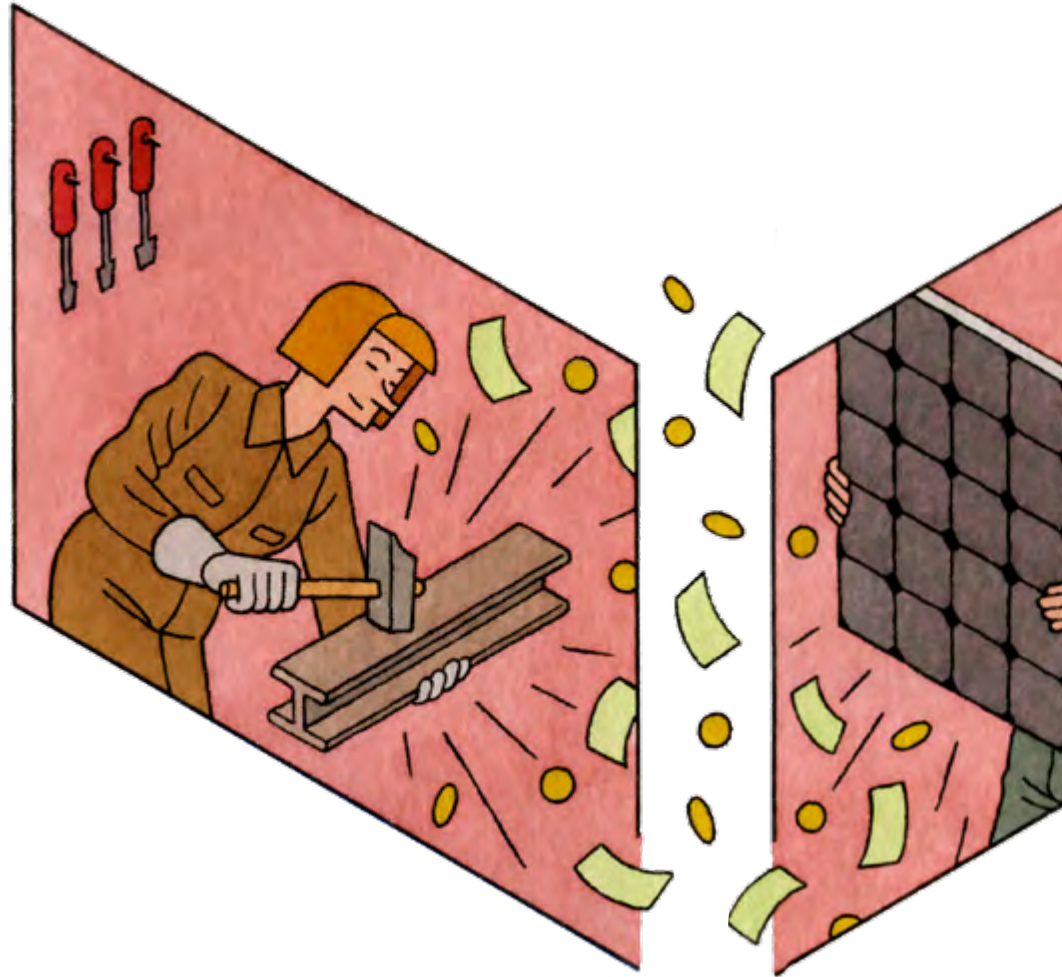
Om in te spelen op de veranderingen hebben wij in het afgelopen jaar onze visie op de uitvoering van de PMT-pensioenregeling geformuleerd, met een horizon van 2030: voorbij de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Onze toekomstbeelden nemen we mee in de gesprekken met de sociale partners over de toekomstige ontwikkelingen in de regeling. Want ook in 2030 zullen het solidaire karakter van het tweede-pijler-pensioen én de toegevoegde waarde van pensioen als arbeidsvoorwaarde in onderling verbonden sectoren nog altijd de fundamenten van de pensioenregeling vormen, vertaald naar een uitvoering die dichtbij onze deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers staat.

Den Haag, 12 mei 2022

Het bestuur

J.P.M. Brocken, voorzitter namens de werknemers en pensioengerechtigden

T.W. Troost, voorzitter namens de werkgevers

PROFIEL 2021

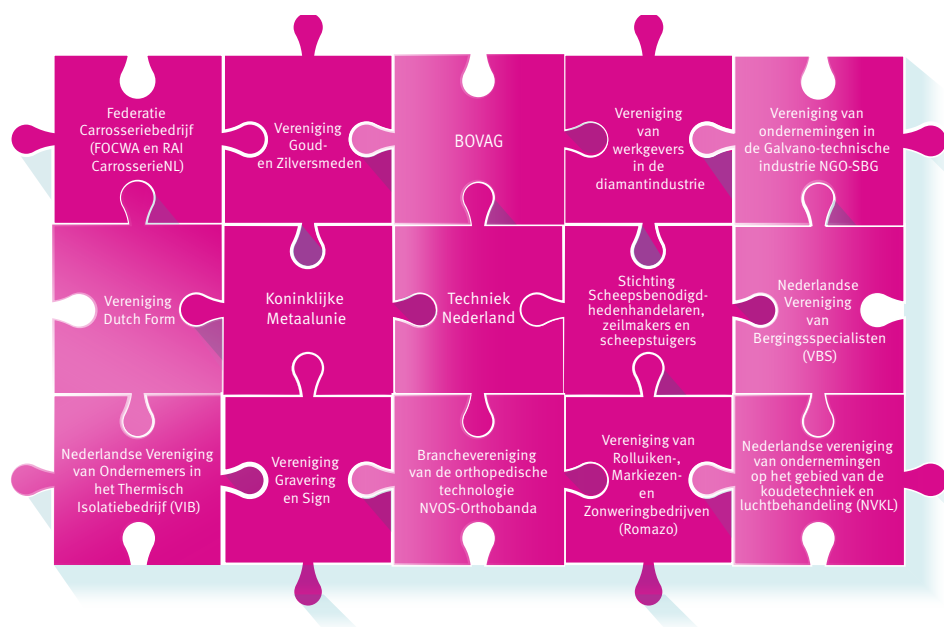
ORGANISATIES

Bij het Pensioenfonds Metaal en Techniek zijn werkgevers en werknemers aangesloten die vallen onder de verplichtstellingsbeschikking.

De werkgeversleden in het bestuur worden voorgedragen door de Federatie Werkgeversorganisaties Techniek (FWT), waar verschillende werkgeversorganisaties uit de Metaal en Techniek bij zijn aangesloten.

Bedrijven die zijn aangesloten bij PMT zijn doorgaans aangesloten bij één van de volgende organisaties:

- Koninklijke Metaalunie
- Techniek Nederland
- BOVAG
- Federatie Carrosseriebedrijf (FOCWA en RAI CarrosserieNL)
- Nederlandse Vereniging van Ondernemers in het Thermisch Isolatiebedrijf (VIB)
- Nederlandse vereniging van ondernemingen op het gebied van de koudetechniek en luchtbehandeling (NVKL)
- Vereniging Goud- en Zilvermeden
- Vereniging Dutch Form
- Vereniging van ondernemingen in de Galvano-technische industrie NGO-SBG
- Vereniging Gravering en Sign
- Nederlandse Vereniging van Bergingsspecialisten (VBS)
- Vereniging van Rolluiken-, Markiezen- en Zonweringbedrijven (Romazo)
- Vereniging van werkgevers in de diamantindustrie
- Stichting Scheepsbenodigdhedenhandelaren, zeilmakers en sloopstuigers
- Branchevereniging van de orthopedische technologie NVOS-Orthobanda

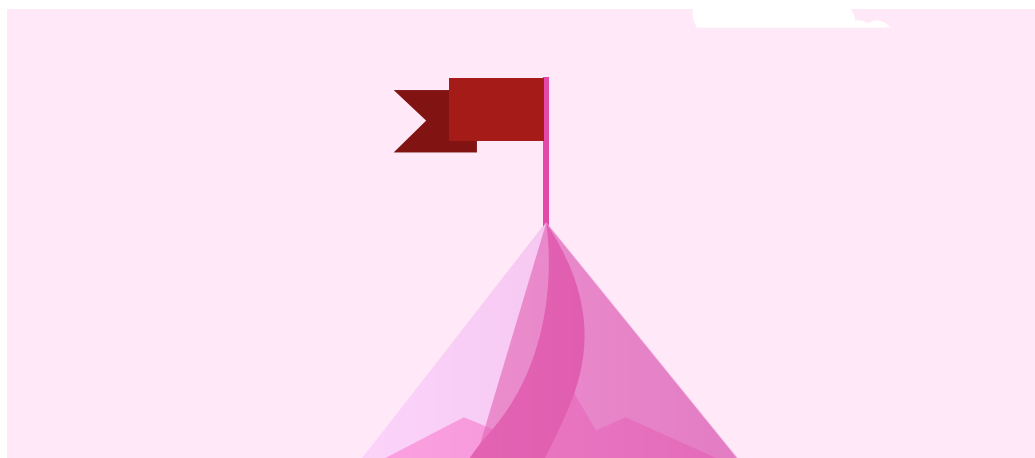

De werknemersleden in het bestuur worden voorgedragen door de volgende vakorganisaties:

- FNV
- CNV Vakmensen

De leden namens de pensioengerechtigden in het bestuur worden voorgedragen door de pensioengerechtigde leden van het verantwoordingsorgaan.

MISSIE, VISIE EN AMBITIES

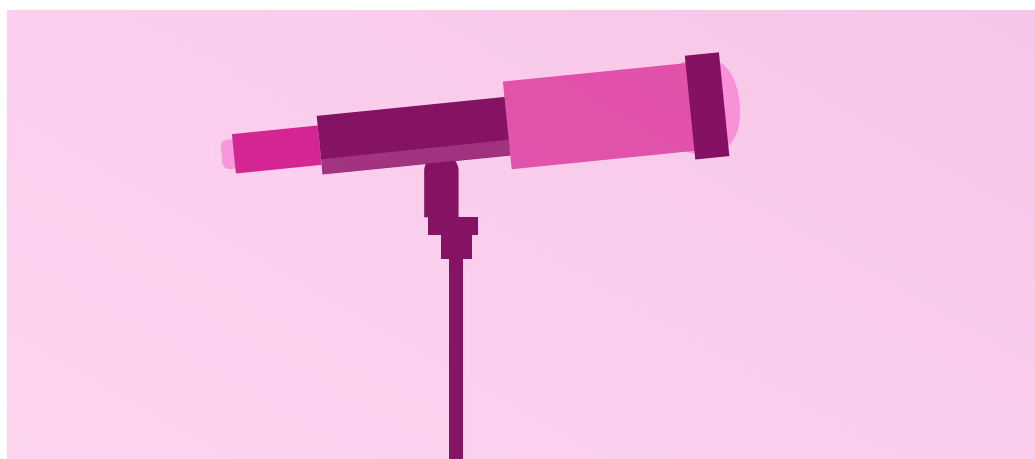

MISSIE PMT

PMT zorgt voor een betaalbaar, duurzaam en zoveel mogelijk waardevast pensioen voor alle deelnemers. We weten wat er speelt en anticiperen op toekomstige ontwikkelingen.

Er wordt samengewerkt met deelnemers, werkgevers en sociale partners. Het belang van deelnemers staat altijd voorop.

PMT is laagdrempelig en geeft deelnemers – zowel digitaal als in persoonlijk contact – optimaal inzicht in hun pensioen en in hun keuzemogelijkheden. Ook over wat er met de ingelegde premies gebeurt, is PMT transparant.

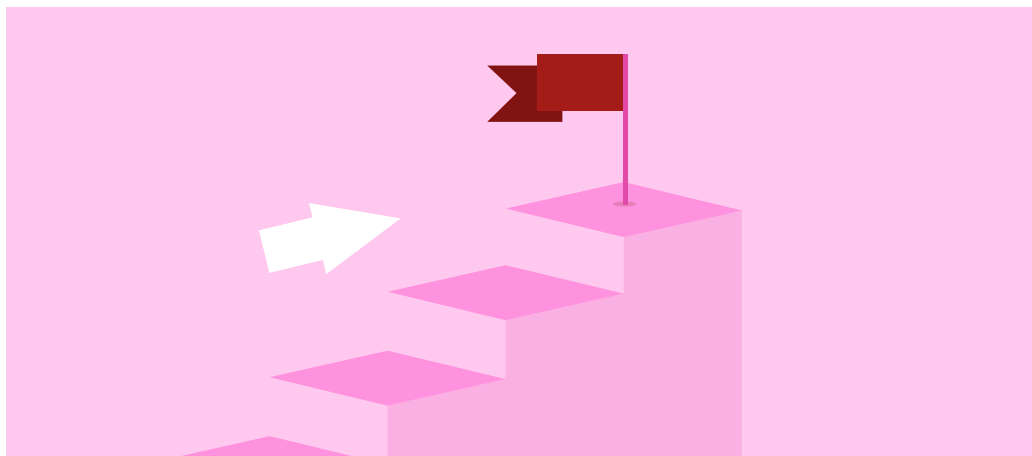
VISIE PMT

De inzet van PMT is het bieden van een betaalbaar en duurzaam pensioen voor alle deelnemers met maatwerk binnen de collectieve regeling.

Het doel van ons beleggingsbeleid is voldoende rendement te behalen om zo een betaalbaar pensioen te combineren met het streven naar een waardevast pensioen. Er wordt niet meer risico genomen dan nodig is en er wordt nadrukkelijk op het kostenniveau gelet. Het doen van beleggingen in Nederland geeft invulling aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van PMT.

We bieden onze deelnemers door een vlekkeloze en passende dienstverlening inzicht in hun pensioen en de keuzes die zij kunnen maken.

Als fonds van de bedrijfstak Metaal en Techniek opereren we in een steeds veranderende omgeving. We leveren hierin goed zichtbaar onze inbreng en worden erkend voor onze bijdragen aan verbeteringen.

AMBITIES

Uit de missie en visie vloeien voor PMT een aantal ambities voort. PMT heeft deze ambities eind 2021 herijkt. De ambities van PMT zijn:

EEN GOED PENSIOEN

PMT draagt – tegen een gegeven premie – zorg voor een goed aanvullend inkomen voor deelnemers bij ouderdom en biedt ook financiële bescherming aan mensen die tijdens hun actieve loopbaan worden geconfronteerd met situaties waarin moet worden teruggevallen op het fonds, zoals bij overlijden, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. PMT streeft hierbij naar stabiliteit in uitkeringen en opbouw en naar waardevastheid. Om dit te bereiken geeft PMT uitvoering aan een collectieve, verplicht gestelde regeling waarin we risico's met elkaar delen. PMT doet dit zonder winstoogmerk.

EVENWICHTIG BELEGGINGSBELEID

Het beleggingsbeleid van PMT is erop gericht om voldoende rendement op het belegde vermogen te behalen om zo een betaalbaar pensioen te combineren met het streven naar een stabiel en waardevast pensioen. Er wordt niet meer risico genomen dan nodig is.

INTEGER, BETROUWBAAR EN WENDBAAR

Onze gepensioneerden, deelnemers en werkgevers ervaren dagelijks een excellente en passende dienstverlening. In onze werkzaamheden zijn onze ambities herkenbaar en wij werken daarbij als vanzelfsprekend binnen de grenzen van de wetgeving en komen onze afspraken na. Waar nodig of gewenst passen wij onze dienstverlening snel aan, aan de wijzigende omstandigheden of behoeften van onze doelgroepen.

PROACTIEF EN ZICHTBAAR

We dragen zichtbaar bij aan het maatschappelijk debat over pensioenen en laten zien dat wij de belangen behartigen van alle belanghebbenden. Wij bieden relevante informatie op een begrijpelijke manier naar onze werkgevers, deelnemers en gepensioneerden over ontwikkelingen in het pensioendomein. De achterban waardeert onze proactieve en zichtbare aanpak en gedrag hetgeen bijdraagt aan het vertrouwen in PMT.

LAAGDREMPELIG EN BETROKKEN

Deelnemers, werkgevers en pensioengerechtigden voelen zich gekend, begrepen en geholpen door PMT. Wij verplaatsten ons in hun wensen en behoeften en tonen dat in onze houding, gedrag en acties. We zijn zowel digitaal als in persoonlijk contact makkelijk bereikbaar. Wij helpen deelnemers en werkgevers bij pensioenvraagstukken en bij het maken van belangrijke keuzes over hun pensioen. Deelnemers en werkgevers ervaren op deze manier dat PMT voor hen klaarstaat.

PENSIOEN OP VERANTWOORDE WIJZE

PMT stelt zich tot doel om binnen de kaders van de risicohouding, aanvaardbare kosten en het streven naar overrendement te voldoen aan de eisen van ESG-integratie. Daarbij streeft PMT ernaar om negatieve maatschappelijke effecten van zijn beleggingen te voorkomen. Waar mogelijk wil PMT positieve maatschappelijke impact realiseren, onder andere door bij te dragen aan een inclusieve energietransitie. Bij de vormgeving van het beleggingsbeleid houdt PMT zo veel mogelijk rekening met deelnemersvoorkeuren.

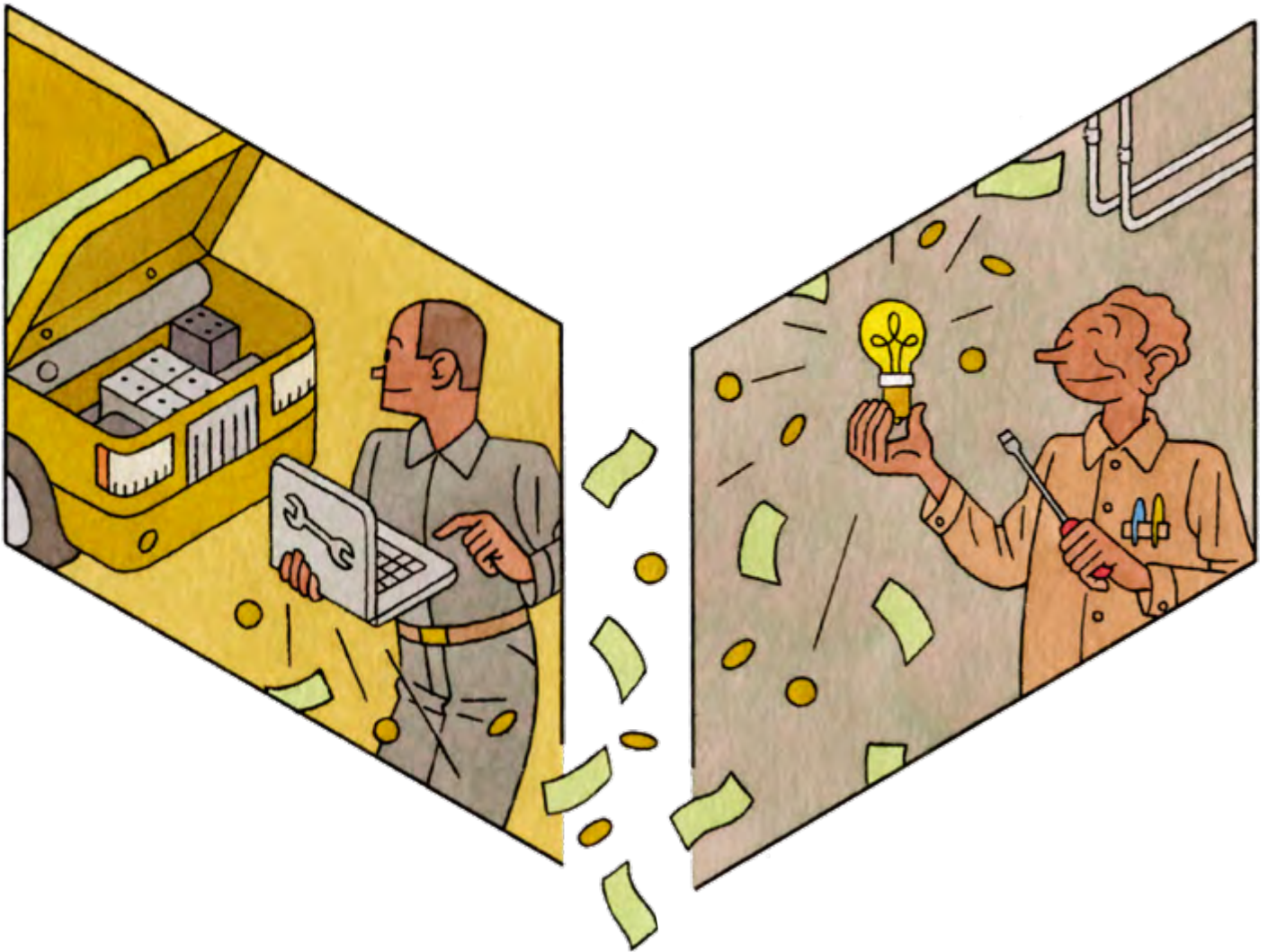
VISIE OP UITVOERING 2030

In het verslagjaar heeft PMT een visie op de uitvoering van de PMT-pensioenregeling geformuleerd, met een horizon van 2030: voorbij de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Belangrijke elementen in de visie zijn welke producten en diensten PMT in 2030 aan deelnemers, werkgevers en pensioengerechtigden wil aanbieden op het gebied van klantbediening, vermogensbeheer en administratie.

De visie vormt input voor het uitbestedingskader van PMT naar de uitvoeringsorganisatie, maar betreft niet de pensioenregeling zelf. Deze wordt immers afgesproken door sociale partners. Wel kunnen de geformuleerde toekomstbeelden waardevolle input vormen voor gesprekken met de sociale partners over toekomstige ontwikkelingen in de regeling. Want ook in 2030 zullen het solidaire karakter van het tweede-pijler-pensioen en de toegevoegde waarde van pensioen als arbeidsvoorwaarde in onderling verbonden sectoren nog altijd de fundamenten van de pensioenregeling vormen, vertaald naar een uitvoering die dicht bij de deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers staat.

PMT zal de visie 2030 in 2022 verder uitwerken. Hiervoor is een aantal verkennings- en onderzoeksvragen geformuleerd.

KERNCIJFERS 2021

KERNCIJFERS 2017-2021

WERKGEVERS EN DEELNEMERS	2021	2020	2019	2018	2017
WERKGEVERS (AANTALLEN)					
Aangesloten werkgevers met personeel	35.070	34.420	34.343	34.002	33.538
DEELNEMERS (AANTALLEN)					
ACTIEVE DEELNEMERS	423.945	419.016	418.302	408.150	395.104
- waarvan premiebetalend	405.578	401.097	400.438	390.737	377.930
- waarvan premievrij vanwege arbeidsongeschiktheid	18.367	17.919	17.864	17.413	17.174
Gewezen deelnemers ¹⁾	612.153	701.989	700.474	691.230	675.154
PENSIOENGERECHTIGDEN					
Ouderdompensioen	169.622	163.282	157.934	154.860	152.488
Vervroegd ouderdompensioen	4.510	4.979	4.789	4.931	4.628
Partnerpensioen	64.115	62.597	61.474	60.204	59.623
Wezenpensioen	2.619	2.642	2.551	2.424	2.512
TOTAAL PENSIOENGERECHTIGDEN	240.866	233.500	226.748	222.419	219.251
Niet opgevraagde pensioenen	65.143	64.288	62.826	62.991	63.091
TOTAAL DEELNEMERS	1.342.107	1.418.793	1.408.350	1.384.790	1.352.600
Pensioengerechtigden met ANW Pensioen ²⁾	1.217	1.245	1.249	1.258	1.211
Afkopen ³⁾	7.577	12.869	11.779	11.061	17.970
Actieve deelnemers					
gemiddeld salaris (x € 1)	40.500	38.720	37.630	36.580	35.940
gemiddelde leeftijd (in jaren)	42,3	42,3	42,1	42,0	41,8

1) In het aantal gewezen deelnemers zitten ultimo 2021 91.607 deelnemers zonder aanspraken (2020: 90.806 deelnemers). Het betreft onder andere veel jonge deelnemers waarvoor geldt dat het salaris (op fulltime basis) lager is dan de franchise, waardoor zij geen aanspraken opbouwen. In 2021 is het aantal gewezen deelnemers afgenomen door het project kleine waardeoverdrachten.

2) Pensioengerechtigden met partnerpensioen die ook een uitkering hebben omdat zij vrijwillig deelnemen aan ANW Pensioen (tot 1 januari 2016 herverzekerd product).

3) De afkopen zijn inclusief afkoop voor pensioendatum. Vanaf 2021 wordt bij afkoop van ouderdompensioen en meeverzekerd partnerpensioen het aantal deelnemers opgenomen in plaats van het aantal producten (2 producten).

PENSIOENVERPLICHTINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020	2019	2018	2017
Actieve deelnemers (inclusief arbeidsongeschikten)	47.871	51.824	41.997	34.014	32.218
Gewezen deelnemers	22.661	24.202	20.547	16.445	15.570
Ingegaan (tijdelijk) ouderdompensioen	21.008	21.135	19.363	17.817	17.599
Ingegaan nabestaandenpensioen	3.982	4.047	3.765	3.408	3.322
Ingegaan Wezenpensioen	22	21	20	14	15
TOTAAL PENSIOENVERPLICHTINGEN (A)	95.544	101.229	85.692	71.698	68.724
Marktrente verplichtingen	0,595%	0,243%	0,798%	1,451%	1,582%
Premie-egalisatiedepot	-	-	-	-	423
Voorziening VPL ⁴⁾	-	-	2.201	1.521	1.189

VERMOGEN T.B.V. DEKKINGSGRAAD (X €1 MILJOEN)	2021	2020	2019	2018	2017
Algemene reserve (B)	6.397	- 3.781	- 787	- 427	1.543
Vermogen t.b.v. dekkingsgraad (C = A+B)	101.941	97.448	84.905	71.271	70.267
Dekkingsgraad (D = C/A)	106,7%	96,3%	99,1%	99,4%	102,2%
Beleidsdekkingsgraad ⁵⁾	100,9%	91,3%	97,6%	102,3%	100,6%
Reële dekkingsgraad ⁶⁾	81,4%	74,6%	78,2%	82,9%	81,4%

4) Bij PMT betreft de voorziening VPL specifiek de voorwaardelijke rechten in verband met de overgangsregelingen. Per 31 december 2020 zijn deze voorwaardelijke rechten omgezet naar onvoorwaardelijke aanspraken. De voorziening VPL is per deze datum komen te vervallen.

5) De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de 12 maandelijkse aan DNB gerapporteerde dekkingsgraden.

6) Naast de nominale pensioenverplichtingen wordt ook rekening gehouden met de toekomstige indexatie. Om invulling te geven aan het voorwaardelijk karakter van de indexatie wordt deze gekwantificeerd met een (voor alle fondsen gelijk) verwacht rendement. Zie voor de exacte berekeningswijze art. 133b PW. De berekening van de reële dekkingsgraad sluit aan op de indexatieregeling in het herziene financieel toetsingskader, die op dezelfde wijze onderscheid tussen de onvoorwaardelijke nominale toezegging en de voorwaardelijke indexatietoezegging maakt.

PREMIES	2021	2020	2019	2018	2017
Premiepercentages (%)					
Premie ouderdoms- en partnerpensioen ⁷⁾	27,98%	22,20%	22,20%	22,60%	23,00%
Premie VPL ⁸⁾	-	5,78%	5,78%	5,88%	5,99%
Premiebijdragen (x € 1 miljoen)					
Premie ouderdoms- en partnerpensioen	2.826	2.133	1.997	1.899	1.801
Premie VPL	-	545	509	483	458
PREMIE-INKOMEN TOTAAL	2.826	2.678	2.506	2.382	2.259
Premievorderingen					
Te vorderen premiebijdragen (x € 1 miljoen)	75	82	62	75	64
Te vorderen premiebijdragen in percentage van het totale premie-inkomen	2,7%	3,1%	2,5%	3,1%	2,8%

PENSIOENUITKERINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020	2019	2018	2017
Uitkeringen ouderdomspensioen	1.180	1.104	1.040	1.006	969
Uitkeringen vervroegd ouderdomspensioen	119	121	116	110	123
Uitkeringen partnerpensioen	247	235	226	216	210
Uitkeringen wezenpensioen	4	4	4	4	4
Uitkeringen inzake ANW pensioen	15	15	15	15	14
SUBTOTAAL UITKERINGEN	1.565	1.479	1.401	1.351	1.320
Afkopen ⁹⁾	20	17	14	15	24
UITKERINGEN TOTAAL	1.585	1.496	1.415	1.366	1.344
GEMIDDELDE UITKERINGEN (X €1) ¹⁰⁾					
Uitkeringen ouderdomspensioen	7.087	6.864	6.651	6.550	6.433
Uitkeringen vervroegd ouderdomspensioen	25.082	24.871	23.913	22.925	23.316
Uitkeringen partnerpensioen	3.899	3.794	3.720	3.617	3.555
Uitkeringen wezenpensioen	1.606	1.539	1.590	1.485	1.448
Afkopen	2.587	1.357	1.149	1.346	1.348

7) Dit premiepercentage wordt gegeven over het pensioengevend salaris minus de franchise ad 14.554,- (2020: 14.554,-). Hierbij geldt in 2021 een salariegrens van 79.719,- (2020: 78.348,-). In de periode 2017 – 2021 was de premie op basis van loonsom gelijk. Over het pensioengevend jaarsalaris boven het de salariegrens tot het maximum salaris van 112.189,- (2020: 110.111,-) geldt vanaf 1 januari 2017 een vrijwillige regeling op basis van een premiestafel en jaarlijks vast te stellen opbouwpercentages 'laag' (2021: 1,10%) of 'hoog' (2021: 1,37%).

8) De VPL premie wordt gegeven over dezelfde grondslag als die voor de premie ouderdoms- en partnerpensioen. Vanaf 2014 komt de premie volledig ten laste van de werkgevers. Vanaf 2021 is de VPL regeling komen te vervallen.

9) De afkopen zijn éénmalige uitkeringen van de contante waarde van toekomstige uitkeringen.

10) Het gepresenteerde gemiddelde - met uitzondering van de afkopen - betreft de totale uitkeringslasten ten opzichte van het gemiddeld aantal pensioengerechtigden.

OVERIGE PARAMETERS (X €1)	2021	2020	2019	2018	2017
Salarisgrens	79.719	78.348	74.327	73.711	72.222
Maximum salaris	112.189	110.111	107.593	105.075	103.317
Franchise	14.554	14.554	14.554	14.704	14.904
Inflatie (CPI-prijsindex, periode juli - juli)	1,56	1,49	1,73	1,36	-0,32
SALDO WAARDEOVERDRACHTEN (X €1 MILJOEN)					
Waardeoverdrachten inkomend	108	55	45	70	-
Waardeoverdrachten uitgaand	341	32	96	228	9
KOSTEN (X €1 MILJOEN)					
Pensioenuitvoeringskosten regulier	48	44	43	42	44
Pensioenuitvoeringskosten éénmalig	7	7	6	5	5
Directe beleggingskosten	94	89	94	89	95
TOTAAL KOSTEN IN JAARREKENING	149	140	142	136	144
Integrale beheerkosten, dit zijn directe en indirecte beleggingskosten ¹¹⁾	815	602	453	381	337

11) De indirecte beleggingskosten zijn de kosten die verrekend zijn met het rendement op de beleggingen. Deze kosten zijn inclusief transactiekosten en worden niet apart in de jaarrekening gepresenteerd. De vermogensbeheerkosten zijn met name door de prestatievergoedingen bij private equity in 2021 significant hoger dan in 2020 als gevolg van een uitzonderlijk hoog private equity rendement van bruto 51,7% en netto 40,5%.

BELEGGINGEN	2021	2020	2019	2018	2017
SAMENSTELLING PORTEFEUILLE ULTIMO (X €1 MILJOEN) ^{12,13,14)}					
Vastgoedbeleggingen	8.525	7.295	7.503	6.479	6.349
Aandelen	36.102	28.161	25.620	21.128	24.441
Vastrentende waarden	56.911	61.623	53.483	44.667	40.531
Overige beleggingen	327	278	414	431	470
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	101.865	97.357	87.020	72.705	71.791
SAMENSTELLING PORTEFEUILLE ULTIMO (%) ¹²⁾					
Vastgoedbeleggingen	8,4%	7,5%	8,6%	8,9%	8,8%
Aandelen	35,4%	28,9%	29,4%	29,1%	34,0%
Vastrentende waarden	55,9%	63,3%	61,5%	61,4%	56,5%
Overige beleggingen	0,3%	0,3%	0,5%	0,6%	0,7%
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	100%	100%	100%	100%	100%
TOTAAL RENDEMENT PER CATEGORIE BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)					
Vastgoedbeleggingen	1.576	- 439	975	276	219
Aandelen	8.697	2.255	5.078	- 341	2.071
Vastrentende waarden ¹³⁾	- 6.788	7.381	7.243	108	466
Overige beleggingen	49	- 2	35	68	30
TOTAAL RENDEMENT ¹⁴⁾	3.534	9.195	13.331	111	2.786
TOTAAL RENDEMENT PER CATEGORIE BELEGGINGEN (%) ^{15) 16)}					
Vastgoedbeleggingen	20,1%	-4,1%	14,6%	2,4%	5,3%
Aandelen	23,0%	10,3%	27,0%	-7,3%	15,2%
Vastrentende waarden	-9,0%	12,6%	16,1%	1,8%	-1,6%
Overige beleggingen	39,1%	18,1%	12,5%	15,5%	2,2%
SPLITSING RENDEMENT OVER TOTAAL BELEGD VERMOGEN (%)					
Totaal bruto rendement	4,4%	11,3%	18,9%	0,7%	4,5%
Totaal netto rendement	3,6%	10,6%	18,4%	0,2%	4,1%
waarvan direct rendement	2,4%	2,3%	2,7%	2,8%	3,0%
Z-SCORE					
Z-score per jaar	0,36	0,31	- 0,55	0,76	- 0,05
Beoordeling performance toets ¹⁷⁾	1,65	1,53	1,56	1,83	1,83

12) In de kerncijfers en het bestuursverslag worden de beleggingscategorieën (vermogen en resultaat) gepresenteerd conform de wijze waarop het (strategisch) beleggingsbeleid is vormgegeven. Voor nadere uitleg wordt verwezen naar toelichting op de balans (7).

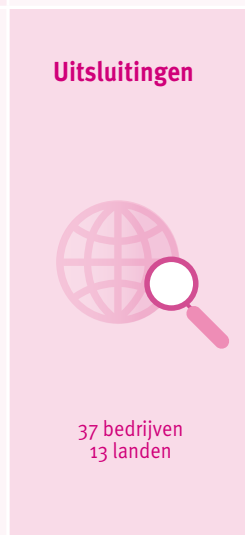
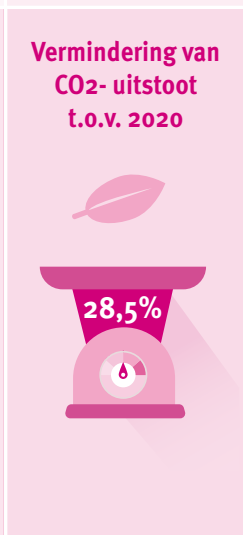
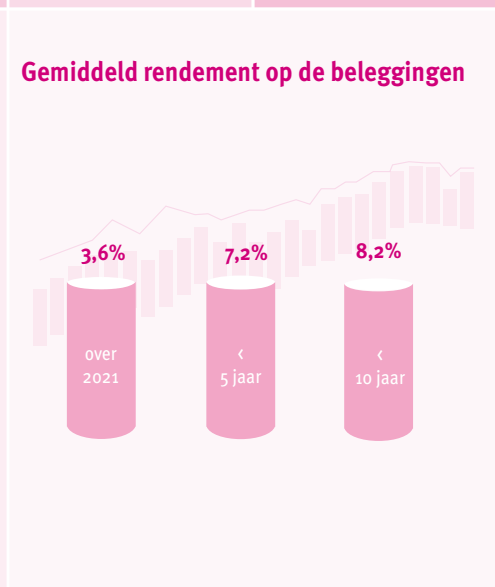
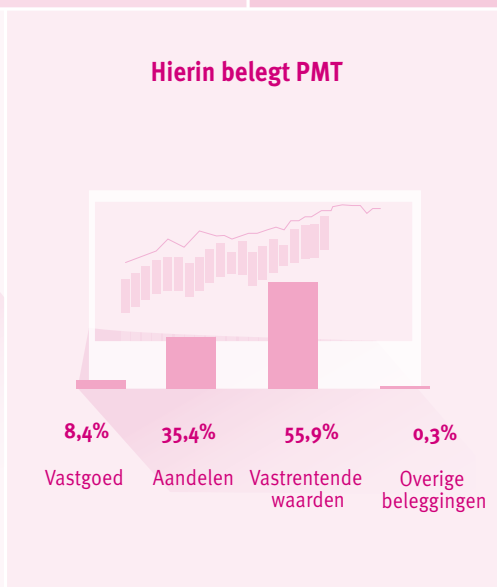
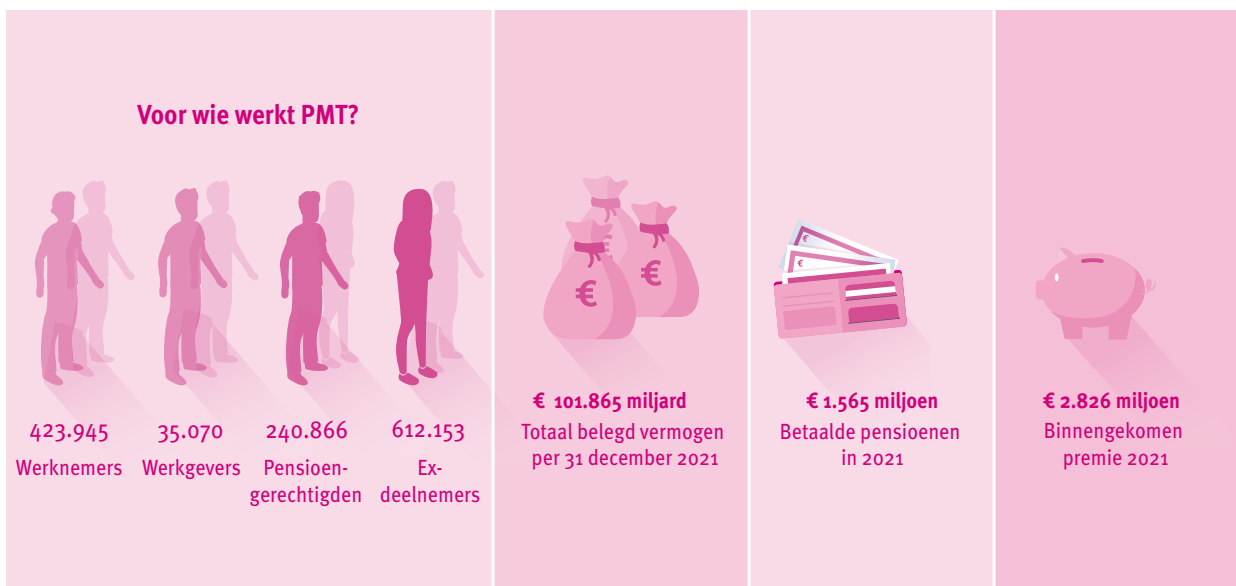
13) Het rendement dat behaald is op derivaten overlays voor valuta en renteswaps is volledig toegewezen aan Vastrentende waarden.

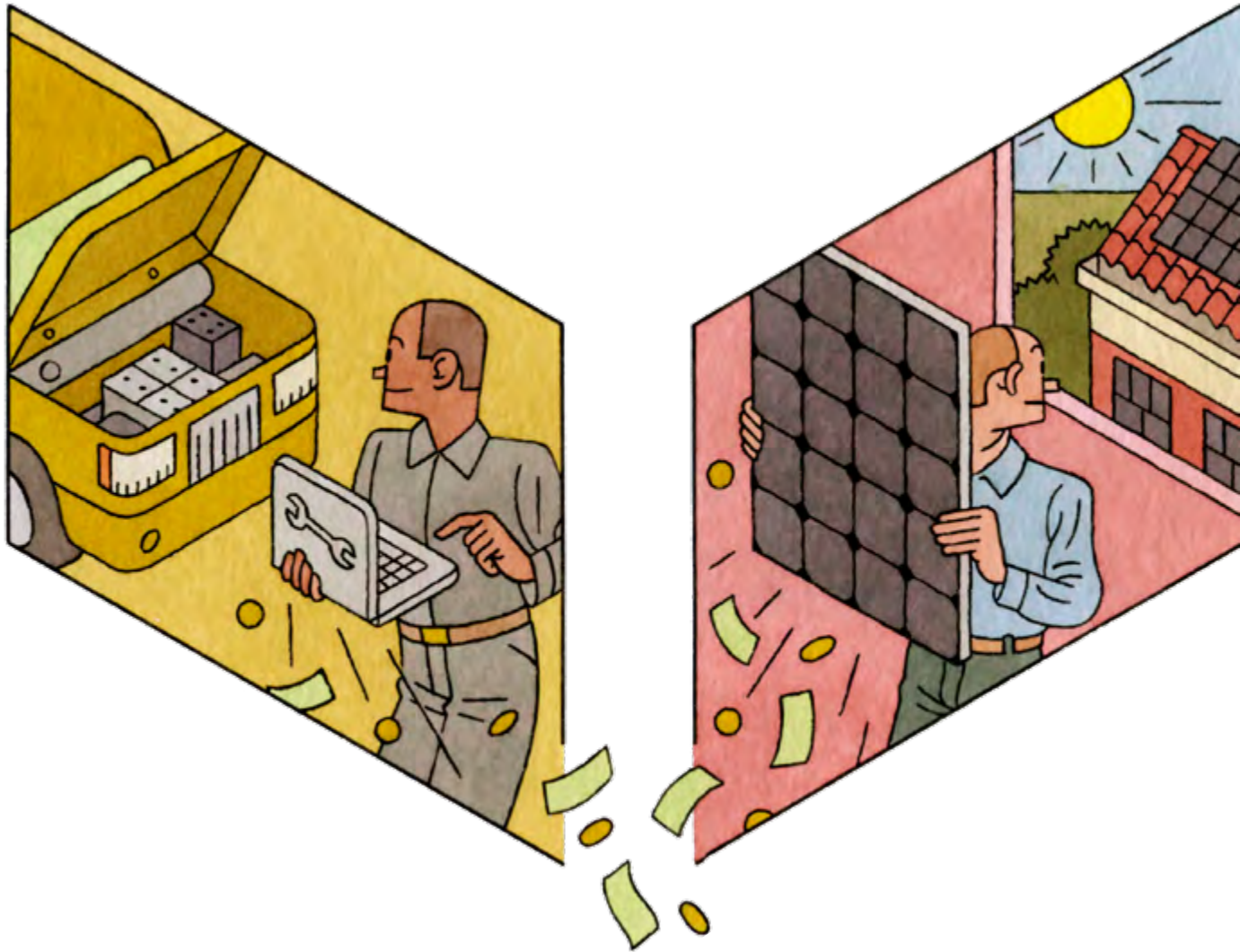
14) Het totaalrendement dat hier getoond is, is exclusief de aan vermogensbeheer toegerekende bestuur- en bestuursbureaunkosten (€ 7 miljoen).

15) De hier getoonde rendementpercentages zijn gebaseerd op het beleggingsbeleid (zie ook pagina 159 van dit jaarverslag).

16) Hier zijn per categorie de resultaten op derivaten overlays toebedeeld aan de juiste categorie.

17) De performancetoets geeft aan in hoeverre het feitelijk behaalde beleggingsrendement over een periode van vijf jaar afwijkt van het beleggingsrendement van de normportefeuille (benchmark) over diezelfde periode. Als beoordeling van de performancetoets is de uitkomst van deze toets (zoals die is beschreven in bijlage 1 bij het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000) vermeld inclusief optelling van 1,28. Daardoor is de performancetoets gehaald als de vermelde uitkomst groter of gelijk aan nul is.

DE AMBITIES VAN PMT

1 EEN GOED PENSIOEN

PMT stelde bij de ambitie voor een goed pensioen in 2021 de volgende doelstelling: PMT handhaaft een dekkingsgraad boven de minimale vereiste dekkingsgraad (104,3%) en beoogt een beleidsdekkingsgraad op grond waarvan een indexatiepotentieel ontstaat (minimaal 110%).

DOELSTELLING DEELS BEHAALD IN 2021

De beleidsdekkingsgraad bedroeg op 31 december 2021 100,9% en lag daarmee onder het vereist minimum vermogen van 104,3%. De actuele dekkingsgraad steeg in de loop van 2021 naar 106,7% per 31 december 2021. Dat betekende dat PMT over 2021 geen gebruik hoefde te maken van de vrijstellingsregeling van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

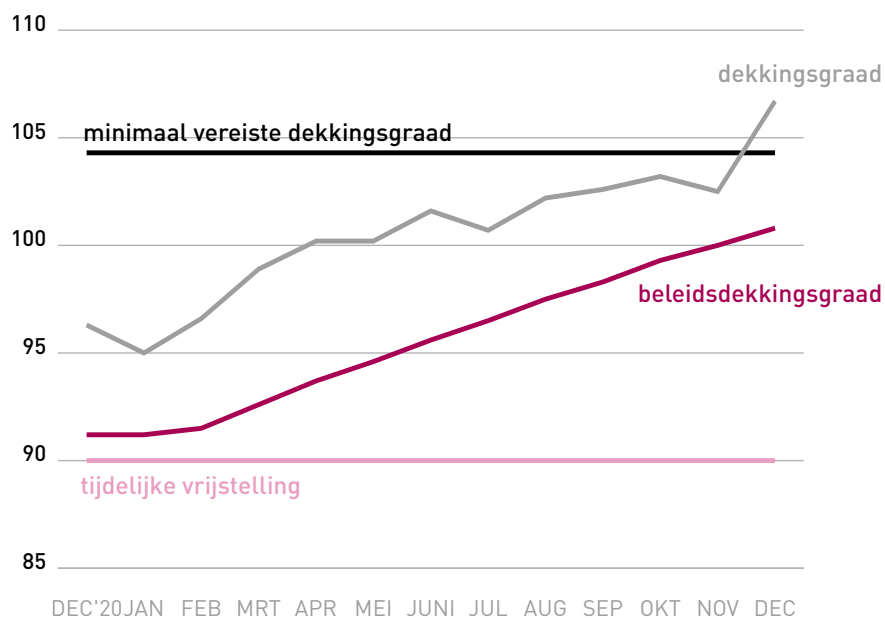
De vrijstellingsregeling houdt in dat de eis van een minimale beleidsdekkingsgraad van 104,3% (tijdelijk) vervalt mits de beleidsdekkingsgraad tenminste 90% bedraagt. In dat geval hoeft een fonds geen verlagingen door te voeren. De beleidsdekkingsgraad van PMT lag met 100,9% weliswaar onder die 104,3% maar toch was een beroep op de vrijstelling niet nodig. Dat komt omdat de hoogte van een verlaging wordt bepaald op grond van de actuele dekkingsgraad. Nu de actuele dekkingsgraad met 106,7% boven de 104,3% lag, was er geen sprake van een verlaging.

FINANCIËLE POSITIE

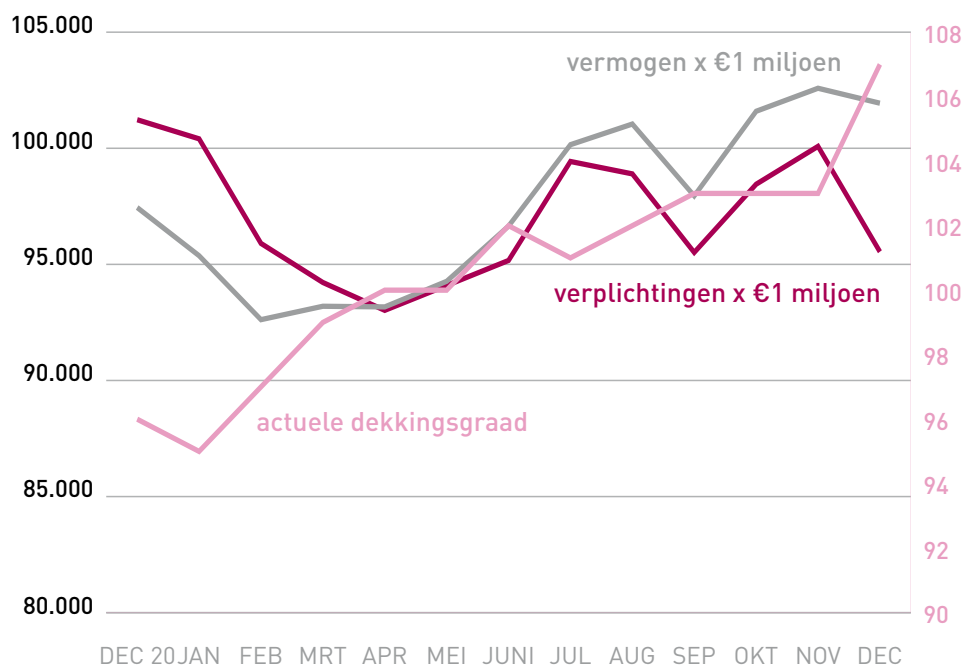
Aan het begin van het jaar bedroeg de dekkingsgraad van PMT 96,3% en lag de rekenrente rond de 0,24%. De rente steeg in de loop van 2021 tot rond de 0,6% in de zomer. In de tweede helft van het jaar daalde de rente weer om uiteindelijk eind 2021 uit te komen op 0,59%. Het totale beleggingsresultaat over 2021 kwam uit op 3,6%. Dit is een combinatie van hoog rendement van 18,5% op de return portefeuille (met uitschieter private equity van 40,5%) en een rendement van -11,6% op de matching portefeuille (matching van de verplichtingen, uitgaande van de marktrente). Dit negatieve rendement houdt verband met de sterk gestegen rente en de afdekking tegen rentedaling van 60%. Dit resulteert in een negatief rendement op beleggingen bij rentestijgingen maar ook in een nog sterkere daling van de verplichtingen waardoor per saldo de dekkingsgraad stijgt.

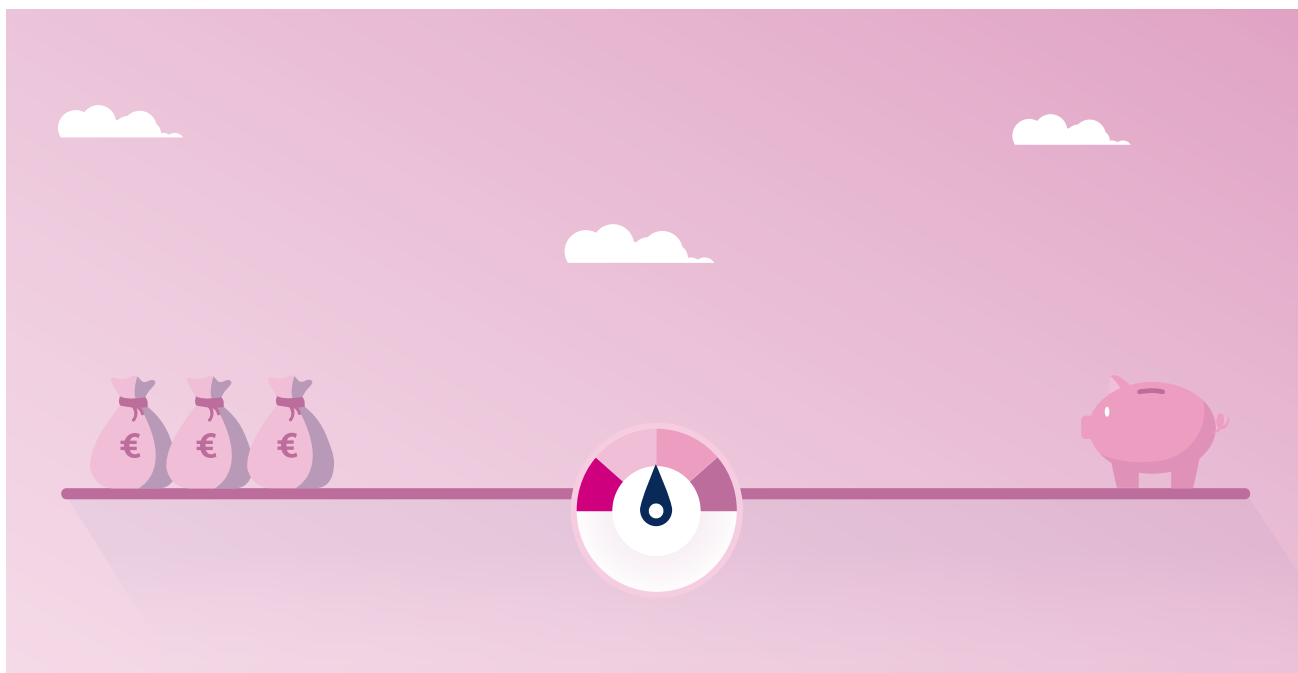
De dekkingsgraad was eind 2021 dan ook beduidend hoger en bedroeg 106,7%. De beleidsdekkingsgraad steeg in 2021 van (afgerond) 91% tot 101%. Hoewel PMT nu geen gebruik hoeft te maken van de vrijstellingsregeling, is het bestuur van mening dat deze regeling van belang is voor het draagvlak onder deelnemers en pensioengerechtigden. Dat geldt ook voor het (aangekondigde) besluit om indexatie vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105% mogelijk te maken. Zoals het er nu naar uit ziet zal dat voor PMT in het komend jaar niet aan de orde kunnen zijn, omdat de beleidsdekkingsgraad van PMT nog ruim onder de 105% ligt. Dat laat echter onverlet dat het bestuur deze regelingen in het kader van de transitie naar het nieuwe contract wenselijk vindt. In het nieuwe pensioencontract geldt immers niet meer de eis om een buffer aan te houden. Dat betekent dat aanspraken en uitkeringen eerder verhoogd kunnen worden.

VERLOOP DEKKINGSGRADEN IN 2021

VERLOOP DEKKINGSGRAAD TEN OPZICHTE VAN VERPLICHTINGEN EN VERMOGEN

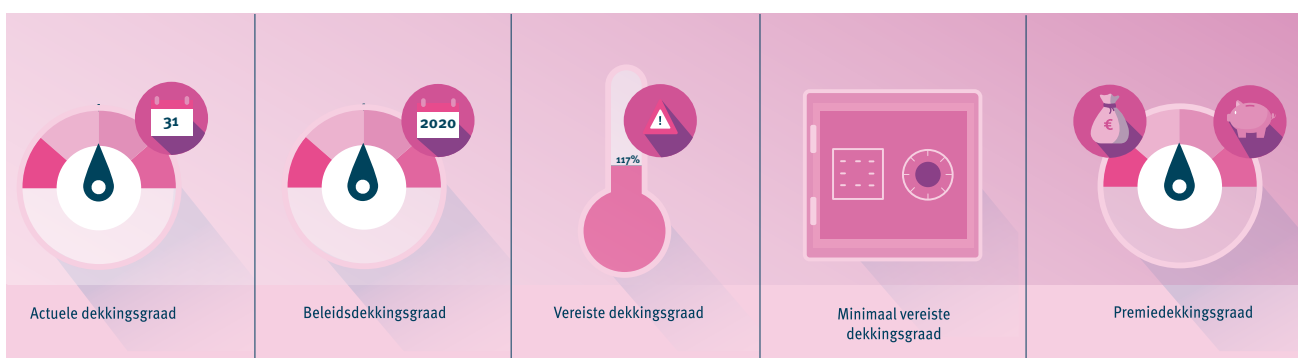

WAT IS EEN DEKKINGSGRAAD?

De dekkingsgraad geeft aan hoe ‘gezond’ een pensioenfonds is. Het is de verhouding tussen de bezittingen (vermogen) van een fonds en de pensioenverplichtingen: alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen (berekend volgens het Financieel Toetsingskader, gebaseerd op de risicovrije rente). Een dekkingsgraad van 100% betekent dat er voor iedere euro die betaald moet worden precies één euro in kas is. Het pensioenfonds kan dan – bij ongewijzigde marktomstandigheden – exact aan zijn huidige en toekomstige verplichtingen voldoen. Is de dekkingsgraad lager, dan is er een dekkingstekort.

Er zijn verschillende soorten dekkingsgraden waarmee de financiële positie van PMT wordt beoordeeld:

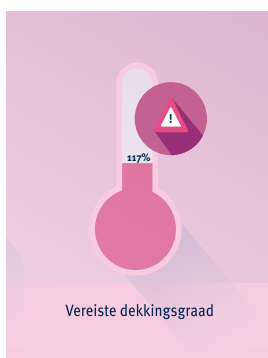
DE ACTUELE DEKKINGSGRAAD

De actuele dekkingsgraad wordt wekelijks bepaald en maandelijks gerapporteerd: elke maand wordt dan gekeken hoe de verhouding tussen het vermogen van het fonds en de pensioenverplichtingen ervoor staat. Deze dekkingsgraad wordt elke maand op de website van PMT gepubliceerd.

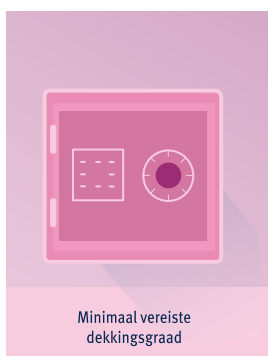
DE BELEIDSDEKKINGSGRAAD

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Voor een pensioenfonds is de beleidsdekkingsgraad leidend. Op basis daarvan wordt bepaald of de buffers (zie de vereiste dekkingsgraad) van het pensioenfonds voldoende zijn.

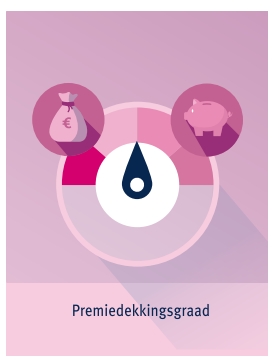
DE VEREISTE DEKKINGSGRAAD

De vereiste dekkingsgraad geeft aan hoeveel geld het pensioenfonds minimaal in kas moet hebben om nu en in de toekomst zijn verplichtingen te kunnen nakomen: de verplichtingen plus de buffer. Voor PMT bedraagt de vereiste dekkingsgraad (afgerond) 118,6%. Als de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad komt, heeft het pensioenfonds onvoldoende reserves in kas. Dat heet een reservekort. Een pensioenfonds moet dan een herstelplan indienen bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Hierin moet worden aangegeven hoe het pensioenfonds binnen 10 jaar herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

DE MINIMAAL VEREISTE DEKKINGSGRAAD

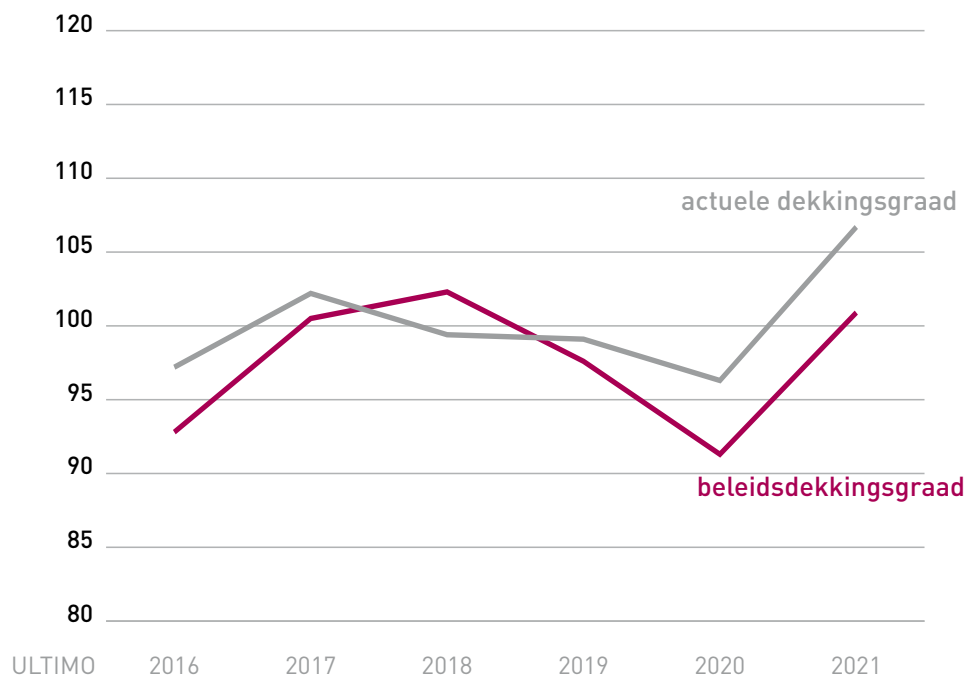
De minimaal vereiste dekkingsgraad geeft de benodigde buffer aan die nodig is om een onvoorwaardelijke verlaging te voorkomen. Als de beleidsdekkingsgraad hieronder komt, is er sprake van een dekkingstekort. Het fonds heeft dan te weinig vermogen om de pensioenen in de toekomst te kunnen uitkeren. Als de beleidsdekkingsgraad gedurende 5 jaar onder de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft, moet het pensioenfonds de opgebouwde pensioenaanspraken verlagen. In 2020 en 2021 is hierop wederom een vrijstelling verleend door de minister.

DE PREMIEDEKKINGSGRAAD

De premiedekking geeft aan in hoeverre de feitelijk betaalde premie in een jaar voldoende is om de nieuwe pensioenopbouw te financieren. Een premiedekking van 100% betekent zodoende dat voor elke euro kosten van de opbouw er één euro premie wordt betaald.

DEKKINGSGRADEN 2017- 2021

DEKKINGSGRAAD PMT (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2021	2020
Vermogen t.b.v. dekkingsgraad		101.941	97.448
Voorziening pensioenverplichtingen		95.544	101.229
Dekkingsgraad		106,7%	96,3%
Beleidsdekkingsgraad		100,9%	91,3%

	01-01-2021	01-01-2020
Premiedekkingsgraad	71,3%	63,6%

In 2021 heeft de dekkingsgraad zich als volgt ontwikkeld:

ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD (IN %)	WERKELIJK	2021	2020
DEKKINGSGRAAD PER 1 JANUARI		96,3	99,1
Premie		-0,9	-1,3
Uitkeringen		-0,1	0,0
Beleggingen		4,0	10,9
Rentetermijnstructuur		7,2	-13,1
Overige oorzaken (waaronder schattingswijzigingen en kruiseffecten)		0,2	0,7
DEKKINGSGRAAD PER 31 DECEMBER		106,7%	96,3%
SPECIFICATIE VERMOGEN T.B.V. DEKKINGSGRAAD PMT (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2021	2020
Totaal activa		110.299	110.470
Verplichtingen en overige schulden		-8.358	- 13.022
VERMOGEN T.B.V. DEKKINGSGRAAD		101.941	97.448
MUTATIE PENSIOENVERPLICHTINGEN NAAR OORZAKEN (X €1 MILJOEN)		2021	2020
Voorziening pensioenverplichtingen op 1 januari		101.229	85.692
Wijziging van marktrente	-8.110		13.001
Rentetoevoeging aan VPV	-552		-284
Wijziging door nieuwe pensioenaanspraken en overgangsregelingen	3.923		3.494
Onttrekkingen voor uitkeringen	-1.585		-1.499
Schattingswijzigingen	1.013		-1.778
Wijziging afslag ambtshalve toekenningen	-		-11
Omzetting voorwaardelijke verplichtingen naar onvoorwaardelijke aanspraken	-		2.776
Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten	-219		19
Overig	-155		-181
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN OP 31 DECEMBER		95.544	101.229

De schattingswijzigingen 2021 betreft de schattingswijziging van de UFR-methode (ad 1.026) en de schattingswijziging gehuwdheidsfrequenties (ad -13). De schattingswijziging in 2020 had betrekking op de aanpassing van de AG prognosetafel.

KOSTENDEKKENDE EN FEITELIJKE PREMIE (X €1 MILJOEN)	2021	2021
Zuivere kostendekkende premie (o.b.v. actuele RTS, incl. solvabiliteitsopslag)	4.579	3.907
Actuarieel benodigde premie (o.b.v. actuele RTS) t.b.v. pensioenopbouw	3.923	3.295
Gedempte kostendekkende premie	2.810	2.117
Feitelijk geheven premie t.b.v pensioenopbouw	2.810	2.117

De bovenstaande premies zijn inclusief de opslag voor uitvoeringskosten (te weten 0,5% van de pensioengrondslag, ofwel € 51 miljoen).

PREMIEBESLUIT 2022

Er wordt jaarlijks getoetst of de feitelijke premie (27,98% van de pensioengrondslag) kostendekkend is. Daartoe hanteert PMT een gedempte kostendekkende premie. Voor het boekjaar 2021 geldt dat het verwacht reëel rendement voor de bepaling daarvan is vastgesteld op 1,54%, met inachtneming van een prudentie-afslag van 0,1%-punt.

Bij de bepaling van de gedempte kostendekkende premie voor 2022 heeft het bestuur geconstateerd dat er geen aanleiding was de in 2021 vastgestelde prudentie-afslag aan te passen. Dat betekent dat het verwacht reëel rendement 1,54% blijft. Vervolgens heeft het bestuur de risico- en kostenopslagen voor 2022 vastgesteld ter berekening van de kostendekkende premie. Dat alles zou bij een ongewijzigd opbouwpercentage (van 1,815%) leiden tot een gedempte kostendekkende premie van 28,12% van de pensioengrondslag. Omdat de feitelijke premie van 27,98% lager is, is het opbouwpercentage voor 2022 verlaagd van 1,815% naar 1,802%. De feitelijke premie is de premie die de sociale partners zijn overeengekomen en is vastgelegd in de bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst (buo).

De premiedekkingsgraad bij dit opbouwpercentage op basis van de rentetermijnstructuur (RTS) per 30 september 2021 komt uit op 76,8%. Dat is een stijging ten opzichte de premiedekkingsgraad die per 1 januari 2021 71,3% bedroeg. Het effect van een premiedekkingsgraad van 76,8% betekent voor 2022 een verwacht verlies op de actuele dekkingsgraad van 0,9%-punt Gelet op de financiële positie van het fonds acht het bestuur de kans op een verlaging gering. In het kader van de evenwichtige belangenafweging bij het toetsen van de premie en de vaststelling van het opbouwpercentage is dit voor het bestuur – in relatie tot de hoogte van de premiedekkingsgraad – een belangrijke overweging geweest.

Het bestuur is zich ervan bewust dat de lage premiedekkingsgraad in de transitiefase wel een effect heeft op de eventuele mogelijkheid van een indexatie van opgebouwde aanspraken en uitkeringen. Echter het bestuur heeft bij de besluitvorming overwogen dat het sturen op nominale zekerheid, waaronder het zoveel mogelijk handhaven van het opbouwpercentage, zwaarder weegt.

Vanuit het perspectief om te sturen op nominale zekerheid en het zoveel mogelijk stabiel houden van het opbouwpercentage heeft het bestuur besloten om het opbouwpercentage met het oog op de premiedekkingsgraad niet verder te verlagen dan nu binnen de kaders van de kostendeekkende premie nodig is.

HERSTELPLAN

Op basis van het FTK heeft PMT vóór 1 april 2021 een herstelplan ingediend bij DNB, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 lager was dan de toen geldende vereiste dekkingsgraad (117,0%). In het herstelplan staat aangegeven hoe PMT binnen de daarvoor gestelde termijn (10 jaar) uit het reservetekort kan komen, op basis van de dekkingsgraad per 1 januari 2021. DNB heeft ingestemd met het herstelplan.

In 2022 heeft PMT opnieuw een herstelplan ingediend bij DNB, gebaseerd op de dekkingsgraad per 31 december 2021 (op basis van de voorlopige dekkingsgraad van 106,1%), de voorgeschreven methodiek van DNB, de maximale waarden van de Commissie Parameters en uitgaande van een hersteltermijn van tien jaar. Op basis van dit herstelplan komt PMT binnen tien jaar uit reservetekort en hoeft PMT in 2022 geen voorwaardelijke pensioenverlaging aan te kondigen.

HAALBAARHEIDSTOETS

PMT is verplicht jaarlijks een zogenoemde haalbaarheidstoets uit te voeren. Met deze toets wordt bepaald of – binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen – de verwachte pensioenresultaten worden behaald in verschillende economische scenario's over een periode van zestig jaar.

Worden de grenzen overschreden, dan moet PMT met sociale partners in overleg treden over eventuele maatregelen. Uit de haalbaarheidstoets in 2021 blijkt dat het verwachte pensioenresultaat in het gemiddelde scenario uitkomt op 87,4% van de geïndexeerde uitkeringen. Dit wil zeggen dat over een periode van zestig jaar naar verwachting 87,4% van de pensioenverplichtingen, conform de ambitie van sociale partners om te streven naar een waardevast pensioen, kan worden uitgekeerd. Dit percentage ligt boven de grens van minimaal 80%, zoals vastgesteld in de aanvangshaalbaarheidstoets. De uitkomst van het pensioenresultaat in het slechtweersscenario bedraagt 62,2%. De relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat in het gemiddelde en slechtweersscenario blijft met 28,9% binnen de grens vanuit de aanvangstoets van maximaal 37,5%.

TOEKOMST PENSIOENEN

In het verslagjaar heeft PMT zich intensief beziggehouden met de voorbereidingen voor de invoering van het nieuwe pensioencontract. In januari 2021 heeft PMT samen met MN een reactie gegeven op de consultatieversie van het wetsvoorstel Toekomst Pensioenen. Belangrijke uitgangspunten voor PMT waren uitvoerbaarheid, voldoende ruimte voor maatwerk, uitlegbaarheid en een beheerste transitie. Naast deze reactie heeft PMT ook samen met andere fondsen in de Pensioenfederatie punten onder de aandacht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gebracht.

Eind 2020 heeft het bestuur een bestuurlijke werkgroep ingesteld. Deze werkgroep komt elke maand bijeen en heeft verschillende aspecten van het nieuwe pensioencontract besproken, zoals kenmerken van de beide typen contracten, de solidariteitsreserve, projectierendement, communicatie en invaarmethoden. Het bestuur heeft ook voor het verantwoordingsorgaan en sociale partners verschillende kennissessies georganiseerd. Niet alleen de vormgeving van het nieuwe pensioencontract maar ook de transitiefase heeft de aandacht van het bestuur. Daarbij staat de vraag centraal hoe PMT de bestaande aanspraken en uitkeringen op een evenwichtige en beheerste wijze kan onderbrengen in de nieuwe regeling.

2 EVENWICHTIG BELEGGINGSBELEID

PMT stelde bij de ambitie over een waardevast pensioen als doelstelling voor 2021 dat PMT streeft naar een gemiddeld overrendement op de beleggingen van minimaal 1,5%.

DOELSTELLING BEHAALD IN 2021

Het overrendement over de afgelopen vijf jaar was 2,2%. Daarmee is de doelstelling van PMT behaald. Het overrendement over de afgelopen 5 jaar kwam, in verhouding tot het rendement en de verplichtingen, uit op:

	2021	2020	2019	2018	2017
Rendement portefeuille	3,6%	10,6%	18,1%	0,2%	4,1%
Verplichtingen (marktrente)	-11,6%	16,7%	20,9%	4,1%	-4,4%
Overrendement	15,2%	-6,1%	-2,8%	-3,9%	8,4%

De resultaten van het overrendement over de afgelopen vijf jaar laten zien dat de financiële positie van PMT in hoge mate afhankelijk is van de markt- en rentebewegingen. In 2021 was het (absolute) rendement op de beleggingen 3,6%, terwijl de marktwaarde (op basis van de marktrente) van de verplichtingen daalde met -11,6%, waardoor het overrendement uitkwam op 15,2%. Belangrijk hierbij is dat de waarde van de verplichtingen op basis van de RTS (incl. UFR) daalde met 7,9% per 31 december 2021. Bovendien steeg de waarde van de verplichtingen met 1,1% door de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-methodiek. Deze waardeveranderingen in de verplichtingen zijn van belang bij het vaststellen van de dekkingsgraad.

De hoogte van het overrendement is van belang als doelstelling voor de beleggingen. Daarbij gaat het specifiek om de **marktwaarde van de verplichtingen**. Voor de verandering van de dekkingsgraad in enig jaar is de waarde van de verplichtingen op basis van de RTS (incl. UFR) van belang.

DOEL: GEMIDDELD 1,5% OVERRENDEMENT PER JAAR

Het beleggingsbeleid van PMT is gebaseerd op de belangrijkste doelstelling van PMT: het nu en in de toekomst kunnen uitkeren van de pensioenen. PMT stelt elk jaar vast welk vermogen er nodig is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het beleggingsbeleid is sinds 2015 gericht op het behalen van voldoende rendement om aan de verplichtingen (gewaardeerd op marktwaarde en UFR) te kunnen voldoen, plus een stukje extra rendement: dit heet overrendement.

PMT hanteert een lange termijn doelstelling voor het overrendement van gemiddeld 1,5% per jaar. Dit betekent dat het rendement op de beleggingen op lange termijn jaarlijks gemiddeld 1,5% hoger moet zijn dan de verandering van de verplichtingen, gewaardeerd op marktwaarde. Deze doelstelling is onderbouwd met een ALM-studie en gebaseerd op de financiële situatie van het fonds en de economische omgeving.

Het overrendement is in de eerste plaats bedoeld voor indexatie, maar op korte termijn bedoeld om bij te dragen aan het herstel van de dekkingsgraad en de benodigde buffer. Het gemiddelde overrendement (uitgaande van de marktrente) over de periode 2017 – 2021 kwam uit op 2,2%. Hiermee is de doelstelling van 1,5% behaald.

Het overrendement kwam de afgelopen jaren volledig ten gunste aan het herstel van de financiële positie. De dekkingsgraad is over deze 5-jaars periode dan ook gestegen tot 106,7%. Na het herstel van de dekkingsgraad moet de overrendementsdoelstelling ook de komende jaren gehaald gaan worden, om de mogelijkheid tot indexatie te hebben.

OPNIEUW GEEN INDEXATIE

Omdat PMT nog steeds in onderdekking is, zijn – net als de voorgaande jaren – de pensioenen van pensioengerechtigden, actieve en gewezen deelnemers helaas niet verhoogd. Daarmee heeft PMT de ambitie van een waardevast pensioen niet kunnen waarmaken. Vanaf 2009 heeft geen toeslagverlening (indexatie) meer plaatsgevonden vanwege de financiële positie van het fonds. PMT betreurt het dat de financiële positie een indexatie nog steeds niet toelaat en realiseert zich dat dit voor veel mensen een teleurstellende boodschap is.

De toeslagverlening is gebaseerd op de prijsindex. Per 1 januari 2022 is de gemiste toeslag (cumulatief) voor actieve deelnemers 23,47% en voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 21,55%. Daarnaast heeft in 2013 een verlaging van de aanspraken en uitkeringen plaatsgevonden van 6,3% en in 2014 van 0,4%. De reële dekkingsgraad bedroeg ultimo 2021 81,4%.

De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij pensioenen volledig meestijgen met de prijzen en de koopkracht in stand blijft. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds naar verwachting voldoende vermogen heeft om aan de pensioenverplichtingen te voldoen én om de pensioenen volledig te verhogen met de verwachte stijging van de prijsindex. Bij de bepaling van de reële dekkingsgraad wordt uitgegaan van de verwachte prijsinflatie. Begin 2022 lag de werkelijke prijsinflatie overigens hoger dan de verwachte prijsinflatie.

STRATEGISCH BELEGGINGSBELEID 2021 – 2025

Het beleggingsbeleid van PMT sluit zoveel mogelijk aan bij de kenmerken van de sector Metaal en Techniek. De financiële ambitie staat voorop in het beleggingsbeleid. Gegeven dat uitgangspunt, belegt PMT zo verantwoord mogelijk. PMT neemt niet meer risico dan nodig is.

PMT heeft in 2020 zijn strategische beleggingsbeleid 2015 – 2020 geëvalueerd. Deze evaluatie vond plaats tegen de achtergrond van de beginselen van PMT alsmede de (operationele) verbeteringen die de afgelopen vijf jaar waren doorgevoerd. In dit traject werden verschillende analyses vanuit verschillende perspectieven uitgevoerd.

Vanuit het risicomanagementbeginsel van PMT dat niet meer risico wordt genomen dan nodig is, was het doel van de evaluatie om te komen tot een nieuwe strategische portefeuille met een gelijk verwacht overrendement van 1,5%, maar met een lager risicoprofiel.

Een verlaging van het risicoprofiel kon worden bereikt door:

- Een verlaging van het openstaande renterisico.
- Een betere spreiding binnen de returnportefeuille en door een lager risicoprofiel van het aandelencluster en hoogrentend cluster.

De evaluatie heeft uiteindelijk geresulteerd in de keuze voor een nieuwe strategische portefeuille voor 2021 – 2025. De nieuwe strategische portefeuille laat een verbetering zien in het risicoprofiel bij een gelijk verwacht overrendement van 1,5%.

De navolgende tabel laat de verschillen in de oude en nieuwe strategische beleggingsmix zien:

STRATEGISCHE BELEGGINGSPORTEFEUILLE	2021-2025	2015-2020
OVERRENDEMENTSDOEL	1,5%	1,5%
Matchingportefeuille	42,5%	50%
Strategische renteafdekking (markrente)	60%	50%
Onroerend goed	12,5%	10%
Hoogrentend	15%	10%
Aandelen	30%	30%

De overrendementsdoelstelling voor de totale portefeuille is 1,5%. Om deze doelstelling te realiseren is de portefeuille verdeeld in een matching- en een returnportefeuille. De matchingportefeuille heeft als doel om de verplichtingen te volgen en de beoogde renteafdekking te leveren en heeft daarom geen overrendementsdoel. De returnportefeuille is verder onderverdeeld in de verschillende clusters die een eigen overrendementsdoelstelling hebben. Het cluster onroerend goed heeft een doelstelling van 2,5%, het hoogrentend cluster 2,0% en het cluster aandelen moet een overrendement van 3,0% behalen.

Dit verslagjaar is gestart met de transitie naar de nieuwe strategische portefeuille. Een nadere toelichting staat in de paragraaf ‘Beleggingsportefeuille 2021’ verderop in dit hoofdstuk.

In het **Strategisch Beleggingskader** staat hoe het beleggingsbeleid van PMT bijdraagt aan het realiseren van een pensioen voor de deelnemers van PMT. Het kader legt de doelstelling van het beleggingsbeleid vast, geeft aan welke beginselen PMT hanteert in het bereiken daarvan en geeft de risicohouding weer. Onderdelen van het kader zijn onder andere de kosten van het vermogensbeheer, verantwoord beleggen, beleggen in Nederland en het transparant zijn over de beleggingen. Met het strategisch beleggingskader legt PMT uit hoe PMT de pensioenpremies belegt en welke uitgangspunten daarbij een rol spelen.

In het Strategisch Beleggingskader is vastgelegd op basis van welke beginselen PMT de overrendementsdoelstelling van 1,5% wil halen:

- **Beleggingsbeginselen (investment beliefs):** deze geven aan waar PMT rendement wil en denkt te kunnen halen. Ze vormen de overtuigingen van PMT over de werking van economie en financiële markten.
- **Uitvoeringsbeginselen:** deze leggen de governance, organisatie en praktische uitvoering van het beleggingsproces vast.
- **Risicomanagementbeginselen:** hierin wordt de werkwijze rond het vaststellen, evalueren en bijsturen van het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille vastgelegd.

BELEGGINGSPORTEFEUILLE 2021

PMT deelt de beleggingsportefeuille op in een matchingportefeuille en een returnportefeuille. Met de matchingportefeuille wordt gewerkt aan het vermogen voor het nominale pensioen. Deze beleggingen hebben een relatief laag risico en een beperkt verwacht rendement. De matchingportefeuille bevat beleggingen die in waarde stijgen als de rente daalt. Dit is nodig om het renterisico te beperken. Met de returnportefeuille werkt PMT aan het vermogen voor een waardevast pensioen. Het toekennen van eventuele indexatie hangt (onder normale economische omstandigheden) dus nauw samen met de ontwikkeling van deze portefeuille.

Het verwachte rendement op deze beleggingen is hoger dan het verwachte rendement op de matchingportefeuille. Daar staat een hoger risico tegenover. PMT beperkt dit risico door de beleggingen te verdelen over verschillende vermogensclusters: vastgoed, hoogrentende waarden en aandelen. PMT heeft ook kenmerken vastgelegd waaraan deze clusters moeten voldoen.

PMT evalueert de portefeuille regelmatig ten opzichte van ontwikkelingen in de economie en op de financiële markten op de middellange termijn. PMT maakt geen gebruik van tactisch beleid. Dit betekent dat PMT geen actieve (tijdelijke) over- of onderwegingen ten opzichte van de strategische portefeuille aanbrengt binnen de portefeuille. Over- of onderwegingen kunnen daarmee in principe alleen het resultaat zijn van bewegingen van markten, die via herbalancering weer binnen de (grenzen van) de strategische portefeuille worden gebracht conform het beleid van het fonds. Samengevat komt het erop neer dat PMT vindt dat voorspellingen op basis van kortere termijn marktbevingen geen geschikte basis vormen voor prudent beleggingsbeleid.

In 2020 heeft PMT de nieuwe strategische portefeuille 2021-2025 vastgesteld, met een 42,5% matchingportefeuille in combinatie met een renteafdekking van 60% en 57,5% returnportefeuille. In 2021 is PMT begonnen met de transitie van de oude naar de nieuwe strategische portefeuille. Dit is gedaan op basis van een implementatiepad van 3 jaar. De duur van de transitieperiode wordt met name bepaald door de verwachte opbouw mogelijkheden van onroerend goed. Navolgende tabel toont de strategische beleggingsmix en de bandbreedtes die PMT voor 2021 in zijn beleggingsplan 2021 heeft gehanteerd.

STRATEGISCHE BELEGGINGSMIX EN BANDBREEDTES		2021
PORTEFEUILLE ONDERDEEL	STRATEGISCH NIVEAU	BANDBREEDTE
Matchingportefeuille	47%	42% – 52%
Returnportefeuille	53%	48% – 58%
Cluster onroerend goed	8%	5,5% – 10,5%
Cluster hoogrentend	15%	12,5% – 17,5%
Cluster aandelen	30%	25% – 35%
Renteafdekking	60%	57,5% – 62,5%

Gedurende het jaar is de portefeuille in lijn gebracht met het nieuwe strategische beleggingsbeleid. Met name voor de renteafdekking is dit sneller ingevoerd. PMT heeft vanaf maart 2021 de renteafdekking verhoogd van 52% naar 60%, om het renterisico verder af te dekken. De transitie naar een afdekking van 60% was eind mei afgerond.

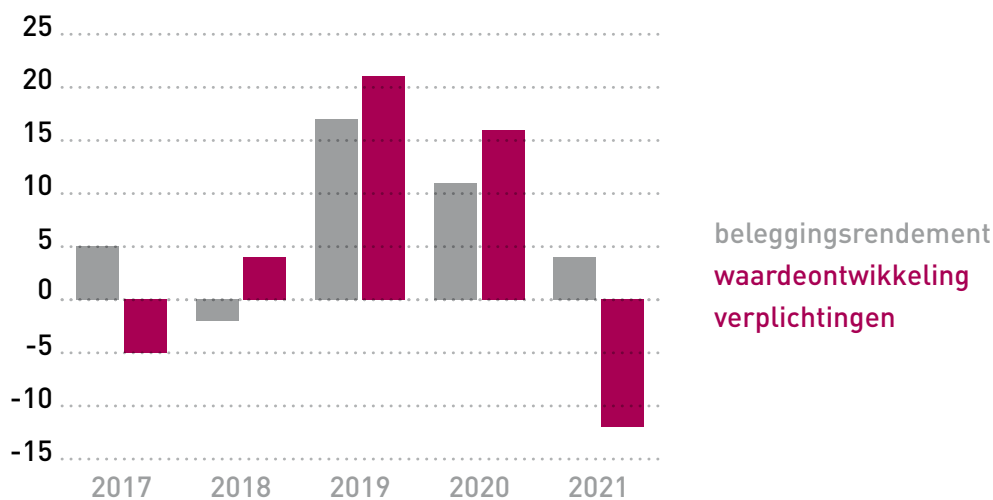
Verder bevinden zich de matching- en de returnportefeuille per einde jaar rondom de vastgestelde strategische gewichten. Binnen de returnportefeuille bevinden zich de clusters nog niet rondom de gewichten van de nieuwe strategische portefeuille. Eén van de redenen voor deze nieuwe strategische portefeuille is om een grotere returnportefeuille te hanteren met een lager risicoprofiel door daarbinnen een betere spreiding van risicobronnen (de verschillende clusters) toe te passen. Aandelenrisico wordt zo minder dominant. Deze transitie zal komende jaren worden voortgezet en zal met name gericht zijn op de verdere uitbreiding van onroerend goed richting de strategische gewenste alloactie van 12,5%.

RENDEMENTEN 2021

Het gemiddelde feitelijke rendement over de periode 2017 – 2021 kwam uit op 7,2%. Een overzicht van de sinds 1948 behaalde rendementen is te vinden op de [website van PMT](#).

In 2021 liet de matchingportefeuille een waardedaling zien in verband met de stijging van de marktrente (rendement -11,6%). De returnportefeuille kwam uit op een rendement van 18,5%. Binnen de returnportefeuille behaalden alle clusters positieve rendementen. Het cluster aandelen behaalde het hoogste rendement (26,6%), gevolgd door onroerend goed (19,8%) en hoogrentende waarden (0,4%). Over heel 2021 kwam het totaal beleggingsrendement uit op 3,6% (2020: 10,6%). Het gemiddelde rendement over de afgelopen vijf en tien jaar bedroeg respectievelijk 7,2% en 8,2%.

BELEGGINGSRESULTATEN AFGELOPEN 5 JAAR

Het overrendement (het rendement van de beleggingen bovenop de waardeverandering van de verplichtingen) kwam uit op 15,2% (2020: -6,1%). De rente is in 2021 gestegen, waardoor de matchingportefeuille en de verplichtingen in waarde zijn gedaald. De returnportefeuille is in waarde gestegen. Per saldo is dit voldoende geweest om in 2021 het beoogde jaarlijkse overrendement van 1,5% te halen.

RENDEMENTEN EN VERMOGENSSAMENSTELLING BELEGGINGSPORTEFEUILLE PMT	ULTIMO	2021	2020
RENDEMENT (IN % NETTO)			
MATCHINGPORTEFEUILLE		-11,6	16,5
RETURNPORTEFEUILLE		18,5	6,0
Onroerend goed		19,8	-4,1
Direct onroerend goed	10,8		0,9
Beursgenoteerd onroerend goed	32,0		-9,8
Hoogrentende waarden		0,4	0,2
Aandelen (inclusief private equity)		26,6	12,0
Beurgenoteerde aandelen	23,0		10,3
Private equity	40,5		18,6
TOTAAL		3,6	10,6
SAMENSTELLING VERMOGEN (IN %)			
MATCHINGPORTEFEUILLE		42	51
RETURNPORTEFEUILLE		58	51
Onroerend goed		9	8
Direct onroerend goed	5		4
Beursgenoteerd onroerend goed	4		3
Hoogrentende waarden		13	15
Aandelen (inclusief private equity)		36	30
Beurgenoteerde aandelen	28		23
Private equity	8		6

NIET MEER RISICO DAN NOODZAKELIJK

De mate waarin PMT risico's neemt in het vermogensbeheer is in lijn is met het beleggingsbeleid: consistent en vooraf bepaald. De risicohouding van PMT kent daarbij twee aan elkaar verwante perspectieven:

- Het beleggingsbeleid is bepalend voor het realiseren van de financiële ambitie van PMT. De pensioenpremie ligt gedurende de looptijd van de bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst (buo) vast. Het gaat dus met name om hoeveel risico's PMT kan en wil nemen om de financiële ambitie te halen. PMT heeft gekozen voor een lange termijn doelstelling van jaarlijks gemiddeld 1,5% overrendement. Daarvoor is een strategische beleggingsmix nodig met een risicoprofiel dat past bij deze doelstelling.
- PMT hanteert een bij het risicoprofiel passend risicomanagement. De wijze waarop PMT dat doet, vormt een belangrijk onderdeel van het **strategisch beleggingskader**.

Een belangrijk uitgangspunt voor het risicomanagement is dat PMT niet meer risico neemt dan nodig is voor het realiseren van de rendementsdoelstelling. Een belangrijk risico is de afhankelijkheid van de rente.

Door een evenwichtige afweging van de diverse risico's heeft PMT voor de huidige norm van renteafdekking gekozen: 60% op basis van de marktwaarde rentecurve met een bandbreedte van plus of min 2,5%-punt. Daarnaast kiest PMT voor spreiding binnen de beleggingsportefeuille. Voor de returnportefeuille is dat een belangrijke manier om risico's te verminderen. PMT heeft via zijn risicokader grenzen gesteld aan de risico's die het fonds wil lopen. In 2021 is PMT binnen deze kaders gebleven.

Z-SCORE EN PERFORMANCETOETS

De Z-score is een maatstaf voor de mate waarin het werkelijk rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een positieve Z-score geeft aan dat het rendement hoger was dan dat van de normportefeuille. De Z-score wordt berekend aan de hand van de norm en het portefeuillerendement van 2021 volgens de voorgeschreven regels. De performancetoets betreft de cumulatieve Z-score over de laatste vijf jaar. Deze mag niet minder bedragen dan -1,28. Inclusief 1,28 bedraagt de performancetoets (de toetsgrootheid) 1,65 positief.

Z-score 2021	0,36
Performancetoets 2017 – 2021	1,65

Deze Z-score laat zien dat PMT in 2021 en gedurende de afgelopen vijf jaar een hoger rendement heeft behaald dan dat van de normportefeuille.

3 INTEGER, BETROUWBAAR EN WENDBAAR

Aan de ambitie integer, betrouwbaar en wendbaar koppelde PMT in 2021 de volgende doelstellingen:

- PMT waarborgt dat het Integraal Risico Management (IRM) framework ten aanzien van alle risico's en onderdelen van het framework voldoet aan volwassenheidsniveau 4
- PMT waarborgt dat de uitbestede werkzaamheden worden uitgevoerd in lijn met het risicobeleid van PMT en binnen de door PMT geschetste kaders
- PMT waarborgt dat alle veranderprojecten worden uitgevoerd in lijn met het beleid en binnen de door PMT geschetste sturingskaders

DOELSTELLINGEN 2021 GROTENDEELS BEHAALD

PMT heeft de doelstellingen over 2021 grotendeels behaald. In 2021 heeft PMT het IRM raamwerk verder verbeterd, met name op het gebied van risicobeleid, -monitoring, -rapportages en -beheersing. Verdere ontwikkelingen op het gebied van risicocultuur, alsmede risicomonitoring op basis van een vernieuwde PMT risico rapportage zijn voorzien voor 2022. De kaders voor de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden zijn afgestemd met MN. De sturingskaders voor veranderprojecten zijn met MN gedeeld. Binnen het programma Nieuwe Pensioenstroom (NPS) worden deze toegepast.

RISICOMANAGEMENT EN COMPLIANCE

Een goed risicomanagement is voor PMT essentieel. Het pensioenfonds beheert de pensioenen voor meer dan 1,3 miljoen mensen. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat PMT alle risico's die daarmee gepaard gaan, goed beheerst. De risicohouding van PMT is bepaald op basis van wat de deelnemers willen en op grond van wat verantwoord is. PMT neemt daarom niet meer risico dan nodig is.

DIVERSE SOORTEN RISICO'S

Pensioenfondsen hebben te maken met veel risico's en onzekerheden. Risico's zijn gebeurtenissen die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op de (toekomstige) pensioenuitkeringen. Hoe PMT om wenst te gaan met risico's is opgenomen in de zeven risicobeginselen die PMT heeft vastgelegd in de PMT risicobereidheidsverklaring:

• Wij maken bij risicobeheersing onderscheid tussen risico's die strategisch worden opgezocht om waarde te creëren, en risico's die ontstaan doordat PMT kerntaken uitvoert (waardebehoud).

• PMT richt zich primair op bieden van financiële zekerheid voor de deelnemer, hetgeen een overrendement van 1,5% vereist en een hoog niveau van risicobeheersing.

• Wij nemen niet meer risico dan nodig is voor het behalen van het benodigde overrendement.

• Wij beheersen de risico's in onze kerntaken in de uitvoering van pensioenbeheer en vermogensbeheer, maar niet tegen elke prijs en accepteren een beperkt restrisico.

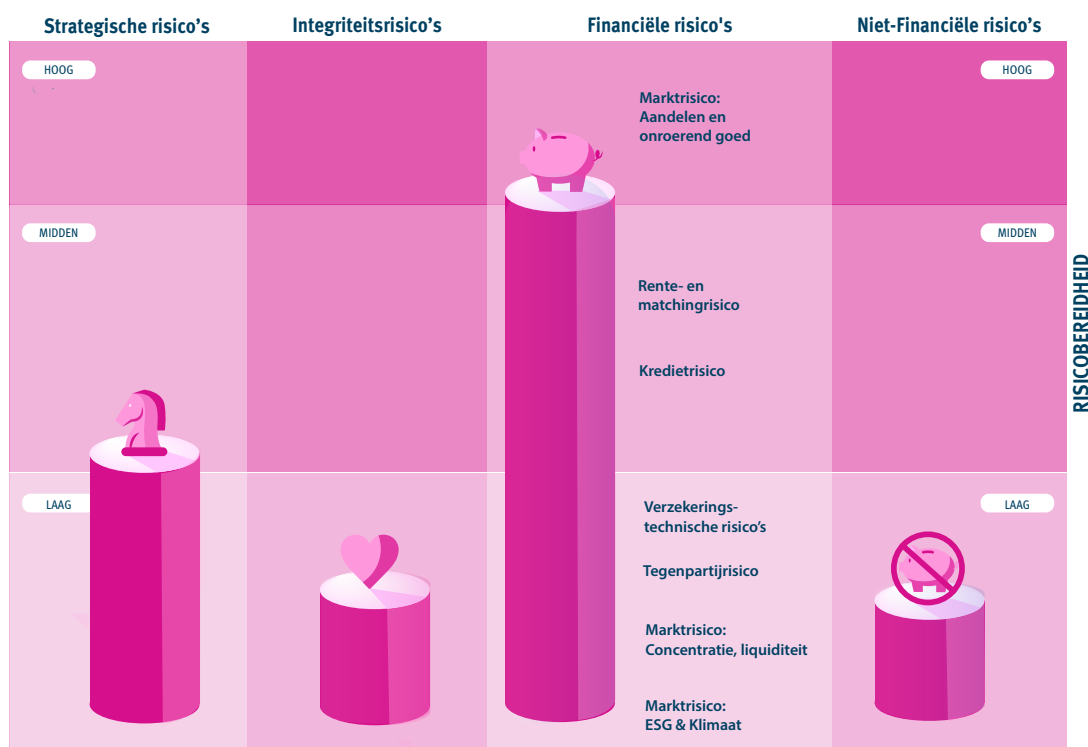
• Wij zijn alert op ontwikkelingen in de omgeving, en acteren op nieuwe en opkomende risico's.

• Wij maken risico's en kansen bespreekbaar en zijn ons ervan bewust dat ons (risico)gedrag een voorbeeld voor anderen is.

• Risico's worden bewust en transparant afgewogen en betrokken in de besluitvorming. Risicomanagement is een onlosmakelijk onderdeel van de primaire processen.

Deze PMT risicobeginselen vormen de basis voor het vaststellen van de risicobereidheid die PMT heeft ten aanzien van de verschillende risicocategorieën en de risicostrategie die hierbij gevolgd wordt.

De risicostrategie die PMT volgt, is verbonden aan de vraag of een risicocategorie kan bijdragen aan waardecreatie. Voor risico's die bijdragen aan waardecreatie zal de risicostrategie gericht zijn op het bewust en beheerst nemen van risico's en zal de risicobereidheid meestal groter dan laag zijn. Hierbij geldt altijd het principe: PMT neemt niet meer risico dan nodig is om het benodigd rendement te behalen. Indien het nemen van meer risico niet leidt tot meer rendement – zoals het geval is bij integriteits- en niet-financiële risico's – zal de risicostrategie gericht zijn op het voorkomen of beperken van de mogelijkheid dat de risico's zich voordoen en daarmee is de bereidheid in principe altijd laag. Slechts als de kosten van de beheersing groter zijn dan het risico zelf, kan besloten worden om het risico (tijdelijk) te accepteren.

De risicomanagementprocessen stellen PMT in staat om op een efficiënte en effectieve manier de risico's te identificeren, te beheersen en te monitoren. Op deze wijze controleert PMT of de risico's in lijn zijn met de risicobereidheid die het fonds vooraf heeft bepaald. Als dat niet het geval is, wordt door PMT bijgestuurd, ook wanneer zich stress-scenario's voordoen.

BEÏNVLOEDBARE EN NIET-BEÏNVLOEDBARE RISICO'S

Er zijn verschillende risico's die de financiële positie van het fonds kunnen bedreigen. Sommige risico's kan PMT zelf beïnvloeden, maar andere niet. PMT heeft bijvoorbeeld geen invloed op de ontwikkeling van de financiële markten of de ontwikkeling van de levensverwachting. Beide risico's kunnen echter wel een fors effect op het fonds hebben. Hoewel deze externe factoren niet stuurbaar zijn, brengt PMT die wel in beeld en hebben ze een plek in het risicoraamwerk. PMT neemt dan maatregelen om de negatieve effecten zo veel mogelijk te beperken. Het raamwerk vormt een structureel onderdeel van de beheersing van de risico's van het beleggingsbeleid, het pensioenbeheer en andere niet-financiële risico's van PMT.

PMT-RISICORAAMWERK

Belangrijke elementen van het PMT-ricoraamwerk zijn:

- PMT vertaalt de pensioenambitie in kwantitatieve en kwalitatieve zin. De risicohouding en -strategie zijn leidend bij het concretiseren en realiseren van de ambitie. Het bepalen van de kwantitatieve ambitie, de benodigde rendementen en de hoogte van de kostendeekkende premie worden mede gebaseerd op de uitkomsten van strategische studies zoals ALM-studies, optimalisatiestudies en stress-scenario's.
- PMT onderkent verschillende rollen en verantwoordelijkheden in het kader van risicomanagement en sluit hierbij aan bij de zogenaamde '3 lines' principes. Het bestuur en de bestuurscommissies CBL, CPS en CCD vormen daarbij de eerste lijn, de CFR de tweede lijn en de CIA de derde lijn. De inrichting is geformaliseerd in beleid en procedures. Een periodieke evaluatie van het risicoraamwerk en de effectiviteit daarvan is onderdeel hiervan.
- Veel van de niet-financiële risico's van PMT hebben betrekking op de uitvoeringsorganisatie MN en worden daar beheerst. PMT monitort de adequate uitvoering van de risicomanagementfunctie bij uitvoeringsorganisatie MN op grond van vooraf vastgestelde criteria. Onderdeel hiervan zijn de periodieke performance en de risico- en compliance rapportages, rapportages over de uitkomsten van uitgevoerde audits bij MN en de jaarlijkse ISAE 3402 rapportages van MN. Op basis van onder meer deze rapportages stuurt PMT daar waar nodig bij door het aanscherpen van de kaders, risicobereidheid en performance eisen. Zie hiervoor ook de paragraaf 'Uitvoering bij MN' verderop in dit hoofdstuk.

BELANGRIJKSTE RISICO'S EN ONTWIKKELINGEN 2021

Jaarlijks inventariseert PMT zijn risico's en legt het fonds de prioriteiten op dit gebied vast in een beleidsplan. De drie gebieden waarop PMT de belangrijkste risico's loopt, zijn:

- **Financieel risico en solvabiliteitsrisico:** het solvabiliteitsrisico is het belangrijkste risico voor PMT. Dit risico wordt mede bepaald door de financiële risico's die PMT loopt in de beleggingsoperatie. Het risico op het verlagen van de pensioenen nam begin 2020 significant toe bij het uitbreken van de COVID-19 crisis, maar 2021 gaf een positiever beeld. De dekkingsgraad steeg gedurende het jaar met 10% punt naar ruim 106%. Enerzijds was dit het gevolg van de stijgende rente, anderzijds zagen we aandelenmarkten die goed presteerden en illiquide beleggingen met opwaartse waarderingen. Net als het voorgaande jaar hoeft PMT ook in 2022 geen verlaging door te voeren.

- **Strategische risico's en toekomstige pensioenuitvoering:** om het pensioenakkoord uit te kunnen voeren is een nieuw pensioenadministratiesysteem noodzakelijk. PMT heeft MN opdracht gegeven om zijn pensioenadministratie fundamenteel te vernieuwen. In 2019 is gestart met een nieuw programma om dit te realiseren: de Nieuwe Pensioen Stroom (NPS). NPS heeft een doorlooptijd van enige jaren. De voortgang wordt nauwlettend gevolgd door PMT. Zie ook de paragraaf 'Vernieuwing pensioenadministratie' verderop in dit hoofdstuk en het hoofdstuk 'Vooruitblik'.
- **Uitvoeringsrisico:** voor de realisatie van de kwalitatieve ambities in relatie tot de pensioenuitvoering is PMT in grote mate afhankelijk van de performance en risicobeheersing bij MN. In dit kader zijn de uitbestedingskaders aangescherpt en wordt de naleving hiervan nauwgezet gemonitord door PMT. Daarnaast is de risicomanagement functie bij MN verstevigd en wordt van deze functie een onafhankelijk oordeel over de risicobeheersing bij MN gevraagd, zowel voor de reguliere gang van zaken als voor strategische projecten als NPS. In de dienstenbeschrijving van zowel pensioenbeheer als vermogensbeheer zijn meer specifieke afspraken opgenomen over de dienstverlening van de afdeling Risk en Compliance. Daarnaast is PMT voor zijn continuïteit en kwaliteit van dienstverlening aan deelnemers en werkgevers sterk afhankelijk van de kwaliteit van de informatiebeveiliging bij MN, bestaande uit een complete set van organisatorische en technische maatregelen.

In 2021 heeft PMT de volwassenheid van het risicomanagement wederom naar een hoger niveau gebracht. In 2021 zijn Risico Self Assessments (RSA's) door het bestuur en de bestuurscommissies van PMT herzien of geactualiseerd. De RSA ten aanzien van de risico's bij de commissie Pensioenen (CPS) en de Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA) worden begin 2022 geactualiseerd of herzien.

Samen geven deze RSA's een integraal beeld van de risico's van PMT op strategisch, financieel- en niet-financieel niveau en ten aanzien van juridische, omgevings- en integriteitsrisico's. Voor een aantal strategische projecten zijn specifieke risicoanalyses uitgevoerd en maatregelen getroffen. Een belangrijke ontwikkeling was daarnaast de integrale PMT risicorapportage die op kwartaalbasis is opgesteld door de verantwoordelijke bestuurlijke commissies, en samen met de risico-opinie van de bestuurlijke commissie Financiën en Risicomanagement (CFR), in de bestuursvergadering wordt besproken. Op basis hiervan monitort PMT welke risico's zich buiten de risicobereidheid bevinden en waar actie op dient te worden ondernomen.

In 2021 heeft het bestuur de Eigen Risico Beoordeling (ERB) vastgesteld en aan DNB aangeboden.

De sleutelfunctiehouders risicobeheer, actuariaat en interne audit hebben in 2021 hun rol onder andere vormgegeven via jaarrapportages, risico-opinies en uitgevoerde audits. De voorzitter van de bestuurlijke commissie Financiën en Risicomanagement is tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer en lid van het PMT bestuur.

FINANCIEEL RISICO EN SOLVABILITEITSRISICO

PMT werkt met een strategisch beleggingskader dat geldt voor de periode 2020 – 2022. Het kader legt de doelstelling van het beleggingsbeleid vast, verduidelijkt de risicohouding en geeft aan welke beginselen PMT hanteert in het bereiken daarvan. Het kader en de bijbehorende analyses geven ook invulling aan de prudent person wetgeving.

In het hoofdstuk 'Evenwichtig beleggingsbeleid' van dit jaarverslag is het strategische beleggingsbeleid en bijbehorende risicomanagement verder toegelicht. Het strategisch beleggingskader is ook terug te vinden op de [website van PMT](#).

SOLVABILITEITSRISICO

Het belangrijkste risico dat ook in het strategisch beleggingskader terugkomt, is het solvabiliteitsrisico: het risico dat het fonds niet over voldoende vermogen beschikt om de pensioenverplichtingen te dekken. Als de solvabiliteit van PMT zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat PMT, als ultieme remedie, de pensioenen moet verlagen. Mede vanuit dit perspectief heeft PMT ervoor gekozen om als concrete beleggingsdoelstelling uit te gaan van het lange termijn overrendement. De resultaten van deze doelstelling zijn opgenomen in het hoofdstuk 'Evenwichtig beleggingsbeleid' van dit jaarverslag.

De grote invloed van het belangrijkste financiële risico (renterisico) voor de dekkingsgraad was ook gedurende 2021 duidelijk zichtbaar en leidde tot een forse afname van de voorziening pensioenverplichtingen (- € 8 miljard). Daarnaast was er sprake van een toename van € 1 miljard van de voorziening per 31 december 2021 wegens het effect van de nieuwe UFR-methodiek. Het behaalde rendement op de beleggingen van 3,6% droeg verder bij aan de stijging van de dekkingsgraad.

SPREIDING EN AFDEKKING

De beleggingsrisico's worden beperkt door de beleggingen te spreiden over verschillende soorten, ieder met hun eigen bandbreedte. Verder wordt bijvoorbeeld het renterisico van de verplichtingen voor 60% afgedekt door beleggingen in vastrentende waarden en rentederivaten (ultimo 2021).

Als de rente daalt of stijgt, gaat de waarde van deze obligaties tegengesteld omhoog of omlaag. Dat effect, met consequenties voor de dekkingsgraad, wordt door de afdekking voor 60% beperkt. Zie voor een nadere toelichting hierover ook de risicoparagraaf van de jaarrekening.

In 2021 heeft het bestuur de renteafdekking verhoogd van 52% naar 60%. Deze verhoging van de afdekking komt voort uit een evenwichtige afweging van diverse risico's en is vastgelegd in de nieuwe strategische portefeuille (zie het hoofdstuk 'Evenwichtig beleggingsbeleid' van dit jaarverslag).

RISICOPARAGRAAF JAARREKENING

De risicoparagraaf van de jaarrekening maakt de belangrijkste financiële risico's inzichtelijk in de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor veranderingen in de marktrente, de aandelenkoersen, de vastgoedwaarderingen, valuta's en kredietopslagen. Duidelijk is hierin dat twee risico's de grootste impact op de dekkingsgraad hebben. Enerzijds het – na afdekking resterende – renterisico: een renteschok van -1% leidt tot een daling van de actuele dekkingsgraad met 5,4%: van 106,7% naar 101,3%. Anderzijds het aandelenrisico: koersschokken tussen -30% en -40% voor verschillende investeringen zouden in een actuele dekkingsgraad van 92,7% resulteren. In het verlengde hiervan is de dekkingsgraad ook zeer gevoelig voor een combinatie van de twee risico's. PMT volgt deze gevoeligheid met behulp van scenarioanalyses. Ook staat in de risicoparagraaf van de jaarrekening hoe PMT deze risico's beheerst, onder andere via risicoafdekking (rente en valuta) of door spreiding over verschillende beleggingscategorieën, regio's en sectoren.

UITVOERING BIJ MN

PMT heeft vrijwel alle operationele activiteiten op het gebied van pensioenuitvoering en vermogensbeheer uitbesteed aan MN. De beheersing van het uitbestedingsrisico is van groot belang en is vormgegeven in een uitbestedingsbeleid. Daarbij maakt PMT onderscheid tussen de gebruikelijke onderdelen als de monitoring van de lopende uitbesteding (met behulp van diverse rapportages, service level agreements) en jaarlijkse overeenkomsten als het beleggingsplan. Ook de ISAE 3402 verklaring die toeziet op de financiële verslaglegging laat zien in hoeverre MN de lopende uitvoering conform de wensen en eisen van PMT uitvoert.

Sinds de verzelfstandiging van MN in 2001 heeft PMT de sturing van de uitvoeringsrelatie steeds aangepast aan de ontwikkelingen in de maatschappij, de ontwikkelingen in de sector Metaal en Techniek en de ontwikkelingen van de MN-organisatie. Door het beleid mee te ontwikkelen in de tijd blijft PMT in control over de uitbesteding en de hiermee samenhangende risico's.

Dit uit zich onder andere in de nauwe betrokkenheid van PMT bij het bepalen van de strategische projectkalender van MN en het programma voor de fundamentele vernieuwing van de pensioenadministratie waarmee MN in 2019 is gestart. PMT volgt de verhoging van het volwassenheidsniveau van de risicobeheersing bij MN nauwlettend om te beoordelen of deze voldoet aan de verwachtingen.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Per medio 2017 zijn de stemrechten van de aandelen MN volledig in lijn gebracht met het aandeel certificaten van PMT van 78,3%. Ultimo 2021 is dit belang, inclusief de stemrechten, uitgebreid naar 95% door de overname van de certificaten van Pensioenfonds PME en de Raad van Overleg Metalektro (ROM). Omdat PMT en MN daardoor samen een groep vormen, is er sprake van een fiscale eenheid voor de btw en geldt tevens de verplichting tot consolidatie van de jaarrekening van MN. Dit heeft alleen te maken met verslaglegging en raakt de uitbestedingsrelatie of de strategische samenwerking niet.

VERNIEUWING PENSIOENADMINISTRATIE

PMT verwacht van MN een flexibele, robuuste pensioenadministratie die in staat is de toekomstige ontwikkelingen in de pensioensector efficiënt op te vangen. MN is in 2021 tot een samenwerking met PGGM, de pensioenuitvoerder van het pensioenfonds Zorg en Welzijn, gekomen. Deze samenwerking, onder de programmanaam NPS-MAP, is in 2021 goed op gang gekomen. Naar verwachting zal eind 2023 het PGGM-systeem ook inzetbaar zijn voor de pensioenuitvoering van PMT door MN. Het NPS-MAP-programma blijft een hoog risicoprofiel houden, mede door de tijdsdruk van de implementatie van de nieuwe pensioenregeling. De invoering van de nieuwe regeling zal na de implementatie van NPS-MAP plaatsvinden.

RISICOMANAGEMENT BIJ MN

PMT steunt bij de risicobeheersing ook op het risicobeheer zoals dat bij MN is ingericht. MN voert immers de belangrijkste operationele processen uit voor PMT (vermogensbeheer en pensioenbeheer). Het is daarbij essentieel dat de risicomanagementfunctie onafhankelijk binnen de MN-organisatie is geplaatst. De relatie met de risicomanagement functie van MN is in 2020 en 2021 geïntensiveerd om de risicobeheersing met name rondom de pensioenadministratie verder te verbeteren. Dit heeft geleid tot onder meer een nieuwe opzet van de risicorapportage en een nadere detaillering en afstemming van de risicobereidheid van PMT met die van MN.

UITBESTEDING VERMOGENSBEHEER

MN is de fiduciaire vermogensbeheerder van PMT, maar beheert ook circa de helft van het PMT-vermogen in specifieke beleggingsmandaten die door PMT zijn verstrekt. PMT heeft – naast het formele contract – zijn uitvoeringsbeginselen ten aanzien van de samenwerking met MN vastgelegd. Het gaat dan bijvoorbeeld om de selectie en monitoring van de vermogensbeheerders van PMT door MN, de aanwezigheid van MN bij de bestuurlijke PMT commissie Beleggingen of de governance van de portefeuilleaansturing. Dit is vastgelegd in het strategisch beleggingskader van PMT. Voor MN Vermogensbeheer is een ISAE 3402 type 2-rapportage over 2021 ontvangen zonder beperkingen.

UITBESTEDING PENSIOENBEHEER

De uitvoering van de pensioenadministratie is uitbesteed aan MN. De voorwaarden daarvoor zijn contractueel bepaald. Daarnaast is vooral de bedrijfsuitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement van PMT richtinggevend voor de gewenste uitvoering. In 2021 is de uitbesteding en de daaraan verbonden risico's in samenwerking met MN volledig geactualiseerd. De diensten van MN aan PMT zijn verder gespecificeerd in een dienstenbeschrijving. PMT voert periodiek overleg met de directie van MN over de uitvoeringspraktijk en beleidsmatige aangelegenheden in de bestuurscommissie Pensioenen (CPS). Over 2021 heeft MN aan PMT een ISAE 3402 type-2 rapportage afgegeven voor MN Pensioenbeheer zonder beperkingen.

INTEGRITEITSRISICO EN COMPLIANCE

Risicomanagement heeft ook betrekking op het bewaken van de integriteit. In 2021 is gestart met de herziening van de Systematische Integriteitsrisico Analyse (SIRA).

PMT is eindverantwoordelijk voor alle werkzaamheden die MN namens PMT uitvoert. PMT verzekert zich er daarom van dat MN voldoende in control is over de integriteitsrisico's die MN loopt bij het uitvoeren van de werkzaamheden voor PMT en dat MN ook de integriteitregels van PMT in acht neemt. PMT doet dit door aan MN Compliance kenbaar te maken welke elementen van het legal framework – inclusief integriteitsrisico's – PMT gemonitord wil zien.

MN voert structureel SIRA's uit voor de verschillende bedrijfsonderdelen en daar waar actie vereist is wordt de opvolging door de compliance functie van zowel MN als PMT gemonitord.

PMT is met MN overeengekomen dat MN jaarlijks verantwoording aflegt over de beheersing van de door MN geïnventariseerde integriteitsrisico's. MN doet dit via een verklaring integriteit. Ook voor 2021 is deze verklaring van MN ontvangen.

COMPLIANCE

Naast de beheersing van integriteitsrisico's en naleving van onder andere de gedragscode en insiderregeling wordt compliance met wet- en regelgeving gemonitord door een externe compliance officer. Op basis van een jaarlijks door het bestuur vastgesteld compliance programma wordt de monitoring uitgevoerd. De externe compliance officer rapporteert elk kwartaal aan de CFR en het bestuur over de uitkomsten van zijn werkzaamheden. De externe compliance officer monitort ook de werking van de afdeling Compliance van MN. Kijk voor meer informatie in de Gedragscode die PMT hanteert ([Gedragscode pmt.nl](#)).

Voor wat betreft compliance betroffen de belangrijkste ontwikkelingen op het vlak van wet- en regelgeving de voorbereiding op de implementatie van de SDFR (Sustainable Finance Disclosure Regulation), Europese wetgeving inzake transparantie en verantwoording over hoe duurzaamheid wordt verankerd in onder meer het beleggingsbeleid.

NALEVING AVG EN GEDRAGSLIJN VERWERKING PERSOONS- GEGEVENS PENSIOENFONDSEN PENSIOENFEDERATIE

PMT heeft in het kader van de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) sinds 2018 een Privacy Officer aangesteld, die toezicht houdt op de naleving van de AVG-richtlijn.

Per 1 juli 2019 heeft de Pensioenfederatie een gedragslijn Verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen vastgesteld. PMT onderschrijft deze gedragslijn en draagt zorg voor de naleving daarvan. Bij uitvoeringsorganisatie MN is een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld en vindt regulier afstemming en overleg plaats.

In 2021 zijn er 16 meldingsplichtige datalekken geweest, allen bij de uitvoeringsorganisatie. Deze zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens en aan de betrokkenen.

De meeste datalekken zijn veroorzaakt door menselijk handelen. Een verkeerd mailadres of postadres zijn de voornaamste oorzaken. In 2020 zijn alle medewerkers van de uitvoeringsorganisatie geattendeerd op het belang van zorgvuldig werken en de wijze waarop zij datalekken kunnen melden. De gegroeide awareness bij de medewerkers heeft in 2021 bijgedragen aan minder datalekken dan in 2020. Er is sprake van bijna een halvering van het aantal datalekken.

4 PROACTIEF EN ZICHTBAAR

In 2021 koppelde PMT aan de ambitie ‘proactief en zichtbaar’ de volgende doelstellingen:

- De achterban vindt dat PMT zich in eenzelfde mate of beter proactief profileert dan in 2020
- De achterban vindt dat PMT de onderscheidende elementen van de sector in eenzelfde mate of beter onder de aandacht brengt dan in 2020
- De achterban herkent de waarden van PMT (identiteit) in eenzelfde mate of beter en kan zich daarmee in eenzelfde mate of beter identificeren dan in 2020

DOELSTELLINGEN 2021 VOOR EEN BELANGRIJK DEEL BEHAALD

De doelstellingen die PMT heeft geformuleerd voor de ambitie ‘proactief en zichtbaar’ zijn door een onafhankelijk onderzoeksbureau onderzocht. Het onderzoek heeft plaatsgevonden onder actieve deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. De meerderheid van de respondenten ervaart PMT als proactief en zichtbaar. Onder de deelnemers en de werkgevers is dit een lichte verbetering ten opzichte van voorgaand jaar. En alhoewel de beoordeling van de ambitie ‘proactief en zichtbaar’ onder de gepensioneerden gedaald is ten opzichte van voorgaand jaar, is driekwart van de ondervraagden hierover positief. Bijna de helft van de respondenten vindt dat PMT opkomt voor hun belangen. Hierbij geven zij aan dat dit komt omdat indexatie uitblijft, in combinatie met de oplopende inflatie.

Het positieve gevoel is dit jaar onder de groepen deelnemers en werkgevers toegenomen. Van de actieve deelnemers heeft 77% een (zeer) goed gevoel over PMT (2020: 69%). Van de werkgevers heeft 77% een goed gevoel over PMT, ten opzichte van 71% in 2020. Bij de pensioengerechtigden is dit gedaald naar 72% (2020: 78%). Ook hier speelt mee dat er lang niet geïndexeerd is, terwijl de inflatie oploopt. De inspanningen die PMT heeft geleverd om via meerdere kanalen zichtbaar te zijn en deelnemers en werkgevers frequent van heldere informatie te voorzien hebben hun vruchten afgeworpen in de waardering. PMT concludeert op basis van deze uitkomsten dat de doelstellingen voor 2021 zijn behaald voor de deelnemers en de werkgevers. Voor gepensioneerden is extra inzet nodig.

PROACTIEVE MEDIA-AANPAK

Als grootste marktfonds met meer dan 1,3 miljoen deelnemers en ruim 34.000 werkgevers vindt PMT het belangrijk om zichtbaar te zijn voor zijn deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Dat is ook wat de achterban van PMT wil: ‘laat zien waar jullie voor staan en kom zichtbaar op voor onze belangen’. In deze tijd, waarin het vertrouwen in pensioenfondsen laag is en men zich afvraagt wat het nieuwe stelsel voor hen straks betekent vindt PMT het nóg belangrijker een proactieve media-aanpak te hebben.

Het jaar begon met de bekendmaking van de nieuwe werkgeversvoorzitter Terry Troost en er volgden vele publicaties in 2021 over de uitwerking van het pensioenakkoord. Daarin kwamen de standpunten van PMT helder naar voren en PMT kwam hiermee zichtbaar op voor de belangen van zijn deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Uiteraard was er veel aandacht voor het verantwoord beleggingsbeleid van PMT. Dat kon ook niet uitblijven. De opwarming van de aarde is wereldwijd merkbaar en zorgelijk.

NGO's, waaronder verschillende milieuorganisaties en ook deelnemers kloppen aan bij pensioenfondsen om hun zorgen te uiten over onder andere het milieu en het mogelijke effect van bepaalde investeringen.

OPKOMEN VOOR DE BELANGEN

Werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers komen bij PMT gezamenlijk op voor de belangen van de deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Zo heeft PMT de afgelopen jaren hard geknokt voor de pensioenen van zijn deelnemers en gepensioneerden.

PMT heeft zich sterk gemaakt voor een nieuw pensioencontract dat aansluit bij de werknemers in de sector en heeft op weg naar het wetsvoorstel aandacht gevraagd voor de transitiefase en de kans op verlagingen van de pensioenen.

PMT wilde voorkomen dat pensioenen verlaagd moesten worden, zeker op weg naar het nieuwe pensioencontract en heeft verkondigd dat het fonds in het huidige stelsel de zogenaamde zekerheid niet waar kan maken. Dat is slecht voor het vertrouwen. Straks is dat anders. In het nieuwe stelsel is de kans op verhoging van pensioenen groter wanneer de rendementen positief zijn en zien deelnemers positieve beleggingsresultaten sneller terug in de hoogte van de pensioenen.

In slechte economische tijden zal het effect ook eerder merkbaar zijn, maar het nieuwe stelsel biedt nog steeds mogelijkheden om de effecten daarvan te dempen en solidariteit te behouden.

Ook maakte PMT zich zorgen over de onrust onder gepensioneerden over het zogeheten invaren. PMT vindt het belangrijk dat deelnemers en gepensioneerden begrijpen welke risico's ze lopen als ze in het oude systeem blijven zitten. Wie in het oude stelsel blijft krijgt naar verwachting met de huidige strenge regels te maken, regels die de komende jaren nog strenger worden. PMT heeft hieraan via de media aandacht geschonken.

The collage consists of several news snippets from 'de Persgroep' (now 'de Persgroep Media'):

- Topstory:** 'Ik ben altijd gefascineerd geweest door maakbedrijven'. Omdat Terry Troost (35) niet verwachtte als muzikant zijn beroep te vinden met gitaar spelen, ging hij naar de Sociale Academie. Na een loopbaan als hr-directeur bij grote maakbedrijven is hij sinds begin dit jaar werkgeversvoorzitter bij PMT.
- News:** 'Pensioenfonds PMT wil duurzaam investeren: 'Klimaat belangrijk thema voor achterban''. Dit is de belangrijkste van pensioenfondsen PMT moeten bijdragen aan een betere wereld in geen discussieopzet. Maar de manier waarop dat het beste kan worden bereikt, is dat wel.
- News:** 'Weerstand tegen nieuw pensioen baart PMT zorgen'. Pensioenfondsen PMT maakt zich zorgen over het nieuwe pensioencontract dat aansluit bij de werknemers in de sector en heeft op weg naar het wetsvoorstel aandacht gevraagd voor de transitiefase en de kans op verlagingen van de pensioenen.
- News:** 'Grote pensioenfondsen stoppen met beleggingen in Chinese staatsbedrijven'. MN gaat werken met administratiesysteem van PGGM. Dit is de belangrijkste van pensioenfondsen PMT moeten bijdragen aan een betere wereld in geen discussieopzet. Maar de manier waarop dat het beste kan worden bereikt, is dat wel.
- News:** 'PMT daagt zichzelf uit: beleggen voor een sector aan beide kanten van de energietransitie'. Dit is de belangrijkste van pensioenfondsen PMT moeten bijdragen aan een betere wereld in geen discussieopzet. Maar de manier waarop dat het beste kan worden bereikt, is dat wel.
- News:** 'Miljoenen pensioenen in gevaar: 'Kans op kortingen wordt heel reëel''. De pensioenen van miljoenen Nederlanders zijn in gevaar. Door de lage rente en strengere regels divergen de komende jaren kortingen op vele pensioenen, waarschuwen ADP en PMT twee van de grootste pensioenfondsen van Nederland.
- News:** 'Grote pensioenuitvoerders gaan samenwerken om kosten te verlagen'. PMT is één van de uitverreiders. Dit is de belangrijkste van pensioenfondsen PMT moeten bijdragen aan een betere wereld in geen discussieopzet. Maar de manier waarop dat het beste kan worden bereikt, is dat wel.
- News:** 'Als mensen achterblijven krijgen we leuke pensioenverzekeringen'. Dit is de belangrijkste van pensioenfondsen PMT moeten bijdragen aan een betere wereld in geen discussieopzet. Maar de manier waarop dat het beste kan worden bereikt, is dat wel.
- News:** 'Pensioenfondsen PMT en PME stemmen tegen klimaatstrategie Total'. Dit is de belangrijkste van pensioenfondsen PMT moeten bijdragen aan een betere wereld in geen discussieopzet. Maar de manier waarop dat het beste kan worden bereikt, is dat wel.

BELEGGINGSBELEID ONDER EEN VERGROOTGLAS

Er is steeds meer aandacht voor het beleggingsbeleid van pensioenfondsen. Niet alleen omdat men wil weten hoe hoog het rendement is maar ook omdat men wil weten waarin wordt belegd. De maatschappij roept steeds harder om verantwoord te beleggen. PMT heeft in 2021 laten zien waarom het de aandelen van het oliebedrijf Exxon verkocht en de klimaatstappen van Total onvoldoende vond. Ook heeft PMT, als een van de grootste fondsen van Nederland, alle beleggingen stopgezet in Chinese staatsbedrijven en bedrijven waarvan de Chinese staat 10 procent of meer bezit. Eind van dit jaar heeft PMT ook laten weten dat het engagement beleid te gaan aanscherpen. PMT gelooft in invloed uitoefenen, samen met andere institutionele beleggers. Samenwerken om meer druk op bedrijven te zetten om de CO₂-doelstellingen te halen. Door uit een bedrijf te stappen, is de CO₂-uitstoot van de beleggingsportefeuille wel lager, maar wordt wereldwijd nog evenveel CO₂ uitgestoten.

ZICHTBAAR VOOR DEELNEMERS EN WERKGEVERS

Bestuursleden van PMT vinden het heel belangrijk om binding met de deelnemers te hebben en te weten wat er leeft en waar ze zich zorgen over maken. Dat sluit ook goed aan bij de behoefte van de deelnemers van PMT die willen dat het fonds zichtbaar is en dat bestuursleden toegankelijk zijn en met hen in gesprek gaan. Bestuursleden sluiten daarom altijd aan bij fysieke- en online bijeenkomsten voor onder andere pensioengerechtigden en zijn geregeld bij pensioenpresentaties bij werkgevers die worden gegeven voor actieve deelnemers door de PMT-pensioenconsulenten. Werkgevers en brancheorganisaties van de sector Metaal en Techniek vinden het ook belangrijk om in gesprek te zijn met bestuursleden. In 2021 hebben bestuursleden veelvuldig gesproken met de brancheorganisaties en informatiebijeenkomsten gehouden om iedereen te voorzien van de benodigde informatie over de aanstaande veranderingen. Heel belangrijk want zij hebben die informatie nodig om besluiten te kunnen nemen over bijvoorbeeld het contract of invaren. De informatie-uitwisseling gaf in de meeste gevallen aanleiding tot een publicatie in het blad van de brancheorganisatie.

In 2021 lag de nadruk, vanwege de COVID-19 maatregelen nog steeds op online uitzendingen en webinars voor deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Bestuursleden van PMT gingen op deze manier met hen in gesprek. De planning is, zodra het COVID-19 virus onder controle is, om weer live bijeenkomsten door het land te organiseren. Het voornemen is om het komende jaar de organisatie van een 'open huis' voor deelnemers en werkgevers weer in gang te zetten. Het doel daarvan is om hen de mogelijkheid te geven in gesprek te gaan met bestuursleden en hen kennis te laten maken met de uitvoering van de dagelijkse praktijk bij onder andere klantinformatie en vermogensbeheer. Voor werkgevers werd een hybride bijeenkomst georganiseerd, waarbij geïnteresseerde werkgevers zowel fysiek als online konden aansluiten.

PROACTIEVE COMMUNICATIEAANPAK

Om de binding met de deelnemers, gepensioneerden en werkgevers verder te versterken en informatie nog meer proactief aan te bieden is in 2021 gestart met het vaker informeren van de deelnemers en werkgevers. De frequentie van de nieuwsbrieven is verhoogd van 2-3 maal per jaar naar 5 maal in 2021. Het online pensioenmagazine en het papieren pensioenjournaal is 2 maal uitgegeven en er is gestart met een hogere frequentie van informatie berichten op sociale media. De inzet van sociale media geeft PMT inzicht in sentimenten over pensioen waar het fonds mogelijk iets mee kan.

AANDACHT VOOR INNOVATIE

Technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op, de behoefte aan persoonlijke dienstverlening op maat neemt toe en duurzaamheid is een niet meer weg te denken factor. PMT wil inspelen op deze ontwikkelingen en op de wensen en behoeften van deelnemers en werkgevers.

In 2019 is gestart met de inrichting van een innovatielab bij uitvoeringsorganisatie MN, onder de naam MLab. Het MLAB verkent innovatieve toepassingen en creatieve richtingen die kunnen bijdragen aan de verdere verbetering van de dienstverlening en communicatie, waarbij de nadruk ligt op de toekomst van vermogensbeheer en pensioenen en het meer en beter gebruik van datamining. ‘Inkomen voor later’ en ‘nieuwe technologieën en proposities’ zijn de belangrijke thema’s.

Het MLAB rapporteert op regelmatige basis over de experimenten aan de PMT bestuurscommissie Communicatie en Dienstverlening. In 2021 is een aantal verbeterinitiatieven opgepakt, onder meer voor dienstverlening aan werkgevers.

Een voorbeeld daarvan is de personalisatie van werkgeverscommunicatie, waarmee werkgevers geïnformeerd worden dat een opgegeven salaris niet correct is of dat medewerkers de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. Daarnaast is een aantal verbeteringen geïmplementeerd op het gebied van werkingssfeer, om bedrijven die vallen onder de verplichtstelling beter te identificeren, en op het vlak van vermogensbeheer om de verschillende externe databronnen te verminderen.

5 LAAGDREMPELIG EN BETROKKEN

Voor de ambitie laagdrempelig en betrokken stelde PMT in 2021 de volgende doelstellingen:

- De werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden waarderen de dienstverlening meer dan in 2020
- De werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden weten PMT beter te vinden en te bereiken dan in 2020
- De wijze van communiceren sluit beter aan bij de behoefte van de individuele gebruiker dan in 2020
- De kwaliteit van de informatie sluit beter aan bij de verwachting van de afnemer dan in 2020

DOELSTELLINGEN 2021 BEHAALD, AMBITIE LIGT HOGER

Om deze doelstellingen te kunnen realiseren, heeft PMT in 2021 vooral stappen gezet op het gebied van digitale informatievoorziening en digitale dienstverlening. Voorbeelden zijn doelgroepgerichte webinars, interactieve informatievideo's en een verruiming van de digitale selfservice mogelijkheden. Hiermee is het voor deelnemers makkelijker om informatie te vinden, contact op te nemen en persoonlijke pensioenkeuzes te maken. PMT werkt daarom hard aan het verhogen van het aantal bekende emailadressen in de administratie, zodat nog meer deelnemers hiervan gebruik kunnen gaan maken. Ook voor werkgevers zijn de digitale mogelijkheden toegenomen. Daarnaast blijft de optie van persoonlijk contact via de afdelingen Klanteninformatie en Accountbeheer of via een pensioenconsulent en werkgeversconsulent van PMT.

De doelstellingen die PMT heeft geformuleerd voor de ambitie 'laagdrempelig en betrokken' zijn onderzocht onder actieve deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. De meerderheid van de respondenten ervaart PMT als laagdrempelig en betrokken. Zij zijn tevreden over de informatie van PMT en het contact met het fonds en ervaren de medewerkers van PMT als vriendelijk en behulpzaam. Bij pensioengerechtigden vinden zelfs 4 op de 5 mensen PMT laagdrempelig en betrokken.

Uitgedrukt in een rapportcijfer geven deelnemers PMT een 7,5 (2020: 7,4). Werkgevers waarderen PMT met een 6,9 (2020: 6,7). Hiermee zijn de doelstellingen voor 2021 behaald. Het bestuur is blij met deze lichte stijging, maar heeft de ambities op een hoger niveau liggen. Het bestuur beseft dat de financiële positie en het al dan niet kunnen overgaan tot indexatie van invloed is op de waardering voor het fonds.

SNELLER EN MAKKELIJKER INFORMATIE BESCHIKBAAR VOOR DEELNEMERS EN WERKGEVERS

PMT vindt het belangrijk dat deelnemers en werkgevers snel en makkelijk informatie kunnen vinden over hun pensioen via het door hun gekozen voorkeurskanaal. En als ze een aanvullende vraag hebben, moeten ze daar vlot antwoord op krijgen. Niet alleen schriftelijk en mondeling, maar ook digitaal. In 2021 is de digitale informatievoorziening verder uitgebreid.

CHATBOT EN LIVE CHAT WEBSITE

Aan de website van PMT is sinds 2020 een chatbot gekoppeld, waarmee vragen van deelnemers geautomatiseerd worden beantwoord. In 2021 is deze functie uitgebreid voor werkgevers. Eind 2021 is voor deze doelgroep ook een live chat functie geïmplementeerd. Hiermee kunnen werkgevers bij een aantal onderwerpen rechtstreeks contact opnemen met medewerkers van PMT om direct vragen te kunnen stellen.

WEBINARS

Webinars, ofwel live-uitzendingen via internet, bieden de mogelijkheid om grote groepen deelnemers op een persoonlijke manier te informeren over complexe onderwerpen. Bij elk webinar wordt de doelgroep benaderd voor wie het onderwerp relevant kan zijn, mits er een emailadres bekend is bij PMT. Daarnaast maakt PMT de webinars bekend via de reguliere communicatiemiddelen (nieuwsbrieven, social media, website). In 2021 organiseerde PMT drie webinars, 1 online uitzending en 1 hybride werkgeversbijeenkomst.

Doelgroep: deelnemers voor wie de Voorwaardelijke Pensioenregeling (VPL) definitief is afgefinancierd. In het webinar is toegelicht wat de mogelijkheden zijn bij PMT, maar ook wat de mogelijkheden zijn die door sociale partners zijn afgesproken (Generatiepact, 4-daagse werkweek, RVU voor motorvoertuigenbranche).

Doelgroep: selectie van verschillende leeftijdsklassen. In het webinar is uitgelegd waarom PMT belegt in Nederland en hoe PMT dat doet. Ook is aan de orde gekomen wat PMT met vastgoed doet.

Doelgroep: werkgevers met meer dan 25 werknemers in dienst. De bijeenkomst vond live plaats en werd tevens online uitgezonden. Host was Jörgen Raymann.

Online uitzending - 14 oktober 2021

Aantal uitnodigingen	106.825
Aantal aanmeldingen	4.791
Aantal live kijkers	2.174
Aantal terugkijkers	3.607
Gemiddelde kijktijd	55 minuten
Waardering	7,5

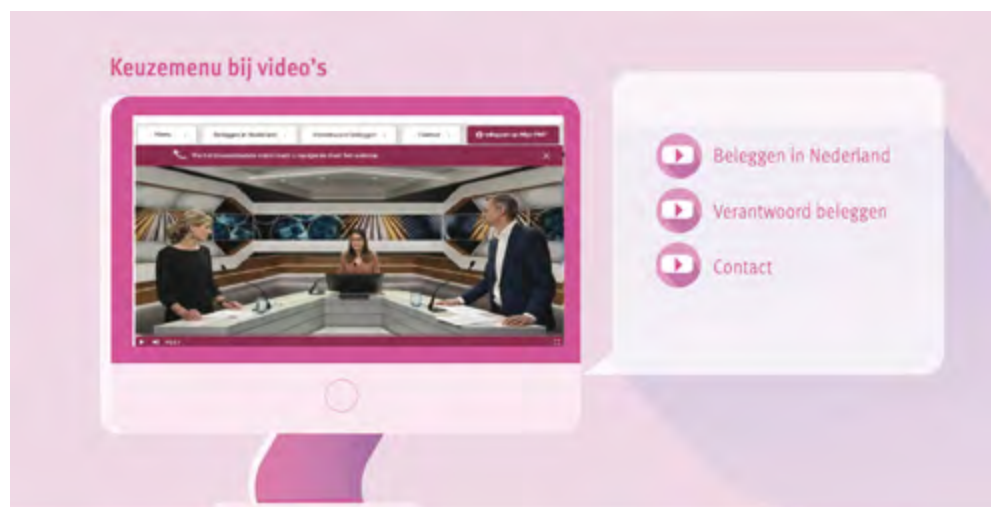
Doelgroep: pensioengerechtigden en deelnemers op basis van selectie van verschillende leeftijdsklassen. PMT heeft in 2021 door de COVID-19 maatregelen geen fysieke bijeenkomsten gehouden voor pensioengerechtigden. In de online uitzending hebben bestuursleden aan de kijkers uitleg gegeven over de stand van zaken met betrekking tot PMT in het algemeen en hun pensioen in het bijzonder. Host was Jörgen Raymann.

Webinar 'Pensioen in zicht' - 16 november 2021

Aantal uitnodigingen	62.081
Aantal aanmeldingen	6.263
Aantal live kijkers	3.585
Aantal terugkijkers	432
Gem. kijktijd	34minuten
Waardering	8,1

Doelgroep: deelnemers richting de pensioengerechtigde leeftijd. In het webinar zijn de keuzemogelijkheden voor het pensioen bij PMT uitgelegd.

Nieuwe informatievideo's die PMT op de website plaatst – waaronder de terugkijkmogelijkheid van de webinars en de online uitzendingen – zijn voorzien van een menu. Hiermee kan de kijker via menuknoppen navigeren naar de informatie die voor hem of haar relevant is. Een kijker hoeft dan niet de hele video te kijken, totdat een onderwerp aan de orde komt, maar meteen doorklikken. In 2021 zijn vier webinars van menuknoppen voorzien plus een aantal 'life-events'. In 2022 zullen video's worden ontwikkeld om deelnemers te helpen bij een digitale pensioenaanvraag.

PENSIOENCHECKER

Eind 2020 heeft de pensioensector gezamenlijk de app 'Pensioenchecker' geïntroduceerd. Via deze app heeft iedereen snel en simpel een totaaloverzicht van zijn of haar pensioen. In 2021 is er campagne gevoerd om de app te promoten, met een uitstekend resultaat (28% boven doelstelling). In 2022 wordt ook de mogelijkheid van inloggen via de DigID-app toegevoegd.

De pensioenchecker: binnen 2 minuten hoeveel inkomen je later hebt.

In de pensioenchecker log je veilig in met je DigID. De app geeft je inzicht in hoeveel pensioen je in totaal opbouwt. Zo weet je wat je ontvangt als je met pensioen gaat.

Resultaten campagne Pensioenchecker 2021

Doelstelling downloads	75.000
Gerealiseerde downloads	96.000
Waardering app in de Apple App Store (max 5 sterren)	★ 4.4
Waardering in Google Play Store (max 5 sterren)	★ 4.1
Algemene waardering (waarderingsonderzoek)	7.5

DEELNEMERS KUNNEN STEEDS MEER ZELF REGELEN

Deelnemers kunnen steeds meer zelf praktische zaken regelen voor hun persoonlijke situatie in het digitale loket 'MijnPMT'. Sinds 2021 kunnen zij zelf hun bankrekeningnummer opvoeren/wijzigen en de registratie van samenleven doorgeven. Vanaf 2022 kunnen zij via MijnPMT ook hun pensioen digitaal aanvragen. In 2021 kregen ook nabestaanden met een partnerpensioen toegang tot MijnPMT, waarin zij onder meer hun jaaropgave en UPO kunnen inzien.

Naast de verbeteringen in het digitale loket, is ook de Pensioenplanner – waarmee deelnemers hun pensioenkeuzes kunnen berekenen – verbeterd. Deelnemers die al een deeltijdpensioen hebben, kunnen nu ook berekeningen maken voor hun resterende pensioen. Ook is het nu mogelijk om te berekenen wat de pensioenuitkering is als iemand eerder dan 62-jarige leeftijd met (deeltijd)pensioen wil gaan.

CAMPAGNE EMAILADRESSEN

Digitale communicatie tussen (ex)deelnemers, pensioengerechtigden en PMT is snel, milieuvriendelijk, kostenefficiënt en vergroot het gemak doordat deelnemers alle correspondentie overzichtelijk bij elkaar hebben op hun eigen portaal. Maar de inzet van digitale post staat of valt bij het beschikbaar hebben van emailadressen. PMT is daarom een langlopende campagne gestart om het aantal deelnemers en pensioengerechtigden met een bij PMT geregistreerd emailadres te verhogen. De campagne loopt via bestaande kanalen zoals het pensioenmagazine, brieven en social media. In november 2021 is extra inzet gepleegd op het verzamelen van emailadressen van actieve deelnemers. Hoewel het resultaat van die inzet boven verwachting lag, is in 2022 een verdere intensivering van de campagne nodig.

PERSOONLIJK CONTACT BLIJFT BELANGRIJK

Voor veel deelnemers is een pensioenregeling ingewikkelde kost. Ook werkgevers zijn niet dagelijks met de pensioenvoorziening bezig. Voor deelnemers is de afdeling Klanteninformatie het eerste aanspreekpunt als er behoefte is aan persoonlijk contact. Voor werkgevers is dat de afdeling Accountbeheer. Contact opnemen kan via de telefoon, e-mail en live chat. Daarnaast beschikt PMT over een team van 15 pensioenconsulenten (10 voor werknemers en 5 voor werkgevers) dat klaar staat voor deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Pensioenconsulenten beantwoorden vragen over de persoonlijke pensioensituatie van deelnemers, geven uitleg over de regeling en houden presentaties. De werkzaamheden van de consulenten worden hoog gewaardeerd en vormen een belangrijk onderdeel van de dienstverlening van PMT.

Door de COVID-19 pandemie is het aanbod van contactmogelijkheden met pensioenconsulenten uitgebreid. De meeste deelnemers hebben voorkeur voor het voeren van een fysiek gesprek met een consulent. Als dit in 2021 niet mogelijk was door de COVID-19 maatregelen, werd er gekozen voor een videogesprek, mailcorrespondentie of telefonisch contact. Werkgevers kozen soms voor de mogelijkheid om een videopresentatie aan medewerkers te laten geven. De uitbreiding van de contactmogelijkheden blijft ook na de COVID-19 pandemie onderdeel van de dienstverlening.

PMT PENSIOENCONSULENTEN	2021	2020
Aantal gevoerde gesprekken	2.223	1.971
Afgehandelde telefonische en schriftelijke vragen	21.600	23.669

COMMUNICATIE OVER DE PENSIOENREGELING

In 2021 heeft PMT onder andere gecommuniceerd over wijzigingen en mogelijke onduidelijkheden in de pensioenregeling.

VOORWAARDELIJKE PENSIOENREGELING (VPL) DEFINITIEF TOEGEKEND

De VPL-regeling betrof een overgangsregeling waarvoor deelnemers onder voorwaarden in aanmerking konden komen. Deze overgangsregeling is op 31 december 2020 onvoorwaardelijk geworden. Dat betekent dat deze pensioenrechten definitief zijn toegekend en toegevoegd aan het opbouwde pensioen van de ruim 70.000 deelnemers die hiervoor in aanmerking kwamen. Deze werknemers hebben eind februari 2021 een persoonlijke brief hierover ontvangen.

De VPL-bedragen zijn verwerkt op het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) en in MijnPMT en de Pensioenplanner. Om alles ook nog eens mondeling toe te lichten, organiseerde PMT voor deze specifieke groep deelnemers het webinar 'Eerder stoppen met werken'.

AANPASSING COMMUNICATIE NAAR AOW-LEEFTIJD

De communicatie over de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar leverde vragen en onduidelijkheden op bij deelnemers. De belangrijkste vraag was of men bij PMT pas op 68-jarige leeftijd met pensioen kon gaan. De communicatie is daarom in 2021 in alle uitingen aangepast naar AOW-leeftijd. Hiermee is het aantal vragen afgenomen tot nihil.

COMMUNICATIE OVER DE DEKKINGSGRAAD

In 2021 vertoonde de dekkinggraad van PMT een verbetering en nam de kans op dreigende verlagingen af. Desondanks bereidde PMT eventuele systeemaanpassingen en benodigde communicatie wel voor, als PMT toch onverwachts een pensioenverlaging moest aankondigen. PMT hield alle betrokken via onder meer de website, de nieuwsbrieven en social media op de hoogte van de ontwikkeling van de dekkinggraad in 2021.

DEELNEMERS DENKEN MEE

PMT beschikt sinds enkele jaren over een online panel. Geïnteresseerde deelnemers en pensioengerechtigden kunnen zich **aanmelden** via de website. In 2021 is 2 keer een oproep gedaan via de nieuwsbrieven en de website om deel te nemen. Er hebben 2 metingen plaatsgevonden, waaronder een meting naar het mediagedrag van deelnemers. Ook zijn in een klantpanel diverse communicatie-uitingen getoetst, waaronder brieven, formulieren en teksten van de Pensioenplanner.

PENSIOENKEUZES

De deelnemers van PMT kunnen gebruik maken van diverse keuzemogelijkheden in de pensioenregeling. Deelnemers met een jongere partner kiezen er vaker voor om een hoger pensioen te ontvangen totdat de partner ook een AOW-uitkering krijgt. Voor anderen geldt dat zij in de eerste pensioenjaren meer inkomen willen hebben dan op latere leeftijd. Ook wordt het partnerpensioen veel ingeruild voor een hoger ouderdompensioen. Voor deelnemers die alleenstaand zijn, wordt het partnerpensioen altijd omgeruild voor een hoger ouderdompensioen.

In de CAO Motorvoertuigen hebben de sociale partners met ingang van 1 mei 2021 een RVU regeling afgesproken. Met name deelnemers die hier gebruik van maken, vragen om een deel van het pensioen als aanvulling.

PENSIOENREGELING: AANTAL DEELNEMERS DAT VAN DEZE MOGELIJKHEID GEBRUIK MAAKTE	2021	2021
KEUZEMOGELIJKHEID		
Pensioendatum naar eigen keuze (toegekend in 2021, VOP)	1.619	1.634
Pensioen ingegaan in het verslagjaar	1.109	1.878
Deeltijdpensioen ultimo 2021	524	630
Deeltijdpensioen ingegaan 2021	118	315
Partnerpensioen inruilen voor hoger ouderdompensioen	3.980	4.501
Pensioenopbouw vrijwillig voorzetten	45	49
Hoog/laag-constructie (of andersom)	1.253	1.157

PERSOONLIJKE BEGELEIDING KEUZE PENSIOENINGANGSDATUM

De ingangsdatum van het pensioen is verreweg de belangrijkste keuze voor deelnemers. PMT wil hen daarbij zo goed mogelijk ondersteunen. In 2019 is uit onderzoek gebleken dat deelnemers onvoldoende op de hoogte waren van de keuzemogelijkheden die het reglement biedt. Het grootste deel van de deelnemers kiest daarom bij pensionering voor de zogenaamde 'standaardverdeling': een volledig pensioen per AOW-datum met een levenslange maandelijks gelijke uitkering.

Sinds 2019 loopt er een project bij de pensioenconsulenten waarbij deelnemers die 6 maanden voordat zij hun AOW-gerechtigde leeftijd bereiken, persoonlijk worden benaderd en uitleg krijgen over de keuzemogelijkheden die de regeling biedt. Gemiddeld kiest daarna 35% van de deelnemers voor een andere verdeling dan de standaardverdeling. Deze dienstverlening wordt door de deelnemers hoog gewaardeerd. Bij de diverse klanttevredenheidsonderzoeken scoort deze dienstverlening gemiddeld hoger dan een 8.

ONLINE HULPMIDDEL PENSIOENKEUZES

PMT heeft in 2021 een online hulpmiddel geïntroduceerd voor het maken van pensioenkeuzes. De deelnemer beantwoordt een aantal vragen en krijgt vervolgens uitleg die het beste bij zijn of haar persoonlijke situatie past. Er is een pilot gedaan met het onderwerp 'uitruilen van partnerpensioen'. In 2022 wordt de keuzehulp verder ontwikkeld en geïmplementeerd in de reguliere communicatie.

GENERATIEPACT: MINDER WERKEN VOOR OUDEREN, MEER VAST WERK VOOR JONGEREN

In de pensioenregeling zijn de keuzemogelijkheden voor deelnemers vastgelegd. Naar aanleiding van cao-afspraken in de sector Metaal en Techniek is daarnaast sinds 2019 het Generatiepact mogelijk gemaakt in het pensioenreglement.

Het Generatiepact beoogt oudere werknemers minder te laten werken en tegelijkertijd meer jongeren aan een vaste baan in de sector te helpen. De werknemer maakt in overleg met de werkgever de keuze om minder uren per week te werken, maar de pensioenopbouw door te laten lopen alsof toch volledig salaris wordt verdiend. PMT zorgt voor de registratie van de werkgevers en deelnemers aan het generatiepact en de juiste afhandeling van het pensioenonderdeel. De uitvoering is succesvol geïmplementeerd. Werkgevers zien het Generatiepact ook terug in het werkgeversportaal.

Nadat deze keuze in de sector Metaal en Techniek mogelijk was gemaakt, hebben ook sociale partners in de sector Motorvoertuigen- en Tweewielerbedrijven met ingang van 1 januari 2020 een vergelijkbare afspraak gemaakt. Bovendien zijn de mogelijkheden in de nieuwe cao Metaal en Techniek verruimd, waardoor de verwachting was dat er nog meer werkgevers en deelnemers van het Generatiepact gebruik zullen gaan maken. Vanwege de lopende cao-onderhandelingen in de sector Metaal en Techniek is het generatiepact voor deze sector per 1 oktober 2021 voorlopig opgeschort. Het Generatiepact voor de sector Motorvoertuigen en Tweewielerbedrijven loopt wel gewoon door.

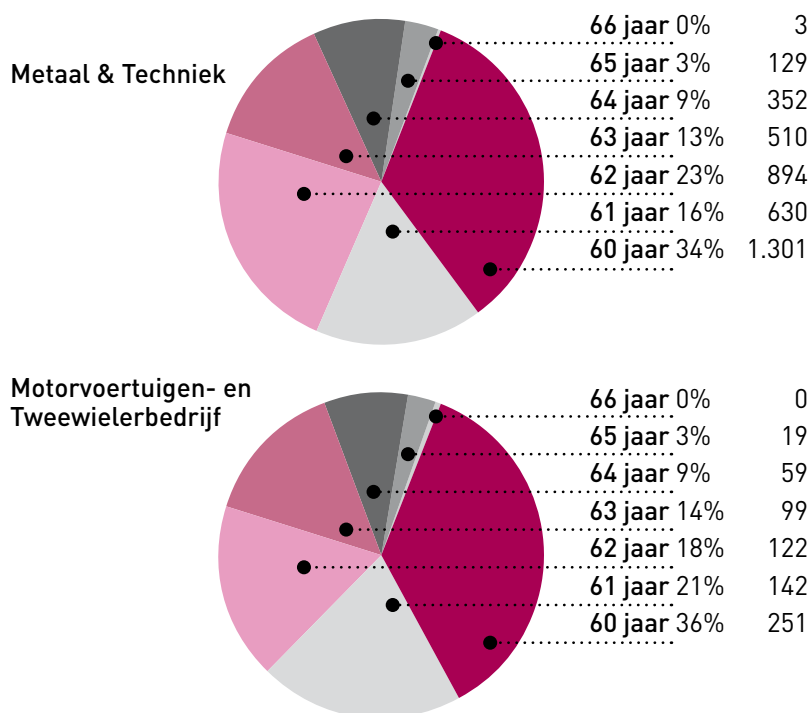
AANTALLEN DEELNEMERS GENERATIEPACT IN 2021

In 2021 maakten in totaal 4511 mensen gebruik van het Generatiepact:

AANTAL DEELNEMENDE WERKNEMERS	PER 31-12-2020	31-12-2020	31-12-2019
BRANCHE			
Metaal & Techniek	3.819	2.243	545
Motorvoertuigen- en Tweewielerbedrijf	692	536	90
TOTAAL	4.511	2.779	635

De meeste deelnemers kiezen voor de variant van het Generatiepact waarbij men 80% van het aantal uren werkt tegen een salaris van 90% en een pensioenopbouw van 100%.

AANTAL DEELNEMERS NAAR LEEFTIJD³

PMT constateert dat langer doorwerken binnen de sector Metaal en Techniek niet altijd gemakkelijk is voor deelnemers. Het aantal arbeidsongeschikten neemt toe. PMT zal in 2022 een onderzoek starten naar de oorzaak van deze toename. Binnen de pensioenregeling is de keuzemogelijkheid van deeltijdpensioen een oplossing om langzaam af te bouwen richting de pensionering. Ook het Generatiepact kan daarvoor mogelijkheden bieden.

KLACHTEN EN GESCHILLEN

PMT streeft ernaar de pensioenregeling naar tevredenheid van alle deelnemers uit te voeren. Toch kan het gebeuren dat er een verschil van inzicht ontstaat. Ook dan wil PMT laagdrempelig en betrokken zijn. De klachten- en bezwarenprocedure van PMT is daarom laagdrempelig en kent sinds 2017 ook de mogelijkheid om in bepaalde situaties gehoord te worden door een commissie. Dit hoorrecht geeft de deelnemer een extra mogelijkheid om de omstandigheden van zijn geval nader toe te lichten.

PMT hanteert als definitie voor een klacht 'elke uiting van ongenoegen'. In 2021 zijn er 239 klachten behandeld. Dit is een stijging ten opzichte van 2020 (197 klachten). De stijging wordt veroorzaakt door klachten over de pensioenuitkering, communicatie en klachten over de dekkingsgraad en/of het beleggingsbeleid van PMT. De ontvangen klachten worden voor het merendeel digitaal ingediend per mail (205), per telefoon (18), per post (15) of via een pensioenconsulent van PMT (1).

³ Door afrondingsverschillen komen de cirkeldiagrammen niet precies op 100% uit.

Er is in 2021 geen gebruik gemaakt van het hoorrecht.

GESCHILLEN	AANTALLEN
Geschillen in behandeling 1 januari 2021	2
Ingediende geschillen 2021	239
Afgewikkelde geschillen 2021	238
In behandeling 31 december 2021	3

KLACHTEN VIA OMBUDSMAN PENSIOENEN	AANTALLEN
Geschillen in behandeling 1 januari 2021	2
Ingediende geschillen 2021	6
Afgehandeld in 2021	8
In behandeling 31 december 2021	0

COULANCEBELEID

Het is uiteraard van groot belang dat deelnemers krijgen waar ze recht op hebben. PMT heeft daarom de voorwaarden van de regeling vastgelegd in het pensioenreglement en beleidsregels. Zo is voor iedereen duidelijk wat de regels zijn en waaraan voldaan moet worden.

Onverkorte toepassing van die regels kan echter in bepaalde situaties leiden tot uitkomsten die onredelijk en onwenselijk zijn. Daarom heeft PMT in het reglement de mogelijkheid opgenomen om een beroep te doen op hardheid en coulance, waarbij door de betrokkene aan PMT wordt gevraagd om voor een individuele situatie af te wijken van de regels. Hier wordt met enige regelmaat gebruik van gemaakt.

In het verslagjaar betrof het 91 gevallen (2020: 139). In de besluitvorming houdt de commissie Pensioenen – aan wie het bestuur het coulancebeleid heeft gemandateerd – altijd rekening met de specifieke omstandigheden van iedere situatie. Ook criteria als kenbaarheid en verwijtbaarheid en gerechtvaardigd vertrouwen spelen een rol bij de vraag of een aanspraak of uitkering moet worden herzien.

PMT maakt bij de toepassing van het coulancebeleid altijd een afweging tussen de belangen van het individu en het collectief. Het gaat tenslotte altijd om het geld van alle deelnemers van PMT.

6 PENSIOEN OP VERANTWOORDE WIJZE

PMT koppelde aan de ambitie ‘pensioen op verantwoorde wijze’ de volgende doelstellingen voor 2021 als het gaat om het verantwoord beleggingsbeleid:

- PMT streeft ernaar alleen bedrijven en landen in de portefeuille te hebben die bovengemiddeld presteren ten aanzien van ESG-factoren (Environment, Social en Governance)
- PMT implementeert de OESO-richtlijnen en de ‘Guiding Principles’ van de Verenigde Naties (UNGPS). Ook zet PMT zich in om de afspraken en doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te behalen
- PMT meet zijn bijdrage aan het behalen van de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties en helpt mee de SDG's te bereiken

Deze drie strategische doelstellingen worden hieronder nader toegelicht. Ook wordt stilgestaan bij de voortgang per doelstelling.

DOELSTELLING: BOVENGEMIDDELTE ESG-PRESTATIES

Voor het behalen van deze doelstelling maakt PMT gebruik van de instrumenten ‘selectie’, ‘engagement’ en ‘uitsluiting’. Hieronder worden de ontwikkelingen rondom deze instrumenten weergegeven.

BEWUSTE SELECTIE

PMT wil zelf bepalen waar het in belegt en wil dit kunnen verantwoorden aan deelnemers en de maatschappij. Daarom wil PMT aan de hand van de eigen doelstellingen en beginselen beleggingsregels bepalen. De identiteit van het pensioenfonds en de achterban komen op deze manier tot uitdrukking in de manier waarop PMT belegt.

Na de introductie van de Strategische Aandelenportefeuille voor aandelen in ontwikkelde landen in 2018, hanteert PMT inmiddels ook een eigen benchmark voor de beleggingscategorieën aandelen en voor staatsobligaties opkomende landen (EMD). PMT past de ‘bewuste selectie’ ook toe op de bedrijfsobligatie- en high yield portefeuilles. Ook voor de selectie van private equity managers en -fondsen wordt een methodiek gebruikt die vergelijkbaar is met de ‘bewuste selectie’ aanpak.

Aan de hand van de ‘bewuste selectie’ methodiek wordt besloten om wel of niet te beleggen in bepaalde landen en ondernemingen. Bij deze keuze maakt PMT gebruik van ESG ratings die gestoeld zijn op indicatoren op o.a. het terrein van milieu en mensenrechten. Ook maakt PMT voor de samenstelling van de EMD portefeuille gebruik van een landenraamwerk: PMT belegt niet in landen die slecht scoren op het gebied van corruptie en/of klimaat, en niet in staatsbedrijven (State-Owned entity, kortweg SOE's genoemd) van deze landen.

ENGAGEMENT

Om bedrijven op hun ESG-prestaties nader te kunnen beoordelen, gaat MN namens PMT met verschillende bedrijven in gesprek ('dialogoog'). Sommige dialoogprogramma's zijn doorlopend, en sommige hebben een afgesproken eindtijd. In de regel hebben de thematische programma's een eindtijd, de programma's 'Incidenten & Controverses' en 'Nederlands Beursgenoteerd' zijn doorlopend. Alle engagementprogramma's worden elke twee tot drie jaar geëvalueerd. Op basis van de evaluatie in 2021 besloot PMT om de programma's 'Klimaat', 'Leefbaar Loon', 'Nederlands Beursgenoteerd', 'Beloningsbeleid' en de reeds lopende IMVB cases voort te zetten, en onderstaande wijzigingen aan te brengen. Met name door de wijziging van het klimaatdialoogprogramma is het aantal bedrijven waar PMT mee in gesprek is per eind 2021 aanzienlijk gestegen, namelijk van 51 naar 105.

De mutaties worden hieronder tussen haakjes aangegeven:

Nieuwe thema's

- PMT startte in 2021 de dialoogprogramma's 'Biodiversiteit' (+5 bedrijven, waaronder *Mitsubishi en BASF*) en 'Verantwoord Belastingbeleid' (+7 bedrijven, waaronder *Mastercard Inc*).

Uitbreiding

- PMT besloot in 2021 het programma 'Incidenten & Controverses' uit te breiden, door de uitvoering van het reguliere I&C engagement uit te besteden aan een externe partij en deel te nemen aan diens 'pooled engagement services'. Deze engagementprovider zal engagementgesprekken voeren en over de resultaten rapporteren. PMT neemt hierbij een monitorende rol in, en beslist over het al dan niet verbinden van consequenties aan de voortgang van het engagement.
- PMT besloot eind 2021 het dialoogprogramma 'Klimaat' te intensiveren en uit te breiden. PMT maakt onderscheid tussen twee onderdelen: 'Hoog Urgentie' en 'Regulier'. Het 'Hoog Urgentie' onderdeel bevat alle olie- en gasbedrijven en de geïdentificeerde relatief achterlopende bedrijven uit de nutssector in de aandelenportefeuille. Het 'Reguliere' onderdeel bevat vier bedrijven uit de volgende sectoren: staal, cement, 'industriële goederen', en 'chemie'. Dit 'reguliere engagement' betreft een kleinschalige pilot, met het voornaamste doel om alvast te anticiperen op de vragen en doelstellingen die PMT in de toekomst gaat stellen aan deze bedrijven. Het nieuwe programma is in januari 2022 publiekelijk bekend gemaakt (+51 bedrijven, waaronder *Phillips66 (Hoog Urgentie)* en *Caterpillar (Regulier)*).

Beëindiging

- PMT rondde het dialoogprogramma 'Kinderarbeid & Kobalt' af in 2021 (-1 bedrijf).

UITSLUITING

In 2021 is het uitsluitingsbeleid geactualiseerd, waarbij de besluitvormingsprocedures rondom individuele uitsluitingen zijn verduidelijkt en in sommige gevallen versimpeld, zodat beslissingen sneller kunnen worden genomen. Ook is in 2021 de optie van 'ad hoc uitsluitingen' nader verduidelijkt: in zeldzame gevallen past PMT het instrument 'uitsluiting' toe nog voordat PMT met een bedrijf in dialoog is gegaan. Dit zou bijvoorbeeld kunnen voorkomen bij zeer ernstige incidenten of controverses, waarbij eventuele reputatieschade dermate groot is dat PMT gelijk over wil gaan tot uitsluiting in plaats van dialoog.

DOELSTELLING: IMPLEMENTATIE OESO-RICHTLIJNEN, 'GUIDING PRINCIPLES' VERENIGDE NATIES EN KLIMAATAKKOORD PARIJS

IMPLEMENTATIE OESO RICHTLIJNEN EN UNGP'S ONDERDEEL VAN HET IMVB CONVENANT

Het IMVB Convenant bevat afspraken tussen de overheid, de pensioensector en maatschappelijke organisaties over internationaal maatschappelijk verantwoord beleggen. Het zogenaamde 'brede spoor' van het IMVB Convenant schrijft pensioenfondsen voor om de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP's) in hun verantwoord beleggingsbeleid te integreren.

PMT heeft in 2021 de volledige score (100%) ontvangen voor het onderdeel 'beleid' in het IMVB Convenant. Dat betekent dat PMT de bepalingen van het IMVB Convenant volledig in zijn beleggingsbeleid heeft verankerd. PMT behoort daarmee tot de groep koplopers: in december 2021 verscheen het tweede rapport van de commissie die de voortgang in het IMVB-convenant monitort. Hieruit blijkt dat slechts 13% van de onderzochte 75 pensioenfondsen de Convenantsbepalingen volledig in hun respectievelijke beleid heeft geïntegreerd. Ook al behoort PMT tot deze groep, is het werk nog niet af: in 2022 gaat PMT verder met de implementatie van het Convenant.

IMPLEMENTATIE KLIMAATAKKOORD

PMT heeft in 2019 het commitment van de financiële sector aan het Nederlandse Klimaatakkoord ondertekend. In het klimaatcommitment is vastgelegd dat partijen het CO₂-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen meten, en daarover publiekelijk rapporteren. Ook is afgesproken dat partijen uiterlijk in 2022 hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend maken voor al hun relevante financieringen en beleggingen.

Eind 2020 heeft PMT sectorreductiedoelstellingen vastgesteld voor de aandelenportefeuille. Deze doelstellingen hebben als doel om de portefeuille in lijn te brengen met de doelstellingen van het Parijs Akkoord (Paris aligned). Voor de reductiedoelstellingen wordt niet naar de totale uitstoot van een bedrijf gekeken, maar naar de uitstoot-intensiteit (de uitstoot per geproduceerd product). Hiervoor wordt de data van het Transition Pathway Initiative gebruikt (TPI). De doelstellingen voor 2030 zijn gebaseerd op het 'onder 2 graden' scenario van de International Energy Agency (IEA).

PMT heeft in 2021 een nieuwe klimaataanpak geformuleerd, die begin 2022 is gepubliceerd. Deze aanpak houdt ten eerste een aangescherpte ambitie in: PMT committeert zich aan het doel om de opwarming van de aarde onder 1,5 graden te houden, en houdt rekening met een '1,5 graden pad' in het beleggingsbeleid. Uit wetenschappelijk bewijs blijkt dat een 'onder 2 graden' scenario onvoldoende is om grote negatieve gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. Het is essentieel om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 1,5 graden. Om dit te kunnen bereiken moet de uitstoot wereldwijd teruggebracht worden naar *net zero* per 2050. PMT onderschrijft deze doelstelling en gaat het net-zero commitment van de 'Institutional Investors Group on Climate Change' (IIGCC) aan. Ook heeft PMT een nieuw klimaatengagementprogramma uitgewerkt, als onderdeel van de aangescherpte klimaataanpak.

Klimaatdialoogprogramma per 2021

PMT vindt dat fossiele bedrijven binnen 1 tot 2 jaar hun strategie in lijn moeten hebben gebracht met het 1,5 graden pad van het Klimaatakkoord van Parijs. PMT kiest ervoor om niet de hele sector op voorhand uit te sluiten, maar met hoge urgentie in gesprek te gaan met 51⁴ bedrijven in de fossiele sector (dat betreft alle bedrijven in de olie- en gasector, en de grootste achterlopers in de nutssector in de PMT aandelenportefeuille). In de eerste fase van het engagementprogramma vraagt PMT deze bedrijven om **1)** publiekelijk de ambitie uit te spreken om hun strategie in lijn te brengen met een 1,5 graden pad. Dat betekent ‘net zero’ uitstoot per 2050. Van nutsbedrijven vraagt PMT om hun kolenassets uit te faseren. In het tweede deel van het engagementprogramma vraagt PMT de bedrijven **2)** reductiedoelstellingen op de korte, middellange en lange termijn te publiceren, **3)** actieplannen op te stellen, en **4)** volgens internationale standaarden te rapporteren. De bedrijven moeten na 1 jaar voldoen aan doelstelling **1)**: de juiste ambitie. Na twee jaar dialoog moeten de olie- en gas en nutsbedrijven voldoen aan de doelstellingen **1)** tot en met **4)**. Er zal een tussentijdse evaluatie worden gehouden in september 2022. Tijdens deze evaluatie zal worden beoordeeld of de aangeschreven bedrijven voldoende beweging tonen. Zo niet, kan het bestuur besluiten om tot uitsluiting over te gaan.

DOELSTELLING: METEN EN BIJDAGEN AAN BEHALEN SDG'S

De 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (VN) – de zogenaamde Sustainable Development Goals (SDG's) – betreffen de grootste sociale en economische thema's van de 21ste eeuw. Zij fungeren als mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. Het streven is om deze doelstellingen in 2030 te bereiken of in ieder geval te benaderen.

De SDG's worden wel eens ‘een universele taal’ genoemd, omdat wereldwijd verschillende private en publieke organisaties deze doelen gebruiken om te laten zien wat hun prioriteiten zijn, en hoe zij willen bijdragen aan duurzame ontwikkeling. PMT gebruikt de SDG's als thematisch raamwerk om de verantwoord beleggen thema's inzichtelijk te maken. Daarnaast houdt PMT sinds 2017 jaarlijks bij in hoeverre bedrijven waarin wordt belegd, positief bijdragen aan de SDG's. Dit heet een SDI-meting.

SDI-METING

Zogenaamde Sustainable Development Investments (SDI's) betreffen investeringen in bedrijven waarvan de producten en/of diensten bijdragen aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN). PMT heeft eind 2017 een nulmeting van de SDI's uitgevoerd. Elk jaar wordt de SDI-exposure van de portefeuille berekend. Als algemene richtlijn wil PMT het aandeel van zijn aandelenportefeuille dat bijdraagt aan de SDG's elk jaar minstens gelijk houden, en het liefst vergroten. Eind 2020 was het resultaat van de meting 11,7%, eind 2021 was dat 15,1%.

IMPACTINVESTERINGEN

Impactinvesteringen spelen een belangrijke rol voor de invulling van PMT's ambitie om verantwoord te beleggen, en om daarbij bij te dragen aan de SDG's. Door gerichte investeringen binnen afgesproken impact thema's draagt PMT bij aan een goed pensioen en tegelijkertijd aan duurzame economische ontwikkeling.

⁴ Het totaal aantal bedrijven kan tussentijds wijzigen in verband met de samenstelling van de portefeuille.

Ook kan PMT via impactinvesteringen goed aansluiten bij thema's die deelnemers en werkgevers belangrijk vinden (via periodieke deelnemersonderzoeken). PMT heeft zijn allocatie naar impactinvesteringen in de afgelopen jaren stapsgewijs opgebouwd tot € 1.622 miljoen (per eind 2021). PMT heeft de ambitie om in 2025 voor € 2 miljard aan impact investeringen in portefeuille te hebben. Deze doelstelling lijkt met de huidige productstrategieën ruimschoots behaald te kunnen worden. In de eerste helft van 2022 gaat PMT de doelstelling voor impactinvesteringen evalueren en mogelijk substantieel verhogen. Hierbij wil PMT met name in de energietransitie investeren.

PMT kiest voor specifieke impactthema's die goed passen bij de sector Metaal en Techniek. Hier zijn de thema's 'innovatie in Europa' en 'gezondheidszorg' in 2021 aan toegevoegd:

Energietransitie

De klimaatverandering van de afgelopen decennia, waarvan de gevolgen wereldwijd steeds vaker zichtbaar zijn, staat hoog op de maatschappelijke en politieke agenda. Om klimaatverandering en de effecten hiervan zoveel mogelijk te beperken is het van belang dat de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen. Eén van de belangrijkste ontwikkelingen die dit mogelijk moet maken is de energietransitie. Onder de energietransitie wordt verstaan de geleidelijke overgang van het opwekken van energie met behulp van fossiele brandstoffen naar het opwekken met duurzame of hernieuwbare bronnen. De noodzaak voor deze transitie wordt door de VN benadrukt in SDG 7.2 ("Increase global percentage of renewable energy") en in SDG 13 ("Climate action").

Circulaire Economie

Wereldwijd wordt ongeveer 1,3 miljard ton afval per jaar gecreëerd. De verwachting is dat dit in 2025 stijgt tot 2,2 miljard ton. Om de negatieve effecten van de groeiende hoeveelheid afval in de wereld in te perken en tegen te gaan is het van belang dat de wereld minder afval gaat produceren. De VN hebben deze doelstelling vastgelegd in SDG 12 ("Ensure sustainable consumption and production patterns"). Impactinvesteringen binnen dit thema zullen voornamelijk gedaan worden in de vorm van financiering voor de bouw van infrastructuur die de verwerking en het hergebruik van afval mogelijk maakt.

Innovatie in Europa

PMT wil bijdragen aan duurzame werkgelegenheid en welvaart door het aanjagen van innovatie. Investeren in innovatie is een belangrijk onderdeel van SDG 9 ("Build resilient infrastructure, promote sustainable industrialization and foster innovation").

Betaalbare Huisvesting

Dit thema omvat het financieren van (de constructie van) woonruimte voor mensen met lagere inkomens. Nederland kampt met een groot tekort aan betaalbare huurwoningen. Vooral in de verstedelijkte regio's (Randstad, Noord-Brabant en Gelderland) hebben mensen tot een modaal inkomen moeite met het vinden van een woning. Om woningzoekenden betaalbare, kwalitatief goede huisvesting te bieden wil PMT investeren in betaalbare huurwoningen. Hiermee draagt PMT bij aan SDG 11 ("Sustainable cities and communities").

Gezondheidszorg

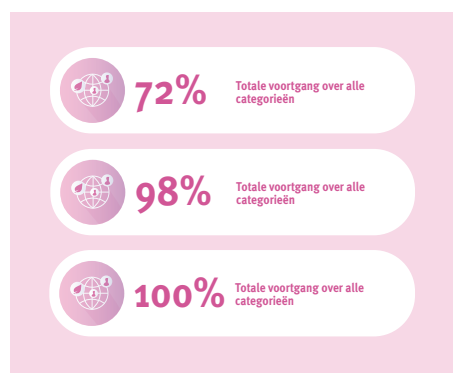
PMT wil middels investeringen binnen het impactthema 'gezondheidszorg' een bijdrage leveren aan de toegang tot gezondheidszorg en de ontwikkeling van nieuwe medicijnen en medische technologieën. Deze investeringen dragen bij aan SDG 3 ("Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages").

HET VERANTWOORD BELEGGEN BELEID VAN PMT

De wijze waarop PMT in het beleggingsbeleid rekening houdt met mens, milieu en maatschappij is vastgelegd in het Strategisch Beleggingskader 2020-2022 en wordt nader toegelicht in het PMT verantwoord beleggen beleid 2021. Daarnaast werden in 2021 de volgende beleidsstukken op het terrein van verantwoord beleggen vastgesteld: het geactualiseerde uitsluitingsbeleid, stembeleid, beleid impactinvesteringen en engagementkader 2021-2022. Tot slot werd ook uitgebreid stilgestaan bij verantwoord beleggen (ESG-integratie) in de verschillende clusterstrategieën en mandaten die in 2021 werden vastgesteld.

GOEDE BEOORDELINGEN OOK IN 2021

Door nieuwe wetenschappelijke inzichten en ontwikkelingen is verantwoord beleggen constant in beweging. PMT vindt het daarom belangrijk om het beleid periodiek tegen het licht te houden en werkt regelmatig mee aan externe onderzoeken/beoordelingen. PMT scoorde dit jaar 100% op het onderdeel 'beleid' in de IMVB Monitoring en steeg in 2021 van de vijfde naar de vierde plaats (van de 50 onderzochte fondsen) in de benchmark verantwoord beleggen van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO).

Figuur: Voortgang IMVB Monitoring (2019-2021)

Ranking ★ ★ ★ ★ ★ VBDO

Ranking 2021	Change	Ranking 2021	Name of pension fund	Overall score 2021	Governance	Policy	Implementation	Accountability	Stars
1	—	1	Stichting Pensioenfonds ABP	4,0	4,6	3,9	3,4	5,0	★★★
2	—	2	BfpBOUW	3,9	4,6	2,9	3,6	4,8	★★★
3	—	3	PME	3,6	3,8	3,6	3,1	4,8	★★★
4	▲	5	PMT	3,5	3,3	3,3	3,1	4,8	★★★
5	▼	4	PFZW	3,4	2,1	3,3	3,4	4,8	★★
6	▲	21	Pensioenfonds PostNL	3,3	3,1	3,6	3,1	3,8	★★
7	▲	8	Bbf Schilders	3,2	3,1	2,3	3,2	4,1	★★
8	▲	10	Pensioenfonds KPN	3,0	3,5	2,9	2,8	3,0	★★
9	▼	6	SPW	3,0	2,1	2,3	3,4	3,1	★★
10	▼	7	BPL Pensioen	3,0	2,1	2,7	3,3	3,2	★★

Figuur: VBDO Benchmark 2021

TRANSPARANTIE EN SAMENWERKING MET EXTERNE EXPERTS EN STAKEHOLDERS

Beleggingen van pensioenfondsen liggen steeds meer onder een vergrootglas. In 2021 verschenen verschillende kritische rapporten en artikelen in de media over beleggingen door Nederlandse pensioenfondsen in de fossiele sector, palmolie en soja. Daarnaast vroegen verschillende NGO's en de Tweede Kamer o.a. aandacht voor beleggingen die negatief bijdragen aan landrechten en de mensenrechtenschendingen in bezette Palestijnse gebieden, Myanmar, Qatar respectievelijk Xinjiang (China in verband met de kwestie rond de Oeigoeren).

PMT vindt het belangrijk om transparant te zijn over het beleggingsbeleid en beleggingskeuzes. Daarom rapporteert PMT uitgebreid via het verantwoord beleggen jaarverslag en op de [website](#). Ook werkte PMT in 2021 mee aan enquêtes van DNB, UN PRI, VBDO, IMVB Monitoring, de Eerlijke Pensioenwijzer, de Eerlijke Geldwijzer, Milieudefensie en WNF. Naar aanleiding van bovengenoemde rapporten, artikelen en enquêtes had PMT in 2021 mondeling en schriftelijk contact met OxfamNovib, Amnesty International, PAX voor Vrede, de Eerlijke Pensioenwijzer, Milieudefensie en Greenpeace. Ook droeg PMT bij aan een briefing voor Tweede Kamer leden over de bijdrage aan de energietransitie, in de context van het commitment van de financiële sector aan het Klimaatakkoord. Tot slot organiseerde PMT in 2021 stakeholder consultatiegesprekken met NGO's, andere Nederlandse financiële instellingen en de overheid over de nieuwe vormgeving van het landenraamwerk voor de EMD-portefeuille.

OxfamNovib voerde in 2021 een mediacampagne waarmee de organisatie PMT opriep sneller actie te ondernemen om de klimaatcrisis te bestrijden. Ook lanceerde OxfamNovib een petitie tegen beleggingen in de fossiele sector. PMT was naast PFZW, Aegon, Allianz en Nationale Nederlanden één van de financiële instellingen aan wie deze petitie was gericht. Op 15 december 2021 namen de voorzitter en directeur beleggingen namens PMT 13.500 onder-tekeningen van de petitie in ontvangst en is kritisch met Oxfam Novib gediscussieerd over het beleid dat PMT voert. PMT lichtte de klimaatambities nader toe en benadrukte dat de achterban van PMT voor een(groot) deel nog afhankelijk is van fossiele brandstoffen. PMT zal in 2022 opnieuw contact zoeken met OxfamNovib en het herijkte klimaatengagementprogramma toelichten.

COMMUNICATIE MET DEELNEMERS EN DEELNEMERSVOORKEUREN

PMT hecht waarde aan de mening en voorkeuren van deelnemers en laat daarom jaarlijks een deelnemersonderzoek uitvoeren door een onafhankelijk onderzoeksbureau (recentelijk een kwantitatief onderzoek in 2020 en kwalitatief onderzoek in 2021). Het kwalitatieve onderzoek in 2021 bestond uit zes verdiepende gesprekken met deelnemers, twee per leeftijdscohort (20-40 jaar; 40-60; en gepensioneerden). Het deelnemersonderzoek was specifiek gericht op het klimaatbeleid van PMT. Op basis van deze gesprekken constateerde het onderzoeksbureau dat het klimaat een actueel thema is voor de deelnemers. Alle doelgroepen verwachten van PMT aandacht voor 'verantwoord beleggen', ook in relatie tot het klimaat.

De mate waarin, wordt gekleurd door leeftijd en opleidingsniveau. Oudere doelgroepen (>40 jaar) gaan voor zekerheid en benadrukken dat rendement voorop staat.

Een aantal jongere, hoogopgeleide deelnemers (< 40 jaar) is iets 'activistischer'. In de implementatie van het klimaat(engagement) beleid zullen de aanbevelingen en conclusies uit het onderzoeksrapport worden meegewogen. Ook kan dit rapport ter ondersteuning van de besluitvorming tijdens de bestuurlijke evaluatie van de voortgang binnen het engagementprogramma worden gebruikt.

Naast de periodieke deelnemersgesprekken houdt PMT deelnemers op verschillende manieren op de hoogte over verantwoord beleggen. Zo wordt regelmatig aandacht gevraagd voor dit thema in de nieuwsbrief en nieuwsberichten op de website. In 2021 waren zeven van de 34 online nieuwsberichten direct gerelateerd aan het klimaat en/of verantwoord beleggen in de brede zin.

Tot slot organiseerde PMT in mei 2021 een webinar voor deelnemers over beleggen in Nederland. Tijdens het webinar werd nader ingegaan op verantwoord beleggen (in Nederland), en PMT's bijdrage aan de energietransitie. Het webinar ontving een goede waardering (gemiddeld een 8,1). Zie ook het hoofdstuk 'Laagdrempelig en betrokken' van dit jaarverslag.

Oneens

48% (485)

Eens

39% (387)

Weet niet / geen antwoord

13% (129)

Totaal 1.001 antwoorden

Uitslag poll tijdens PMT-webinar mei 2021

CO₂ VOETPRINT METING

De CO₂ voetprint meting (ofwel 'carbon footprint') is onderdeel van het commitment financiële sector aan het Klimaatakkoord van Parijs.

AANDELENPORTEFEUILLE

De carbon footprint van de aandelenportefeuille van PMT is in verhouding met de footprint van vorig jaar flink gedaald. De uitstoot-intensiteit van de gehele aandelenportefeuille van PMT is in vergelijking met de meting van 2020 met 28,5% gedaald. Deze daling is groter dan vorig jaar. De carbon footprint is voor de aandelenportefeuille sinds 2015 op basis van marktkapitalisatie berekend. Deze berekening geeft op dit moment nog het beste overzicht van hoe de carbon footprint zich sinds 2015 heeft ontwikkeld. Uit deze berekening wordt duidelijk zichtbaar dat de outperformance van de benchmark niet eerder zo groot is geweest.

De grote verbetering van de performance komt door de implementatie van de nieuwe passieve strategie met de Bewuste Selectie methodiek voor aandelen opkomende landen in juli 2020. De aandelenportefeuille opkomende landen was voorgaande jaren de portefeuille met de slechtste relatieve performance op het gebied van CO₂ uitstoot. Een deel van de portefeuille liet zelfs een underperformance zien. De carbon footprint van de opkomende landen portefeuille is door de nieuwe strategie met ruim 60% gedaald. Dit is ook terug te zien in de relatieve performance.

OBLIGATIEPORTEFEUILLE

Voor het eerst is de carbon footprint van de obligatieportefeuille (Investment Grade en Hoogrentend) ook onderdeel van de carbon footprint rapportage. Eind 2020 is de carbon footprint van de obligatieportefeuille met 9,4% gestegen. De CO₂-uitstoot is dit jaar 11,2 procentpunten lager dan eind 2019. Alle obligatieportefeuilles worden actief beheerd. Het verschil in de performance wordt daarom volledig verklaard door de keuze die managers hebben gemaakt op het gebied van sectorallocatie en bedrijveselectie.

De attributieberekening laat zien dat met name het selectie-effect binnen de Basic Materials en Energy sector een positieve invloed heeft op de carbon footprint. De effecten van de strategiewijzigingen in de bedrijfsobligatieportefeuille die in november 2021 zijn geïmplementeerd zijn nog niet zichtbaar in meting die is uitgevoerd in 2021.

VOORTGANG CO₂ REDUCTIE IN ZEVEN CARBON-INTENSIEVE SECTOREN

PMT heeft eind 2020 voor zeven carbon-intensieve sectoren sector specifieke carbon reductiedoelstellingen vastgesteld voor 2030 (zie laatste kolom in de navolgende tabel). In 2021 zijn deze doelstellingen voor het eerst meegenomen in de carbon footprint meting. Alle sectoren laten een reductie zien ten opzichte van vorig jaar behalve de Airlines sector.

SECTOR (TPI CLASSIFICATIE)	MEETEENHEID	2021	2020	VERSCHIL	DOEL- STELLING 2030	BENODIGDE REDUCTIE
Luchtvaartmaat- schappijen	Koolstofintensiteit (gCO ₂ /RTK)	1.047,96	976,26	7,30%	375	64%
Aluminium	Koolstofintensiteit (tCO ₂ e/t aluminium)	7,66	9,14	-16,20%	3,07	60%
Auto's	Gemiddelde emissie van nieuwe voertuigen (grammen CO ₂ per kilometer [NEDC])	127,96	128,51	-1,60%	41	68%
Cement	Koolstofintensiteit (ton CO ₂ per ton cementgebonden materiaal)	0,59	0,61	-3,90%	0,41	31%
Nutsbedrijven (elektriciteit)	Koolstofintensiteit (ton CO ₂ per MWh elektriciteitsgeneratie)	0,32	0,40	-19,30%	0,23	28%
Olie & Gas	Emissie-intensiteit (gCO ₂ e/MJ)	71,76	73,71	-2,60%	39,5	45%
Staal	Koolstofintensiteit (ton CO ₂ per ton staal)	1,76	1,86	-5,30%	0,82	53%

De grootste verbetering is te zien in de Electricity Utilities sector. Deze verbetering is voor een deel het gevolg van het feit dat er een aantal relatief uitstoot-intensieve bedrijven geen onderdeel meer is van de portefeuille.

Twee voorbeelden hiervan zijn het Poolse PGE (0.958 tCO₂e/MWh) en het Chinese CR Power (0.728 tCO₂e/MWh). Deze twee bedrijven zijn door de invoering van de Bewuste Selectie methodiek geen onderdeel meer van de opkomende landen aandelenportefeuille. De verbetering van de uitstoot-intensiteit van de Electricity Utilities sector wordt ook deels verklaard door de reële uitstoot reductie van de bedrijven in de portefeuille. Twee bedrijven die afgelopen jaar een relatief grote stap hebben genomen in het reduceren van hun uitstoot-intensiteit waren het Deense Ørsted (-17,4%) en het Spaanse Endesa (-13,1%).

BELEGGEN IN NEDERLAND

PMT belegt wereldwijd vanuit het oogpunt van spreiding, maar PMT hecht ook belang aan beleggen in Nederland: 12,9% van de totale portefeuille bestaat uit beleggingen in Nederland. Zowel tijdens het opbouwen van hun pensioen als tijdens hun pensionering zijn de deelnemers van PMT doorgaans verbonden met Nederland. Een gezonde Nederlandse economie en een bloeiend bedrijfsleven, met bijbehorende werkgelegenheid, komt hen ten goede. PMT wil daarom bijdragen aan het bevorderen van economische groei en werkgelegenheid in Nederland.

Bovendien geeft PMT hiermee invulling aan zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. Uiteraard blijft een goed rendement op de investeringen daarbij voorop staan.

PMT belegt in Nederland vooral in:

Vastgoed (woningen)

PMT is een van de grootste vastgoedbeleggers in Nederland. Het fonds is eigenaar van woningen, winkels en kantoren. We streven naar een toekomstbestendige portefeuille van gezonde, betaalbare en veilige gebouwen. Onze duurzaamheidsambities zijn in 2020 verankerd middels de drie thema's *Paris Proof*, *Future Proof* en *People*. Dit doen we om op de lange termijn financiële, fysieke en maatschappelijke waarde te hebben.

Met de verankering van deze drie thema's koersen wij op een GRESB score van minimaal 3 sterren in 2021. Nieuw aangekochte woningen hebben bijvoorbeeld een groen energielabel en zijn gasloos. Ook verduurzamen we de bestaande portefeuille en doen wij onderzoek naar huurderstevredenheid. De beleggingen in vastgoed zorgen voor omzet en werkgelegenheid voor ondernemingen die bij PMT zijn aangesloten: installatiebedrijven, metaalbewerkingsbedrijven, isolatiebedrijven, centrale-verwarmingsbedrijven en elektrotechnische bedrijven. PMT kiest voor zijn woningportefeuille daarnaast zoveel mogelijk voor het investeren in betaalbare woningen in het middelhoge huursegment, met huurprijzen tot maximaal € 1.083,- per maand. PMT sluit daarmee aan op de groeiende vraag naar kwalitatief goede, betaalbare huisvesting.

Hypotheke

PMT is in 2014 samen met twee andere pensioenfondsen gestart met het verstrekken van Nederlandse hypotheke. Dat vindt plaats via het label Munt Hypotheke. PMT kiest voor de verstrekking van hypotheke met NHG-garantie en niet-NHG hypotheke met een laag risicoprofiel. Deze hypotheke leveren meer rendement op dan staatsobligaties. Daarnaast geeft het onderpand extra zekerheid. Bovendien investeert PMT zo nog eens extra in de Nederlandse economie. Daarnaast draagt PMT bij aan verduurzaming van Nederlandse woningen door de mogelijkheid te bieden om 6% meer te lenen voor het verder verduurzamen van de eigen woning.

Bedrijfsleningen

PMT bevordert kansrijke initiatieven van bedrijven via het Bedrijfsleningsfonds. Dit fonds neemt deel in leningen die banken wel willen, maar niet geheel kunnen verstrekken aan gezonde ondernemingen. Bijvoorbeeld omdat de banken al te veel financiering hebben uitstaan op de onderneming of in de sector waarin de onderneming actief is. Doordat het fonds een deel van de financiering op zich neemt (het andere deel nemen de banken zelf), ontstaat ruimte om een groter bedrag aan de onderneming te verstrekken.

Nederlandse startups

Sinds januari 2020 neemt PMT deel in een nieuw investeringsfonds, Innovation Industries II. Dit fonds richt zich vooral op jonge spin-offs van universiteiten. Hiermee wil PMT voorkomen dat veelbelovende startups worden opgekocht door grote buitenlandse techbedrijven waardoor kennis naar het buitenland verdwijnt. Met het fonds kan PMT impact hebben op ontwikkelingen in innovatie én het scheppen van werkgelegenheid. Innovation Industries werkt nauw samen met de technische universiteiten in Enschede, Delft, Eindhoven en Wageningen en met TNO.

BELEGD VERMOGEN IN NEDERLAND (X € 1 MILJOEN)	2021	2020
Staatsobligaties	4.050	2.917
Bedrijfsobligaties	1.446	3.039
Hypotheken	4.007	4.017
Aandelen	607	451
Vastgoed	2.552	2.226
Overig *	381	-1.883
TOTAAL IN NEDERLAND	13.043	10.767
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	101.865	97.357

* De categorie 'overig' betreft derivaten in onderpand in cash en in stukken en cash bij de Nederlandse banken per 31 december.

7 KOSTEN

PMT koppelde aan de ambitie pensioen op verantwoorde wijze de volgende doelstellingen voor 2021 als het gaat om kosten: de kosten voor pensioen- en vermogensbeheer liggen op of onder het gemiddelde van de door PMT gestelde benchmarken en zijn niet hoger dan de kosten in 2020

Vrijwel alle kosten van PMT zijn terug te voeren op de twee kernactiviteiten van PMT: de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer.

KOSTEN PENSOENUITVOERING

De totale pensioenuitvoeringskosten zijn gestegen en liggen hoger dan in 2020. Ook de kosten per deelnemer zijn gestegen. De stijging van de kosten wordt met name veroorzaakt door investeringen in ICT. De totale pensioenuitvoeringskosten per actieve deelnemer en pensioengerechtigde zijn nu gelijk aan de CEM-benchmark over 2020. De benchmark over 2021 is nog niet bekend. De bovengenoemde doelstelling is deels behaald: de pensioenuitvoeringskosten zijn gelijk aan de benchmark, maar boven het kostenniveau van vorig jaar.

De pensioenuitvoeringskosten zijn verdeeld in twee onderdelen:

- De kosten voor de uitbesteding aan uitvoeringsorganisatie MN
- De besturingskosten van PMT voor pensioenbeheer

UITSPLITSING KOSTEN PENSOENUITVOERING	ULTIMO	2021	ULTIMO	2020
	X €1 duizend	X €1 per deelnemer	X €1 duizend	X €1 per deelnemer
REGULIER				
Pensioenuitvoering MN	47.856	71,99	44.100	67,58
PMT Bestuur/bestuursbureau (inclusief toezicht)	6.763	10,17	6.420	9,84
TOTAAL PENSOENUITVOERINGSKOSTEN	54.619	82,16	50.520	77,42

KOSTEN PER DEELNEMER HOGER VANWEGE ICT-VERNIEUWING

De totale kosten voor het uitvoeren van de pensioenregeling bedroegen in 2021 € 54,6 miljoen (2020: € 50,5 miljoen). Dit betekent een stijging van de kosten van circa 8,1% ten opzichte van 2020. De kosten per deelnemer zijn gestegen van € 77 per deelnemer in 2020 naar € 82 in 2021.

De stijging van de kosten wordt veroorzaakt door de bijdrage van PMT aan een meerjarig project van MN voor de vernieuwing aan de ICT-systemen voor de uitvoering van de pensioenadministratie. PMT investeert hiermee in een toekomstige verlaging van de kosten. De kosten zijn onderdeel van de uitvoeringskosten over 2021.

Jaarlijks onderzoekt een extern, gespecialiseerd bureau (CEM) het kostenniveau van PMT via benchmarkanalyses. De focus ligt daarbij op een vergelijking van de reguliere pensioenuitvoeringskosten van PMT met vergelijkbare grote pensioenfondsen in Nederland. De afgelopen jaren lag het kostenniveau van PMT steeds op of onder het gemiddelde van de vergelijkingsgroep.

In de CEM benchmark over 2020 was het kostenniveau van PMT € 77 per deelnemer ten opzichte van het gemiddelde van € 82 per deelnemer. Als gevolg van investeringen in NPS-MAP zal de vergelijking met de benchmark over 2021 naar verwachting een minder gunstig beeld laten zien.

PMT en zijn uitvoerder MN werken aan een excellente dienstverlening aan deelnemers, pensioengerechtigden en bedrijven. In 2021 heeft dit conform de gemaakte afspraken in de Service Level Agreement (SLA) plaatsgevonden. Een onderdeel van de dienstverlening van PMT is de inzet van pensioenconsulenten. Deze dienstverlening is kosteloos voor de deelnemers en werkgevers, zeer laagdrempelig en wordt zeer gewaardeerd.

PMT wil ook op andere onderdelen van de dienstverlening een stap vooruit zetten. Daarvoor zijn grootschalige veranderingen nodig in de IT-structuur bij MN. In de afgelopen jaren is hierin geïnvesteerd, waardoor de kosten zijn gestegen. In 2021 is besloten om voor de verdere ontwikkeling MN hierin samen te laten werken met PGGM, de uitvoeringsorganisatie van PFZW. De verwachting is dat de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in de komende jaren zullen stijgen door het vertrek van PME en investeringen in de ICT-vernieuwing. Na realisatie van de IT-vernieuwing en het absorberen van schaalnadelen door het vertrek van PME met het pensioenbeheer zullen de kosten voor pensioenuitvoering weer een dalende trend laten zien.

Het bestuur vindt de kostenontwikkeling van pensioenuitvoering zorgelijk. Daarom heeft het bestuur samen met de directie van MN afspraken gemaakt over de strategische ontwikkeling van ICT. ICT moet de komende jaren de doorslaggevende factor zijn om de kosten sterker te laten dalen. De samenwerking op gebied van ICT tussen MN en PGGM ziet het bestuur van het fonds als een positieve ontwikkeling.

KOSTEN VERMOGENSBEHEER

PMT wil een zo volledig en helder mogelijk inzicht geven in de kosten die het fonds maakt voor het vermogensbeheer. Niet alleen omdat de deelnemers in toenemende mate inzicht vragen in de kosten van pensioen, maar ook omdat goed inzicht een scherpe en kritische sturing op kosten beter mogelijk maakt. PMT streeft continu naar het vergroten van transparantie van de kosten van vermogensbeheer en het omlaag brengen van het kostenniveau.

KOSTENNIVEAU VERMOGENSBEHEER ONDER BENCHMARK

De presentatie van de kosten van vermogensbeheer is gebaseerd op de 'Aanbevelingen uitvoeringskosten, nadere uitwerking kosten vermogensbeheer' van de Pensioenfederatie. De kosten staan niet op zichzelf, maar zijn onlosmakelijk verbonden met het beleggingsbeleid en de behaalde rendementen. Om te kunnen beoordelen of de gemaakte kosten 'passend' zijn, legt PMT de relatie tussen kosten, risicoprofiel, rendementspotentieel en de beleggingsfilosofie van het fonds. Ook voor vermogensbeheer laat PMT jaarlijks een extern, gespecialiseerd bureau (CEM) zijn kostenniveau onderzoeken via benchmarkanalyses, die altijd het jaar voorafgaand aan het verslagjaar betreffen. De benchmark voor 2020 werd in 2021 door CEM gepresenteerd.

De focus ligt daarbij op een vergelijking van de vermogensbeheerkosten van PMT met andere vergelijkbare grote pensioenfondsen in Nederland. In de CEM-benchmark-vergelijking over 2020 lag het rendement en het kostenniveau van PMT boven die van de vergelijkingsgroep.

ONTWIKKELING TOTALE KOSTEN VERMOGENSBEHEER (X €1 MILJOEN / IN % TEN OPZICHTE VAN HET GEMIDDELDE BELEGD VERMOGEN)	2021		2020		2019		2018		2017	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
DIRECTE KOSTEN (1)	81,1	0,08%	81,7	0,09%	82,4	0,10%	86,6	0,12%	90,1	0,13%
Vaste beheerkosten	74,4	0,08%	74,3	0,08%	78,2	0,10%	82,4	0,11%	85,6	0,12%
Incidentele kosten	6,7	0,01%	7,3	0,01%	4,2	0,01%	4,2	0,01%	4,5	0,01%
IN FONDSEN VERWERKTE KOSTEN (2)	649,3	0,67%	389,2	0,44%	268,0	0,33%	218,2	0,30%	177,7	0,26%
Vaste beheerkosten	104,8	0,11%	123,7	0,14%	114,0	0,14%	93,4	0,13%	82,1	0,12%
Prestatieafhankelijke kosten	544,6	0,56%	265,5	0,30%	154,0	0,19%	124,8	0,17%	95,6	0,14%
OVERIGE KOSTEN (3)	10,7	0,01%	12,3	0,01%	10,1	0,01%	5,0	0,01%	5,4	0,01%
Kosten custody, advies, controle, bestuurbureau, bankkosten	10,7	0,01%	12,3	0,01%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
TOTAAL BEHEERKOSTEN (1+2+3)	741,1	0,76%	483,2	0,54%	360,5	0,44%	309,9	0,43%	273,2	0,40%
IN ONDERLIGGENDE BELEGGINGSFONDSEN (4)	22,1	0,02%	23,7	0,03%	22,4	0,03%	20,4	0,03%	19,5	0,03%
In fondsen verwerkte kosten	22,1	0,02%	23,7	0,03%	22,4	0,03%	20,4	0,03%	19,5	0,03%
VERMOGENSBEHEER- KOSTEN, EXCL. TRANS- ACTIEKOSTEN (1+2+3+4)	763,2	0,79%	506,8	0,57%	382,9	0,47%	330,2	0,46%	292,7	0,42%
TRANSACTIEKOSTEN (5)	51,3	0,05%	95,2	0,11%	69,6	0,09%	50,8	0,07%	44,3	0,06%
Agv Operationeel Portefeuillebeheer	50,2	0,05%	89,5	0,10%	57,5	0,07%	41,1	0,06%	42,6	0,06%
Agv Strategische Herschikking	1,1	0,00%	5,7	0,01%	12,1	0,01%	9,7	0,01%	1,6	0,00%
VERMOGENSBEHEER- KOSTEN, INCL. TRANS- ACTIEKOSTEN (1+2+3+4+5)	814,5	0,84%	602,1	0,68%	452,5	0,56%	381,0	0,53%	337,0	0,49%
GEMIDDELD BELEGD VERMOGEN	96.901,0		89.031,7		81.504,8		72.158,3		69.106,2	

Het gemiddeld belegd vermogen van PMT is gestegen van € 89 miljard (2020) naar € 97 miljard (2021). De vermogensbeheerkosten zijn gestegen van € 602 miljoen (2020) naar € 815 miljoen (2021). Dit betekent dat de kosten als percentage van het vermogen eveneens zijn gestegen van 0,68% (2020) naar 0,84% (2021). Dit is een combinatie van enerzijds het toenemen van de prestatievergoedingen voor private equity fondsen door een hoog rendement van 41% en anderzijds het afnemen van de transactiekosten.

De totale beheerkosten van vermogensbeheer betreffen de vaste beheerkosten, incidentele kosten, prestatieafhankelijke kosten en overige kosten. Deze beheerkosten stegen van € 483 miljoen in 2020 naar € 741 in 2021. Ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen zijn de totale beheerkosten van de portefeuille gestegen van 0,54% (2020) naar 0,77% (2021). Alle vermogensbeheerkosten zijn gelijk gebleven of gedaald, behalve de prestatieafhankelijke kosten. Deze zijn sterk gestegen. De ontwikkeling van verschillende kostencategorieën worden hieronder toegelicht.

STIJGING PRESTATIEAFHANKELIJKE KOSTEN

Deze kosten betreffen prestatievergoedingen en zijn vooral van toepassing op private equity fondsen. Doordat deze beleggingscategorie actief wordt beheerd kent het hogere vergoedingen dan passief beheerde mandaten. De prestatievergoedingen waren in 2021 significant hoger dan in 2020 als gevolg van een uitzonderlijk hoog private equity rendement van bruto 51,7% en netto 40,5%.

Deze prestatievergoedingen ziet PMT als een vorm van voorziening op basis van het gemaakte rendement. In de regel ontvangen private equity managers 20% winstdeling nadat de investeerders in het fonds hun inleg inclusief kosten terugontvangen hebben, verhoogd met een doelrendement. Hoe winstgeverder een private equity fonds is, des te hoger zal de prestatievergoeding zijn. De werkelijke afrekening vindt pas plaats bij realisatie van de rendementen bij verkoop of beëindiging van beleggingen. Deze vergoeding is zichtbaar in het verschil tussen bruto en netto rendement. In 2021 was de huidige en toekomstige prestatievergoeding voor externe vermogensbeheerders 0,26%-punt hoger dan in 2020 (0,30%).

Naast de hierboven genoemde kosten bestaan de vermogensbeheerkosten verder uit transactiekosten en in onderliggende fondsen verwerkte beleggingskosten.

TRANSACTIEKOSTEN

De totale transactiekosten van operationele transactiekosten en strategische herallocaties samen, daalden van 0,11% in 2020 naar 0,05% in 2021. Deze daling betrof vooral de vastrentende waarden, veroorzaakt door de sterke koersschommelingen op de financiële markten als gevolg van de COVID-19 pandemie in 2020.

TRANSACTIEKOSTEN NAAR BELEGGINGSCATEGORIE (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Vastgoed	4	6
Aandelen	3	11
Vastrentende waarden	35	57
Derivaten	4	5
Overige beleggingen	5	16
TOTAAL	51	95

IN FONDSEN VERWERKTE BELEGGINGSKOSTEN

Naast de bovenstaande kostencategorieën maakt PMT ook een schatting van de ‘doorkijk’ naar de kosten in de onderliggende beleggingsfondsen. Dit sluit aan bij de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. In 2021 bedroegen de kosten in de onderliggende beleggingsfondsen ongeveer 0,02% (2020: 0,03%).

Het bestuur constateert dat de gemaakte kosten in lijn zijn met de gemaakte beleidskeuzes en het bijbehorende risicoprofiel. Het belangrijkste doel van de beleggingen is het behalen van een overrendement ten opzichte van de verplichtingen van 1,5%, wat een belangrijke bijdrage is aan het pensioen van de deelnemers en pensioengerechtigden van PMT. Door het behalen van de overrendementsdoelstelling stijgt de dekkingsgraad, wat het perspectief op indexatie van pensioenen in de toekomst verhoogt. De hoge rendementen die worden behaald via de beleggingen in private equity dragen hieraan nadrukkelijk bij, ondanks de hieraan gerelateerde kosten.

In de navolgende tabel wordt de relatie aangetoond tussen de behaalde rendementen per beleggingscategorie en de bijbehorende kosten.

	Gem. Belegd vermogen	Bruto rende- ment	Totale kosten	Beheer kosten	Trans- actie kosten	Netto rende- ment	Bench- mark	+/- BM
	(mln)	(%)	(bp)	(bp)	(bp)	(%)	(%)	(%)
MATCHINGPORTEFEUILLE	43.671	-11,51%	8,8	4,5	4,3	-11,60%	-11,61%	0,02%
Euro Staatsobligaties	13.831	-7,11%	1,6	0,5	1,1	-7,12%	-7,04%	-0,08%
Kortlopende Obligatieportefeuille	7.261	-0,11%	2,0	0,5	1,5	-0,13%	-0,49%	0,36%
Matching Overlay*	-16							
Investment Grade Bedrijfsobligaties Euro	12.452	-1,11%	9,1	1,7	7,4	-1,20%	-1,08%	-0,12%
Investment Grade Bedrijfsobligaties Dollar	3.236	-0,13%	14,4	11,0	3,5	-0,27%	-0,14%	-0,13%
Hypotheke	4.025	1,92%	23,3	23,3	-	1,69%	1,69%	0,00%
Liquide middelen	2.882							
RETURNPORTEFEUILLE	53.230	19,96%	140,7	134,5	6,1	18,55%	18,69%	-0,14%
Direct Onroerend Goed Nederland	2.314	13,35%	37,4	30,1	7,3	12,98%	10,83%	2,15%
Internationaal (Niet Beursgenoteerd)	1.956	9,03%	83,5	83,5	-	8,20%	12,53%	-4,33%
Internationaal (Beursgenoteerd)	3.600	32,30%	28,8	22,0	6,8	32,01%	32,05%	-0,04%
Infrastructuur	290	11,84%	121,4	121,4	-	10,62%	6,34%	4,28%
ONROEREND GOED & INFRASTRUCTUUR	8.161	20,23%	47,6	42,6	5,0	19,76%	20,12%	-0,36%
HOOGRENTENDE WAARDEN	13.170	0,86%	43,2	26,2	17,0	0,43%	0,61%	-0,18%
Aandelen ontwikkelde landen	21.639	25,79%	3,1	2,3	0,7	25,76%	25,88%	-0,13%
Aandelen opkomende landen	3.759	8,02%	9,9	5,5	4,4	7,92%	7,70%	0,22%
Private Equity (incl. overig)	6.597	50,24%	973,5	969,8	3,7	40,51%	40,50%	0,01%
Aandelen	31.995	28,66%	204,0	202,2	1,8	26,62%	26,68%	-0,06%
VALUTA AFDEKKING	-96							
Matchingportefeuille	43.671	-11,51%	8,8	4,5	4,3	-11,6%	-11,61%	0,02%
Returnportefeuille	53.230	19,96%	140,7	134,5	6,1	18,5%	18,69%	-0,14%
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	96.901	4,42%	81,2	75,9	5,3	3,61%	3,73%	-0,12%
Overige kosten			2,8	2,8	-			
TOTALE KOSTEN			84,1	78,8	5,3			

* (Matching overlay:) het rendement dat is behaald is op matching overlays is volledig toegewezen aan het totaalrendement van vastrentende waarden en daarmee ook verwerkt in het rendementspercentage van het totaal.

MAATREGELEN RONDOM COVID-19 VIRUS

PMT houdt zich aan de geldende COVID-19 maatregelen. In 2021 is een verdere invulling gegeven aan een hybride werkwijze, waarbij medewerkers afwisselend thuis of op kantoor kunnen werken, al naar gelang de aard van het werk en de geldende COVID-19 maatregelen. Dit wordt voortgezet in 2022.

PMT heeft besloten om de bestaande coulancemaatregelen voor werkgevers in de eerste helft van 2022 voort te zetten. Dit betekent dat werkgevers zo nodig gebruik kunnen maken van het uitstellen van premiebetalingen en betalingsregelingen. Ook zal PMT geen rentes of boetes in rekening brengen bij te late betalingen. Uitvoeringsorganisatie MN houdt ook in 2022 de vinger aan de pols om maatwerk te kunnen bieden waar nodig. De impact van deze PMT-maatregelen op de financiële positie van het fonds is naar verwachting bijzonder gering. In de loop van 2022 zal worden bekeken of deze coulancemaatregelen kunnen worden beëindigd.

PENSIOENVERLAGINGEN 2022

PMT heeft voor 2022 geen gebruik hoeven te maken van de vrijstellingsregeling van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (szw). Het is nog niet te zeggen of het fonds in 2023 wel of geen verlaging zal moeten doorvoeren over 2022. Dit is – naast de ontwikkelingen op de financiële markten en de rente – mede afhankelijk van de exacte invulling van het transitie-FTK.

PENSIOENAKKOORD / WET TOEKOMST PENSIOENEN (WTP)

Het wetsvoorstel Toekomst Pensioenen is op 30 maart 2022 aan de Tweede Kamer aangeboden. Net als in het afgelopen jaar zal PMT dit proces nauw volgen. Waar nodig zal lobby gevoerd worden, zowel zelfstandig als gezamenlijk met andere pensioenfondsen en de Pensioenfederatie.

BESTUURLIJKE WERKGROEP EN TIJDSPAD

De bestuurlijke werkgroep die het bestuur in 2020 heeft ingesteld is ook in 2021 regelmatig bijeen geweest. Daarbij zijn verschillende onderdelen van het nieuwe pensioencontract nader toegelicht en besproken. Begin 2022 heeft het bestuur een programmamanager aangesteld om alle werkstromen in het programma – zowel bij bestuur, verantwoordingsorgaan, sociale partners en MN – in kaart te brengen. Het programma zal uit verschillende projecten bestaan, zoals de transitiefase, de vormgeving van de nieuwe regeling, communicatie en klantbediening en de uitvoering door MN.

Daarnaast wordt in 2022 een impactanalyse uitgevoerd waarbij in verschillende stappen de impact wordt onderzocht van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De analyse heeft als doel om inzicht te geven in onder andere de pensioenconsequenties van verschillende generaties, voor wat betreft het verwacht pensioen in goed weer en slecht weer en het pensioen op pensioendatum. Verder wordt gekeken naar de netto profijtverandering door transitie. De uitkomsten van deze analyse geven het bestuur en sociale partners handvatten voor de verdere besluitvorming in de transitiefase.

SCHAALNADELEN DOOR VERTREK PME

Door het vertrek van pensioenfonds PME bij MN zullen de vaste kosten van de pensioenadministratie voor een groter deel bij PMT terecht komen. MN heeft naar verwachting enkele jaren nodig om dit op een beheerste manier terug te brengen naar een acceptabel niveau. PMT zal daardoor de komende jaren met hogere uitvoeringskosten worden geconfronteerd.

Het terugbrengen van de vaste kosten in combinatie met de vernieuwing van de pensioenadministratie zal naar verwachting in de toekomst leiden tot een kostenniveau dat weer op of onder de benchmark ligt.

VERNIEUWING PENSIOENADMINISTRATIE

Na een goede technische voorbereiding is MN einde 2021 gestart met de daadwerkelijke aanpassingen van het MAP-systeem van PGGM. Deze aanpassingen zijn van functionele aard en moeten de goede uitvoering van de pensioenregeling van PMT mogelijk maken. De eerste resultaten zijn vertrouwenwekkend en het is de verwachting van MN dat het systeem medio 2023 functioneel is aangepast. Deze planning biedt voldoende ruimte voor zorgvuldig testen en voorbereiden van de daadwerkelijke migratie van de pensioenregeling per 1 januari 2024.

STRATEGISCHE SAMENWERKING MN/PGGM

MN en PGGM werken nauw samen in het NPS-MAP-programma, dat ertoe zal leiden dat MN per 1 januari 2024 kan beschikken over een moderne pensioenadministratie. Parallel aan de uitvoering van dit programma onderzoeken beide uitvoerders de mogelijkheden tot een verdere samenwerking. Het resultaat van dit onderzoek zal worden besproken met de opdrachtgevende fondsen PFZW en PMT. De besturen van beide fondsen staan in goed contact met elkaar en zullen in 2022 nader afstemmen in hoeverre een verdergaande samenwerking tussen de uitvoerders kan bijdragen aan een beter kostenperspectief, meer innovatiekracht en handelingsperspectief voor de fondsen.

RISICOMANAGEMENT

In 2019 is PMT gestart met een project inzake de verdere professionalisering van het Integraal Risico Management (IRM). De doelstelling is om het gewenste volwassenheidsniveau in 2022 te bereiken. In het eerste kwartaal van 2021 heeft een externe partij een meting uitgevoerd en daarmee bepaald hoe ver PMT staat in deze professionaliseringsslag. Op basis van de uitkomsten van deze meting zijn de doelstellingen en acties van het project nader geconcretiseerd.

Het jaar 2022 zal in ieder geval in het teken staan van:

- Het duurzaam borgen van de risicocultuur en bijbehorend gedrag, waaronder het voeren van een goede risicodialoog, in alle geledingen van het fonds;
- De voltooiing van de transitie van de risicomanagementfunctie (2e lijn) naar een zuivere monitoringsrol met een prominente plaats voor het nieuwe risico opinie kader;
- Het continu verbeteren van de werking van het risicomanagementtraamwerk zowel binnen PMT zelf, als ook in de relatie met MN.

VERANTWOORD BELEGGEN BELEID

In 2022 wordt het verantwoord beleggen beleid verder ontwikkeld. Zo heeft PMT de doelstellingen van het verantwoord beleggen beleid nader geconcretiseerd en vertaald in KPI's. Hierover zal volgend jaar worden gerapporteerd. Enkele belangrijke punten betreffen:

- *Klimaatcommitment / net zero*
In lijn met de afspraken die gemaakt zijn in het Nederlandse klimaatcommitment zal PMT carbon reductiedoelstellingen formuleren voor alle relevante beleggingscategorieën. Naast de reeds vastgestelde doelstellingen voor aandelen ook voor vastgoed, bedrijfsobligaties en infrastructuur. De maatregelen die genomen worden om naar deze doelstellingen te bewegen worden vastgelegd in actieplannen.
- *Implementatie PMT Olie- en Gas-engagement*
Het herijkte klimaatdialoogprogramma is eind 2021 van start gegaan. In de zomer van 2022 zal het bestuur de voortgang van het programma evalueren en bedrijven aan de hand van de gestelde eisen beoordelen.
- *Bewuste selectie 2.0 ('Portefeuille van Morgen')*
PMT wil in 2022 de ESG-screenings in de portefeuilles doorontwikkelen op een wijze die past bij de ambitie en visie van PMT op de verschillende ESG-thema's en bij de wens voor een consistente aanpak in de verschillende beleggingscategorieën.
- *Impact investeringen*
In de eerste helft van 2022 zal PMT de doelstelling voor impactinvesteringen evalueren en substantieel verhogen.

SITUATIE RUSLAND/OEKRAÏNE

PMT heeft op 8 maart 2022 besloten om – zodra de marktomstandigheden het toelaten – zijn aandelen in de bedrijven in Rusland te verkopen. Het besluit is genomen na een verkenning van de mogelijke gevolgen van verkoop. PMT wilde voorkomen dat met de verkoop de Russische bevolking zou worden geraakt in hun eerste levensbehoeften. Er waren echter geen instrumenten beschikbaar om dit na te gaan en deze afweging waar te maken. Gezien de ernst van de situatie en de beperkte invloed op de situatie in Oekraïne is besloten om de aandelen van bedrijven in Rusland alsnog te verkopen. Via de [website](#) is bericht over de voorgenomen verkoop.

EXPOSURE

De exposure naar Russische aandelen per 31 december 2021 was € 65 miljoen. Op 24 februari 2022 startte de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. De waarde van de aandelen per 28 februari 2022 betrof € 62 miljoen. Op 10 maart 2022 besloot PMT om de Russische aandelen waarin niet gehandeld kan worden af te waarderen naar € 0,0001. PMT volgt hiermee de aankondiging van MSCI van 9 maart 2022 om alle Russische aandelen uit de benchmark te halen en te waarderen op een koers van € 0,0001. Per 25 maart 2022 betreft de resterende exposure € 0,4 miljoen. In deze periode zijn geen Russische aandelen verkocht.

De exposure naar Oekraïense Staats- en bedrijfsobligaties per 31 december 2021 was € 250 miljoen.

De waarde van deze obligaties per 28 februari 2022 betrof € 92 miljoen. Per 25 maart 2022 is dit licht gestegen naar € 94 miljoen. Het totaal aantal verkopen in deze periode bedroeg € 25 miljoen.

WAARDEVERLOOP AANDELEN RUSLAND EN OBLIGATIES OEKRAÏNE

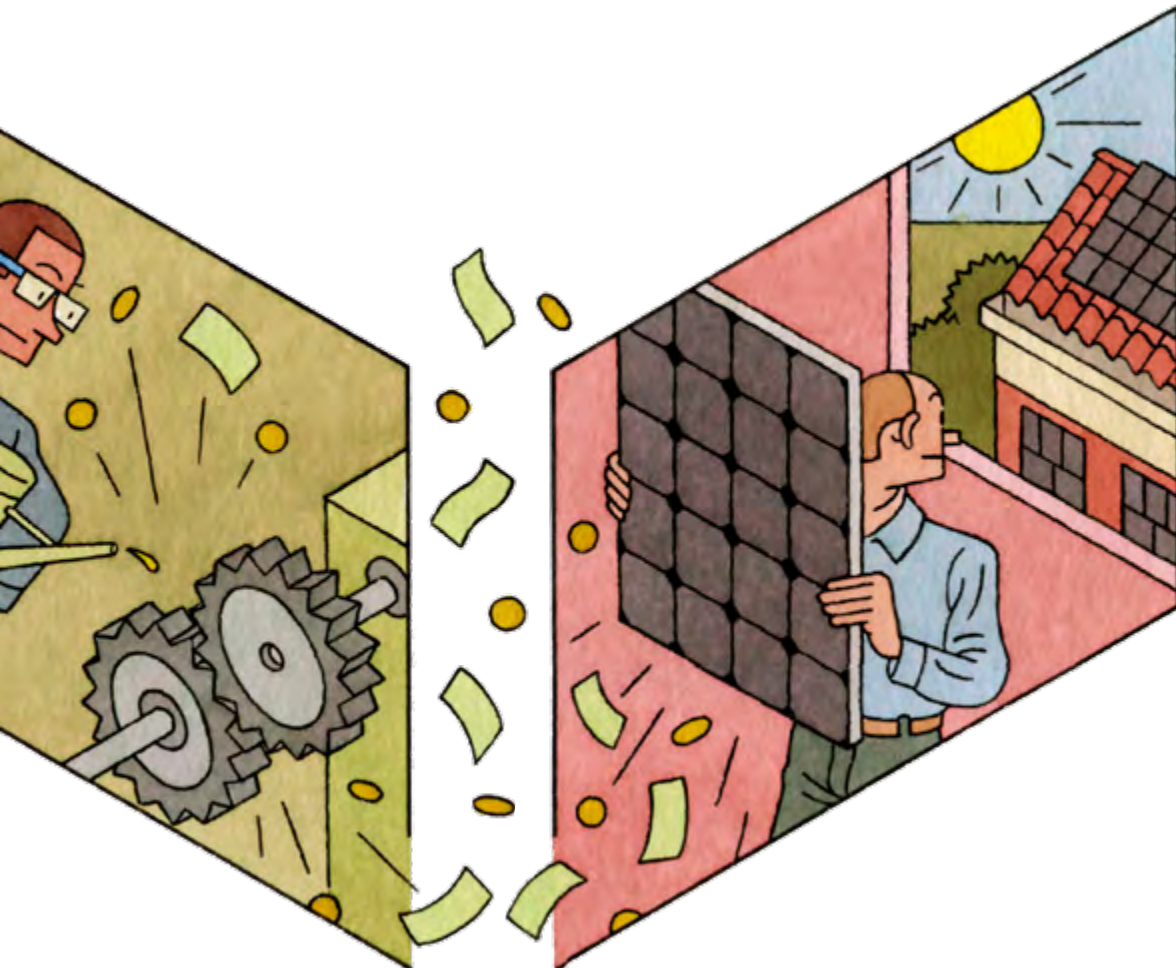
(X 1€)	25-03-2022	28-02-2022	31-01-2022	31-12-2021
Aandelen Rusland	402.254	28.014.855	62.222.356	65.326.763
Obligaties Oekraïne	93.819.957	92.032.028	240.347.768	249.664.919

VERKOPEN AANDELEN RUSLAND EN OBLIGATIES OEKRAÏNE

(X 1€)	03-2022	02-2022	01-2022
Aandelen Rusland	-	-	-
Obligaties Oekraïne	6.700.524	9.284.312	8.643.769

PMT had vóór het begin van deze crisis al geen Russische staatsobligaties meer, omdat Rusland niet voldoet aan de criteria die PMT aan opkomende landen stelt. PMT heeft geen aandelen in Oekraïne.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT 2021

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

OORDEEL RAAD VAN TOEZICHT

Op grond van de wet heeft de raad van toezicht (rvt) tot taak het houden van toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De rvt houdt in elk geval toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Verder staat de rvt het bestuur met raad terzijde. Daarnaast kent de wet de rvt een aantal specifieke goedkeuringsrechten toe, waaronder met betrekking tot het jaarverslag, de profielschets van bestuurders en het beloningsbeleid van het fonds. De rvt kijkt ook naar de manier waarop PMT de Code Pensioenfondsen toepast. De rvt vervult zijn taak met inachtneming van de VITP-Toezichtcode.

WERKWIJZE

De rvt monitort de werkwijze van het bestuur onder meer op basis van de verslagen van de bestuursvergaderingen. De rvt heeft ook toegang tot de bijbehorende vergaderstukken. Over (deel)onderwerpen ontvangt de rvt gevraagd en ongevraagd informatie. Daarnaast spreekt de rvt aan het eind van het verslagjaar met alle bestuursleden, vertegenwoordigers van het verantwoordingsorgaan (vo), medewerkers van het bestuursbureau, de accountant, de actuaris, de compliance officer en met vertegenwoordigers van uitvoeringsorganisatie MN. Op basis daarvan stelt de rvt elk jaar een verslag van bevindingen op voor het bestuur. De rvt legt over het gehouden toezicht verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

In het verslagjaar heeft de rvt twee keer met het voltallige bestuur vergaderd. Hierbij is met name gesproken over de financiële positie van PMT, de relatie met en gang van zaken bij MN, de strategie, visie en governance van het fonds gedurende het verslagjaar. Verder heeft de rvt regelmatig met het dagelijks bestuur gesproken en tweemaal overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan.

BELEID VAN HET BESTUUR

De rvt constateert dat het bestuur van PMT de nodige stappen heeft gezet in het aanscherpen van de strategische visie en verdere beheersing van de risico's en de uitvoering. Dit ondanks de aanhoudende beperkingen vanwege de COVID-19 pandemie en de daaruit voortvloeiende belemmeringen ten aanzien van fysieke overlegmogelijkheden.

In zijn algemeenheid is de rvt positief over het functioneren van het bestuur. Het bestuur heeft de aanbevelingen van de rvt, de sleutelfunctionarissen en de eigen risicoanalyse omgezet in concrete acties. De rvt vindt het belangrijk dat PMT de ingezette trajecten op het vlak van strategie, visie, governance en mandatering verder vervolgt en op korte termijn afrondt.

RISICOBEBEERSING

De rvt vindt dat er goede stappen zijn gezet op het gebied van de verbetering van het risicomanagement. De Eigen Risico Beoordeling (ERB) is afgerond en de Risk Self Assessment (RSA) is herijkt. Er is binnen PMT een volwassenheidsniveau III bereikt en de ambitie is om door te ontwikkelen naar niveau IV. De rvt constateert dat er niet alleen stappen zijn gezet binnen PMT, maar ook dat binnen MN duidelijke verbeteringen zichtbaar zijn, met verbeterde risicorapportages als resultaat.

EVENWICHTIGE BELANGENAFWEGING

Het bestuur heeft besloten om het premie-opbouwpercentage niet te wijzigen. De rvt begrijpt de keuze, maar adviseert het bestuur om bij de komende besluitvorming de afwegingen voor evenwichtige belangenafweging nog duidelijker vast te leggen.

De rvt waardeert het dat het bestuur tot de uitwerking ‘Visie op uitvoering 2030’ is gekomen. De rvt adviseert het bestuur om het resultaat verder uit te werken naar concrete vervolgstappen. Daarnaast adviseert de rvt het bestuur om tevens een algemene brede visie voor het fonds op te stellen met verschillende mogelijke scenario’s.

Met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel is de rvt positief over de wijze waarop het bestuur de werkgeversorganisaties en het verantwoordingsorgaan hierbij betreft, onder meer door diverse informatiesessies. De rvt adviseert het bestuur om – totdat sociale partners tot een keuze komen – te werken met een vereenvoudigd basisscenario dat als startpunt kan dienen voor scenario analyses voor de verschillende beleidsopties. Dergelijke analyses kunnen het bestuur inzicht geven in de mogelijke impact van de verschillende keuzemogelijkheden die er zijn.

UITBESTEDING

De rvt constateert dat PMT in 2021 een uitbestedingskader heeft opgesteld voor MN en de opdrachtgeversrol goed heeft ingevuld door kaders, voorwaarden en rapportage-eisen aan te geven. Ook zijn gesprekken gevoerd over de soft controls. Dit kan in 2022 verder worden voortgezet.

Het vertrek van pensioenfondsen PME bij MN voor de pensioenuitvoering leidt in eerste instantie tot een verhoging van de kosten per deelnemer voor PMT. De rvt zou een mogelijke ontwikkeling naar een kostenniveau van meer dan € 100,- per deelnemer zorgelijk vinden vanuit het belang van deelnemers. In 2021 is MN een samenwerking gestart met PGGM, de uitvoeringsorganisatie van Pensioenfondsen Zorg en Welzijn, op het gebied van IT-systemen voor de pensioenadministratie. De rvt begrijpt de wens tot verdere strategische samenwerking met PGGM en ziet de kansen daarvan voor MN en daarmee voor PMT, vooral als het gaat om kostenreductie per deelnemer.

De uitbesteding van het vermogensbeheer aan MN verloopt naar tevredenheid, zowel qua beleid als qua samenwerking. De rvt is positief over de nieuwe portefeuille die hetzelfde rendement brengt tegen een lager risicoprofiel. De rvt is eveneens positief over de wijze waarop de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is meegewogen bij de implementatie van de rentehedge.

TOEPASSING CODE PENSIOENFONDSEN

Op basis van de rapportage die het bestuur heeft gemaakt over naleving van de Code Pensioenfondsen constateert de rvt dat PMT vrijwel alle normen uit de Code naleeft.

Op het terrein van diversiteit voldoet PMT niet aan alle normen. Er is geen bestuurslid dat jonger dan 40 jaar is. Het is tot nu toe niet mogelijk gebleken om een jong bestuurslid te vinden dat voldoet aan alle eisen qua geschiktheid zoals die bij een groot en complex fonds als PMT gelden. De rvt is positief over het feit dat PMT twee stageplekken beschikbaar heeft gesteld en deze in overleg met PensioenLab heeft ingevuld. In 2021 en 2022 lopen deze stagiaires mee met de commissie Pensioenen en met het verantwoordingsorgaan.

AANBEVELINGEN

De rvt heeft het bestuur ook in het verslag van bevindingen 2021 een aantal aanbevelingen gedaan. Deze hebben, in lijn met het bovenstaande, onder andere betrekking op de financiële positie en de governance, de relatie met MN, de transitie naar het nieuwe pensioencontract en de evenwichtige belangenafweging.

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Het bestuur kan zich vinden in de bevindingen en aanbevelingen van de rvt. In een aantal gevallen zijn ontwikkelingen al door PMT zelf in gang gezet. Het feit dat bestuur en rvt dezelfde richting voor ogen hebben voor het fonds, versterkt de positie van PMT. Het bestuur waardeert dat er gedurende het jaar veel contact is met de rvt over belangrijke onderwerpen. Het bestuur neemt de aanbevelingen van de rvt dan ook over zal hieraan opvolging geven.

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

Eén van de belangrijkste taken van het verantwoordingsorgaan (vo) is het geven van een oordeel over het bestuurlijk handelen van PMT over het afgelopen jaar en de toekomstplannen van het bestuur voor het komend jaar. De basis daarvoor ligt in een goede en tijdige informatievoorziening vanuit het bestuur van PMT. Daarnaast heeft het vo ook de mogelijkheid om aanvullende vragen te stellen.

Ook in 2021 was COVID-19 van invloed op het functioneren van het vo. Een groot deel van de vergaderingen vond digitaal of hybride plaats. Desondanks heeft het vo een voldoende beeld gekregen van de manier waarop het bestuur afgelopen jaar heeft gehandeld. Bij vrijwel elke vergadering was een ruime delegatie van bestuursleden aanwezig. Daarnaast heeft in september voor het eerst een gezamenlijke themadag plaatsgevonden met het bestuur, waarbij intensief is gediscussieerd over onder meer de wet Toekomst Pensioenen en de visie op uitvoering in 2030.

Deze bijeenkomst is als zeer waardevol ervaren en het streven is uitgesproken om dit vaker te doen. Het vo ervaart de samenwerking met het bestuur en de raad van toezicht als positief en constructief.

Het vo hanteert een proactieve houding ten aanzien van het bestuur en brengt regelmatig onderwerpen en ontwikkelingen onder de aandacht die een direct raakvlak hebben met de deelnemers. In 2021 betrof dat onder meer het wel of niet verlagen of kunnen indexeren van de pensioenen, de pensioenadministratie en de uitwerking van het pensioenakkoord. Het vo ervaart dat onderwerpen in openheid kunnen worden besproken en dat vragen waar mogelijk worden beantwoord.

TERUGBLIK OP OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN 2020

Het vo heeft in het jaarverslag van 2020 het bestuur aangegeven dat het vo gedurende het gehele traject van de verdere uitwerking van het pensioenakkoord meegenomen wil worden. Het bestuur heeft dit in 2021 op diverse manieren gerealiseerd, zowel in de reguliere vo-vergaderingen als via informatiebijeenkomsten met deskundigen als via gezamenlijke bijeenkomsten met het bestuur en het vo.

Het vo heeft voor 2021 geadviseerd om duidelijk en begrijpelijk te blijven communiceren over de veranderingen in het pensioenstelsel, zodat dit voor deelnemers en werkgevers te volgen is. Het bestuur heeft hieraan gevolg gegeven door het onderwerp regelmatig te laten terugkeren in de reguliere communicatiemiddelen. Het vo realiseert zich daarbij dat veel wijzigingen in het stelsel nog verdere wettelijke uitwerking behoeven en concrete informatie nog niet altijd te geven is, maar waardeert dat het bestuur moeite doet om de deelnemers en werkgevers aan te haken bij de veranderingen.

Een andere aanbeveling was het uitbreiden van de toelichting op bestuursbesluiten aan het vo met de mogelijke alternatieve besluitopties, inclusief argumentatie waarom er niet voor deze alternatieven is gekozen. Het bestuur heeft in 2021 deze aanbeveling deels opgevolgd door in de vo-vergaderingen een mondelinge toelichting te geven. Het vo zou dit echter graag ook schriftelijk en uitgebreider verwoord zien.

Een belangrijk punt in het oordeel van het vo over 2020 betrof de financiële positie van PMT. Het vo ervaart het als frustrerend dat door wetgeving, richtlijnen van DNB en de lage premiedekkingsgraad het fonds nog steeds niet kan voldoen aan de ambitie om een waardevast pensioen te bieden.

Het vo constateert over het algemeen dat het bestuur de meeste aanbevelingen uit het oordeel van 2020 ter harte heeft genomen.

ORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN 2021

Het vo spiegelt het oordeel over het bestuurlijk handelen van het bestuur in 2021 bij voorkeur aan de strategische ambities van PMT. Deze zijn per eind december 2021 herijkt. Hieronder is per strategische ambitie een korte toelichting en een oordeel gegeven. Hierbij heeft het vo geoordeeld over de ambities die gedurende 2021 van toepassing waren.

Ambitie: financiële zekerheid

PMT draagt – tegen een gegeven premie – zorg voor een goed aanvullend inkomen voor deelnemers bij ouderdom en biedt ook zekerheid aan mensen die tijdens hun actieve loopbaan worden geconfronteerd met situaties waarin moet worden teruggevallen op het fonds, zoals bij overlijden, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. PMT doet dit binnen een verplicht gestelde regeling waarbij het geen winstoogmerk heeft.

Onder ongunstige omstandigheden kan PMT genoodzaakt zijn om te korten op de pensioenen.

WET TOEKOMST PENSIOENEN

In 2021 vormde de wet Toekomst Pensioenen (WTP) een belangrijk aandachtspunt voor het vo. Het vo is positief over de wijze waarop het bestuur het vo heeft betrokken bij de ontwikkelingen. Het bestuur heeft op ruime wijze de deskundigheidsbevordering en informatievoorziening over dit onderwerp gestimuleerd, zowel richting sociale partners als richting het vo. Het vo constateert dat er nog veel onduidelijk is over het nieuwe pensioenstelsel en is in afwachting van het wetsvoorstel WTP en de daadwerkelijke uitwerking in lagere wetgeving. Het vo is positief over de lobby die PMT heeft ingezet, waaronder een duidelijk zichtbare reactie in de consultatieronde over het wetsvoorstel.

PREMIEBESLUIT 2022

Vanuit het perspectief om te sturen op nominale zekerheid en het zoveel mogelijk stabiel houden van het opbouwpercentage heeft het bestuur besloten om het opbouwpercentage met het oog op de premiedekkingsgraad niet verder te verlagen dan nu binnen de kaders van de kostendekkende premie verplicht is. Binnen de geldende regels constateert het vo dat bij dit besluit in zijn algemeenheid een evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden en het besluit heeft daarmee de instemming van het vo. Een derde van het verantwoordingsorgaan is wel van mening dat het bestuur gebruik had kunnen maken van de bevoegdheid om het opbouwpercentage verder te verlagen met het oog op de lage premiedekkingsgraad.

Ambitie: waardevast pensioen

Het beleggingsbeleid van PMT is erop gericht om voldoende rendement op het belegde vermogen te behalen om zo een betaalbaar pensioen te combineren met het streven naar een waardevast pensioen. Er wordt niet meer risico genomen dan nodig is.

UITBLIJVEN INDEXATIE

Bij het nemen van het premiebesluit 2022 heeft het bestuur aangegeven zich ervan bewust te zijn dat de keuze voor het zoveel mogelijk handhaven van het opbouwpercentage uiteindelijk in de transitiefase een effect heeft op de eventuele mogelijkheid van indexatie van opbouwde aanspraken en uitkeringen. Het vo erkent dat dit een lastige afweging is geweest voor het bestuur, maar begrijpt de keuze. De gepensioneerdengeleding binnen het vo had graag een andere keuze gezien.

Het vo realiseert zich dat het bestuur de wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek moet gebruiken voor het bepalen van de financiële positie van het fonds en de daarmee samenhangende (on)mogelijkheden voor indexatie. Een grote meerderheid van het vo geeft aan dat het bestuur nadrukkelijker moet aangeven (zowel in de media als via lobby) het beleid te volgen, maar er moeite mee te hebben dat hierdoor de indexatie van pensioenaanspraken en -uitkeringen al jarenlang uitblijft. In het verlengde daarvan heeft het vo zijn verbazing uitgesproken over een verhoging van de renteafdekking in een periode dat de rente weer gaat stijgen.

Ambitie: integer, betrouwbaar en wendbaar

PMT wordt door zijn werkgevers, (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en zijn omgeving gezien als een integere, betrouwbare pensioenuitvoerder die in staat is zijn bedrijfsvoering tijdig en goed aan te passen aan wijzigende omstandigheden en ambities.

VERNIEUWING PENSIOENADMINISTRATIE

Na de teleurstellende ontwikkelingen de afgelopen jaren is het vo positief over de samenwerking die pensioenuitvoerder MN in 2021 is aangegaan met PGGM, de uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds Zorg en Welzijn. De implementatie van het PGGM- administratiesysteem draagt positief bij aan de administratieve vernieuwing die PMT ambieert. Het vo ervaart dat het bestuur in 2021 intensief betrokken is geweest bij dit project en voldoende aandacht heeft gehad voor haalbaarheid, risicobeheersing, kosten en alternatieve mogelijkheden. Het vo zou een verdere samenwerking op het gebied van de pensioenadministratie toejuichen, mede vanuit het oogpunt van kostenbesparing en de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. Het vo blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen en spreekt de wens uit dat het bestuur het vo ook in 2022 intensief blijft informeren over de voortgang.

RISICOBEBEERSING

In 2021 heeft het bestuur de Eigen Risico Beoordeling (ERB) herijkt. Het vo vindt dit een positieve ontwikkeling en constateert dat het bestuur kritisch heeft gekeken, tekortkomingen heeft geadresseerd en daaraan ook concrete acties heeft verbonden.

MN

Het vo is zich ervan bewust dat het vertrek van pensioenfonds PME bij uitvoeringsorganisatie MN – met uitzondering van het vermogensbeheer – per 2022 gevolgen heeft voor de organisatie van MN en daarmee mogelijk ook voor de kwaliteit van de dienstverlening aan PMT, met bijbehorend kostenniveau. Het vo ziet dat het bestuur hier serieus en adequaat op heeft gereageerd en hierover het strategische gesprek met MN heeft opgestart. Het vo blijft ook in 2022 hiervan graag op de hoogte.

Ambitie: proactief en zichtbaar

PMT heeft een duidelijke en herkenbare visie op en opinie over de ontwikkelingen in het pensioendomein. Het fonds draagt actief bij aan het maatschappelijke debat over pensioenen. De duidelijke visie krijgt waardering bij de achterban en leidt tot opinieleiderschap in de pensioensector.

ZICHTBAARHEID IN DE MEDIA

Het vo waardeert de wijze waarop PMT zich profileert in de media. Het vo complimenteert het bestuur daarbij specifiek met de introductie van de heer Troost als voorzitter van PMT in 2021 en de manier waarop publiciteit is gezocht over de investeringen van PMT.

De proactieve aanpak en de interviews in de media met de beide voorzitters van het fonds hierover hebben niet alleen inzicht gegeven in het beleid, maar PMT ook meer een gezicht naar buiten gegeven.

SAMENWERKING MET ANDERE PENSIOENFONDSEN

Het vo steunt de manier waarop PMT samenwerking zoekt met andere pensioenfondsen en de Pensioenfederatie als het gaat om de grotere thema's in de pensioensector waaronder de vernieuwing van het pensioenstelsel. Het vo ziet dat het bestuur de PMT-belangen goed vertegenwoordigt en blijft opkomen voor de belangen van de (ex)werknemers, pensioengerechtigden en werkgevers in de sector Metaal en Techniek. Het vo is van mening dat een gezamenlijke aanpak op dit soort dossiers voordelen biedt en vraagt het bestuur om dit komend jaar voort te zetten, waarbij PMT niet moet nalaten zich ook zelf te blijven inzetten voor zaken die vooral voor deelnemers van PMT van belang zijn.

Ambitie: laagdrempelig en betrokken

PMT heeft een sterke verbinding met de achterban en investeert voortdurend in de relatie met alle belanghebbenden. Het fonds verplaatst zich in hun wensen en behoeften en demonstreert dat in zijn houding, gedrag en acties. Het fonds is zowel digitaal als in persoonlijk contact makkelijk bereikbaar.

De dienstverlening is betrouwbaar en accuraat. Dat toetst PMT bij de achterban.

PMT communiceert toegankelijk, duidelijk en adequaat. Deelnemers, werkgevers en pensioengerechtigden voelen zich gekend en begrepen.

IN VERBINDING BLIJVEN MET DE ACHTERBAN

In een tijd dat COVID-19 de hele maatschappij parten speelt, is het soms ingewikkeld om invulling te geven aan de ambitie 'laagdrempelig en betrokken', vooral omdat fysieke bijeenkomsten niet mogelijk waren. Het vo is blij dat PMT ondanks deze belemmerende omstandigheden erin is geslaagd om verbinding te blijven leggen met de deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers die zijn aangesloten bij het fonds, bijvoorbeeld door de inzet van webinars en online uitzendingen. Ook is het vo zeer positief over de pensioenconsulenten van PMT. De gesprekken die zij voeren, zijn een belangrijke factor in het realiseren van de ambitie laagdrempelig en betrokken. Het vo adviseert het bestuur wel om zodra het weer mogelijk is de fysieke gepensioneerdenuitkomsten weer op te pakken, maar ook online bijeenkomsten te blijven organiseren.

Ambitie: pensioen op verantwoorde wijze

PMT streeft ernaar om binnen de kaders van de risicohouding en het streven naar overrendement zoveel mogelijk te voldoen aan de eisen van ESG-integratie. Daarbij streeft PMT ernaar om negatieve maatschappelijke effecten van zijn beleggingen te voorkomen en om waar mogelijk ook positieve maatschappelijke impact te realiseren. Daarnaast duidt het 'verantwoorde wijze' op kostenefficiëntie.

VERANTWOORD BELEGGEN BELEID

In het vorige jaarverslag adviseerde het vo het bestuur om het verantwoord beleggen beleid ambitieuzer vorm te geven, met behoud van een goed rendement. Het vo heeft dit advies in 2021 herhaald en is positief over de manier waarop PMT het beleid verder heeft aangescherpt. Ook ondersteunt het vo de aanpak van het bestuur om op het gebied van fossiele beleggingen via discussies te komen tot een ESG-verantwoorde bedrijfsvoering van de ondernemingen waarin PMT belegt. Daarbij heeft het bestuur goed gekeken naar enerzijds de wensen en ontwikkelingen bij de achterban en anderzijds de omstandigheden en ontwikkelingen in de sector. Tegelijkertijd is de rendementseis voorop blijven staan. Hierdoor sluit het verantwoord beleggen beleid naar mening van het vo goed aan bij de mensen en bedrijven in de sector Metaal en Techniek.

Het vo adviseert het bestuur om waar mogelijk weer verdere verbeteringen aan te brengen, waarbij een goed rendement een belangrijk element moet blijven.

KOSTENNIVEAU

Het vo vindt de kostenontwikkeling van de pensioenuitvoering zorgelijk. Voor het vo staat voorop dat deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers – in het bijzonder kleine werkgevers zonder HR-afdeling – op een bij hen passende manier informatie krijgen over het PMT pensioen. Voor het vo is vooral een kwalitatief goede dienstverlening van belang tegen een acceptabel kostenniveau: welk niveau van dienstverlening wordt geleverd tegen welke kosten. De pensioenconsulenten spelen daarin een belangrijke rol, evenals een robuuste en betrouwbare pensioenadministratie. De investeringen voor de nieuwe pensioenadministratie en de schaalnadelen die ontstaan door het wegvallen van het pensioenbeheer van PME voor MN zorgen ervoor dat het kostenniveau naar verwachting de komende jaren zal stijgen. Het vo hecht eraan dat de kosten in verhouding blijven staan tot andere grote pensioenfondsen en zal hiervoor onder meer de resultaten van de CEM Benchmark – waarin de kosten van pensioenfondsen onderling worden vergeleken – blijven volgen. Het vo ziet in dit verband de samenwerking tussen MN en PGGM op het vlak van ICT als een positieve stap die zal moeten bijdragen aan een noodzakelijke kostenverlaging in de toekomst.

VERKIEZINGEN VERANTWOORDINGSORGAAN 2022

Per 1 mei 2022 loopt de zittingstermijn van het verantwoordingsorgaan af. Voor de volgende zittingstermijn zijn verkiezingen georganiseerd. Het bestuur van PMT is verantwoordelijk voor de organisatie van deze verkiezingen. Het vo heeft bijzonder gewaardeerd dat het bestuur eerst advies aan het vo heeft gevraagd alvorens besluiten te nemen over de organisatie. Op basis van dit advies is gekozen voor vrije verkiezingen voor zowel deelnemers als pensioengerechtigden. Het vo is positief over de voorbereiding van de verkiezingen. Het nieuwe vo wordt in mei 2022 geïnstalleerd.

ALGEMEEN OORDEEL 2021

Samenvattend geeft het verantwoordingsorgaan een positief oordeel over het handelen van het bestuur in 2021. Het vo waardeert de betrokkenheid bij en openheid van het bestuur naar het vo. In 2021 zijn belangrijke stappen gezet als het gaat om strategische zaken als de vernieuwing van de pensioenadministratie, samenwerking binnen de sector, het verantwoord beleggen beleid en de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. Dat neemt niet weg dat het vo zich zorgen blijft maken over de financiële positie van het fonds.

VOORUITBLIK

In mei 2022 wordt het nieuwe verantwoordingsorgaan geïnstalleerd. Het aantredende vo wordt geadviseerd om de thema's die in dit oordeel worden genoemd, intensief te blijven volgen.

Het vo realiseert zich dat het bestuur de komende jaren voor aanzienlijke opgaven staat, zoals de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel communicatie over de voor- en nadelen daarvan, de verdere vernieuwing van de pensioenadministratie en de uitvoering van een nieuwe bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst (buo). Het vo zal deze onderwerpen in 2022 uiteraard volgen, maar zal ook letten op thema's die invloed hebben op het beleggingsbeleid van PMT, bijvoorbeeld de gevolgen van de inflatie, de fossiele energiecrisis en de onrust in de wereld. Dit zijn onderwerpen die deelnemers direct en indirect raken.

Het vo gaat ervan uit dat het bestuur ook het nieuw aangetreden vo onverminderd blijft informeren over de voortgang op de dossiers en het vo vroegtijdig zal betrekken bij besluitvorming en advisering. Hiervoor zijn door het vo al eerder uitgangspunten opgesteld – bijvoorbeeld rondom argumentatie en evenwichtige belangenafweging – die het vo graag nog meer wil terugzien in de adviesaanvragen. Daarbij spreekt het vo de voorkeur uit om de evenwichtige belangenafweging waar mogelijk te kwantificeren.

EIGEN JAARVERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Het vo stelt elk jaar een eigen jaarverslag op. Dit jaarverslag is te vinden op de [website van het verantwoordingsorgaan](#).

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Het bestuur heeft kennisgenomen van het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het bestuurlijk handelen in 2021. In het verslagjaar waren de door het vo in het oordeel genoemde thema's de belangrijkste gespreksonderwerpen, waarbij het bestuur het vo zoveel mogelijk heeft geïnformeerd en betrokken. Het bestuur waardeert het dat het vo dit ook als zodanig heeft ervaren. Het bestuur heeft in 2021 het vo uitgebreid mondeling meegenomen in de afwegingen voor bestuursbesluiten, maar neemt de aanbeveling van het vo over om dit in 2022 ook uitgebreider op schrift stellen.

Het bestuur bedankt het vo voor de betrokkenheid bij PMT en voor de constructieve manier waarop het bestuur met het vo van gedachten kon wisselen - niet alleen in het verslagjaar, maar ook gedurende de afgelopen vier jaar die het vo in deze samenstelling heeft gefunctioneerd. Het bestuur spreekt de hoop en het vertrouwen uit dat met het vo in nieuwe samenstelling de samenwerking op dezelfde plezierige wijze wordt voortgezet.

TOEZICHT DNB

PMT had in 2021 meerdere keren en in verschillende samenstellingen overleg met De Nederlandsche Bank (DNB). Er vindt elk kwartaal overleg plaats met een delegatie van het bestuur. Net als in 2020 vormden ook in 2021 de financiële positie van PMT, de risicobeheersing van zowel financiële als niet-financiële risico's en het verandervermogen van PMT en zijn uitvoeringsorganisatie MN de belangrijkste gespreksonderwerpen.

In 2021 hebben PMT en MN DNB continu geïnformeerd over de lopende ontwikkelingen met betrekking tot de vernieuwing van de pensioenadministratie; ook in 2022 zullen PMT en MN dit blijven doen.

OVERIGE ONDERZOEKEN EN VRAGENLIJSTEN

PMT ontving van DNB in 2021 verschillende vragenlijsten en enquêtes, bijvoorbeeld inzake rentebenchmark transitie, risicobeheersing liquiditeitsrisico's, de risicobeheersing niet-financiële en integriteitsrisico's, Nederlandse woninghypotheken en diverse statistische uitvragen. Aan alle verzoeken is door PMT tijdig voldaan. Het verslagjaar stond ook in het teken van het afsluiten van het mitigatietraject risicobeheer in de rechtenadministratie.

Eind 2021 voerde DNB het reguliere vermogensbeheeronderzoek uit bij PMT. Hier kwamen geen bijzonderheden uit naar voren, noch gaf het aanleiding tot een aansluitend mitigatietraject.

TOEZICHT AFM

PMT hoefde in 2022 geen gebruik te maken van de vrijstellingsregeling van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid omdat de dekkingsgraden toereikend waren. In maart 2021 heeft PMT een brief ontvangen van de AFM die toezag op de kosten. Mede op basis hiervan heeft PMT de toelichting op de kosten verder uitgebreid.

De AFM heeft in 2021 onderzoek gedaan naar de klachtenprocedure van pensioenfondsen. Het doel is om de deelnemer een betere rechtsbescherming te geven. Een zorgvuldige klachtenprocedure is volgens de AFM daarom een belangrijk onderdeel van de dienstverlening van pensioenuitvoerders. De AFM is dit onderzoek onder meer gestart omdat er signalen binnenkwamen van deelnemers. Zij geven aan dat een klacht kunnen indienen moeilijk is. In het onderzoek analyseerde de AFM de jaarverslagen, websites en klachtenregelingen van alle actieve pensioenfondsen in Nederland. Verder zijn er pensioenfondsen en pensioenuitvoeringsorganisaties geïnterviewd. PMT is niet geïnterviewd. Op basis van de uitkomsten doet de AFM voor pensioenuitvoerders in het rapport een aantal aanbevelingen om de klachtenprocedure te verbeteren. Ook roept de AFM de wetgever op de klachtenprocedures van alle pensioenuitvoerders wettelijk vast te leggen.

Een aantal pensioenfondsen, uitvoerders en de Pensioenfederatie hebben een werkgroep opgericht. PMT en MN zijn hierin ook actief. Deze werkgroep is sinds de ledenvergadering van december 2021 bezig met het opstellen van een gedragslijn klachten. De gedragslijn gaat gelden voor alle pensioenfondsen. De zes aanbevelingen van de AFM naar aanleiding van hun onderzoek worden hierin opgenomen. Medio juni 2022 legt de Pensioenfederatie de gedragslijn in de algemene ledenvergadering voor aan de leden.

CODE PENSIOENFONDSEN

Sinds 1 juli 2014 is de Code Pensioenfondsen van kracht. Daarbij geldt het 'pas toe of leg uit' principe. In 2021 heeft PMT de Code op vrijwel alle normen nageleefd.

Op het terrein van diversiteit voldoet PMT niet aan alle normen. Er is geen bestuurslid dat jonger dan 40 is. Het blijkt in de praktijk tot nu toe niet mogelijk om een jong bestuurslid te vinden dat voldoet aan alle eisen qua deskundigheid en tijdbeslag zoals die bij een groot en complex fonds als PMT gelden.

Wat betreft de diversiteit naar geslacht bestaat het bestuur uit tien mannelijke en twee vrouwelijke bestuursleden. Het bestuur blijft nadenken op welke wijze de diversiteit zowel in het bestuur als ook in het verantwoordingsorgaan kan worden vergroot. In 2021 heeft het bestuur twee stageplekken beschikbaar gesteld voor jongeren. Deze plekken zijn gevuld in samenwerking met de stichting PensioenLab.

De stagiaires wonen de vergaderingen bij van de commissie Pensioenen en van het verantwoordingsorgaan en hebben beschikking over de voorbereidende vergaderstukken. Voor specifieke onderwerpen wonen de stagiaires ook bestuursvergaderingen bij. PMT hoopt hiermee twee jonge mensen uit de pensioensector kennis te laten maken met een pensioenfonds en hen te interesseren voor een toekomstige bestuursfunctie of functie binnen een verantwoordingsorgaan in de pensioensector. Daarnaast zal PMT bij de communicatie over de verkiezingen voor het verantwoordingsorgaan in 2022 extra communicatie inzetten richting jongeren en vrouwen. Op de website van PMT is in het document **Code Pensioenfondsen** beschreven op welke wijze PMT invulling geeft aan de Code Pensioenfondsen.

BESTUURLIJKE EVALUATIE

BESTUUR

PMT heeft een paritair bestuursmodel, met vertegenwoordigers van de werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden. Er zijn vier zetels voor de vertegenwoordigers van werknemersverenigingen, twee zetels voor vertegenwoordigers van pensioengerechtigden en zes zetels voor de vertegenwoordigers van werkgeversverenigingen.

BESTUURSWIJZIGINGEN 2021

In het verslagjaar hebben enkele wijzigingen plaatsgevonden in de bestuurssamenstelling van het fonds. Per 1 januari 2021 is Terry Troost benoemd tot voorzitter namens de werkgevers van PMT. Per diezelfde datum zijn Hans de Ruiters en George de Boij benoemd als bestuurslid. Dominique Dijkhuis heeft per 1 januari 2022 een functie elders aanvaard en is per diezelfde datum afgetreden. De bestuurszetel van Dominique Dijkhuis betreft een zetel namens de werkgevers. De procedure voor de opvolging is reeds in 2021 gestart en heeft in het eerste kwartaal van 2022 geleid tot de benoeming van Karin Merkus.

ZELFEVALUATIES BESTUUR

Eind 2021 heeft het bestuur, onder begeleiding van een externe deskundige, de jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd. Eén van de acties uit vorig jaar was om ervoor te zorgen dat door opleidingen en ontwikkelafspraken alle bestuursleden een minimale geschiktheidsscore hebben op niveau B. Dit niveau is door alle bestuursleden gehaald. Dit niveau wordt onderhouden door het organiseren van themadagen en educatiesessies en wordt tevens geanalyseerd bij bestuurswisselingen.

Het bestuur heeft eind 2021 geëvalueerd wat de nodige vervolgstappen zijn in het licht van de visie op de uitvoering 2030 en de strategische ambities van het fonds. Een belangrijk aspect daarbij was de strategische sturing.

De evaluatie heeft ertoe geleid dat een Management Team (MT) is ingesteld op het bestuursbureau en zijn taken en verantwoordelijkheden tussen het bestuur, dagelijks bestuur en MT verder aangescherpt. Dit heeft als doel dat het bestuur zich, zoveel mogelijk, kan richten op de strategische ambities en besluitvorming. De werking van de maatregelen zal volgend jaar worden geëvalueerd.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan is samengesteld als een afspiegeling van het deelnemersbestand van PMT (acht werknemers, vijf pensioengerechtigden). De werkgevers zijn met drie personen vertegenwoordigd. Het verantwoordingsorgaan kwam in 2021 elf keer in vergadering bijeen: tweemaal fysiek en negen keer online. Bij vrijwel elke vergadering was een afvaardiging van het bestuur aanwezig.

Bij twee vergaderingen was de rvt aanwezig. Er vonden drie themadagen plaats. Eén themadag voor het verantwoordingsorgaan waarbij de wet Toekomst Pensioenen en de daaruit voortvloeiende veranderingen centraal stonden. Daarnaast werd een themadag samen met het bestuur georganiseerd waarbij gezamenlijk werd ingegaan op de visie op uitvoering 2030, de communicatie rondom het nieuwe pensioencontract en het kader voor evenwichtige belangenafweging. Verder is gestart met de voorbereiding van de verkiezingen voor het verantwoordingsorgaan in maart 2022.

RAAD VAN TOEZICHT

De raad van toezicht (rvt) bestaat uit drie leden. De rvt heeft als wettelijke taak het houden van toezicht op het bestuursbeleid en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De rvt staat het bestuur met raad terzijde. De wet kent de rvt specifieke goedkeuringsrechten toe, waaronder het jaarverslag, de profielschets van bestuurders en het beloningsbeleid van het fonds.

Per 1 november 2020 ontstond een vacature in de raad van toezicht door het vertrek van de heer Vosseveld in verband met het aannemen van een andere functie in de pensioensector. Voor deze vacature is door de rvt een profielschets opgesteld, waarna een selectiecommissie van het verantwoordingsorgaan de wervings- en selectieprocedure is gestart, daarbij ondersteund door een extern werving- en selectiebureau en de voorzitter van de raad van toezicht. Dit heeft geresulteerd in de voordracht en benoeming van Marc van den Berg per 1 juli 2021. De benoemingstermijn is voor een periode van vier jaar. Anita Joosten is per diezelfde datum herbenoemd voor een tweede periode van vier jaar als lid van de rvt.

De rvt heeft inzicht in alle bestuursstukken. De rvt heeft vragen gesteld aan het (dagelijks) bestuur en/of het bestuursbureau over de financiële positie van het fonds en strategische en toekomstgerichte onderwerpen waaronder de voorbereiding op de wet Toekomst Pensioenen, de vernieuwing van de pensioenadministratie en governancevraagstukken, onder andere in de relatie met MN. De rvt heeft tweemaal met het algemeen bestuur vergaderd. De rvt heeft ook twee keer overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan. Na afloop van het verslagjaar stelt de rvt een verslag van bevindingen op en doet een aantal aanbevelingen. Naast de verantwoording in het bestuursverslag legt de rvt separaat verantwoording over het gehouden toezicht af aan het verantwoordingsorgaan.

Den Haag, 12 mei 2022

Het bestuur

J.P.M. Brocken,
*voorzitter namens de werknemers
en pensioengerechtigden*

M. Hulsegge
G.P.M.J. Roest
J. van Stigt

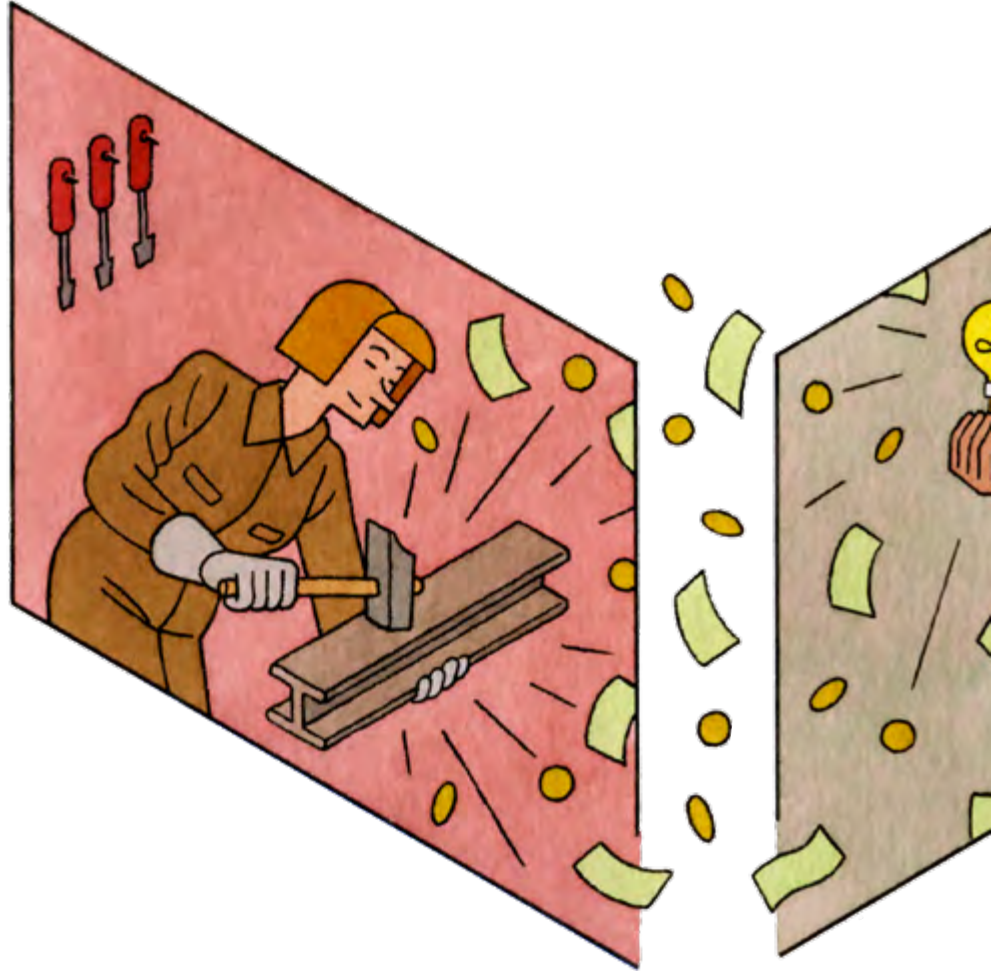
T.W. Troost,
voorzitter namens de werkgevers

G.J.J. de Booij
R.J.B.M. Follon
A.A. Jaarsma
K. Merkus
A.J.C. de Ruiter

Namens de gepensioneerden:

P.D. Amels
J.J.P. Schouten

OVER PMT

ORGANISATIE VAN OPENBAAR BELANG (OOB)

Op 10 juli 2019 heeft de wetgever het ‘Besluit aanwijzing organisaties van openbaar belang’ definitief gepubliceerd. Met dit Besluit zijn pensioenfondsen met een belegd vermogen van meer dan € 10 miljard aangewezen als organisatie van openbaar belang. Het besluit is per 1 januari 2020 in werking getreden. PMT heeft daarom per die datum de kwalificatie ‘organisatie van openbaar belang’ (OOB).

De OOB-status stelt vooral strengere eisen ten aanzien van kwaliteitsbeheersing en de onafhankelijkheid van de accountant van de controle van de jaarrekening. Daarnaast is er aanvullende informatie ten aanzien van niet-financiële informatie in het jaarverslag (milieu, sociale zaken, personeel, beleid ten aanzien van beschermingen mensenrechten, anti-corruptie en anti-omkoping).

PMT rapporteert in hoofdstuk 6 van dit jaarverslag (Pensioen op verantwoorde wijze) over de manier waarop PMT in het beleggingsbeleid rekening houdt met milieu, klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. Hierop wordt ingegaan in het PMT verantwoord Beleggen Jaarverslag 2021. Daarnaast is er uitgebreide informatie over het verantwoord beleggen beleid te vinden op de [website van PMT](#).

ORGANISATIE PMT

Het bestuur van PMT heeft gekozen voor het paritaire model als bestuursvorm. Dit houdt in dat het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden. De mogelijkheid bestaat om externe deskundigen tot bestuurslid te benoemen buiten de geledingen om. Hiervan maakte het bestuur in 2021 geen gebruik. Wel zijn er in de commissies externe deskundigen benoemd. Binnen de bestuursgeledingen is de deskundigheid voldoende verankerd.

Binnen het paritaire model wordt er verantwoording afgelegd aan de belanghebbenden bij PMT door middel van een verantwoordingsorgaan. Dit verantwoordingsorgaan bestaat bij PMT uit actieve deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Het interne toezicht berust bij de raad van toezicht.

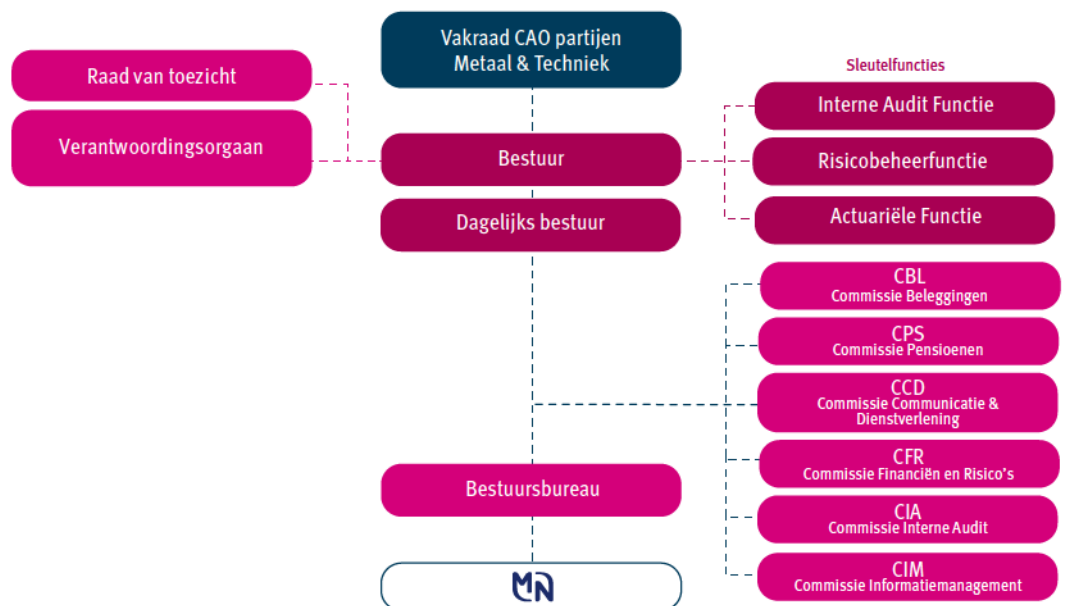
Het bestuur kent bestuurlijke commissies:

- Commissie Beleggingen (CBL)
- Commissie Communicatie en Dienstverlening (CCD)
- Commissie Financiën en Risico's (CFR)
- Commissie Interne Audit (CIA)
- Commissie Informatiemanagement (CIM)
- Commissie Pensioenen (CPS)

Deze commissies adviseren het bestuur of hebben een eigen mandaat om op bepaalde vlakken te kunnen besluiten.

De Vakraad treedt op als opdrachtgever voor het bestuur van PMT. De verhouding tussen de Vakraad en het bestuur van PMT is vastgelegd in de bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst (buo).

Schematisch ziet de organisatie van PMT er als volgt uit:

BESTUUR EN FUNCTIONARISSEN PMT PER 31 DECEMBER 2021

BESTUUR PMT

LEDEN VAN WERKGEVERSZIJD

De heer T.W. Troost	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek – voorzitter namens werkgevers</i>
De heer G.J.J. de Booij	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>
Mevrouw D.F. Dijkhuis ⁴	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>
De heer A.A. Jaarsma	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>
De heer R.J.B.M. Follon	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>
De heer A.J.C. de Ruiter	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>

LEDEN VAN WERKNEMERSZIJD

De heer J.P.M. Brocken	<i>FNV – voorzitter namens werknemers</i>
De heer M. Hulsegge	<i>CNV</i>
De heer G.P.M.J. Roest	<i>FNV</i>
Mevrouw J. van Stigt	<i>FNV</i>

LEDEN NAMENS DE PENSIOENGERECHTIGDEN⁵

De heer P.D. Amels	<i>CNV / FNV</i>
De heer J.J.P. Schouten	<i>VG-PMT</i>

COMMISSIE BELEGGINGEN

Mevrouw D.F. Dijkhuis ⁶	<i>voorzitter</i>
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer G. de Lange	<i>externe deskundige</i>
De heer G.P.M.J. Roest	
De heer A.J.C. de Ruiter	
Mevrouw R. van Wijk ⁷	<i>externe deskundige</i>

COMMISSIE COMMUNICATIE EN DIENSTVERLENING

De heer J.J.P. Schouten	<i>voorzitter</i>
De heer R.J.B.M. Follon	<i>vice-voorzitter</i>
De heer J.P.M. Brocken	
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer T.W. Troost	

COMMISSIE FINANCIËN EN RISICO'S

De heer M. Hulsegge	<i>voorzitter</i>
De heer G.J.J. de Booij	
De heer P.M.M. Gubbels	<i>sleutelfunctiehouder interne audit</i>
De heer J.J.P. Schouten	<i>deelnemer namens commissie Interne Audit</i>

⁴ Tot en met 31 december 2021

⁵ De bestuursleden namens de pensioengerechtigden worden voorgedragen door de pensioengerechtigdengeleding van het verantwoordingsorgaan

⁶ Tot en met 31 december 2021

⁷ Tot 28 juni 2021

COMMISSIE INFORMATIEMANAGEMENT

De heer M. Hulsegge	<i>voorzitter</i>
De heer G.J.J. de Booi	
De heer P.M.M. Gubbels	<i>externe deskundige</i>
De heer J.J.P. Schouten	<i>deelnemer</i>

COMMISSIE INTERNE AUDIT

De heer P.M.M. Gubbels	<i>voorzitter / externe deskundige</i>
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer J.J.P. Schouten	<i>vice-voorzitter</i>
De heer G.J.J. de Booi	<i>deelnemer namens commissie Financiën en Risico's</i>

COMMISSIE PENSIOENEN

De heer A.A. Jaarsma	<i>voorzitter</i>
De heer P.D. Amels	
De heer J.P.M. Brocken	
De heer R.J.B.M. Follon	
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
Mevrouw J. van Stigt	
De heer T.W. Troost	

SLEUTELFUNCTIEHOUDERS

De heer P.M.M. Gubbels	<i>sleutelfunctiehouder interne audit</i>
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer M. van Heemskerk AAG	<i>sleutelfunctiehouder actuaariaat</i>

VERANTWOORDINGSORGAAN

LEDEN VAN WERKNEMERSZIJDE

De heer M. de Koomen (46 jaar)	<i>De Unie, vakbond voor industrie en dienstverlening – voorzitter</i>
De heer V. Amiabel (35 jaar)	<i>CNV</i>
Mevrouw I. Bussem (50 jaar)	<i>op persoonlijke titel</i>
De heer R. Kleine (61 jaar)	<i>FNV</i>
De heer A. van Maurik (67 jaar)	<i>CNV</i>
De heer L. Rolf (60 jaar)	<i>op persoonlijke titel</i>
De heer G.H. Verberne (65 jaar)	<i>FNV</i>
De heer J. Wolthuis (67 jaar)	<i>FNV</i>

LEDEN VAN WERKGEVERSZIJDE

De heer M. van den Bos (61 jaar)	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>
De heer R. Carton (58 jaar)	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>
De heer J.A. Vaas (66 jaar)	<i>Federatie Werkgeversorganisaties Techniek</i>

LEDEN NAMENS DE PENSIOENGERECHTIGDEN

De heer J.C.P. Marcelis (80 jaar) *VG-PMT – plaatsvervangend voorzitter*
De heer R. Bernsen (70 jaar) *VG-PMT*
De heer R.K. Nieuwenhuis (69 jaar) *op persoonlijke titel*
De heer R.E.A. Surig (75 jaar) *KBO-PCOB*
De heer D.N.P.R. Tak Labrijn (72 jaar) *VG-PMT*

RAAD VAN TOEZICHT

De heer E.J.G.V. Boers *voorzitter*
Mevrouw A.C. Joosten-Hendriks
De heer M.J.M. van den Berg⁸

DIRECTIE

Mevrouw I.T. van den Doel

UITVOERINGSORGANISATIE

MN

ACCOUNTANT

De heer drs. M. van Luijk RA, Deloitte Accountants B.V.

CERTIFICEREND ACTUARIS

De heer M. Heemskerk AAG, Mercer (Nederland) B.V.

WERKGEVERSVERTEGENWOORDIGERS IN HET BESTUUR

De heer G.J.J. de Booij

1958 | *in bestuur sinds* 2021 | *overige relevante functies* Financieel directeur BOVAG – Bestuurslid BOVAG vereniging

Mevrouw D.F. Dijkhuis⁹

1972 | *in bestuur sinds* 2020 | *overige relevante functies* Bestuurslid Pensioenfonds De Nederlandsche Bank – Lid raad van toezicht stichting Pensioenfonds APF – Bestuurslid stichting Tuchtrect banken

De heer R.J.B.M. Follon

1967 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Algemeen secretaris Federatie Werkgeversorganisaties Techniek (FWT) – (Vice-) voorzitter Vakraad Metaal & Techniek – Bestuurslid stichting administratiekantoor Schadeverzekering Metaal en Technische bedrijfstakken – Bestuurslid stichting sociaal fonds Metaal en Techniek – Bestuurslid stichting kinderopvang Metaal en Technische bedrijfstakken – (Vice-) voorzitter stichting vervroegd uittreden Metaal en Techniek – Bestuurslid werkgelegenheidsfonds Metaal en Technische bedrijfstakken – (Vice-)voorzitter Stichting Administratiekantoor MN (StAK) – (Vice-)voorzitter stichting Private Aanvulling ww en WGA Metaal en Techniek – Eigenaar mr. R.J.B.M. Follon Consultancy B.V.

De heer A.A. Jaarsma

1957 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Directeur Organisatie Koninklijke Metaalunie¹⁰ – Lid raad van commissarissen Mevas B.V. – Voorzitter raad van commissarissen KMU Verzekeringen

De heer A.J.C. de Ruiters

1965 | *in bestuur sinds* 2021 | *overige relevante functies* CIO stichting Pensioenfonds TNO – Bestuurslid stichting Pensioenfonds Achmea – Gastdocent Nyenrode Business University – Universitair hoofddocent VU Amsterdam

De heer T.W. Troost

1965 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Eigenaar Cater B.V. – Eigenaar Troost Consultancy

⁹ Tot en met 31 december 2021

¹⁰ Tot 1 oktober 2021

WERKNEMERS- EN PENSIOEN- GERECHTIGDENVERTEGENWOORDIGERS IN HET BESTUUR

NAMENS DE WERKNEMERS

De heer J.P.M. Brocken

1958 | *in bestuur sinds* 2006 | *overige relevante functies* Bestuurder FNV – Bestuurslid Bedrijfsraad Motorvoertuigen – Bestuurslid Stichting Administratiekantoor MN (StAK)

De heer M. Hulsegge

1960 | *in bestuur sinds* 2012 | *overige relevante functies* Bestuurslid Pensioenfonds Vervoer – Toezichthoudend bestuurslid stichting Particuliere Aanvulling WW en WIA (SPAWW) – Bestuurslid Rural Outreach Program (ROP) – Eigenaar Hulsegge Consultancy

De heer G.P.M.J. Roest

1957 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Pensioenbestuurder FNV – Lid raad van bestuur Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) – Lid stuurgroep Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) convenant Pensioenfondsen

Mevrouw J. van Stigt

1963 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Vakbondsbestuurder FNV – Werknemersvoorzitter Vakraad Metaal & Techniek – (Vice-) voorzitter stichting Private Aanvulling WW en WGA Metaal en Techniek – Bestuurslid stichting administratiekantoor Schadeverzekering Metaal en Technische bedrijfstakken – Bestuurslid Stichting Administratiekantoor MN (StAK) – Executive IndustriAll EU – Executive IndustriAll Global – Bestuurslid raad van overleg in de Metalektro

NAMENS DE PENSIOENGERECHTIGDEN

De heer P.D. Amels

1951 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* –

De heer J.J.P. Schouten

1948 | *in bestuur sinds* 2014 | *overige relevante functies* –

RAAD VAN TOEZICHT

De heer E.J.G.V. Boers

1966 | in raad van toezicht sinds 2020 | *overige relevante functies* Lid raad van commissarissen Triodos Bank – Lid raad van commissarissen Univé – Bestuurder Coöperatie Medisch Specialisten Gelre (CMS Gelre) – Voorzitter bestuur Stichting Nationaal Energiebespaarfonds (NES) – Lid raad van toezicht Stichting Fonds Duurzaam Funderingsherstel (FDF) – onafhankelijk voorzitter Ahold Delhaize Pensioenfonds – Lid raad van toezicht PVF Particuliere Hypothekenfonds Syntrus Achmea Real Estate & Finance¹¹

Mevrouw A.C. Joosten – Hendriks

1975 | in raad van toezicht sinds 2017 | *overige relevante functies* Uitvoerend bestuurder en Chief Investment Officer Philips Pensioenfonds Nederland – Lid commissie Asset & Liability Management VBA Beleggingsprofessionals

De heer M.J.M. van den Berg

1961 | in raad van toezicht sinds 2021 | *overige relevante functies* Bestuurder Rabo PGGM PPI¹² – Lid raad van toezicht Altrecht – Lid raad van commissarissen Espria – lid raad van toezicht Koninklijke Kentalis

¹¹ Per 1 juli 2021

¹² Tot 1 augustus 2021

VERGOEDINGEN

De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de uit te voeren bestuursactiviteiten en bedroeg in 2021:

VERGOEDING		2021	2020
FUNCTIE	VTE*		
Bestuurslidmaatschap	0,4	€ 45.687,-	€ 44.142,-
Additioneel voor lidmaatschap van een bestuurscommissie		€ 11.421,-	€ 11.035,-
Additioneel voor voorzitterschap van een bestuurscommissie		€ 6.853,-	€ 6.621,-
Additioneel voor lidmaatschap dagelijks bestuur (tevens voorzitterschap bestuur)	0,6	€ 50.254,-	€ 48.555,-
Commissielidmaatschap, niet tevens bestuurslid		€ 22.843,-	€ 22.071,-
Voorzitter raad van toezicht	0,2	€ 34.865,-	€ 33.686,-
Lidmaatschap raad van toezicht	0,1	€ 29.053,-	€ 28.071,-

* *vte = voltijd equivalent score: de wettelijke norm die het tijdsbeslag van een bestuurder en toezichthouder van een pensioenfonds uitdrukt, zoals vastgelegd in het Besluit uitvoering Pensioenwet.*

Het totaal van de vergoedingen per individueel bestuurslid is gemaximeerd op € 114.217,- per jaar. De vergoeding wordt uitgekeerd aan de voordragende organisatie of aan het bestuurslid. Er worden geen bonussen uitgekeerd.

UITGEKEERDE VERGOEDINGEN BESTUUR (X €1 EXCLUSIEF BTW)

2021

2020

LEDEN BESTUUR	PERIODE	FUNCTIE		
J.P.M. Brocken	1/1 – 31/12	VOORZITTER namens de werknemers en pensioengerechtigden Lid commissie Communicatie & Dienstverlening Lid commissie Pensioenen	€ 114.217,-	€ 110.355,-
T.W. Troost	1/1 – 31/12	VOORZITTER namens de werkgevers Lid commissie Pensioenen Lid commissie Communicatie & Dienstverlening	€ 114.217,-	€ 91.593,-
P.D. Amels	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Pensioenen	€ 57.108,-	€ 55.177,-
G.J.J. de Booij ¹³	8/2 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Financiën en Risico's	€ 57.108,-	-
D.F. Dijkhuis	1/4 – 31/12	BESTUURSLID Voorzitter commissie Beleggingen	€ 63.961,-	€ 46.350,-
R.J.B.M. Follon	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Vice-voorzitter commissie Communicatie & Dienstverlening Lid commissie Pensioenen	€ 68.529,-	€ 66.212,-
M. Hulsegge	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Voorzitter commissie Financiën en Risico's Sleutelfunctiehouder risicobeheer	€ 98.220,-	€ 94.896,-
A.A. Jaarsma	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Voorzitter commissie Pensioenen	€ 63.961,-	€ 63.397,-
K. Merkus	1/1 – 1/4 '20	BESTUURSLID Voorzitter commissie Beleggingen	-	€ 15.450,-
G.P.M.J. Roest	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Beleggingen	€ 57.108,-	€ 55.177,-
A.J.C. de Ruiter	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Beleggingen	€ 60.915,- ¹⁴	
J.J.P. Schouten	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Voorzitter commissie Communicatie en Dienstverlening Vice-voorzitter commissie Internal Audit	€ 86.803,-	€ 83.868,-
J. van Stigt	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Pensioenen	€ 57.108,-	€ 55.177,-
TOTAAL			€ 899.255,-	€ 889.390,-

LOONSTIJGING CONFORM SECTOR

De bestuursvergoedingen zijn per 1 januari 2021 verhoogd met de loonstijging zoals deze is afgesproken voor de cao's Metaal en Techniek. Als het bestuur onverhoopt moet besluiten om de aanspraken en uitkeringen van de deelnemers in de pensioenregeling te verlagen, dan worden de vergoedingen van de bestuursleden en de aanspraken en uitkeringen van (oud-)medewerkers van PMT met eenzelfde percentage verlaagd.

¹³ De heer De Booij was in de periode 1 januari 2021 – 8 februari 2021 tot aan de officiële goedkeuring door DNB deelnemer aan het bestuur en de commissies..

¹⁴ Inclusief correctie over 2020

UITGEKEERDE VERGOEDINGEN EXTERNE LEDEN VAN FONDSORGANEN (X €1 EXCLUSIEF BTW)	2021	2020
Commissie Beleggingen	€ 36.915,-	€ 32.361,-
Commissie Pensioenen	-	€ 16.553,-
Commissie Communicatie en Dienstverlening	-	-
Commissie Financiën en Risico's	€ 22.843,-	€ 22.071,-
Commissie Internal Audit	€ 18.274,-	€ 17.656,-
Commissie Informatiemanagement	-	-
TOTAAL VERGOEDING EXTERNE LEDEN FONDSORGANEN	€ 78.032,-	€ 88.641,-

UITGEKEERDE VERGOEDINGEN RAAD VAN TOEZICHT (X €1 EXCLUSIEF BTW)	2021	2020		
LEDEN RVT	VTE	FUNCTIE		
E.J.G.V. Boers	0,2	Voorzitter	€ 34.865,-	€ 33.686,-
A. Joosten-Hendriks	0,1	Lid	€ 29.053,-	€ 28.071,-
H. Vossebeld ¹⁵	0,1	Lid	-	€ 25.768,-
M.J.M. van den Berg ¹⁶	0,1	Lid	€ 16.948,-	-
TOTAAL	0,4		€ 80.866,-	€ 87.525,-

UITGEKEERDE VERGOEDINGEN VERANTWOORDINGS-ORGAAN (X €1 EXCLUSIEF BTW)	2021	2020
TOTAAL UITGEKEERDE VERGOEDINGEN	€ 118.250,-	€ 106.891,-

VERGOEDINGEN FONDSORGANEN

In de bestuurscommissies participeren voornamelijk bestuursleden, aangevuld met enkele externe deskundigen. Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht bestaan volledig uit niet-bestuursleden.

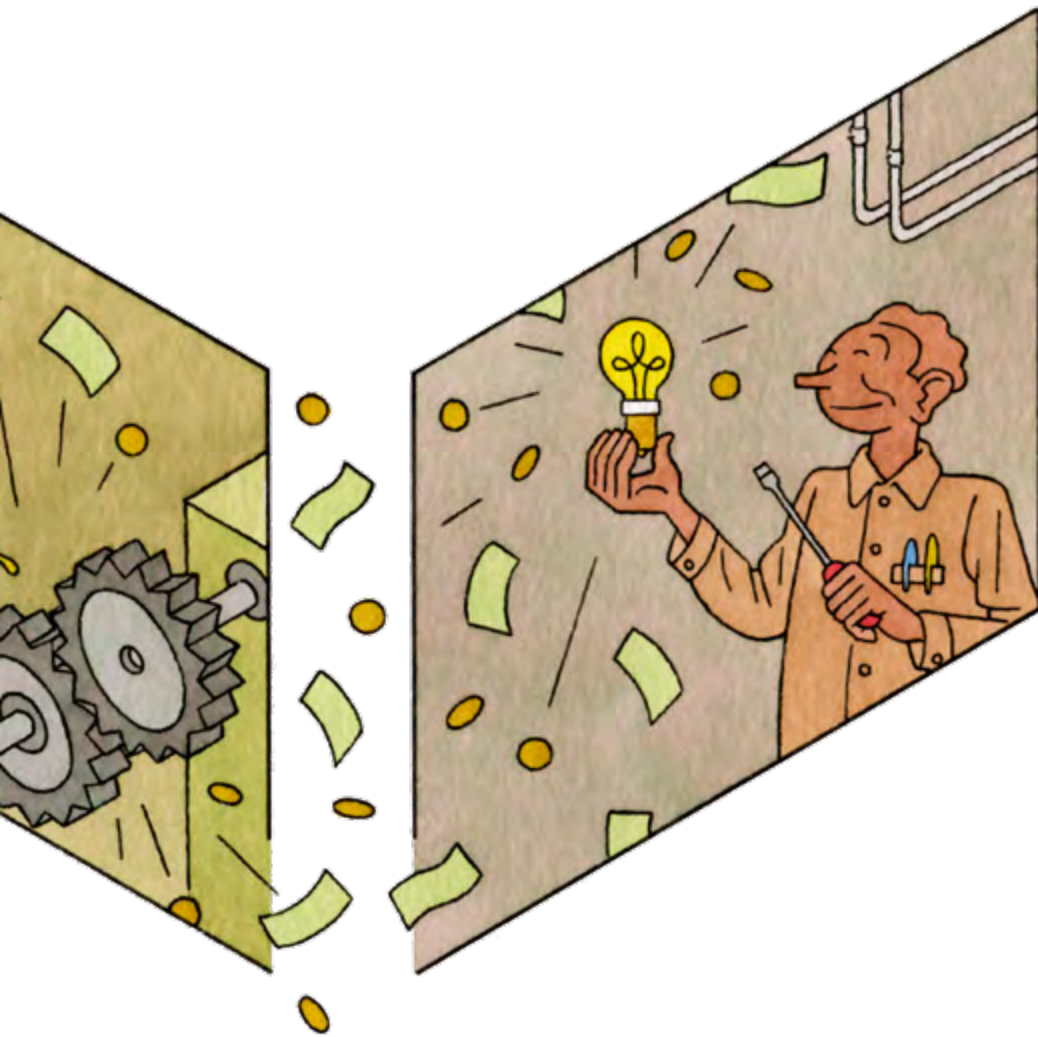
Voor leden van het verantwoordingsorgaan geldt een eigen vergoedingsregeling die aansluit bij de SER-vacatieregeling. Als het lid deel uitmaakt van de werknemersgeleding en in dienst is bij een werkgever, kan ook worden gekozen voor een regeling waarbij een vergoeding wordt uitbetaald aan de betreffende werkgever. Over 2021 heeft PMT in totaal € 118.250,- betaald aan vo-leden of hun werkgever (exclusief reis- en onkostenvergoedingen).

¹⁵ Tot 1 november 2020

¹⁶ Per 1 juli 2021

UITGEKEERDE VERGOEDING DIRECTIE BESTUURSBUREAU (X €1 EXCLUSIEF BTW)	2021	2020
I.T. VAN DEN DOEL		
Salaris	€ 228.216,-	€ 222.632,-
Pensioen-, sociale en overige lasten	€ 61.046,-	€ 54.574,-
TOTAAL	€ 289.262,-	€ 277.206,-

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2021

8 ENKELVOUDIGE BALANS

(na resultaatbestemming)

ACTIVA (X €1 MILJOEN)		31-12-2021	31-12-2020
Materiële vaste activa	(1)	1	1
BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS			
• Vastgoedbeleggingen	(2)	8.316	7.107
• Aandelen	(3)	28.378	22.344
• Vastrentende waarden	(4)	55.118	58.081
• Derivaten	(5)	6.724	11.301
• Overige beleggingen	(6)	8.215	6.267
Totaal beleggingen	(7)	106.751	105.100
Deelnemingen	(8)	45	21
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	(9)	630	225
Overige vorderingen en overlopende activa	(10)	68	100
OVERIGE ACTIVA			
Liquide middelen	(11)	2.804	5.023
TOTAAL ACTIVA		110.299	110.470
PASSIVA (X €1 MILJOEN)			
STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES			
• Algemene reserve	(13)	6.397	- 3.781
Totaal stichtingskapitaal en reserves		6.397	- 3.781
TECHNISCHE VOORZIENINGEN			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	(14)	95.544	101.229
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	(15)	8.320	12.991
Overige schulden en overlopende passiva	(16)	38	31
TOTAAL PASSIVA		110.299	110.470

De hierboven vermelde nummers verwijzen naar het hoofdstuk Toelichting op de enkelvoudige balans.

9 ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN (X €1 MILJOEN)		2021	2020
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(17)	2.826	2.678
Beleggingsresultaat voor risico pensioenfondsen	(18)	3.527	9.189
Resultaat op deelnemingen		5	3
Overige baten	(19)	17	8
TOTAAL BATEN		6.375	11.878

LASTEN (X €1 MILJOEN)			
Pensioenuitkeringen	(20)	1.585	1.496
Uitvoeringskosten pensioenregeling	(21)	55	51
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen	(22)		
* Pensioenopbouw		3.923	3.295
* Toekenning overgangsregelingen		-	199
* Rentetoevoeging		- 552	- 284
* Onttrekking voor uitkeringen		- 1.585	- 1.499
* Wijziging marktrente		- 8.110	13.001
* Wijziging UFR-methode		1.026	-
* Schattingswijziging		- 13	- 1.778
* Wijziging afslag ambtshalve toekenningen		-	- 11
* Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten		- 219	19
* Omzetting voorwaardelijke verplichtingen naar onvoorwaardelijke aanspraken		-	2.776
* Overige mutaties		- 155	- 181
TOTAAL MUTATIE VOORZIENING PENSIOEN-VERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS		- 5.685	15.537
Mutatie overige voorzieningen	(23)	-	- 2.201
Saldo overdrachten van rechten	(24)	233	- 23
Overige lasten	(25)	9	12
TOTAAL LASTEN		- 3.803	14.872
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		10.178	- 2.994

BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Het saldo van baten en lasten is via de resultaatbestemming als volgt verdeeld naar de reserves:

Onttrekking aan de Algemene reserve		-	- 2.994
Toevoeging aan Algemene reserve		10.178	-
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		10.178	- 2.994

De hierboven vermelde nummers verwijzen naar het hoofdstuk Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten.

10 ENKELVOUDIG KASSTROOM- OVERZICHT

KASSTROOM (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN		
Premies	2.828	2.663
Uitgekeerde pensioenen	- 1.564	- 1.477
Afkopen	- 20	- 17
Uitgaven wegens overgedragen verplichtingen	- 233	23
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	- 40	- 51
Overige ontvangsten/uitgaven	10	4
TOTALE KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN	981	1.145
KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	40.241	45.266
Ontvangen direct beleggingsresultaat	2.384	2.216
Aankopen van beleggingen	- 44.797	- 47.477
Betaalde kosten van vermogensbeheer	- 94	- 89
TOTALE KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN	- 2.266	- 84
Netto kasstroom	- 1.285	1.061
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen	- 86	- 28
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	- 1.371	1.033
De mutatie in geldmiddelen bestaat uit de volgende balansposten:		
Liquide middelen	2.804	5.023
Verplichtingen aan bancaire instellingen	- 1.031	- 1.879
Stand per einde boekjaar	1.773	3.144
Stand per einde vorig boekjaar	3.144	2.111
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	- 1.371	1.033

11 ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

ACTIVITEIT

Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT), statutaire zetel te 's-Gravenhage en vestigingsadres is Prinses Beatrixlaan 15, 2595 AK te 's-Gravenhage, is een bedrijfstakpensioenfonds voor werknemers in de sector Metaal en Techniek. Het fonds is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 41149569.

OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

De jaarrekening is opgesteld op basis van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening, zoals deze zijn vermeld in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfonds.

VERBONDEN PARTIJEN

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend. Ook statutaire directieleden of andere sleutelfunctionarissen in het management van het fonds en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn uitgegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Stichting Administratiekantoor MN en Mn Services N.V.

95% van de aandelen van Mn Services N.V., gevestigd op Prinses Beatrixlaan 15, 2595 AK te 's-Gravenhage en ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 27191631, wordt door de Stichting Administratiekantoor MN gehouden en gecertificeerd. Eind december 2021 heeft PMT alle certificaten overgenomen van PME, waardoor PMT nu certificaathouder is van 95% van de aandelen van Mn Services N.V. PMT heeft bestuurders benoemd in de Stichting Administratiekantoor MN. De door PMT benoemde bestuurders hebben, voor wat betreft besluiten over de wijze waarop het stemrecht op aandelen in Mn Services N.V. wordt uitgebracht, een absolute meerderheid van de stemmen in het bestuur van Stichting Administratiekantoor MN.

N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakingen

Alle aandelen zijn in beheer bij de Stichting Administratiekantoor Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakingen (StAK). PMT heeft 100% van de certificaten ontvangen. Hiermee is een scheiding aangebracht tussen de juridische en economische eigendom van aandelen. Het juridische eigendom (het stemrecht op de algemene vergadering van N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakingen) zit bij StAK

Transacties met (voormalige) bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan of vorderingen op (voormalige) bestuurders.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

ALGEMENE WAARDERING

De pensioenverplichtingen zijn gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde) en de beleggingen gewaardeerd op reële waarde, tenzij hierna anders is vermeld. Per categorie is aangegeven hoe deze waarde is bepaald. De overige balansposten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, tenzij anders vermeld. Alle bedragen in de balans luiden in miljoenen euro's.

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen die in de balans zijn gehanteerd. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn rechtstreeks verantwoord in het resultaat. De baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. Alle bedragen in de staat van baten en lasten luiden in miljoenen euro's.

STELSELWIJZIGINGEN

In 2021 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

SCHATTINGEN EN VERONDERSTELLINGEN

Bij toepassing van grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

SCHATTINGSWIJZIGING UFR-METHODE

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur vanaf 1 januari 2021 in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft. Het effect van de nieuwe UFR-methode op de technische voorziening op 31 december 2021 bedraagt € 1.026 miljoen.

SCHATTINGSWIJZIGING GEHUWDHEIDSFREQUENTIES

Tevens zijn ultimo 2021 de gehuwdheidsfrequenties gewijzigd van Circuit 65 naar Circuit 67. Op basis van de gegevens per 30 september 2021 bedroeg de gemiddelde pensioenleeftijd 66,2 jaar. Naar verwachting stijgt de pensioenleeftijd in 2022 verder mee met de AOW-leeftijd, welke in 2022 66 jaar en 7 maanden bedraagt. Door deze wijziging is de voorziening pensioenverplichtingen gedaald met € 13 miljoen.

SCHATTINGSWIJZIGING 2020

De schattingswijziging in 2020 had betrekking op de aanpassing AG prognosetafel, hierdoor daalde de voorziening met € 1.778 miljoen.

OPNAME VAN ACTIEF, VERPLICHTING, BATE OF LAST

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een passief heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

VREEMDE VALUTA**Functionele valuta**

De jaarrekening is opgesteld in euro's: de functionele en presentatievaluta van PMT.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkelingen en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

DEKKINGSGRAAD**Actuele dekkingsgraad**

Deze dekkingsgraad geeft een indicatie voor de vermogenspositie van het fonds. Hierbij wordt het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de dekkingsgraad waarop het fonds zijn beleidsbeslissingen baseert en wordt berekend als het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden.

RENTETERMIJNSTRUCTUUR

De VPV is berekend aan de hand van de rentetermijnstructuur zoals die door DNB gepubliceerd wordt. Het eindniveau werd tot ultimo 2020 gebaseerd op het voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde maandelijkse '20-jaars forward rentes' in de voorgaande tien jaar. Op basis van het advies van de Commissie Parameters 2019 wordt het eindniveau vanaf 2020 gebaseerd op het voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde maandelijkse '30-jaars forward rentes' in de voorgaande 10 jaar. Deze wijziging wordt in vier stappen doorgevoerd. Per 1 januari 2021 is 25% van deze wijziging verwerkt in de rentetermijnstructuur. De verzwaring van de verplichtingen wordt echter, op aanwijzing van DNB, per 31 december 2021 verwerkt in de voorziening pensioenverplichtingen. Door deze wijziging daalt de dekkingsgraad per 31 december 2021 met 1,2%.

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten verminderd met de lineaire afschrijvingen. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname op basis van de geschatte economische levensduur, rekening houdend met de restwaarde.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

BELEGGINGEN

De beleggingen zijn gerubriceerd naar de aard van de financiële instrumenten. In de toelichting is de aansluiting op de indeling volgens het strategisch beleggingsbeleid van het fonds weergegeven. Deze laatste indeling is gehanteerd in de kerncijfers en het bestuursverslag. Tenzij anders vermeld worden de beleggingen gewaardeerd tegen de reële waarde, waarbij de reële waarde de boekwaarde benadert.

VASTGOEDBELEGGINGEN

Onder de post vastgoedbeleggingen zijn opgenomen:

- Directe vastgoedbeleggingen, inclusief vastgoedbeleggingen in ontwikkeling;
- Indirecte vastgoedbeleggingen.

Directe vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. Er wordt gebruik gemaakt van vijf verschillende gerenommeerde taxatiekantoren, waarbij de gehele vastgoedportefeuille om de drie jaar gerouleerd wordt tussen de taxatiekantoren. De gehele vastgoedportefeuille wordt één keer per (medio)jaar met een desktop review getaxeerd, en eenmaal per (ultimo) jaar volledig getaxeerd (inclusief bezoek van alle objecten). In de tussenliggende kwartalen worden objecten met grote contractmutaties extern getaxeerd. Resultaten door wijziging in actuele waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Bij de waardering wordt gebruikgemaakt van zowel de huurkapitalisatie- als de Discounted Cash Flowmethode (DCF) en de vergelijkingsmethode. De taxaties worden hierbij uitgevoerd door vastgoed gecertificeerde taxateurs. Bij de taxaties is gewerkt volgens de richtlijnen van de Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS), Investment Property Databank (MSCI), International Valuation Standard (IVS) en het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT). De taxateurs hebben bevestigd dat ze ten behoeve van de taxaties de gevraagde informatie ontvangen hebben en door het fonds is verklaard dat het fonds alle relevante informatie aan taxateurs heeft aangeleverd.

Beleggingen in direct vastgoed waarvoor een onvoorwaardelijke verkoopovereenkomst tot stand is gekomen doch die aan het eind van het verslagjaar nog niet geleverd zijn, zijn gewaardeerd tegen de overeengekomen verkoopprijs.

Indirecte vastgoedbeleggingen

De indirecte vastgoedbeleggingen betreffen participaties in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen of niet beursgenoteerde vastgoedbeleggingsinstellingen.

Participaties in beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Participaties in niet-beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Hierbij zijn de onderliggende vastgoedbeleggingen gewaardeerd op reële waarde die in de meeste gevallen is ontleend op basis van onafhankelijke taxatie, en in enkele gevallen aangevuld met schattingen van het management van het vastgoedfonds. Bij niet-beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden periodieke analyses van resultaten uitgevoerd, evenals analyse van de gecontroleerde jaarrekeningen van de indirecte vastgoedbeleggingen, en vergelijking met de waardenopgaven van de fondsmanagers. Niet in alle gevallen zijn gecontroleerde jaarrekeningen beschikbaar voor vaststelling van de jaarrekening.

AANDELEN

Onder de post aandelen zijn verantwoord:

- Beursgenoteerde aandelen.

Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de slotkoers op balansdatum. Aan deze beurswaarde worden de ultimo jaar betaalbaar gestelde maar nog niet ontvangen dividenden toegevoegd.

VASTRENTENDE WAARDEN

De post vastrentende waarden bestaat uit:

- Obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste rente;
- Participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden;
- Hypothecaire leningen;
- Deposito's en repo's;
- Infrastructuur leningen.

Obligaties, leningen en andere waardepapieren

Obligaties zijn gewaardeerd tegen de beurskoers op balansdatum inclusief de lopende interest ultimo jaar. Leningen op schuldbekentenis zijn gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van toekomstige kasstromen.

Beleggingsinstellingen

Participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de beurskoers (biedkoers) op balansdatum. Voor niet aan een beurs genoteerde fondsen betreft het de actuele waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van dat fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde, gecorrigeerd voor kasstromen die na de peildatum van de waardering hebben plaatsgevonden, dit is een benadering van de reële waarde.

Hypothecaire leningen

Hypothecaire leningen zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Voor participaties in hypotheekfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Deposito's en repo's

Deposito's en repo's zijn gewaardeerd tegen reële waarde op balansdatum. Deze is gelijk aan de netto contante waarde van de toekomstige kasstromen.

Infrastructuurleningen

Infrastructuur leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waardering komt tot stand door de externe vermogensbeheerder, en wordt minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd door een externe accountant, en is gebaseerd op de volgende waarderingmethode voor onderliggende individuele investeringen:

*Netto contante waarde berekeningen (discounted cash flow).

DERIVATEN

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten als aandelen en obligaties. Het betreft valutatermijncontracten, interest rate swaps en futures.

Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar zijn gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar zijn gepresenteerd onder verplichtingen uit hoofde van de beleggingen. Onder deze laatste post zijn ook creditposities uit hoofde van credit support annexen (CSA) verantwoord. Debetposities uit hoofde van credit support annexen (CSA) worden verantwoord onder vorderingen uit hoofde van beleggingen.

De nominale waarde van derivaten geeft het bedrag aan waarover het contract is afgesloten. De marktwaarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid. De waarde wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Voor de rentederivaten betreft dit het intern theoretisch waarderingmodel, welke de contractgegevens van de swappositie en relevante yieldcurves gebruikt om de waarde van de swappositie te bepalen. Voor de valutaderivaten wordt de waarde op afloopdatum bepaald door de nominale waarde te vermenigvuldigen met de wisselkoers op de afloopdatum van het contract minus de contractueel vastgelegde koers. Voor de afloopdatum wordt de wisselkoers op afloopdatum geschat met behulp van de verwachte wisselkoersmutaties in de markt, welke tot uitdrukking komen als 'forward tics' (de verwachte mutaties in wisselkoersen op basis van de renteversillen tussen de betrokken valuta's). De verwachte kasstromen worden contant gemaakt tegen de relevante yieldcurve, waarbij de curve van de betrokken valuta gebruikt wordt. Futures worden gewaardeerd tegen de laatst verhandelde dagprijs op de beurs waarop de future is genoteerd, waarbij de prijzen van de onderliggende waarden zijn gewogen.

De CSA-contracten hebben betrekking op derivatencontracten. De openstaande vorderingen en verplichtingen van de derivatencontracten worden periodiek per tegenpartij gesaldeerd. Bij een saldo boven de contractueel vastgestelde grens wordt er onderpand gestort door c.q. ontvangen van de tegenpartij. De ultimo jaar bestaande rechten en verplichtingen worden per tegenpartij gesaldeerd, waarbij een positief saldo per tegenpartij op de debetzijde van de balans terechtkomt en een negatief saldo per tegenpartij op de creditzijde van de balans (onder verplichtingen uit hoofde van beleggingen).

OVERIGE BELEGGINGEN

De overige beleggingen, bestaande uit Private Equity en Infrastructuur, worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De waardering vindt plaats tegen het pro-rata aandeel van de investering in het eigen vermogen van het beleggingsfonds.

Deze waardering komt tot stand door de externe vermogensbeheerder en wordt minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd door een externe accountant en is gebaseerd op de volgende waarderingsmethode voor onderliggende individuele investeringen:

- Vergelijking met de actuele waarde van een ander financieel instrument dat vergelijkbare kenmerken heeft;
- Netto contante waarde berekeningen (discounted cash flow);
- Waarderingsmodellen;
- Laatst beschikbare statement van de externe manager met daarbij opgeteld de stortingen en onttrekkingen tot aan boekjaar.

Waardeveranderingen worden rechtstreeks in de winst- en verliesrekening verwerkt, zonder vorming van een herwaarderingsreserve.

DEELNEMINGEN

Mn Services N.V.

De deelneming is gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde, omdat er sprake is van invloed van betekenis. De eerste waardering van de deelneming is gebaseerd op de reële waarde van de activa en passiva op het moment van acquisitie. De vervolgwaaardering is gebaseerd op het saldo van de activa en passiva zoals gewaardeerd in de balans van de deelneming, die is opgesteld in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 BW. Indien de waardering volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd.

N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakingen

De eerste en vervolg waarderungen van de deelneming zijn gebaseerd op de reële waarde van de activa en passiva op het moment van acquisitie.

Het fonds heeft verder geen deelnemingen waar invloed van betekenis kan worden verondersteld.

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

De post vorderingen uit hoofde van beleggingen betreft de waarde van het verstrekte onderpand inzake credit support annexen, onderhanden beleggingstransacties en de te vorderen dividendbelasting.

OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

De overige vorderingen en overlopende activa omvatten onder meer de te vorderen premiebijdragen op werkgevers met een looptijd korter dan 1 jaar. De te vorderen premies zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij vervolgwaaarderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een voorziening voor mogelijk oninbaarheid.

Onder de overige vorderingen en overlopende activa is ook een langlopende vordering opgenomen. Het betreft een achtergestelde lening aan de deelneming Mn Services N.V. die gewaardeerd is tegen de aflossingswaarde, die gelijk is aan de reële waarde.

De overige vorderingen zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij de vervolgwaaardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorziening wegens oninbaarheid is in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen betreffen positieve rekening-courantposities bij bancaire instellingen, sight deposits en beleggingen in geldmarktfondsen die zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen - inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige voorzieningen - volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Algemene reserve

De algemene reserve is de 'buffer' voor het dekken van algemene risico's, bijvoorbeeld het risico van een toenemende levensverwachting van de deelnemers. Ook is de algemene reserve een 'buffer' voor opvang van jaarlijkse schommelingen in de baten en lasten, vooral voor de beleggingsresultaten.

TECHNISCHE VOORZIENINGEN

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De technische voorzieningen bestaan in zijn geheel uit de voorziening pensioenverplichtingen. De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De omvang van de voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen. Deze zijn gebaseerd op de ultimo verslagjaar opgebouwde pensioenen van de actieven, ex-deelnemers en gepensioneerden, alsmede de toekomstige totaal bereikbare pensioenen van arbeidsongeschikte deelnemers met een premievrije voortzetting van de pensioenopbouw. Er is geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Toeslagen

De per 1 januari van het volgende jaar toegezegde toeslagen op de aanspraken zijn opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Rekenrente

De VPV is berekend aan de hand van de rentetermijnstructuur zoals die door DNB gepubliceerd wordt. Het eindniveau werd tot ultimo 2020 gebaseerd op het voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde maandelijkse '20-jaars forward rentes' in de voorgaande tien jaar. Op basis van het advies van de Commissie Parameters 2019 wordt het eindniveau vanaf 2020 gebaseerd op het voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde maandelijkse '30-jaars forward rentes' in de voorgaande tien jaar. Deze wijziging wordt in vier stappen doorgevoerd. Per 1 januari 2021 is 25% van deze wijziging verwerkt in de rentetermijnstructuur. De verzwaring van de verplichtingen wordt echter, op aanwijzing van DNB, per 31 december 2021 verwerkt in de voorziening pensioenverplichtingen. Door deze wijziging daalt de dekkingsgraad per 31 december 2021 met 1,2%.

Overlevingskansen

De overlevingskansen ultimo 2021 zijn ontleend aan de PMT prognosetafel, PMT₂₀₂₀. Dit is een fondsspecifieke afleiding van de AG Prognosetafel 2020 van het Actuariel Genootschap. De fondsspecifieke afleiding is gebaseerd op de fondsspecifieke ervaringssterfte. De vergelijkende cijfers van 2020 zijn ontleend aan de PMT prognosetafel, PMT₂₀₂₀. In de AG prognosetafel 2020 wordt geen rekening gehouden met een eventuele afwijking in verband met Covid-19, daar is tot op heden geen aanleiding toe.

Veronderstellingen partnerpensioen

Bij de berekening van de voorziening voor het partnerpensioen wordt verondersteld dat een (gewezen) deelnemer bij overlijden vóór pensioeningang een partner heeft volgens de partnerfrequenties Circuit 67 (tot ultimo 2021 Circuit 65). Voor gepensioneerden wordt alleen een voorziening voor het partnerpensioen berekend, als en zolang zij een partner hebben. Voor de voorziening van het partnerpensioen wordt verondersteld dat de man drie jaar ouder is dan de vrouw.

Arbeidsongeschiktheid

Voor de arbeidsongeschikte deelnemers in het eerste of tweede ziektejaar wordt een voorziening gevormd voor het premievrijstellingsrisico. Deze voorziening is gelijk aan de premie voor financiering van premievrijstelling uit het voorgaande boekjaar en het huidige boekjaar. Aangezien de wachttijd in de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) twee jaar is, worden er twee jaarpremies voorzien.

Voor arbeidsongeschikte deelnemers voor wie de pensioenopbouw premievrij wordt voortgezet, wordt voorzichtigheidshalve verondersteld dat zij niet zullen revalideren.

Dekking excassokosten

Ter dekking van excassokosten van ingegane pensioenen is in de voorziening pensioenverplichtingen een opslag van 1,70% opgenomen. Voorgaand boekjaar was de opslag ook 1,70%.

Risico's en herverzekering

PMT draagt alle risico's voor de basisregeling (ouderdoms-, partner- en wezenpensioen), de vrijwillige aanvullende regeling en voor het ANW Pensioen.

Kenmerken pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekarakteriseerd als een voorwaardelijk geïndexeerde opbouwregeling.

De pensioenregeling voorziet in ouderdomspensioen ten behoeve van deelnemers en gewezen deelnemers en nabestaandenpensioen (weduwen, weduwnaars en wezen), waarbij ook geregistreerde en aangemelde partners worden meegenomen.

De pensioengrondslag wordt bepaald door het loon te verminderen met een franchise. Er is sprake van een maximum loon. De franchise en het maximum loon worden jaarlijks, per 1 januari, aangepast overeenkomstig de ontwikkelingen van de algemene prijs- en loonontwikkeling.

Jaarlijks wordt door het bestuur, op basis van door het fonds vastgesteld beleid, besloten of en zo ja, hoeveel toeslag er wordt verleend. De toeslagverlening is voorwaardelijk en is maximaal de prijsindex.

VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

De post verplichtingen uit hoofde van beleggingen betreft de waarde van het ontvangen onderpand inzake credit support annexen, onderhanden beleggingstransacties, schulden bancaire instellingen en verplichtingen uit hoofde van derivaten.

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

De overige schulden en overlopende passiva omvatten de posten verschuldigd aan externe partijen en zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij vervolgwaaordingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De overige schulden en overlopende passiva hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

ALGEMEEN

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

PREMIEBIJDRAGEN (VAN WERKGEVERS EN WERKNEMERS)

Als premiebijdragen is het totaal van de in het verslagjaar gefactureerde premies vermeld. Daarbij is rekening gehouden met de per balansdatum nog te factureren premies.

BELEGGINGSRESULTAAT VOOR RISICO FONDS

Onder het beleggingsresultaat zijn de directe en de indirecte beleggingsresultaten opgenomen, onder aftrek van de kosten van vermogensbeheer.

Direct beleggingsresultaat

Als direct beleggingsresultaat zijn verantwoord:

- de aan het verslagjaar toe te rekenen interest, (netto)huren en dergelijke;
- de in het verslagjaar gedeclareerde dividenden, inclusief stockdividend.

Indirect beleggingsresultaat

Als indirect beleggingsresultaat zijn alle gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten verantwoord. De indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Transactiekosten

Transactiekosten bij de verkoop van beleggingen worden verwerkt als onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen

PENSIOENUITKERINGEN

De pensioenuitkeringen betreffen de opeisbare uitkeringen inzake het ouderdomspensioen, vervroegd ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen, ANW Pensioen en de afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslag.

UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING

Voor pensioenuitvoeringskosten die hun oorsprong in het verleden hebben, maar waarvan de uitgaven pas in de toekomst zullen plaatsvinden, is een reservering getroffen.

Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen vormen geen aparte regel in de winst- en verliesrekening. Deze kosten zijn opgenomen in de uitvoeringskosten pensioenregeling. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de betreffende toelichting.

Pensioenen

De over het verslagjaar verschuldigde premie is als last verantwoord.

MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

De mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is opgesplitst in een aantal onderdelen. Deze onderdelen worden hieronder toegelicht.

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijd-opbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale aanspraken ouderdomspensioen en nabestaanden-pensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen en/of toeslagverlening.

Overgangsregeling

Het benodigde bedrag voor toekenning VPL in boekjaar 2020.

Rentetoevoeging aan VPV

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,533% (2021: -0,324%). Dit is de 1-jaarsrente per 31 december 2020, en wordt berekend over de gehele pensioenverplichting.

Onttrekking voor uitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder 'onttrekking voor uitkeringen' opgenomen afname de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder 'wijziging marktrente'. Ultimo 2021 bedroeg de uit de toen gehanteerde rentetermijnstructuur af te leiden fondsspecifieke gemiddelde interne rekenrente 0,595%. Per einde 2020 was deze gemiddelde interne rekenrente op basis van de per die datum geldende rentetermijnstructuur 0,243%.

Schattingswijziging

De wijziging grondslagen hebben betrekking op incidentele wijzigingen in actuariële grondslagen en/of methoden.

Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten

Als wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten is opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Overige mutaties

De resterende mutaties van de voorziening zijn opgenomen onder overige mutaties.

MUTATIE OVERIGE VOORZIENINGEN

De mutatie overige voorzieningen bestaat uit de mutatie voorziening VPL in boekjaar 2020.

SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen danwel overgedragen pensioenverplichtingen. De bij overdrachten van pensioenen bepaalde overdrachtswaarden van de individuele waardeoverdrachten zijn gebaseerd op de wettelijke berekeningsgrondslagen. Voor collectieve waardeoverdrachten zijn de overdrachtswaarden gebaseerd op grondslagen van PMT.

De waardeoverdrachten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarin de bijbehorende pensioenaanspraken zijn verwerkt.

OVERIGE BATEN EN LASTEN

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

De geldmiddelen bestaan uit de mutatie van de posten Liquide middelen en Schulden bij bancaire instellingen (als onderdeel van Verplichtingen uit hoofde van beleggingen). De mutaties in het kasstroomoverzicht zijn indirect afgeleid uit de staat van baten en lasten en de balansmutaties.

12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

(1) MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa ad € 1 miljoen (2020: € 1 miljoen) betreffen vooral de geactiveerde verbouwingskosten en inventaris van het kantoor van het fonds. De geactiveerde verbouwingskosten worden in 10 jaar afgeschreven. De inventaris wordt afgeschreven in 3 tot 5 jaar.

(2) VASTGOEDBELEGGINGEN

Onder vastgoedbeleggingen zijn per 31 december inbegrepen:

VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Directe vastgoedbeleggingen	2.531	2.217
Indirecte vastgoedbeleggingen	5.785	4.890
WAARDE 31 DECEMBER	8.316	7.107

DIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN

Het verloop van de directe beleggingen in vastgoed is als volgt:

DIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	2.217	2.101
Aankopen	125	142
Verkopen	- 22	- 14
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	211	- 12
WAARDE 31 DECEMBER	2.531	2.217

De vastgoedbeleggingen in ontwikkeling ultimo 2021, ad € 156,0 miljoen (2020: € 119,7 miljoen) zijn verantwoord als onderdeel van de directe vastgoedbeleggingen. De fase van ontwikkeling van vastgoedbeleggingen is afgerond wanneer het object volledig is opgeleverd.

INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN

Het verloop van de indirecte beleggingen in vastgoed is als volgt:

INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	4.890	5.194
Aankopen	1.198	1.280
Verkopen	- 1.388	- 1.021
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	1.088	- 561
Overige mutaties	- 3	- 2
WAARDE 31 DECEMBER	5.785	4.890

De waarde van indirecte vastgoedbeleggingen is inclusief de ultimo 2021 nog te ontvangen dividenden ad € 8,8 miljoen (2020: € 11,6 miljoen te betalen). Deze mutatie is gepresenteerd onder de overige mutaties.

(3) AANDELEN

De post aandelen bestaat uit:

AANDELEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Beursgenoteerde aandelen	28.378	22.344
WAARDE 31 DECEMBER	28.378	22.344

Ultimo 2021 waren aandelen uitgeleend met een beurswaarde van € 80 miljoen (2020: € 1.280 miljoen). Voor het risico van niet-teruglevering worden adequate zekerheden gevraagd en gekregen. Deze zekerheden (€ 85 miljoen aan staatsobligaties) worden niet in de balans opgenomen. Het onderpand heeft minimaal rating Aa3 volgens Moody's of AA volgens S&P. De waarde van aandelen is inclusief de ultimo 2021 nog te ontvangen dividenden ad € 21,6 miljoen (2020: € 22,5 miljoen). PMT sluit beleggingen in premiebijdragende ondernemingen niet principieel uit. Dergelijke beleggingen kunnen zich voordoen bij de uitvoering van een beleggingsmandaat en dienen derhalve te voldoen aan alle beleggingsrichtlijnen van PMT (zoals spreiding). Beleggingen in premiebijdragende ondernemingen zijn zeer beperkt van omvang ten opzichte van de totale beleggingsportefeuille. Het betreft met name enkele Nederlandse dochterondernemingen van internationale bedrijven waarin het fonds belegd (2021: 0,02%).

BEURSGENOTEERDE AANDELEN

Het verloop van de post beursgenoteerde aandelen is als volgt:

BEURSGENOTEERDE AANDELEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	22.344	20.925
Aankopen	4.673	5.691
Verkopen	- 4.204	- 5.170
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	5.566	903
Overige mutaties	- 1	- 5
WAARDE 31 DECEMBER	28.378	22.344

(4) VASTRENTENDE WAARDEN

De post vastrentende waarden bestaat uit:

VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren	49.549	52.828
Beleggingsinstellingen vastrentende waarden	89	92
Hypotheke	4.008	4.017
Deposito's en repo's	730	1.144
Infrastructuur leningen	742	-
WAARDE 31 DECEMBER	55.118	58.081

De waarde van de vastrentende waarden is inclusief de lopende interest, ad € 390,5 miljoen (2020: € 398,6 miljoen). De mutatie (€ 8,1 miljoen) is gepresenteerd onder de overige mutaties. Ultimo 2021 waren obligaties uitgeleend met een beurswaarde van € 2.180 miljoen (2020: € 1.322 miljoen). Voor het risico van niet-teruglevering worden adequate zekerheden gevraagd en gekregen. Deze zekerheden (€ 2.249 miljoen aan staatsobligaties) worden niet in de balans opgenomen. Het onderpand heeft minimaal rating Aa3 volgens Moody's of AA volgens S&P.

OBLIGATIES, LENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS EN ANDERE WAARDEPAPIEREN

Het verloop van de post obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren is als volgt:

OBLIGATIES, LENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS EN ANDERE WAARDEPAPIEREN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	52.828	46.711
Aankopen	31.113	42.854
Verkopen en ontvangen aflossingen	- 32.922	- 36.910
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 1.462	233
Overige mutaties	- 8	- 60
WAARDE 31 DECEMBER	49.549	52.828

BELEGGINGSINSTELLINGEN VASTRENTENDE WAARDEN

Het verloop van de post beleggingsinstellingen vastrentende waarden is als volgt:

BELEGGINGSINSTELLINGEN VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	92	90
Aankopen	11	1
Verkopen en ontvangen aflossingen	- 18	-
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	4	1
WAARDE 31 DECEMBER	89	92

HYPOTHECAIRE LENINGEN

Het verloop van de post hypothecaire leningen is als volgt:

HYPOTHECAIRE LENINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	4.017	3.919
Aankopen	-	10
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 9	88
WAARDE 31 DECEMBER	4.008	4.017

Deposito's en repo's

De deposito's en repo's die ultimo verslagjaar zijn uitgezet hebben allemaal een looptijd van korter dan één jaar en kennen een hoge omloopsnelheid. Om die reden wordt het verloop van de deposito's niet nader gespecificeerd.

Infrastructuur leningen

Het verloop van de post infrastructuur leningen is als volgt:

INFRASTRUCTUUR LENINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	-	-
Aankopen	749	-
Verkopen en ontvangen aflossingen	- 1	-
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 6	-
Overige mutaties	-	-
WAARDE 31 DECEMBER	742	-

(5) DERIVATEN

De posities die via derivaten zijn verkregen, zijn in de balans gesplitst weergegeven.

De positieve posities uit hoofde van derivatencontracten zijn opgenomen onder de post derivaten (als onderdeel van de beleggingen). De negatieve posities zijn opgenomen onder de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen (15).

Per 31 december betreft het de volgende posities:

DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Derivaten (5, Vorderingen)	6.724	11.301
Verplichtingen inzake derivaten (15)	- 2.917	- 1.188
SALDO POSITIE IN DERIVATEN	3.807	10.113

Het verloop van de derivaten is als volgt:

MUTATIES IN DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	10.113	5.573
Verkopen	397	- 1.169
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 6.740	5.727
Overige mutaties	37	- 18
WAARDE 31 DECEMBER	3.807	10.113

PMT maakt voor de uitvoering van het beleggingsbeleid gebruik van financiële derivaten. PMT gebruikt derivaten in beginsel defensief om risico's af te dekken, maar kan afgeleide instrumenten ook inzetten voor de asset allocatie en het snel en flexibel (tijdelijk) inspelen op veranderende marktomstandigheden. Voor wat betreft de risicoafdekking zet PMT derivaten specifiek in voor afdekking van het renterisico (rente swaps) en afdekking van het valutarisico (valutatermijncontracten). De omvang waarin PMT deze instrumenten heeft ingezet blijkt uit de navolgende tabel:

POSITIES IN DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2021	2020	
BELEGGINGSCATEGORIE EN SOORT INSTRUMENT (ACTIVA EN PASSIVA GESALDEERD) ¹⁾	NOMINALE WAARDE ²	REËLE WAARDE ³	NOMINALE WAARDE ²	REËLE WAARDE ³
VASTRENTENDE WAARDEN				
Interest rate swaps	64.225	4.354	50.144	9.523
Future bonds	348	- 1	597	1
OVERIGE BELEGGINGEN				
Futures equity	62	-	47	1
VALUTA				
Valutaderivaten	27.651	- 546	21.657	588
TOTAAL DERIVATEN (PER SALDO)		3.807		10.113

1) Het betreft saldo posities van activa en passiva. De exposure is in totaal verantwoord onder de post derivaten respectievelijk de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen.

2) De nominale waarde geeft het absolute bedrag aan waarover het contract is afgesloten.

3) De reële waarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid.

(6) OVERIGE BELEGGINGEN

Onder de overige beleggingen zijn per 31 december begrepen:

OVERIGE BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Private equity en infrastructuur	8.215	6.267
WAARDE 31 DECEMBER	8.215	6.267

PRIVATE EQUITY EN INFRASTRUCTUUR

Het verloop van de post private equity en infrastructuur is als volgt:

PRIVATE EQUITY EN INFRASTRUCTUUR (X €1 MILJOEN)	2021	2020
WAARDE 1 JANUARI	6.267	5.303
Investeringsen	1.441	1.202
Verkopen	- 2.139	- 1.037
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	2.646	799
WAARDE 31 DECEMBER	8.215	6.267

(7) TOTAAL BELEGGINGEN

De totale beleggingen bestaan uit:

TOTAAL BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Beleggingen voor risico pensioenfonds	106.751	105.100
TOTAAL	106.751	105.100

RELATIE JAARREKENING EN BELEGGINGSBELEID

De beleggingscategorieën in de jaarrekening wijken af van de categorieën die PMT hanteert in zijn beleggingsbeleid. De jaarrekening presenteert de beleggingen gepresenteerd naar de aard van de financiële instrumenten. Het bestuursverslag en de kerncijfers geven de beleggingscategorieën weer volgens de manier waarop PMT het (strategisch) beleggingsbeleid vormgeeft. Het belangrijkste verschil betreft vooral de toerekening van de derivaten, collateral, overlopende posten en de liquide middelen. In het strategisch beleggingsbeleid is een nulweging toegekend aan de liquide middelen. Uiteraard heeft PMT wel altijd de beschikking over een bepaalde positie in liquide middelen. Voor het beleggingsbeleid worden deze liquide posities toegewezen aan de beleggingscategorieën waaraan wel een strategische weging is toegekend. In de jaarrekening staan de liquide middelen als een aparte post (11) verantwoord, buiten de beleggingen. De in de balans genoemde deelneming staat hier onder aandelen.

Het volgende overzicht geeft de aansluiting weer tussen de jaarrekening en het beleggingsbeleid:

RELATIE JAARREKENING EN BELEGGINGSBELEID (X €1 MILJOEN)

	JAARREKENING	BELEGGINGSBELEID			
		Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen
Belegd vermogen ¹⁾	TOTAAL				
Vastgoedbeleggingen	8.316	8.297	19	-	-
Aandelen	28.378	220	28.158	-	-
Vastrentende waarden	55.118	-	-	55.118	-
Derivaten	6.724	-	1	6.723	-
Overige beleggingen	8.215	-	7.888	-	327
TOTAAL BELEGGINGEN (7)	106.751	8.517	36.066	61.841	327
Vorderingen ²⁾	630	14	36	580	-
Verplichtingen ²⁾	- 8.320	- 6	-	- 8.314	-
Liquide middelen	2.804	-	-	2.804	-
TOTAAL	101.865	8.525	36.102	56.911	327
Portefeuillesamenstelling ultimo 2021		8,4%	35,4%	55,9%	0,3%
Portefeuillesamenstelling ultimo 2020		7,5%	28,9%	63,3%	0,3%

1) Inclusief de netto positie inzake onderpand van voornamelijk beurs verhandelde derivaten.

2) Vorderingen respectievelijk verplichtingen uit hoofde van beleggingen. De verplichtingen zijn inclusief negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ad € 2.917 miljoen.

(8) DEELNEMINGEN

Het verloop van de deelnemingen kan als volgt worden gespecificeerd:

DEELNEMINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
STAND PER 1 JANUARI	21	18
Omzetting achtergestelde converteerbare lening	12	-
Nettovermogenswaarde aankoop	7	-
Resultaat op deelnemingen	5	3
STAND PER 31 DECEMBER	45	21

Onder de post deelnemingen is opgenomen het 95,0% belang in Mn Services N.V. gevestigd in Den Haag (2020: 78,3% belang) van € 39,7 miljoen. In juni 2021 is de achtergestelde en converteerbare lening aan MN Services N.V. omgezet naar agio. Eind december 2021 is het belang in Mn Services N.V. toegenomen met 16,7% als gevolg van een overname van het belang in de deelneming van PME, tegen een verkrijgingsprijs van € 1,-. De nettovermogenswaarde was op moment van verkrijging € 7 miljoen. De negatieve goodwill van € 7 miljoen is ten gunste van de baten en lasten verantwoord en gepresenteerd onder Overige baten.

Met ingang van 2017 is ook het 100% belang in N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakingen, gevestigd eveneens in Den Haag, van € 5,7 miljoen gepresenteerd als deelneming. Deze laatste is vanwege niet overheersende zeggenschap buiten de consolidatie gelaten.

(9) VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post vorderingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen inzake Credit Support Annexen	359	10
Kortlopende vorderingen	271	215
TOTAAL	630	225

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

(10) OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

Onder de post overige vorderingen en overlopende activa zijn per 31 december begrepen:

OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Langlopende vorderingen	-	12
Te vorderen premiebijdragen op werkgevers	67	74
Overige overlopende activa	1	14
TOTAAL	68	100

Langlopende vorderingen

Per 31 december bestaan de langlopende vorderingen uit:

LANGLOPENDE VORDERINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Achtergestelde lening aan deelneming Mn Services N.V.	-	12
TOTAAL	-	12

De achtergestelde converteerbare lening aan de deelneming Mn Services N.V. heeft een eeuwigdurende looptijd. Er zijn geen tussentijdse aflossingen vastgelegd. De rente bedraagt 3,5% en dient jaarlijks aan het eind van het kalenderjaar te worden voldaan. De achtergestelde converteerbare lening is in 2021 omgezet naar agio. In 2021 is PMT in gesprek gegaan met MN over de kapitalisatie van MN, rekening houdend met de vereisten van IFR/IFD. Deze gesprekken zullen in 2022 worden voortgezet.

Te vorderen premiebijdragen op werkgevers

De samenstelling per 31 december is als volgt:

TE VORDEREN PREMIEBIJDRAGEN OP WERKGEVERS (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Te vorderen van werkgevers	75	82
Af: Voorziening voor oninbare vorderingen	- 8	- 8
BEDRAG VAN DE VORDERINGEN NA AFTREK VAN DE VOORZIENING	67	74

Het verloop van de voorziening voor oninbare vorderingen is als volgt:

VOORZIENING VOOR ONINBARE VORDERINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
VOORZIENING 1 JANUARI	8	8
Mutatie vanwege oninbaarheid	- 8	- 11
Mutatie via resultaat	8	11
VOORZIENING 31 DECEMBER	8	8

De te vorderen premies en de toevoeging aan de voorziening voor oninbare premievorderingen zijn exclusief de heffingen waarvan de werkgever de verplichtstelling betwist ad € 23 miljoen (2020: € 19 miljoen). De eerste waarde benadert de reële waarde gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen.

Overige overlopende activa

Per 31 december bestaan de overige overlopende activa uit:

OVERIGE OVERLOPENDE ACTIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Nog te ontvangen premieontvangsten met MN	1	4
Diverse vorderingen en overlopende activa	-	10
TOTAAL	1	14

De overige overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar. De eerste waarde benadert de reële waarde gegeven het kortlopende karakter van de overlopende activa.

(11) LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen ad € 2.804 miljoen betreffen posities in rekening-courant bij bancaire instellingen, sight deposits en beleggingen in geldmarktfondsen. De schulden in rekening-courant aan bancaire instellingen zijn verantwoord onder de verplichtingen uit hoofde van beleggingen. Het saldo van liquide middelen (actief) en schulden bij bancaire instellingen bedraagt € 1.773 miljoen (2020: € 3.144 miljoen). De liquide middelen staan ter vrije besteding van het pensioenfonds.

LIQUIDE MIDDELEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Sight deposits	76	75
Liquide middelen	2.728	4.948
TOTAAL	2.804	5.023

Ultimo 2021 heeft PMT bij ING Bank N.V. een kredietfaciliteit van € 100 miljoen. Hiervan wordt ultimo 2021 geen gebruik gemaakt.

PASSIVA

(12) STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

Het stichtingskapitaal en reserves bestaat ultimo 2021 uit het stichtingskapitaal en de algemene reserve. De algemene reserve is vrij beschikbaar voor de uitvoering van de pensioenregeling en is daarmee een onderdeel van het vermogen ten behoeve van de dekkingsgraad.

(13) ALGEMENE RESERVE

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

ALGEMENE RESERVE (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
BEGINSTAND	- 3.781	- 787
Mutatie saldo baten en lasten	10.178	- 2.994
TOTAAL	6.397	- 3.781

Op basis van de pensioenwet is het minimaal vereiste vermogen voor PMT 4,3% van de voorziening pensioenverplichtingen. Dit komt neer op € 4.104 miljoen ultimo 2021 (2020: € 4.352 miljoen).

Het vereiste vermogen is in principe gebaseerd op het DNB standaard risicomodel uitgaande van de werkelijke asset mix van de beleggingen.

De dekkingsgraad van PMT per 31 december 2021 bedroeg 106,7% (31 december 2020: 96,3%) en was daarmee hoger dan de benodigde 104,3% (2020: 104,3%).

Conform de richtlijnen van DNB heeft PMT voor 1 april 2021 een herstelplan ingediend, waarin het fonds heeft uitgewerkt hoe het binnen de gestelde termijn het reservetekort opheft. DNB heeft dit herstelplan goedgekeurd. De in dit herstelplan geprognostiseerde dekkingsgraad per 31 december 2021 (98,0%) bleek lager dan de daadwerkelijke dekkingsgraad per deze datum (106,7%), met name wegens een stijging van de marktrente.

De beleidsdekkingsgraad is vastgesteld op basis van een middeling van de dekkingsgraden van de 12 maandeinden over de periode januari 2021 tot en met december 2021 en bedraagt 100,9% (2020: 91,3%).

Ultimo 2021 bedraagt het vereiste vermogen (afgerond) 18,6% van de voorziening pensioenverplichtingen, dit is € 17.816 miljoen (2020: 17,0%). De algemene reserve ultimo 2021 bedraagt € 6.397 miljoen positief, zodat het aanwezige vermogen hoger is dan het minimaal vereiste vermogen, en lager dan het vereist eigen vermogen. Daardoor is er ultimo 2021 sprake van een reservetekort en dekkingstekort (ultimo 2020: reservetekort en dekkingstekort).

Geen pensioenverlaging in 2021

De beleidsdekkingsgraad bedroeg op 31 december 2021 100,9% en lag daarmee onder het vereist minimum vermogen van 104,3%. De actuele dekkingsgraad steeg in de loop van 2021 naar 106,7% per 31 december 2021. Dat betekende dat PMT over 2021 geen gebruik hoefde te maken van de vrijstellingstellersregeling van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De vrijstellingsregeling houdt in dat de eis van een minimale beleidsdekkingsgraad van 104,3% (tijdelijk) vervalt mits de beleidsdekkingsgraad tenminste 90% bedraagt. In dat geval hoeft een fonds geen verlagingen door te voeren. De beleidsdekkingsgraad van PMT lag met 100,9% weliswaar onder die 104,3% maar toch was een beroep op de vrijstelling niet nodig. Dat komt omdat de hoogte van een verlaging wordt bepaald door het verschil tussen de actuele dekkingsgraad en het vereiste minimum van 104,3%. Nu de actuele dekkingsgraad met 106,7% boven de 104,3% lag, was er geen sprake van een verlaging.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel voor de verdeling van het resultaat 2021 is opgenomen onder de staat van baten en lasten.

Voorgesteld wordt om het saldo van baten en lasten ad € 10.178 miljoen ten gunste te brengen van de algemene reserve. Dit voorstel is in de balans verwerkt.

(14) TECHNISCHE VOORZIENINGEN

De post technische voorzieningen bestaat in zijn geheel uit de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen.

DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN PER GROEP VAN DEELNEMERS (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Werknemers	46.801	50.773
Arbeidsongeschikten	1.070	1.051
Actieve deelnemers	47.871	51.824
Pensioengerechtigden	25.012	25.203
Gewezen deelnemers	22.661	24.202
TOTAAL	95.544	101.229

Hieronder staan de aantallen deelnemers waarop de hierboven gespecificeerde voorziening pensioenverplichting is gebaseerd:

PENSIOENVERPLICHTINGEN (IN AANTALLEN)	31-12-2021	31-12-2020
Actieve deelnemers	423.945	419.016
Pensioengerechtigden	240.866	233.500
Gewezen deelnemers	612.153	701.989
Niet opgevraagde pensioenen	65.143	64.288
TOTAAL	1.342.107	1.418.793

Het aantal gewezen deelnemers is afgenomen doordat in 2021 projectmatig kleine waardeoverdrachten zijn verwerkt. Per 31 december 2021 is de voorziening pensioenverplichtingen berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS). Zie ook de toelichting onder de volgende tabel. De daarvan afgeleide interne rekenrente is toegepast als "marktrente" ultimo 2021 en bedraagt 0,595 (2020: 0,243%). De voorziening pensioenverplichtingen is in 2021 afgenomen met € 5.685 miljoen (2020: toegenomen met € 15.537 miljoen).

De ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen in het verslagjaar kan als volgt worden gespecificeerd:

ONTWIKKELING VAN DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
STAND 1 JANUARI	101.229	85.692
Pensioenopbouw	3.923	3.295
Toekenning overgangsregelingen	-	199
Rentetoevoeging	- 552	- 284
Onttrekking voor uitkeringen	- 1.585	- 1.499
Wijziging marktrente	- 8.110	13.001
Schattingswijziging	- 13	- 1.778
Wijziging UFR-methode	1.026	-
Wijziging afslag ambtshalve toekenningen	-	- 11
Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten	- 219	19
Omzetting voorwaardelijke verplichtingen naar onvoorwaardelijke aanspraken	-	2.776
Overige mutaties	- 155	- 181
SUBTOTAAL MUTATIE VAN DE VOORZIENING	- 5.685	15.537
VOORZIENING 31 DECEMBER	95.544	101.229

In de hierboven getoonde ontwikkeling betreft 'Wijziging UFR-methode' in 2021 de wijziging van de rentetermijnstructuur vanaf 1 januari 2021 in vier stappen. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan. Het effect van de nieuwe UFR-methode op de 31 december 2021 bedraagt € 1.026 miljoen (last). De 'Schattingswijziging' in 2021 betreft ultimo 2021 de gewijzigde gehuwdheidsfrequenties van Circuit 65 naar Circuit 67. Door deze wijziging is de voorziening pensioenverplichtingen gedaald met € 13 miljoen. In 2020 betreft deze post de aanpassing van de AG prognosetafel, hierdoor daalde de voorziening met € 1.778 miljoen. In oktober 2021 heeft er een evaluatie van de kostenvoorziening plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat de excassokostenopslag van 1,7% voldoende prudent is.

De overige mutaties ad € 155 miljoen negatief betreffen de wijzingen op de voorziening door:

OVERIGE MUTATIES VOORZIENING PENSIOEN- VERPLICHTINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Mutaties in verband met overlijden	-105	-71
Vrijval van excasso- en administratiekosten	-78	-83
Mutaties in verband met pensionering	-51	-78
Mutaties in verband met arbeidsongeschiktheid	54	25
Benodigd voor toekennen ANW	12	12
Overige mutaties	13	14
TOTAAL	-155	-181

(15) VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Verplichtingen inzake Credit Support Annexen	4.334	9.699
Verplichtingen inzake derivaten	2.917	1.188
Bancaire instellingen	1.031	1.879
Kortlopende schulden	38	225
TOTAAL	8.320	12.991

De post Bancaire instellingen betreft bankrekeningen met een negatief saldo ten behoeve van vermogensbeheer. Deze rekeningen vormen samen met de bankrekening met een positief saldo (€ 1.773 miljoen) het feitelijke banksaldo.

(16) OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

Onder de post overige schulden en overlopende passiva zijn per 31 december opgenomen:

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Verschuldigde loonheffing	32	31
Af te rekenen met MN	5	-
Diverse schulden en overlopende passiva	1	-
TOTAAL	38	31

13 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Ultimo 2021 heeft PMT rondom de beleggingsportefeuille een aantal juridische procedures lopen in verband met gemiste rendementen. Op basis van de huidige inzichten en stand van zaken is de te claimen waarde onzeker (2020: ook onzeker) Uit voorzichtigheid zijn de claims in 2021 niet als vordering op de balans verantwoord.

Ultimo 2021 bedroegen de niet in de balans opgenomen beleggingsverplichtingen voor overige beleggingen € 2.784 miljoen (2020: € 2.894 miljoen). Deze verplichtingen zijn maximale bedragen die op basis van afgesloten contracten kunnen worden gevraagd te storten. De uiteindelijk hieruit voortvloeiende beleggingen zijn onzeker voor wat betreft werkelijke omvang en moment van opvragen. Voor 2021 geldt dat ten aanzien van de normportefeuille rekening is gehouden met de verwachte opvragingen in 2021. Daarnaast staan ultimo 2021 voor € 1.058 miljoen aan toekomstige verplichtingen uit in verband met vastgoedbeleggingen (2020: € 894 miljoen) en € 54 miljoen aan toekomstige verplichtingen inzake Bedrijfsleningenfonds (2020: € 64 miljoen). PMT heeft een commitment van € 3.500 miljoen afgegeven inzake hypotheekleningen. Hiervan is in 2021 € 3.475 miljoen opgenomen (2020: € 3.475 miljoen). Tenslotte heeft PMT een commitment afgegeven van € 2.000 miljoen inzake infrastructuur leningen (2020: € 2.000 miljoen). Hiervan is in 2021 € 749 miljoen opgenomen (2020: € 0 miljoen).

PMT maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De fiscale eenheid bestaat uit Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek, Mn Services N.V., Mn Services Vermogensbeheer B.V., Mn Services Fondsenbeheer B.V. en N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakingen. De entiteiten behorend tot de fiscale eenheid zijn uit dien hoofde aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

PMT heeft een kredietfaciliteit van € 20,0 miljoen verstrekt aan de deelneming MN Services N.V. De kredietfaciliteit heeft een looptijd tot en met 31 december 2024. Er zijn geen beperkingen gesteld aan opnamen en aflossingen door MN. Over het niet opgenomen deel is MN een commitment fee verschuldigd van 50 basispunten. Per 31 december 2021 wordt er geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

PMT heeft met MN Services N.V. een overeenkomst bereikt voor de uitvoeringskosten voor het jaar 2022. De pensioenuitvoeringskosten zullen € 55,5 miljoen bedragen. Voor de uitvoeringskosten Vermogensbeheer bedraagt de vergoeding € 43,5 miljoen.

PMT heeft een huurovereenkomst afgesloten voor een gedeelte van de Zilveren Toren in Den Haag met einde looptijd 31 augustus 2024. Een huurbedrag van € 0,9 miljoen vervalt binnen 1 jaar. Binnen 1 tot 5 jaar vervalt een bedrag van € 1,4 miljoen.

14 RISICOPARAGRAAF

SOLVABILITEITSRISICO

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds en deelnemers is het solvabiliteitsrisico: het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen om de pensioenverplichtingen te dekken. Als de solvabiliteit van PMT zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen, er geen ruimte is voor (volledige) toeslagverlening en/of geen volledige uitkering mogelijk is. Of een uitkering en/of de pensioenaanspraken daadwerkelijk verlaagd moet gaan worden, wordt beoordeeld op basis van het (wettelijke bepaalde) herstelplan per ultimo van een kalenderjaar. Gegeven de regels van het herstelplan kan een kritisch niveau worden afgeleid voor de solvabiliteit, die wordt uitgedrukt in de hoogte van de dekkinggraad. Algemeen geldt dat de kans op een verlaging sterk toeneemt naarmate de dekkinggraad daalt richting het kritieke niveau.

Wettelijk moet er een toereikende buffer zijn voor het opvangen van tegenvallers. Die tegenvallers kunnen te maken hebben met de ontwikkeling van de rente en de koersen op de financiële markten, maar ook met actuariële zaken (zoals de levensverwachting van deelnemers).

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft als toezichthouder het standaard risicomodel vastgesteld. Dit is een standaard methode om te toetsen of het fonds een voldoende grote buffer aanhoudt. In het standaard risicomodel worden verschillende risico's die van toepassing zijn op het fonds omgerekend naar een bepaalde vermogens eis. De combinatie van vermogens eisen geeft het vereist eigen vermogen aan, oftewel de omvang van de buffer waarover het fonds minimaal moet beschikken. In het standaard risicomodel wordt rekening gehouden met diversificatie effecten, waardoor de totale benodigde kleiner is dan de som van de vermogens eisen voor de verschillende risico's.

PMT bepaalt het geldende vereiste eigen vermogen op grond van het standaard risicomodel. Dit geeft een adequate inschatting van het totale risicoprofiel van PMT. Het vereist eigen vermogen wordt berekend op basis van de werkelijke en strategische asset mix. De werkelijke asset mix kan afwijken van de strategische asset mix omdat PMT gebruik maakt van bandbreedtes rondom de belangrijkste strategische wegingen.

Het vereiste eigen vermogen per eind 2021 op basis van de strategische asset mix bedraagt € 17.816 miljoen (2020: € 17.160 miljoen). Dit betekent dat de buffer die wordt berekend op basis van de strategische asset mix wordt gehanteerd. De volgende tabel laat de uitkomsten van het DNB standaard risicomodel per risicofactor zien.

VEREIST EIGEN VERMOGEN (X €1 MILJOEN)		SOLVABILITEIT (NA ITERATIE)		
RISICOFACITOR	ULTIMO	2021	2020	
STRATEGISCHE MIX				
S1 Renterisico (inclusief inflatie)		1.176	404	
S2 Aandelen- en vastgoedrisico		13.378	12.731	
S3 Valutarisico		3.099	3.322	
S4 Grondstoffenrisico		-	-	
S5 Kredietrisico		5.408	5.715	
S6 Verzekeringstechnisch risico		2.859	3.131	
S7 Liquiditeitsrisico		-	-	
S8 Concentratierisico		-	-	
S9 Operationeel risico		-	-	
S10 Actief Beheer risico		-	-	
SUBTOTAAL VAN ALLE RISICO'S		25.920	25.303	
Diversificatie-effect		-8.104	-8.143	
VEREIST EIGEN VERMOGEN		17.816	17.160	
Aanwezige algemene reserve		6.397	-3.781	
VERSCHIL TUSSEN AANWEZIG VERMOGEN EN VEREIST EIGEN VERMOGEN		-11.419	-20.941	
VEREIST EIGEN VERMOGEN (% VAN VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN)		ULTIMO	2021	2020
FEITELIJKE ASSET MIX			19,9%	16,6%
STRATEGISCHE ASSET MIX			18,6%	17,0%

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel is het aanwezige vermogen lager dan het vereist eigen vermogen. Eind 2021 is er opnieuw sprake van een dekkings- en reservetekort.

PMT heeft in 2021 een herstelplan ingediend bij DNB, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 lager was dan de vereiste dekkingsgraad (117,0%). In het herstelplan staat aangegeven hoe PMT binnen de daarvoor gestelde termijn (tien jaar) uit het reservetekort kan komen, op basis van de dekkingsgraad per 1 januari 2021. DNB heeft het herstelplan 2021 goedgekeurd. Volgens het ingediende herstelplan 2021 zou de dekkingsgraad per 31 december 2021 uitkomen op 98,0%. De werkelijke dekkingsgraad per 31 december 2021 is uitgekomen op 106,7% met name wegens een stijging van de marktrente.

In 2022 heeft PMT opnieuw een herstelplan ingediend, gebaseerd op de dekkingsgraad per 31 december 2021, de voorgeschreven methodiek van DNB, de nieuwe maximale waarden van de Commissie Parameters en uitgaande van een hersteltermijn van tien jaar. Op basis van dit herstelplan zal PMT binnen tien jaar geen reservetekort meer hebben (beleidsdekkingsgraad eind 2031 is hoger dan 118,6%) en hoeft PMT in 2022 geen voorwaardelijke pensioenverlaging aan te kondigen.

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de waarden van vastrentende beleggingen en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De renteafdekking wordt gestuurd op marktwaarde met een beoogd niveau van 60%.

RENTEAFDEKKING	ULTIMO	2021
		MARKTWAARDE
Beoogde renteafdekking		60,0%
Bandbreedte		57,5% – 62,5%
WERKELIJKE RENTEAFDEKKING		60,0%

De basis voor de renteafdekking zijn langlopende staatsobligaties. Deze bieden samen met bedrijfsobligaties een bepaalde mate van afdekking. Om de totale rentegevoeligheid van de portefeuille op het gewenste niveau te krijgen, waarmee de waarde van de beleggingen verandert bij een verandering van de rente van 0,01% te delen door het bedrag waarmee de waarde van de verplichtingen verandert bij dezelfde rentewijziging 0,01%.

Het verschil in rentegevoeligheid tussen de beleggingen en de verplichtingen kan zichtbaar worden gemaakt door de invloed op de dekkingsgraad van een renteschok van 100 basispunten (= één procentpunt) te berekenen:

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR VERANDERINGEN IN DE MARKTRENTRE (X €1 MILJOEN)

RENTESCHOK	1% DALING	ULTIMO 2021	1% STIJGING
Totaal vermogen ten behoeve van dekkingsgraad	118.075	101.941	89.598
Verplichtingen	116.575	95.544	79.068
DEKKINGSGRAAD (IN %)	101,3%	106,7%	113,3%

De hoogte van de renteafdekking is afhankelijk van de rentegevoeligheid van de beleggingen en verplichtingen. Deze rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is een maat voor de gewogen gemiddelde resterende looptijd van de kasstromen in jaren. De vastrentende waarden hebben ultimo 2021 een duration van 4,0 jaar. Door middel van rentederivaten, zoals renteswaps, is de duration van de vastrentende waarden verlengd met 10,0 jaar. De duration op de totale beleggingsportefeuille is 14,0 jaar. De duration van de verplichtingen bedraagt 22,7 jaar. Om de hoogte van de renteafdekking vast te stellen is naast de duration ook de verhouding tussen de beleggingen en de verplichtingen, oftewel de dekkingsgraad, van belang.

DURATIONBIJDRAGE BALANSPOSITIES (IN JAREN)	ULTIMO	2021	2020
Durationbijdrage beleggingen exclusief rentederivaten		4,0	4,3
Durationbijdrage rentederivaten		10,0	10,3
Durationbijdrage beleggingen inclusief rentederivaten		14,0	14,6
Duration pensioenverplichtingen		22,7	23,1

AANDELEN- EN VASTGOEDRISICO

Het aandelen- en vastgoedrisico (marktrisico) is het risico dat de waarde van deze zakelijke waarden verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Het aandelenrisico wordt voornamelijk gemitigeerd door de beleggingen te spreiden over sectoren en regio's.

De onderstaande tabel geeft de spreiding van de aandelenportefeuille van PMT naar regio's weer:

REGIONALE VERDELING AANDELEN EN DEELNEMINGEN (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2021	2020
REGIO			
Aandelen Europa		6.055	5.102
Aandelen Noord-Amerika		16.035	11.439
Aandelen Verre Oosten		2.561	2.345
Aandelen Emerging Markets		3.727	3.458
TOTAAL		28.378	22.344

De vastgoedbeleggingen van PMT zijn deels direct en deels indirect. Het betreft voor 30,7% beleggingen in Nederland. Uit de onderstaande tabel blijkt de spreiding van de vastgoedportefeuille tussen direct en indirect vastgoed en binnen- en buitenland:

VERDELING VASTGOED NAAR BINNEN- EN BUITENLAND (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2021	2020
DIRECT/INDIRECT			
Direct vastgoedbeleggingen		2.531	2.217
Indirect vastgoedbeleggingen		5.785	4.890
TOTAAL		8.316	7.107
BINNEN-/BUITENLAND			
Nederland		2.531	2.217
Europa (exclusief Nederland)		3.636	2.922
Verenigde Staten		2.146	1.374
Azië		-	590
Overig		3	4
TOTAAL		8.316	7.107

Uit de onderstaande tabel blijkt de spreiding van de direct vastgoedportefeuille naar sectoren.

SECTORVERDELING VASTGOED (X €1 MILJOEN)	ULTIMO		2021		2020
	WAARDE	%	WAARDE	%	
Woningen	1.405	56	1.168	53	53
Winkels	490	19	519	23	23
Kantoren	436	17	370	17	17
Overige	200	8	160	7	7
TOTAAL	2.531	100	2.217	100	

Het percentage zakelijke waarden (aandelen, vastgoed en overige beleggingen) in de beleggingsportefeuille van PMT ultimo 2021 is circa 44% (2020: 37%).

In het standaard risicomodel wordt een standaard schok gebruikt om de benodigde buffer voor het aandelen- en vastgoedrisico te bepalen. Dit is scenario S2, die bestaat uit 4 verschillende scenarios. Deze standaard schok is gebaseerd op een 30% daling voor de aandelen van ontwikkelde markten en beursgenoteerd vastgoed, een 40% daling voor aandelenopkomende markten, 40% voor niet beursgenoteerde aandelen, zoals private equity en 15% voor niet-beursgenoteerd vastgoed. Het effect op de dekkingsgraad ultimo 2021 (106,7%) van een dergelijke schok op de feitelijke portefeuille wordt hieronder weergegeven. De waarde van aandelen bedraagt € 28,4 miljard, de waarde van beursgenoteerd vastgoed is € 3,5 miljard, de waarde van private equity is € 7,9 miljard en de waarde van infrastructuur € 0,3 miljard (totale waarde onderhevig aan scenario s2a tm s2c is € 40,1 miljard). De waarde van niet beursgenoteerd vastgoed is € 4,8 miljard (onderhevig aan scenario s2d).

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR STANDAARD-SCHOK AANDELEN EN VASTGOED (X €1 MILJOEN EN %)	DALING	ULTIMO 2021
		NA EFFECT SCHOK
Aandelen, beursgenoteerd vastgoed en private equity	13.385	92,7%
Niet beursgenoteerd vastgoed	809	105,8%

VALUTARISICO

Het valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen en de verplichtingen vermindert als gevolg van veranderingen van vreemde valutakoersen. PMT loopt valutarisico, omdat de pensioenverplichtingen van PMT in euro luiden en een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille genoteerd is in vreemde valuta.

De wijze waarop PMT omgaat met valuta-afdekking is vastgelegd als onderdeel van de clusterkenmerken. De beleggingen zijn verdeeld over verschillende vermogensclusters: vastgoed, hoogrentende waarden en aandelen. PMT heeft ook kenmerken vastgelegd waaraan deze clusters moeten voldoen. Per cluster geldt een strategische bandbreedte voor de gewenste euro exposure in het cluster. Voor de clusters gelden de volgende, strategische bandbreedtes.

- **Matchingportefeuille:** na afdekking moet het cluster 100% uit euro exposure bestaan
- **Vastgoed cluster:** na afdekking moet het cluster 100% uit euro exposure bestaan
- **Hoogrentende waarden cluster:** na afdekking moet het cluster tussen de 75% en 100% uit euro exposure bestaan
- **Aandelen cluster:** na afdekking moet het cluster tussen de 50% en 100% uit euro exposure bestaan

VALUTARISICO	MATCHING- PORTEFUILLE	CLUSTER VASTGOED	CLUSTER HOOG- RENTEND	CLUSTER AANDELEN
Afdekking USD	100%	100%	100%	75%
Afdekking GBP	100%	100%	100%	100%
Afdekking JPY	100%	100%	100%	100%
Euro exposure na afdekking	100%	100%	86%	90%
Strategische euro exposure	100%	100%	75%–100%	50%–100%

Voor de Britse Pond en Japanse Yen wordt vanuit de beleggingsbeginselen en het strategisch beleggingsbeleid uitgegaan van volledige afdekking. Voor de Amerikaanse Dollar kan gelden dat een lagere afdekking risicoverlagend is. In tijden van crisis kan de Amerikaanse dollar een rol als veilige haven vervullen. De diverse risico-scenario's zijn nog steeds aanleiding om voor de afdekking van de USD een norm aan te houden van 75%. Daar waar de strategische bandbreedtes voor de euro exposure van het cluster het toelaten zal de USD afdekking daarom op lager dan 100% worden gehouden om deze risicobeheersing in te vullen. In de praktijk is dit alleen voor het aandelencluster in significante mate mogelijk.

Ultimo 2021 bedraagt de totale marktwaarde van de valutaderivaten die zijn aangegaan om de valutapositie af te dekken ruim € 546 miljoen negatief (2020: € 588 miljoen positief).

De afdekking van valutaposities bij PMT blijkt uit de volgende tabel:

VALUTA-AFDEKKING (REËLE WAARDE X €1 MILJOEN)			ULTIMO	2021	2020
EXPOSURE PER VALUTA			VALUTADERIVATEN		
	voor valutahedge	valuta- derivaten	na valutahedge	REËLE WAARDE	REËLE WAARDE
Euro	56,7%	26,4%	83,1%	-547	587
Amerikaanse dollar	30,7%	-22,4%	8,4%	1	1
Britse pond	2,0%	-2,5%	-0,5%	-	-
Japanse yen	1,5%	-1,5%	0,0%	-	-
Overige valuta	9,1%	0,0%	9,0%	-	-
TOTAAL	100,0%	0,0%	100,0%	-546	588

VALUTAKOERSEN (SLOTKOERS)		ULTIMO	2021	2020
EUR/GBP			0,83960	0,89510
EUR/JPY			130,9543	126,3255
EUR/USD			1,13720	1,22355

De standaardschok voor valuta is gebaseerd op een 20% daling op de feitelijke portefeuille voor ontwikkelde en 35% voor opkomende valuta. De standaardschok op de vreemde valuta gegeven de afdekkingspercentages is € 3,1 miljard. Dit verlaagt de dekkinggraad ultimo 2021 van 106,7% naar 103,5% mocht deze schok plaatsvinden.

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR STANDAARDSCHOK VALUTA (X €1 MILJOEN EN %)		DALING	ULTIMO 2021 NA EFFECT SCHOK
Valuta		3.090	103,5%

GRONDSTOFFENRISICO

In 2021 zijn er geen beleggingen in grondstoffen.

KREDIETRISICO

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor PMT doordat een tegenpartij in gebreke blijft om aan haar verplichtingen te voldoen, bijvoorbeeld als gevolg van faillissement of betalingsonmacht. Dit kunnen verplichtingen zijn tot het betalen van rente, maar het kan ook om terugbetaling van de uitgeleende bedragen zelf gaan. Voor PMT betreft het voornamelijk de beleggingen in obligaties en leningen. Het kredietrisico wordt gemitigeerd door spreiding van de vastrentende waarden naar regio, sector en uitgevende emittent.

De samenstelling van de vastrentende waarden kan als volgt worden samengevat:

SAMENSTELLING VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	CREDIT SPREAD	ULTIMO	2021	2020	
MATCHINGPORTEFEUILLE					
Deposito's en repo's	0,0%	730	1%	1.145	2%
Kortlopende staatsobligaties	-0,1%	8.149	15%	11.116	19%
Staatsobligaties Euro	-0,3%	14.088	27%	13.817	23%
Bedrijfsobligaties Euro	0,5%	12.122	22%	12.456	21%
Bedrijfsobligaties USD	0,5%	2.570	5%	3.217	6%
Hypotheke	0,8%	4.007	7%	4.017	7%
RETURNPORTEFEUILLE					
Bedrijfsleningenfondsen	2,9%	90	0%	92	0%
Europa High Yield	3,2%	3.324	6%	3.209	6%
US High Yield	2,9%	2.998	5%	2.702	5%
Emerging Markets Debt	4,5%	6.298	11%	6.310	11%
Infrastructuur leningen	2,1%	742	1%	-	0%
TOTAAL		55.118	100%	58.081	100%

De creditspread is een maatstaf voor kredietrisico en geeft de opslag aan die de markt vraagt boven de risicovrije rente. De creditspread is bepaald ten opzichte van de relevante swapcurves in de desbetreffende valuta van de obligatie. Des te hoger de opslag, des te hoger de markt het kredietrisico op een partij beoordeelt en des te hoger de vergoeding (de spread) is die de markt wil ontvangen voor het nemen van dit kredietrisico.

De returnportefeuille bevat bedrijfsobligaties met een rating lager dan of gelijk aan A en obligaties die zijn uitgegeven door landen in opkomende regio's zoals Latijns Amerika, Azië, Pacific en Afrika.

De matchingportefeuille bestaat voor 33,8% uit euro staatsobligaties, uitgegeven door landen met een hoge kredietwaardigheid (voor 80,7% met rating AAA, 12,7% met een rating AA en 5,7% met rating A). De staatsobligaties bestaan uit Duitse (59,0%), Nederlandse (21,6%), Oostenrijkse (9,2%), Ierse (5,7%) en Finse (3,6%) staatsobligaties. De matchingportefeuille bevat daarnaast obligaties uitgegeven door bedrijven (35,3%) met een rating BBB en hypotheke (9,6%).

Het kredietrisico bij hypotheke wordt zoveel mogelijk beperkt door het zwaartepunt van de portefeuilleconstructie te leggen op hypotheke met een Nationale Hypotheek Garantie (NHG) en met een Loan To Value (LTV) van maximaal 90%. PMT heeft voor in totaal € 3.500 miljoen aan het Nederlands Hypotheken Fonds (NHF) gecommitteerd. De commitment heeft een onbepaalde looptijd. Ultimo 2021 heeft PMT voor in totaal € 3.475 miljoen (2020: € 3.475 miljoen) gestort in het NHF. Ultimo 2021 is de marktwaarde van PMT in het Nederlands Hypotheken Fonds in totaal € 4.008 miljoen (2020: € 4.017 miljoen). Van de marktwaarde betreft € 3.989 miljoen (2020: € 3.966 miljoen) door PMT verstrekte hypothecaire geldleningen. Het verschil betreft voornamelijk liquiditeiten.

SAMENSTELLING HYPOTHECAIRE LENINGEN (X €1 MILJOEN)						ULTIMO	2021
Soort	NHG	LTV <60%	LTV 60%–80%	LTV 80%–90%	LTV >90%	Totaal segment	
Variabel	–	4	8	4	–	16	
5 jaar	4	12	8	–	–	24	
10 jaar	251	124	164	32	–	571	
15 jaar	92	92	76	8	–	268	
20 jaar	784	534	893	176	–	2.387	
25 jaar	44	52	40	8	–	144	
30 jaar	243	156	164	16	–	579	
TOTAAL	1.418	974	1.353	244	–	3.989	

Het kredietrisico op obligaties wordt beperkt door te beleggen in bedrijven of overheden met een hoge kredietwaardigheid. In de volgende tabel is de verdeling naar kredietwaardigheid voor de portefeuille vastrentende waarden weergegeven zoals deze door internationale rating agencies wordt toegekend.

KREDIETWAARDIGHEID PORTEFEUILLE VASTRENTENDE WAARDEN	ULTIMO	2021	2020
RATING CATEGORIE			
AAA		35%	34%
AA		11%	12%
A		15%	18%
BBB		21%	21%
< BBB		17%	15%
Geen rating		1%	0%
TOTAAL		100%	100%

Ook het gebruik van ‘over the counter’ (OTC) derivaten brengt kredietrisico met zich mee. Dit zijn financiële instrumenten waarbij een afspraak wordt gemaakt met een tegenpartij zonder tussenkomst van een beursinstantie. Het kredietrisico op OTC derivaten wordt beperkt door zogeheten ‘collateral management’, waarbij liquide middelen of obligaties worden gebruikt als onderpand ter bescherming tegen het kredietrisico.

DERIVATEN VERSUS ONDERPAND- UITWISSELINGSOVEREENKOMSTEN (CSA) (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2021	2020
Derivatenposities	6.724		11.301
Verplichtingen inzake derivaten	-2.917		-1.188
TOTALE DERIVATENPOSITIE		3.807	10.113
Totaal uitgegeven obligaties	-1.509		-200
Totaal ontvangen obligaties	-		3
Totaal uitgegeven cash	-359		-10
Totaal ontvangen cash	4.334		9.698
TOTALE POSITIE UIT HOOFDE VAN ONDERPAND		2.466	9.491
SALDO		1.341	622

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR STANDAARDSCHOK KREDIET (X €1 MILJOEN EN %)	DALING	ULTIMO 2021
		NA EFFECT SCHOK
Krediet	4.601	101,9%

De standaardschok is gebaseerd op een stijging van de kredietopslag voor elke lening in de feitelijke portefeuille. Afhankelijk van de credit rating bedraagt de opslag tussen de 0,6% en 5,3%. De standaardschok op het kredietrisico is circa € 4,6 miljard. Mocht deze schok voorkomen dan verlaagt dit de dekkingsgraad ultimo 2021 van 106,7% naar 101,9%.

VERZEKERINGSTECHNISCHE RISICO'S

Het verzekeringstechnisch risico bestaat uit risico's van negatieve resultaten op de verzekeringstechnische (actuariële) grondslagen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie.

PMT keert ouderdoms- en partnerpensioen levenslang uit. Daarom is de gemiddelde levensverwachting van de actieven, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een zeer belangrijk gegeven voor het fonds. De levensverwachting van de Nederlandse bevolking is de afgelopen decennia gestaag omhoog gegaan. PMT houdt rekening met deze ontwikkeling door de omvang van de verwachte uitkeringen steeds af te stemmen op recente informatie inzake de levensverwachting. Daarnaast doet PMT regelmatig onderzoek naar de sterfteontwikkeling specifiek in de bedrijfstak Metaal en Techniek.

Ultimo 2021 hanteert PMT een generatietafel die is afgeleid van de AG prognosetafel 2020 (AG2020). AG2020 geldt voor de gehele Nederlandse bevolking. Uit onderzoek is gebleken dat de deelnemers in de Metaal en Techniek een hogere levensverwachting hebben dan de gemiddelde Nederlander. Hiermee is rekening gehouden in de fondsspecifieke generatietafel PMT2020. De tafels voorspellen dat de levensduur nog zal toenemen.

Vanwege de lange horizon is zo'n voorspelling van de levensverwachting onzeker. Jaarlijks wordt getoetst of de gebruikte aannames ten aanzien van de correctiefactoren nog aansluiten bij de waarnemingen in PMT.

In algemene zin kunnen ontwikkelingen in de medische technologie het langlevens risico in de toekomst doen toenemen en een pandemie het langlevens risico doen afnemen. In 2021 was er (net als in 2020) sprake van een positief resultaat op langlevens (oversterfte). In verband met de Covid-19 pandemie is geconstateerd dat er bij gepensioneerden, te weten ingegaan ouderdomspensioenen en ingegaan partnerpensioenen, sprake was van een grotere vrijval wegens werkelijke sterfte dan werd verwacht op basis van de gehanteerde sterftegrondslagen. Het positieve resultaat op langlevens bedraagt in 2021 € 45 miljoen (2020: € 11 miljoen positief). Het moet nog worden afgewacht in hoeverre de gevolgen van de Covid-19 pandemie in de toekomst invloed hebben op de te hanteren sterftekansen.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling in de laatste vijf jaar opgenomen van de verwachte gemiddelde levensduur bij overlijden voor een 68-jarige:

ACTUARIËLE GRONDSLAGEN PMT VERWACHTE LEVENSDUUR

68-JARIGE	2021	2020	2019	2018	2017
man	86,0	85,9	86,2	86,1	86,0
vrouw	88,2	88,1	88,4	88,3	88,5

In 2021 is deze verwachte gemiddelde levensduur voor zowel mannen als vrouwen gestegen met 0,1 jaar.

LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende liquiditeiten beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Omdat de inkomende geldstroom in de vorm van premies en directe beleggingsopbrengsten de uitgaande geldstroom in de vorm van uitkeringen en kosten ver te boven gaat, is het liquiditeitsrisico van het fonds zeer beperkt. Op korte termijn bestaat wel het risico dat bij extreme marktontwikkelingen de contractuele bijstortingsverplichtingen uit hoofde van derivatenposities kunnen leiden tot een vraag naar liquide middelen. PMT heeft voor dit risico een aantal risicomitigerende maatregelen genomen, zoals het aanhouden van een strategische buffer van liquide middelen en het maken van afspraken met tegenpartijen tot het uitwisselen van obligaties als onderpand, waarmee de kans op gedwongen verkoop van beleggingen wordt beperkt. Het beleid van PMT blijft er voornamelijk op gericht de hoeveelheid illiquide beleggingen op een adequate manier te beheersen. Vandaar dat er geen additionele buffers worden aangehouden in de solvabiliteitstoets.

CONCENTRATIERISICO

Concentraties van risico's kunnen zich voordoen als gevolg van risico's ten opzichte van een debiteur of ten opzichte van een groep debiteuren met zodanig vergelijkbare kenmerken dat hun mogelijkheden om aan hun verplichtingen te voldoen naar verwachting op vergelijkbare wijze worden beïnvloed door veranderingen in economische of andere omstandigheden. In het beleid van het fonds staat risicospreiding centraal. Ten aanzien van de beleggingen zijn strikte risicorestricties gesteld in de vorm van limieten welke dagelijks worden bewaakt.

Beleggingen groter dan 2% van de totale balansstand worden aangegeven. Deze posities betreffen staatsobligaties van Europese landen.

STAATSOBLIGATIES (X €1 MILJOEN)	ULTIMO 2021		2020	
	WAARDE	% VAN BALANS-TOTAAL	WAARDE	% VAN BALANS-TOTAAL
Duitse overheid	10.855	10%	10.343	9%
Nederlandse overheid	4.474	4%	4.962	4%

OPERATIONEEL RISICO

Een operationeel risico is een risico dat samenhangt met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting of procesuitvoering. Voorbeelden van operationele risico's zijn: verwerking, uitkering/betaling/settlement, informatie, productontwikkeling, kosten, personeel, fraudegevoeligheid en preacceptatie/transactie. In tegenstelling tot sommige risico's die een pensioenfonds bewust neemt in het kader van de financiële doelstelling (zoals marktrisico) hebben operationele risico's alleen een negatieve impact op het bereiken van de doelstellingen. Vandaar dat operationele risico's zo veel mogelijk beperkt worden. Tenzij een verdergaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich meeneemt.

In de beleidsregels uitbesteding pensioenfondsen staan voorwaarden omschreven waar een pensioenfonds aan moet voldoen bij de uitbesteding van zijn bedrijfsprocessen. Voor het fonds is de beleidsregel van toepassing omdat zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer is uitbesteed. De beleidsregel schrijft onder meer voor dat het fonds het beleid vaststelt met betrekking tot de beheersing van risico's van uitbesteding. Hiertoe moeten uiteraard de afspraken met de uitvoeringsorganisatie goed worden vastgelegd.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder MN en pensioenuitvoerder MN. Dat gebeurt onder andere door middel van performancerapportages, SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien de ISAE 3402 rapportages geen materiële bevindingen bevat is er sprake van adequate beheersing van de operationele risico's en worden door het fonds hiervoor geen additionele buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Als onderdeel van de standaard risicobeheersing van PMT beschikt uitvoeringsorganisatie MN over continuïteitsplannen waarin onder meer vermeld is wat er minimaal nodig is aan mensen en systemen om de dienstverlening te kunnen voortzetten tijdens onvoorziene omstandigheden. Deze plannen voor de pensioenadministratie, vermogensbeheer en informatievoorziening zijn getoetst aan de risico's van de COVID-19 uitbraak en in orde bevonden. De bedrijfsvoering is zonder noemenswaardige problemen gecontinueerd.

ACTIEF BEHEER RISICO

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die door portefeuillemanagers worden ingenomen ten opzichte van de benchmarkportefeuille. De mate van actief beheer wordt doorgaans bepaald aan de hand van een tracking error. Deze tracking error meet de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en het rendement op een benchmarkportefeuille. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de normportefeuille ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de normportefeuille afwijkt. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hogere mate van actief risico.

Bij PMT wordt actief beheer bij de beursgenoteerde vastgoed portefeuille toegepast met een maximale tracking error van 3%. In de praktijk ligt dit ruim binnen deze limieten. Het actief beheer van de feitelijke portefeuille zorgt niet voor een wijziging van het vereist eigen vermogen.

RISICO MARKTWAARDEBEPALING

De beleggingen zijn gewaardeerd op reële waarde. Niet voor alle beleggingsinstrumenten zijn frequente marktnoteringen beschikbaar. Dat levert een hoger risico op ten aanzien van de benadering van de waardering van een belegging. In de tabel op de volgende bladzijde is het totale belegd vermogen van € 101.865 miljoen uitgesplitst naar vier niveaus van waardering. Dit betreft het belegd vermogen, inclusief de vorderingen en verplichtingen uit hoofde van beleggingen én de liquide middelen, dat ook is vermeld in de toelichting op post 7 van de balans (onder de kop 'relatie jaarrekening en beleggingsbeleid').

Voor de waardering van de derivaten wordt gebruik gemaakt van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen die worden gevuld met marktconforme parameters. De toekomstige kasstromen van de rentederivaten worden contant gemaakt tegen de van toepassing zijnde curve. De verwachte kasstromen van de valutaderivaten worden contant gemaakt tegen de relevante yieldcurve van de betrokken valuta. De futures worden gewaardeerd tegen genoteerde marktprijzen.

De waardering van het direct vastgoed in Nederland gebeurt op basis van taxaties uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS), Investment Property Databank (MSCI), International Valuation Standard (IVS) en het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT).

Ultimo jaar wordt de gehele vastgoedportefeuille volledig getaxeerd (inclusief bezoek van alle objecten). Bij de waardering wordt gebruik gemaakt van zowel huurkapitalisatie- als de Discounted Cash Flowmethode (DCF). De waardering van de materiële vastgoedbeleggingen is gelet op de huidige marktomstandigheden een belangrijke schattingspost. Het risico bestaat dat materiële aanpassingen zich kunnen voordoen in de waardering in het volgende boekjaar.

Voor niet-beursgenoteerde fondsbeleggingen in vastgoed, private equity en infrastructuur wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportage, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode vanaf de balansdatum van de fondsrapportage tot de balansdatum van de jaarrekening. De rapportages zijn niet door een accountant gecontroleerd en/of de periode van deze rapportages loopt niet synchroon met het boekjaar van PMT. Om onzekerheden ten aanzien van de waardering te mitigeren, vindt voor aanstelling van een beheerder een selectieprocedure inclusief due diligence plaats. Na aanstelling worden de beheerders zorgvuldig gemonitord. Daarnaast wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt met de gecontroleerde jaarrekeningen van deze fondsen.

De waardering kan hoger of lager zijn, maar is gezien de mitigerende maatregelen naar inschatting niet materieel voor het vermogen en het resultaat.

De investeringen in private equity, infrastructuur, niet-beursgenoteerd indirect vastgoed en investeringen in andere beleggingsfondsen, waaronder de hypotheke, welke bestaan uit participaties in hypothekefondsen, zijn in de verdeling opgenomen onder andere methode/ intrinsieke waarde. Uitgangspunt hierbij is dat de waardering niet door MN, maar door de onderliggende beleggingsfondsen zelf gebeurt.

MARKTWAARDEBEPALING (X €1 MILJOEN)

 ULTIMO **2021**

 ULTIMO **2020**

BELEGGINGSCATEGORIEËN	Genoteerde markt-prijzen	Onaf-hankelijke taxaties	Netto contante waarde	Andere methode	TOTAAL	Genoteerde markt-prijzen	Onaf-hankelijke taxaties	Netto contante waarde	Andere methode	TOTAAL
VASTGOEDBELEGGINGEN										
Directe vastgoedbeleggingen	-	2.531	-	-	2.531	-	2.217	-	-	2.217
Indirecte vastgoedbeleggingen	3.540	-	-	2.245	5.785	3.104	-	-	1.786	4.890
AANDELEN										
Beursgenoteerde aandelen	28.378	-	-	-	28.378	22.344	-	-	-	22.344
VASTRENTENDE WAARDEN										
Obligaties	49.474	-	75	-	49.549	52.773	-	55	-	52.828
Deposito's en repo's	-	-	730	-	730	-	-	1.144	-	1.144
Beleggingsinstellingen vastrentende waarden	-	-	-	89	89	-	-	-	92	92
Infrastructuur leningen	-	-	-	742	742	-	-	-	-	-
Hypotheken	-	-	-	4.008	4.008	-	-	-	4.017	4.017
DERIVATEN										
Interest rate swaps	-	-	6.631	-	6.631	-	-	10.678	-	10.678
Futures	5	-	-	-	5	2	-	-	-	2
Valutaderivaten	-	-	88	-	88	-	-	621	-	621
OVERIGE BELEGGINGEN										
Private Equity	-	-	-	7.888	7.888	-	-	-	5.989	5.989
Infrastructuur	-	-	-	327	327	-	-	-	278	278
TOTAAL	81.397	2.531	7.524	15.299	106.751	78.223	2.217	12.498	12.162	105.100

NIET IN DE BELEGGINGSCATEGORIEËN MEEGENOMEN ONDERDELEN VAN HET BELEGD VERMOGEN

Vorderingen inzake Credit Support Annexen (genoteerde marktprijzen)	359	10
Verplichtingen inzake Credit Support Annexen (genoteerde marktprijzen)	-4.334	-9.699
Verplichtingen uit hoofde van derivaten (netto contante waarde)	-2.917	-1.188
Kortlopende vorderingen beleggingen	271	215
Kortlopende schulden beleggingen	-38	-225
Liquide middelen positief	2.804	5.023
Liquide middelen negatief	-1.031	-1.879
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	101.865	97.357

15 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

(17) PREMIEBIJDRAGEN (VAN WERKGEVERS EN WERKNEMERS)

De totale premiebijdragen in 2021 zijn € 2.826 miljoen (2020: € 2.678 miljoen).

Deze baten bestaan uit:

PREMIEBIJDRAGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Pensioenpremies	2.810	2.117
Premie VPL	-	545
Premie ANW pensioen	16	16
WAARDE 31 DECEMBER	2.826	2.678

Voor de vaststelling van de feitelijk te betalen premie tot de salarisingrens geldt in 2021 een premiepercentage van 27,98% (2020: 22,2%) van de pensioengrondslag. In 2021 komt dit bij een volledig dienstverband neer op het salaris tot maximaal de salarisingrens van € 79.719,- (2020: € 78.348,-) minus de franchise van € 14.554,- (2020: € 14.554,-). Er wordt vanaf 2021 geen VPL premie meer geheven (2020: 5,78%), aangezien de VPL regeling per 31 december 2020 is beëindigd. Deze VPL premie kwam vanaf 2014 volledig ten laste van de werkgevers. Over het pensioengevend jaarsalaris boven de salarisingrens tot het maximum salaris van € 112.189,- geldt vanaf 1 januari 2016 een vrijwillige regeling op basis van een premiestaffel en een jaarlijks vast te stellen opbouwpercentage. Hierbij kan de keuze gemaakt worden voor een opbouw 'laag' van 1,10% of 'hoog' van 1,37% (2020: laag 1,51% en hoog 1,875%). Voor de vrijwillige regeling is in 2021 € 29,3 miljoen aan premie ontvangen. Premies die zijn gefactureerd aan werkgevers die de verplichte aansluiting bij PMT betwisten (2021: per saldo € 4 miljoen positief en 2020: per saldo € 5 miljoen positief), zijn niet opgenomen in de post premiebijdragen.

Kostendekkende premie

In de toets op het kostendekkend zijn van de premie worden alleen de pensioenpremies betrokken en blijven de premie VPL en ANW uit bovenstaande tabel buiten beschouwing. PMT hanteert in zijn premiebeleid een gedempte kostendekkende premie. De gedempte kostendekkende premie in 2021 wordt gebaseerd op een (prudent vastgesteld) reële verwacht netto rendement van 1,54% (2020: 2,50%). Dit rendement is het reële verwachte rendement gecorrigeerd voor inflatie en een prudentie-afslag.

Er wordt bekeken hoe de gedempte kostendekkende premie zich verhoudt tot de feitelijke betaalde premie. De post Pensioenpremies in 2021 bedraagt € 2.810 miljoen (2020: € 2.117 miljoen) en betreft de feitelijk betaalde premie als percentage van de pensioengrondslag. Dit is gelijk aan de gedempte kostendekkende premie ter dekking van pensioenopbouw 2021, zoals berekend op basis van het verwacht reële rendement van 1,54%, ad € 2.810 miljoen (2020: € 2.117 miljoen).

De gedempte kostendekkende premie wordt ook getoetst met de premie gebaseerd op de actuele DNB rentetermijnstructuur ultimo 2020 (de actuariële benodigde premie). De actuariële benodigde premie bestaat uit de lasten voor pensioenopbouw en risicopremies. De zuivere kostendekkende premie bestaat naast de actuariële benodigde premie uit een opslag voor solvabiliteit. De solvabiliteitsopslag betreft een opslag waardoor de inkoop van nieuwe aanspraken op het vereiste niveau zou komen. Deze solvabiliteitsopslag hangt af van het vereiste vermogen en deze bedraagt voor PMT ultimo 2020 17,0%.

Het verschil tussen de ex-ante en ex-post vastgestelde gedempte kostendeekkende premie, veroorzaakt door bestandsontwikkeling, komt tot uitdrukking in 'meer ontvangen'.

De kostendeekkende premie kan achteraf als volgt worden becijferd:

KOSTENDEKKENDE PREMIE (X €1 MILJOEN)	2021		2020	
	zuivere DNB-RTS 31-12-2020	gedempte verwacht rendement 1,54%	zuivere DNB-RTS 31-12-2019	gedempte verwacht rendement 2,5%
Totale lasten pensioenopbouw	3.872	2.754	3.237	2.048
Kostenopslag	51	51	58	58
Solvabiliteitsopslag	656	-	612	-
Meer ontvangen	-	5	-	11
TOTAAL	4.579	2.810	3.907	2.117
Feitelijke premie ter dekking van pensioenopbouw	2.810	2.810	2.117	2.117
Marge tussen feitelijke premie en kostendeekkende premie (zonder solvabiliteitsopslag)	- 1.113	-	- 1.178	-

De actuariel benodigde premie in 2021 is hoger dan de feitelijke betaalde premie. Het tekort tussen de feitelijke betaalde premie en de actuariel benodigde premie leidt primo 2021 tot een premiedekkingsgraad van minder dan 100%, namelijk 71% (2020: 64%). De premiedekkingsgraad is het quotiënt van enerzijds de feitelijke betaalde premie en anderzijds de actuariel benodigde premie (beide exclusief kosten- en solvabiliteitsopslag).

(18) BELEGGINGSRESULTAAT VOOR RISICO PENSIOENFONDS

Het beleggingsresultaat bestaat uit:

BELEGGINGSRESULTAAT (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Beleggingsresultaat risico pensioenfonds	3.527	9.189
TOTAAL	3.527	9.189

Beleggingsresultaat risico pensioenfonds

Het beleggingsresultaat (op de fondsportefeuille) kan als volgt worden gespecificeerd:

BELEGGINGSRESULTAAT RISICO PENSIOENFONDS (X €1 MILJOEN)

BELEGGINGSCATEGORIE	2021				2020			
	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat
Direct vastgoed-beleggingen	80	211	-	291	78	- 12	-	66
Indirect vastgoed-beleggingen	154	1.088	- 10	1.232	143	- 561	- 8	- 426
Aandelen	529	5.566	- 15	6.080	457	903	- 17	1.343
Vastrentende waarden	1.142	- 1.559	- 57	- 474	1.118	291	- 52	1.357
Derivaten	432	- 6.740	- 2	- 6.310	309	5.727	- 4	6.032
Overige beleggingen	72	2.646	- 3	2.715	26	799	- 2	823
SUBTOTAAL	2.409	1.212	- 87	3.534	2.131	7.147	- 83	9.195
Toerekening algemene kosten aan beleggingsresultaat				- 7				- 6
TOTAAL				3.527				9.189

Het resultaat op valuta-afdekkingen en andere derivaten is verantwoord onder de categorie 'derivaten'. Dit geldt voor alle derivaten (ook als de positie negatief is). Het negatieve resultaat op derivaten wordt grotendeels veroorzaakt door de rente-afdekking. De rente is in 2021 gestegen welke heeft geleid tot een negatief effect op het beleggingsresultaat.

Onder de beleggingskosten zijn begrepen de 'directe beheerkosten' waarvoor facturen zijn ontvangen. Tevens is een reservering getroffen voor de kosten die betrekking hebben op 2021, maar waarvoor nog geen facturen zijn ontvangen. De kosten die vermogensbeheerders direct ten laste van beleggingsfondsen hebben gebracht zijn niet apart als kosten verantwoord, maar wel begrepen in het indirect resultaat.

Conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie is 50% van de bestuurs- en bestuursbureaunkosten toegerekend aan de beleggingskosten. Voor het boekjaar 2021 bedraagt deze toerekening € 7 miljoen (2020: € 6 miljoen).

De kosten van vermogensbeheer kunnen als volgt worden uitgesplitst:

VERMOGENSBEHEER (X €1 DUIZEND)

BELEGGINGSCATEGORIE	BEHEER-KOSTEN	OVERIGE KOSTEN	TOTAAL 2021
Vastgoed	17	–	17
Aandelen	6	–	6
Vastrentende waarden	37	–	37
Derivaten	–	–	–
Overige beleggingen	5	4	9
Fiduciair management	10	4	14
Kosten bewaarloon	4	–	4
TOTAAL	79	8	87

In de uitsplitsing van kosten vermogensbeheer zijn de fiduciaire kosten en de kosten bewaarloon separaat gepresenteerd.

De transactiekosten zijn in de jaarrekening onderdeel van de indirecte beleggingsresultaten. Het totaal aan transactiekosten voor het boekjaar 2021 bedraagt € 51,3 miljoen (2020: € 95,2 miljoen). Van deze transactiekosten is € 7,7 miljoen (2020: € 17,1 miljoen) op betrouwbare wijze vastgesteld. De overige transactiekosten zijn gebaseerd op schattingen (impliciete spread op aan- en verkopen van vastrentende waarden en derivatentransacties) of voorlopige opgaves van vermogensbeheerders.

Relatie jaarrekening en beleggingsbeleid

De beleggingen in de jaarrekening wijken af van de categorieën die PMT hanteert in zijn beleggingsbeleid. De jaarrekening presenteert de beleggingen naar de aard van de financiële instrumenten. Het bestuursverslag en de kerncijfers geven de beleggingscategorieën en de resultaten daarop weer volgens de manier waarop PMT het (strategisch) beleggingsbeleid vormgeeft.

Het volgende overzicht geeft de aansluiting weer tussen de jaarrekening en het beleggingsbeleid:

RELATIE JAARREKENING EN BELEGGINGSBELEID (X €1 MILJOEN)

BELEGGINGSRESULTAAT	JAARREKENING	BELEGGINGSBELEID			
		TOTAAL 2021	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden
Direct vastgoedbeleggingen	291	291	-	-	-
Indirect vastgoedbeleggingen	1.232	1.233	- 1	-	-
Aandelen	6.080	52	6.028	-	-
Vastrentende waarden	- 474	-	-	- 474	-
Derivaten	- 6.310	-	4	- 6.314	-
Overige beleggingen	2.715	-	2.666	-	49
TOTAAL	3.534	1.576	8.697	- 6.788	49
Rendement 2021	3,6%	20,1%	23,0%	-9,0%	39,1%
Rendement 2020	10,6%	-4,1%	10,3%	12,6%	18,1%

In geval beleggingsinstrumenten in meerdere beleidscategorieën voorkomen, worden de beleggingsresultaten pro-rata toegerekend op basis van de eindejaarsverdeling. Beleggingskosten worden toebedeeld aan de beleidscategorieën voor zover van toepassing. Niet aan beleggingsinstrumenten toe te rekenen kosten worden pro-rata toegerekend op basis van de eindejaarsverdeling.

(19) OVERIGE BATEN

De post overige baten bestaat uit:

OVERIGE BATEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Opgelegde boete en interest	7	7
Interest	3	-
Overige	7	1
TOTAAL	17	8

De opgelegde boete betreft de boetebedragen die PMT op basis van het incassobeleid oplegt aan de werkgevers die de premienota niet tijdig voldoen.

LASTEN

(20) PENSIOENUITKERINGEN

De post uitkeringen is als volgt opgebouwd:

UITKERINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Ouderdomspensioen	1.180	1.104
Vervroegd ouderdomspensioen	119	121
Partnerpensioen	247	235
Wezenpensioen	4	4
ANW pensioen	15	15
SUBTOTAAL UITKERINGEN	1.565	1.479
Afkoopsommen	20	17
TOTAAL	1.585	1.496

(21) UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING

De kosten van de pensioenuitvoering ad € 55 miljoen (2020: € 51 miljoen) zijn exclusief de beleggingskosten. De beleggingskosten worden direct ten laste gebracht van het beleggingsresultaat (18). De uitvoering van het vermogensbeheer en de pensioenregeling is net als voorgaande jaren uitbesteed.

De post uitvoeringskosten pensioenregeling is als volgt te splitsen (in duizenden euro's ten behoeve van benodigde specificatie):

UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING (X €1 DUIZEND)	2021	2020
Uitvoering pensioenregeling	47.856	44.100
Personeelskosten	6.952	6.026
Kosten huisvesting en benodigdheden	1.557	1.693
Vacatiegelden Bestuurders en commissies	977	978
Vacatiegelden Verantwoordingsorgaan	118	107
Vacatiegelden Raad van Toezicht	81	88
Accountantskosten	257	182
Kosten actuariële certificering	72	60
Kosten toezichthouders en overige organen	1.442	1.668
Overige kosten	2.070	2.038
Kosten bestuur en bestuursbureau	13.526	12.840
Aan beleggingsresultaat toegewezen kosten	- 6.763	- 6.420
	6.763	6.420
TOTAAL	54.619	50.520

De kosten voor de reguliere uitvoering van de pensioenregeling zijn gedaald met € 1,2 miljoen tot € 42,9 miljoen (2020: € 44,1 miljoen). PMT is met de pensioenuitvoeringsorganisatie gestart met een project ter voorbereiding op de aanpassing van de administratie op het nieuwe pensioenakkoord, de kosten hiervoor bedragen in 2021 € 5,0 miljoen. De totale kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling bedragen in 2021 € 47,9 miljoen.

De kosten van bestuur en bestuursbureau zijn met € 0,7 miljoen gestegen tot € 13,5 miljoen (2020: € 12,8 miljoen). Conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie is over het boekjaar 2021 € 6.763 duizend toegerekend aan beleggingskosten (2020: € 6.420 duizend).

Het fonds heeft ultimo 2021 een eigen bezetting van 45 werknemers (2020: 40). Alle werknemers verrichten hun werkzaamheden in Nederland op de locatie van het fonds dan wel op decentrale locaties. Het fonds heeft naast het bestuur 21 functionarissen op specifieke gebieden zoals communicatie, risicomanagement, pensioenbeheer, actuariaat, vermogensbeheer, governance en IT. Dit is inclusief de directeur van het bestuursbureau. Daarnaast heeft het fonds 14 pensioenconsulenten (inclusief manager) en 10 medewerkers in overige ondersteunende functies. In 2021 heeft PMT ook gebruikt gemaakt van 3 interim-medewerkers.

In de personeelskosten zijn de salarissen, sociale lasten, en overige personeelsgerelateerde kosten, waaronder pensioenkosten en opleidingen, opgenomen. PMT heeft geen variabele beloningen.

PERSONEELSKOSTEN (X €1 DUIZEND)	2021	2020
Lonen en salarissen medewerkers PMT	4.899	4.080
Sociale lasten	426	359
Pensioenpremies	753	581
Overige personeelskosten	874	1.006
TOTAAL	6.952	6.026

De personeelskosten zijn in 2021 gestegen. Dit hangt samen met de structurele en tijdelijke uitbreiding van het personeelsbestand gedurende het jaar. Deze uitbreiding heeft deels te maken met ambities van het bestuur en is deels vereist om de grote uitdagingen waar PMT voor staat op te kunnen pakken. Omdat sommige van deze uitdagingen van tijdelijke aard zijn, is de uitbreiding deels vormgegeven met tijdelijke arbeidscontracten

PMT heeft naast een bestuur ook een verantwoordingsorgaan en een raad van toezicht. PMT maakt tevens gebruik van enkele externe deskundigen die zitting hebben in bestuurlijke commissies. De vergoeding voor bestuur- en commissieleden wordt overgemaakt aan de bestuurders zelf, danwel naar de organisaties door wie zij zijn voorgedragen. De hoogte van deze vergoeding sluit aan bij de aanbeveling die de Pensioenfederatie hierover heeft opgesteld. De hoogte van de vergoedingen wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan de CAO-ontwikkeling in de sector Metaal en Techniek gedurende het voorgaande kalenderjaar. De laatste verhoging heeft begin 2021 plaatsgevonden. Hiermee zijn de vacatiegelden uitgekomen op € 1,2 miljoen (2020: € 1,2 miljoen).

De accountantskosten zijn als volgt te splitsen naar soort:

ACCOUNTANTSKOSTEN (X €1 DUIZEND)	2021	2020
Onderzoek van de jaarrekening	169	181
Andere controlewerkzaamheden	40	55
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
TOTAAL¹	209	236

¹ In bovenstaande uitsplitsing zijn de accountantskosten toegerekend aan het jaar waarop de werkzaamheden betrekking hebben. Het totaal wijkt hierdoor af van het bedrag aan accountantskosten zoals genoemd bij de uitsplitsing van de uitvoeringskosten pensioenregeling.

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij het fonds zijn uitgevoerd door Deloitte in 2021 en Ernst & Young Accountants LLP in 2020. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening en andere controlewerkzaamheden en op het betreffende boekjaar, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. Onder de honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening vallen de volgende diensten; de controle van de jaarrekening, DNB-jaarstaten, basisgegevens, normportefeuille en z-score. De andere controlewerkzaamheden hebben betrekking op de niet-financiële informatie zoals opgenomen in het bestuursverslag.

De kosten toezichthouders, Pensioenregister en Pensioenfederatie zijn als volgt te splitsen naar soort:

KOSTEN TOEZICHTHOUDERS EN PENSIOEN-REGISTER (X €1 DUIZEND)	2021	2020
Kosten toezichthouder DNB	825	956
Kosten toezichthouder AFM	123	118
Kosten overige organen	494	594
TOTAAL	1.442	1.668

(22) MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

In 2021 is de voorziening pensioenverplichtingen met € 5,685 miljoen afgenomen (2020: € 15,537 miljoen toegenomen). De stijging van marktrente in 2021 leidt tot een daling van de voorziening met € 8,110 miljoen (2020: € 13,001 miljoen stijging). Door de wijziging van de UFR-methodiek stijgt de VPV met € 1,026 miljoen.

De voorziening wordt ultimo jaar in principe verhoogd met de toeslagen die primo het volgende verslagjaar zijn toegekend. De toeslagen worden toegepast als en voor zover de middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Het bestuur van PMT neemt hierover jaarlijks een besluit. Gezien de financiële positie van PMT zijn de pensioenen van enerzijds actieven en anderzijds niet-actieven en pensioengerechtigden ultimo 2021 niet verhoogd.

(23) MUTATIE OVERIGE VOORZIENING

De mutatie overige voorzieningen bestaat uit de mutatie voorziening VPL. In 2020 was de mutatie van de verplichting inzake VPL € 2,201 miljoen negatief. Per 31 december 2020 zijn de overgangsregelingen geëindigd en zijn de VPL-aanspraken toegevoegd aan de reguliere pensioenaanspraken voor deelnemers die hier recht op hadden. De voorziening VPL is ultimo 2020 toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen en daarmee nu onderdeel van de vaststelling van de dekkingsgraad.

(24) SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

De afhandeling van nieuwe waardeoverdrachten is afhankelijk van de hoogte van de beleidsdekkingsgraad. Vanaf 1 september 2019 liet de beleidsdekkingsgraad van PMT afhandeling van waardeoverdrachten niet meer toe. Sinds eind november 2021 is de beleidsdekkingsgraad weer boven de grens om waardeoverdrachten te kunnen af te handelen. Het saldo van rechten in 2021 bedraagt € 233 miljoen negatief (2020: € 23 miljoen positief). Het saldo van rechten bestaat uit € 108 miljoen inkomende en € 341 miljoen aan uitgaande waardeoverdrachten. Dit betreffen hoofdzakelijk waardeoverdrachten van kleine pensioenen.

(25) OVERIGE LASTEN

Onder de overige lasten zijn opgenomen:

OVERIGE LASTEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Mutatie van de voorziening voor oninbare vorderingen	8	11
Overige	1	1
TOTAAL	9	12

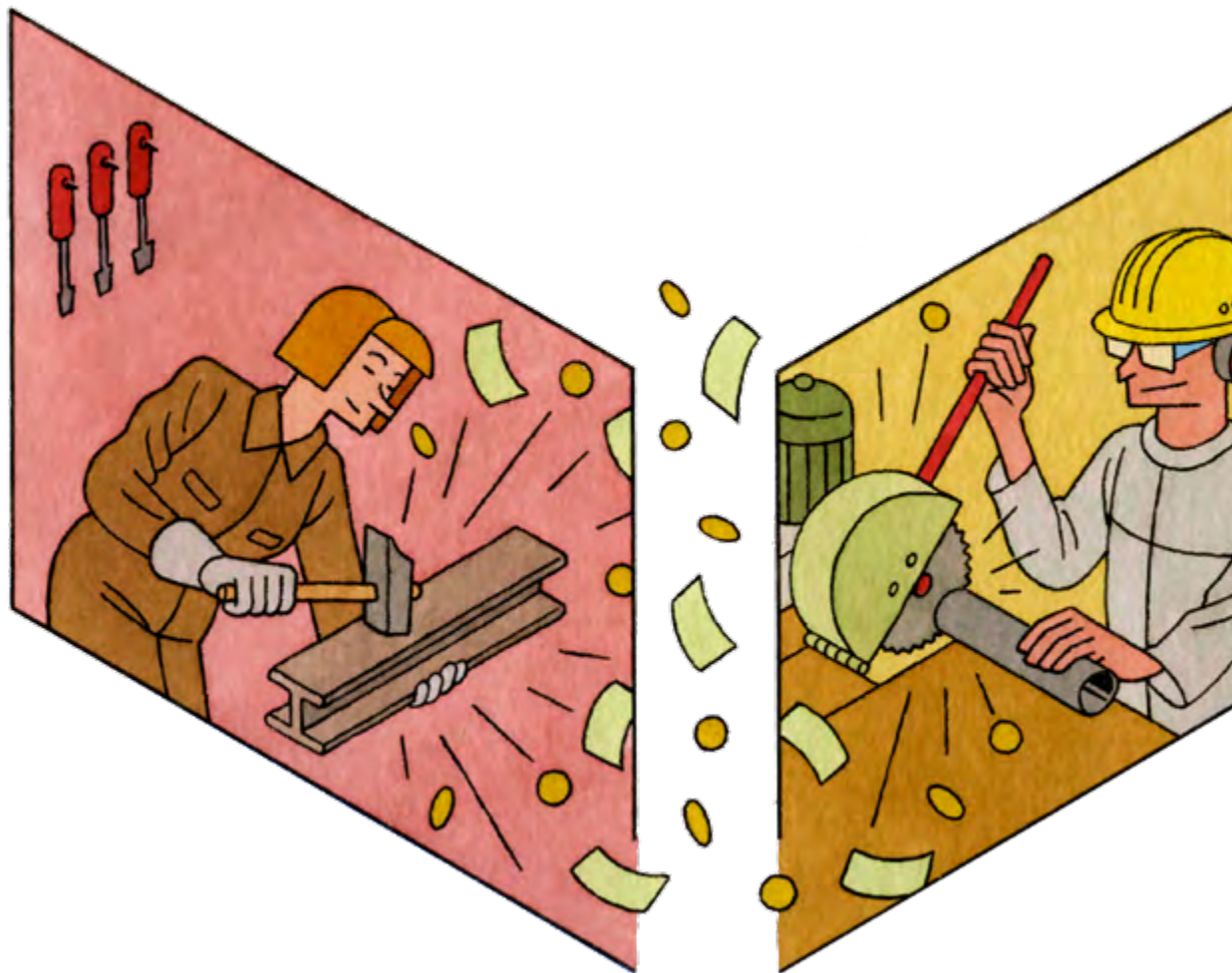
16 ACTUARIËLE ANALYSE

De actuariële resultaten over het verslagjaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

ACTUARIËLE RESULTATEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Premies ten behoeve van pensioenopbouw	2.810	2.117
Pensioenopbouw ¹⁾	- 3.923	- 3.295
Ontvangen voor VPL	-	545
Premie t.b.v. VPL (overige voorziening)	-	- 545
RESULTAAT OP PREMIE	- 1.113	- 1.178
Beleggingsresultaat risico fonds	3.527	9.189
Resultaat op Deelnemingen	12	3
Rentetoevoeging VPV	552	284
Rentetoevoeging VPL	-	- 252
RESULTAAT OP BELEGGINGEN	4.091	9.224
RESULTAAT OP STERFTE (INCL. ANW)	108	75
RESULTAAT OP ARBEIDSONGESCHIKTHEID	- 54	- 25
RESULTAAT OP KOSTEN	23	33
Werkelijke uitkeringen	- 1.585	- 1.496
Onttrekking voor uitkeringen	1.585	1.499
RESULTAAT OP UITKERINGEN	-	3
Resultaat op waardeoverdrachten	- 14	4
Wijziging marktrente	8.110	- 13.001
Wijziging UFR methodiek	- 1.026	-
Schattingswijziging	13	1.778
Wijziging afslag ambtshalve toekenningen	-	11
Omzetting voorwaardelijke aanspraken naar onvoorwaardelijke aanspraken	-	13
Overige resultaten	40	69
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	10.178	- 2.994

¹⁾ De pensioenopbouw betreft de kosten van de inkoop van de pensioenaanspraken in 2021, uitgaande van de rentetermijnstructuur (RTS) per 31 december 2020.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2021

17 GECONSOLIDEERDE BALANS

(na resultaatbestemming)

ACTIVA (X €1 MILJOEN)		31-12-2021	31-12-2020
BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS			
• Vastgoedbeleggingen		8.316	7.107
• Aandelen		28.378	22.344
• Vastrentende waarden		55.118	58.081
• Derivaten		6.724	11.301
• Overige beleggingen		8.215	6.267
Totaal beleggingen	(1)	106.751	105.100
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	(2)	630	225
Overige activa	(3)	2.973	5.225
TOTAAL ACTIVA		110.354	110.550
PASSIVA (X €1 MILJOEN)			
Groepsvermogen	(4)	6.399	- 3.775
Technische voorzieningen	(5)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		95.544	101.229
Overige voorzieningen	(6)	5	2
Langlopende schulden	(7)	5	7
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	(8)	8.332	13.013
Overige schulden en overlopende passiva	(9)	69	74
TOTAAL PASSIVA		110.354	110.550

De hierboven vermelde nummers verwijzen naar het hoofdstuk Toelichting op de geconsolideerde balans.

18 GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

BATEN (X €1 MILJOEN)		2021	2020
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(10)	2.826	2.678
Beleggingsresultaat voor risico pensioenfonds	(11)	3.486	9.142
Overige baten	(12)	120	111
TOTAAL BATEN		6.432	11.931
LASTEN (X €1 MILJOEN)			
Pensioenuitkeringen	(13)	1.585	1.496
Uitvoeringskosten pensioenregeling	(14)	109	105
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	(15)	- 5.685	15.537
Mutatie overige voorzieningen	(16)	-	- 2.201
Saldo overdrachten van rechten	(17)	233	- 23
Overige lasten	(18)	9	13
TOTAAL LASTEN		- 3.749	14.927
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		10.181	- 2.996
Aandeel in resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen waarin wordt deelgenomen	(19)	-	-
Belastingen	(20)	- 2	3
RESULTAAT		10.179	- 2.993
Aandeel resultaat derden	(21)	- 1	- 1
TOTAAL RESULTAAT		10.178	- 2.994

BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Het saldo van baten en lasten is via de resultaatbestemming als volgt verdeeld naar de reserves:

RESULTAATBESTEMMING (X €1 MILJOEN)			
Onttrekking aan de Algemene reserve		-	- 2.994
Toevoeging aan de Algemene reserve		10.178	-
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		10.178	- 2.994

De hierboven vermelde nummers verwijzen naar het hoofdstuk Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten.

19 GECONSOLIDEERD KASSTROOM- OVERZICHT

KASSTROOM (X €1 MILJOEN)	2021	2020
KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN		
Premies	2.818	2.667
Uitgekeerde pensioenen	- 1.564	- 1.477
Afkopen	- 20	- 17
Uitgaven wegens overgedragen verplichtingen	- 233	23
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	- 101	- 101
Overige ontvangsten/uitgaven	104	104
TOTALE KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN	1.004	1.199
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Immateriële vaste activa	- 7	- 9
Materiële vaste activa	- 1	-
TOTALE KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	- 8	- 9
KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	40.241	45.266
Ontvangen direct beleggingsresultaat	2.384	2.216
Aankopen van beleggingen	- 44.797	- 47.477
Betaalde kosten van vermogensbeheer	- 135	- 136
TOTALE KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN	- 2.307	- 131
Netto kasstroom	- 1.311	1.059
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen	- 86	- 28
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	- 1.397	1.031

De mutatie in geldmiddelen bestaat uit de volgende balansposten:

Liquide middelen	2.871	5.126
Verplichtingen aan bancaire instellingen	- 1.043	- 1.901
Stand per einde boekjaar	1.828	3.225
Stand per einde vorig boekjaar	3.225	2.194
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	- 1.397	1.031

20 GECONSOLIDEERDE ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

GRONDSLAGEN ALGEMEEN

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk en zijn bindend voor groepsmaatschappijen.

GRONDSLAGEN VOOR DE CONSOLIDATIE

ALGEMEEN

In de consolidatie zijn betrokken Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek en Mn Services N.V., waarbij Mn Services de uitvoerder en vermogensbeheerder is van de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek. De consolidatie is verwerkt per 1 juli 2017. Dit is de datum van wijziging van de stemverhouding op de aandelen van MN.

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens opgenomen van entiteiten waarover zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen. De integrale methode van consolidatie wordt toegepast, waarbij intercompany transacties en onderliggende vorderingen en verplichtingen worden geëlimineerd. Door te consolideren wordt door de juridische vorm van het kapitaalbelang heen gekeken en wordt direct inzicht gegeven in de financiële positie van de groep als geheel.

In de consolidatie zijn de financiële gegevens van de deelneming MN voor 100% opgenomen. PMT heeft echter een 95,0% belang in het eigen vermogen van de deelneming doordat eind december 2021 een 100% belang in Stichting Administratiekantoor MN is verkregen. De door PMT benoemde bestuurders hebben, voor wat betreft besluiten over de wijze waarop het stemrecht op aandelen in Mn Services N.V. wordt uitgebracht, een absolute meerderheid van de stemmen in het bestuur van Stichting Administratiekantoor MN verkregen. Voor het belang van derden (5,0%) wordt een correctie gemaakt, zijnde het belang van derden in het resultaat.

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

OVERIGE ACTIVA

De post andere activa bestaat uit immateriële vaste activa, materiële vaste activa, financiële vaste activa, overlopende activa en liquide middelen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt gewaardeerd op historische kostprijs, bestaande uit verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en overige kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur en indien van toepassing van bijzondere waardeverminderingen. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Uitgaven voor ontwikkelingsprojecten worden geactiveerd als onderdeel van de vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat het project economische voordelen zal behalen en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Kosten van onderzoek worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa wordt gewaardeerd op historische kostprijs, bestaande uit verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en overige kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur en indien van toepassing van bijzondere waardeverminderingen. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van in gebruikname.

Financiële vaste activa

Voor de waardering van de deelneming N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakingen wordt verwezen naar de enkelvoudige jaarrekening.

De overige deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Overige vorderingen en overlopende activa

De overige vorderingen en overlopende activa omvatten onder meer de te vorderen premiebijdragen op werkgevers met een looptijd korter dan 1 jaar. De te vorderen premies zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij vervolgwaaordingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een voorziening voor mogelijk oninbaarheid.

Tevens is onder de overige vorderingen en overlopende activa een langlopende vordering opgenomen. Het betreft een annuïtaire vordering die bij de eerste verwerking is gewaardeerd tegen de reële waarde en bij de vervolgwaaording gewaardeerd is tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

De overige vorderingen zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij de vervolgwaaording gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorziening wegens oninbaarheid is in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen betreffen positieve rekening-courantposities bij bancaire instellingen die zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan ter vrije beschikking tenzij anders vermeld.

GROEPSVERMOGEN

Het groepsvermogen wordt in de enkelvoudige jaarrekening toegelicht onder de post Stichtingskapitaal en reserves.

Aandeel derden

Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen wordt gewaardeerd tegen het bedrag van het netto-belang in het netto-activa van de desbetreffende groepsmaatschappijen.

OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat uit andere voorzieningen.

Andere voorzieningen

De andere voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. De risico's en verplichtingen zijn in rechte afdwingbaar of betreffen een feitelijke verplichting, waarvan de omvang op redelijk betrouwbare wijze

kan worden geschat en waarbij uitstroom van liquide middelen noodzakelijk is. De andere voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contacte waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Onder de langlopende schulden worden schulden en vooruitontvangen bedragen opgenomen met een resterende looptijd van meer dan een jaar. Deze worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na de eerste verwerking tegen de geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde van de langlopende schulden wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

GRONDSLAGEN VOOR DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

AANDEEL IN RESULTAAT VAN NIET-GECONSOLIDEERDE ONDERNEMINGEN WAARIN WORDT DEELGENOMEN

Het resultaat op deelnemingen betreft het aandeel van de vennootschap in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen, alsmede het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de op verkrijgingsprijs gewaardeerde deelnemingen.

TOTAAL RECHTSTREEKSE MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

Het resultaat wordt gecorrigeerd voor het belang van derden.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

De geldmiddelen bestaan uit de mutatie van de posten Liquide middelen en Schulden bij bancaire instellingen (als onderdeel van Verplichtingen uit hoofde van beleggingen). De mutaties in het kasstroomoverzicht zijn indirect afgeleid uit de staat van baten en lasten en de balansmutaties.

21 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

(1) TOTAAL BELEGGINGEN

De post totaal beleggingen bestaat in zijn geheel uit beleggingen voor risico pensioenfondsen.

Voor een aanvullende toelichting op de totale beleggingen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

(2) VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post vorderingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen inzake Credit Support Annexen	359	10
Kortlopende vorderingen	271	215
TOTAAL	630	225

(3) OVERIGE ACTIVA

De post overige activa bestaat uit:

OVERIGE ACTIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Immateriële vaste activa	4	3
Materiële vaste activa	5	5
Financiële vaste activa	7	7
Overige vorderingen en overlopende activa	86	84
Liquide middelen	2.871	5.126
TOTAAL	2.973	5.225

Onder de post Financiële vaste activa zijn de deelnemingen van PMT en de Uitvoeringsorganisatie opgenomen. Het betreft het 100% belang van PMT in N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakken (€ 6 miljoen, 2020: ook € 6 miljoen) en het belang van de Uitvoeringsorganisatie in Techniek Nederland Verzekeringen (49,44%). Het belang wordt vanaf 2021 opgenomen onder de kortlopende vorderingen, aangezien op 17 december 2021 een verkoopovereenkomst is getekend, waarbij partijen hebben afgesproken dat de aandelen per 1 januari 2022 voor rekening en risico zijn van de koper (€ 1 miljoen, 2020: ook € 1 miljoen belang onder Financiële vaste activa).

De overige vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar. De eerste waarde benadert de reële waarde gegeven het kortlopende karakter van de overlopende activa.

De liquide middelen ad € 2.871 miljoen betreffen posities in rekening-courant bij bancaire instellingen, sight deposits, beleggingen in geldmarktfondsen en gelden van derden. De schulden in rekening-courant aan bancaire instellingen zijn verantwoord onder de verplichtingen uit hoofde van beleggingen. Het saldo van liquide middelen (actief) en schulden bij bancaire instellingen bedraagt € 1.828 miljoen (2020: € 3.225 miljoen).

De onder liquide middelen opgenomen gelden van derden zijn ultimo 2021 ontvangen en begin 2022 afgedragen. De ontvangen c.q. betaalde rente is verrekend. Aan de creditzijde van de balans zijn deze gelden opgenomen onder af te dragen gelden derden.

Onder de liquide middelen is een bedrag van € 15,3 miljoen niet vrij besteedbaar. Dit bedrag dient uit hoofde van de Wet op het financieel toezicht te worden aangehouden in verband met de kapitaalvereisten van de vennootschappen Mn Services Vermogensbeheer B.V. en Mn Services Fondsenbeheer B.V. Verder staat een bedrag van € 1,2 miljoen niet ter vrije beschikking in verband met afgegeven bankgaranties. Het resterende deel van de liquide middelen staan ter vrije besteding van de geconsolideerde entiteit.

Ultimo 2021 heeft PMT bij ING Bank N.V. een kredietfaciliteit van € 100 miljoen. Hiervan wordt ultimo 2021 geen gebruik gemaakt.

PASSIVA

(4) GROEPSVERMOGEN

Het verloop van het groepsvermogen is als volgt:

GROEPSVERMOGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
BEGINSTAND	- 3.781	- 787
Mutatie via de resultaatbestemming	10.178	- 2.994
	6.397	- 3.781
Beginstand aandeel van derden	6	5
Mutatie aandeel van derden	- 4	1
TOTAAL	6.399	- 3.775

Als gevolg van de consolidatie is het groepsvermogen € 2 miljoen hoger dan het eigen vermogen in de enkelvoudige balans. Het verschil betreft het aandeel van derden in het groepsvermogen.

De mutatie aandeel van derden bestaat uit resultaat aandeel derden, omzetting achtergestelde lening naar agio en overname certificaten PME.

(5) TECHNISCHE VOORZIENINGEN

De post technische voorzieningen bestaat in zijn geheel uit de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

Voor een aanvullende toelichting op de voorziening pensioenverplichtingen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

(6) OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat uit de voorzieningen Uitvoeringsorganisatie.

OVERIGE VOORZIENINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Voorzieningen Uitvoeringsorganisatie	5	2
TOTAAL	5	2

Het verloop van de voorzieningen Uitvoeringsorganisatie is als volgt:

VERLOOP VOORZIENING (X €1 MILJOEN)	2021	2020
BEGINSTAND	2	10
Dotatie ten laste van het resultaat	7	1
Vrijval ten gunste van het resultaat	- 2	- 6
Onttrekkingen	- 2	- 2
Mutatie	3	- 7
SUBTOTAAL	5	3
Reclassificatie naar kortlopende verplichtingen	-	- 1
TOTAAL	5	2

De voorziening Uitvoeringsorganisatie is als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken en heeft betrekking op:

- voorziening voor reorganisatie;
- voorziening inzake claims voortvloeiend uit geschillen met derde partijen;
- voorziening persoonsgebonden opleidingen voor personeelsleden;
- voorziening outplacement;
- voorziening langdurig zieken;
- voorziening inzake verlieslatend contract;
- voorziening inzake datatransport.

Er is een voorziening gevormd voor claims ter hoogte van € 0,2 miljoen. Deze is ter hoogte van het eigen risico. De inschatting is dat deze claim komend jaar zal worden afgewikkeld.

(7) LANGLOPENDE SCHULDEN

De post langlopende schulden bestaat uit de achtergestelde schulden en uit overige langlopende schulden.

LANGLOPENDE SCHULDEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Achtergestelde schulden	-	1
Overige langlopende schulden	5	6
TOTAAL	5	7

[8] VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Verplichtingen inzake Credit Support Annexen	4.334	9.699
Verplichtingen inzake derivaten	2.912	1.188
Bancaire instellingen	1.043	1.901
Kortlopende schulden	43	225
TOTAAL	8.332	13.013

[9] OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

Onder de post overige schulden en overlopende passiva zijn per 31 december opgenomen:

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-12-2020
Verschuldigde loonheffing	35	33
Handelscrediteuren	4	7
Af te dragen gelden van derden	5	9
Diverse schulden en overlopende passiva	25	25
TOTAAL	69	74

22 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Ultimo 2021 heeft PMT rondom de beleggingsportefeuille een aantal juridische procedures lopen in verband met gemiste rendementen. Op basis van de huidige inzichten en stand van zaken is de te claimen waarde onzeker (2020: ook onzeker) Uit voorzichtigheid zijn de claims in 2021 niet als vordering op de balans verantwoord.

Ultimo 2021 bedroegen de niet in de balans opgenomen beleggingsverplichtingen voor overige beleggingen € 2.784 miljoen (2020: € 2.894 miljoen). Deze verplichtingen zijn maximale bedragen die op basis van afgesloten contracten kunnen worden gevraagd te storten. De uiteindelijk hieruit voortvloeiende beleggingen zijn onzeker voor wat betreft werkelijke omvang en moment van opvragen. Voor 2021 geldt dat ten aanzien van de normportefeuille rekening is gehouden met de verwachte opvragingen in 2021. Daarnaast staan ultimo 2021 voor € 1.058 miljoen aan toekomstige verplichtingen uit in verband met vastgoedbeleggingen (2020: € 894 miljoen) en € 54 miljoen aan toekomstige verplichtingen inzake Bedrijfsleningenfonds (2020: € 64 miljoen). PMT heeft een commitment van € 3.500 miljoen afgegeven inzake hypotheekleningen. Hiervan is in 2021 € 3.475 miljoen opgenomen (2020: € 3.475 miljoen). Tenslotte heeft PMT een commitment afgegeven van € 2.000 miljoen inzake infrastructuur leningen (2020: € 2.000 miljoen). Hiervan is in 2021 € 749 miljoen opgenomen (2020: € 0 miljoen).

NIET IN BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN TEN BEHOEVE VAN ANDERE MAATSCHAPPIJEN

HUUROVEREENKOMST DEN HAAG

MN heeft een huurvereenkomst afgesloten voor de Zilveren Toren in Den Haag met einde looptijd 22 oktober 2028. De jaarlijkse huur bedraagt € 6,2 miljoen. Deze verplichting wordt jaarlijks geïndexeerd. De afgegeven bankgarantie voor de huur van het pand bedraagt € 1,2 miljoen. Er is geen sprake van een verplichting tot herstel na afloop van het gebruik van het gebouw.

DATA CENTER

Met ingang van 1 augustus 2019 heeft MN een overeenkomst met een ICT dienstverlener voor de dienst ICT-infrastructuur met 3 jaar verlengd. De kosten zijn afhankelijk van de werkelijk geleverde prestaties. De geschatte verplichting voor het komende jaar bedraagt circa € 1,9 miljoen.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Ook heeft MN een contract afgesloten inzake het gebruiksrecht van programmatuur met betrekking tot de nieuwe pensioenregeling. De overeenkomst is van toepassing tot en met 31 december 2023. De verplichting voor het komende jaar bedraagt € 3,25 miljoen. De verplichting in 2023 bedraagt eveneens € 3,25 miljoen.

MN beschikt vanaf 9 december 2019 over een achtergestelde kredietfaciliteit van € 21 miljoen die is verstrekt door Koopvaardij en certificaathouder PMT. De looptijd van deze kredietfaciliteit is 5 jaar (met de mogelijkheid van verlenging van maximaal 5 jaar). Voor deze kredietfaciliteit geldt dat over het niet opgenomen deel vanaf 1 januari 2020 een bereidstellingsprovisie verschuldigd is ter grootte van 50 basispunten per jaar, te voldoen per kwartaal achteraf. Ten behoeve van deze faciliteit is geen zekerheid gesteld.

OPERATIONELE LEASEVERPLICHTINGEN

Per 1 augustus 2015 is een mantelovereenkomst gesloten met het recht om lease- en huurcontracten aan te gaan voor het wagenpark. De overeenkomst loopt tot juli 2024. De onderliggende leaseovereenkomsten hebben een looptijd van maximaal vijf jaar, dan wel een maximum van 160.000 kilometers. De geschatte verplichting voor het komende jaar bedraagt € 0,5 miljoen leasekosten en € 0,1 miljoen overige kosten. De geschatte verplichting voor de periode één tot vijf jaar bedraagt € 0,8 miljoen leasekosten en € 0,2 miljoen overige kosten. De geschatte verplichting voor de periode langer dan vijf jaar is nihil.

23 RISICOPARAGRAAF

In de enkelvoudige jaarrekening zijn de risico's die PMT als pensioenfonds loopt toegelicht. In de geconsolideerde jaarrekening komt ook de financiële positie van het uitvoeringsbedrijf naar voren.

Het risicoprofiel van de groep wijzigt niet ten opzichte van het enkelvoudige risicoprofiel als gevolg van de consolidatie. De financiële risico's van de uitvoeringsorganisatie zijn in verhouding van beperkte omvang.

24 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

(10) PREMIEBIJDRAGEN (VAN WERKGEVERS EN WERKNEMERS)

De totale premiebijdragen in 2021 zijn € 2.826 miljoen (2020: € 2.678 miljoen).

Deze baten bestaan uit:

PREMIEBIJDRAGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Pensioenpremies	2.810	2.117
Premie VPL	-	545
Premie ANW pensioen	16	16
WAARDE 31 DECEMBER	2.826	2.678

(11) BELEGGINGSRESULTAAT VOOR RISICO PENSIOENFONDS

Het beleggingsresultaat bestaat uit:

BELEGGINGSRESULTAAT (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Beleggingsresultaat risico pensioenfonds	3.486	9.142
TOTAAL	3.486	9.142

BELEGGINGSRESULTAAT RISICO PENSIOENFONDS

Het beleggingsresultaat (op de fondsportefeuille) kan als volgt worden gespecificeerd:

BELEGGINGSRESULTAAT RISICO PENSIOENFONDS (X €1 MILJOEN)

BELEGGINGSCATEGORIE	2021				2020			
	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat
Direct vastgoed-beleggingen	80	211	-	291	78	- 12	-	66
Indirect vastgoed-beleggingen	154	1.088	- 5	1.237	143	- 561	- 5	- 423
Aandelen	529	5.566	- 8	6.087	457	903	- 9	1.351
Vastrentende waarden	1.142	- 1.559	- 31	- 448	1.118	291	- 28	1.381
Derivaten	432	- 6.740	- 1	- 6.309	309	5.727	- 2	6.034
Overige beleggingen	72	2.646	- 2	2.716	26	799	- 1	824
SUBTOTAAL	2.409	1.212	- 47	3.574	2.131	7.147	- 45	9.233
Toerekening algemene kosten aan beleggingsresultaat				- 88				- 91
TOTAAL				3.486				9.142

(12) OVERIGE BATEN

De post overige baten bestaat uit:

OVERIGE BATEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020	
Bedrijfsopbrengsten uitvoeringsorganisatie	103	104	
Opgelegde boete	7	7	
Interest	3	-	
Overige	7	-	
TOTAAL		120	111

LASTEN

(13) PENSIOENUITKERINGEN

De post uitkeringen is als volgt opgebouwd:

UITKERINGEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Ouderdomspensioen	1.180	1.104
Vervroegd ouderdomspensioen	119	121
Partnerpensioen	247	235
Wezenpensioen	4	4
ANW pensioen	15	15
SUBTOTAAL UITKERINGEN	1.565	1.479
Afkoopsommen	20	17
TOTAAL	1.585	1.496

(14) UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING

De kosten van de pensioenuitvoering ad € 109 miljoen (2020: € 105 miljoen) zijn exclusief de beleggingskosten. De beleggingskosten worden direct ten laste gebracht van het beleggingsresultaat (11).

De post uitvoeringskosten pensioenregeling is als volgt te splitsen (in duizenden euro's ten behoeve van benodigde specificatie):

UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING (X €1 DUIZEND)	2021	2020
Personeelskosten	104.513	107.228
Afschrijvingen	2.775	4.637
Vacatiegelden bestuurders en commissies	977	978
Vacatiegelden Verantwoordingsorgaan	118	107
Vacatiegelden Raad van Toezicht	81	88
Bijzondere waardeverminderingen	4.777	9.100
Overige kosten	83.194	74.225
SUBTOTAAL KOSTEN	196.435	196.363
Aan beleggingsresultaat toegewezen kosten	- 87.890	- 90.869
	108.545	105.494
TOTAAL	108.545	105.494

Het pensioenfonds heeft ultimo 2021 een eigen bezetting van 45 werknemers (2020: 40). Alle werknemers verrichten hun werkzaamheden in Nederland op de locatie van het fonds dan wel op decentrale locaties. Het fonds heeft naast het bestuur 21 beleidsbepalers of -adviseurs, 14 pensioenconsulenten (inclusief manager) en 10 medewerkers in overige ondersteunende functies.

De uitvoeringsorganisatie heeft gemiddeld 953 werknemers in dienst (2020: 979 werknemers) die allen hun werkzaamheden in Nederland uitvoeren.

Onder vacatiegelden staat de vergoeding voor het bestuur en commissies van het pensioenfonds. De vergoeding voor de bestuurders van de uitvoeringsorganisatie staat onder personeelskosten.

Onder overige kosten zijn de accountantskosten verantwoord. De accountantskosten zijn als volgt te splitsen naar soort:

ACCOUNTANTSKOSTEN (X €1 DUIZEND)	2021	2020
Onderzoek van de jaarrekening	169	181
Andere controlewerkzaamheden	1.840	99
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
TOTAAL	2.009	280

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij het fonds zijn uitgevoerd door Deloitte in 2021 en Ernst & Young Accountants LLP in 2020. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening en andere controlewerkzaamheden en op het betreffende boekjaar, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. Onder de honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening vallen de volgende diensten; de controle van de jaarrekening, DNB-jaarstaten, basisgegevens, normportefeuille en z-score. De andere controlewerkzaamheden hangen samen met de ISAE 3402-rapporten, de controle van de MN-beleggingsfondsen, de controle van de financiële jaarrapportages en verklaringen bij overige rapportages ten behoeve van opdrachtgevers van MN. Deze kosten zijn onderdeel van de totaal in rekening gebrachte MN-fees aan deze opdrachtgevers.

(15) MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

In 2021 is de voorziening pensioenverplichtingen met € 5.685 miljoen afgenomen (2020: € 15.537 miljoen toegenomen). De stijging van marktrente in 2021 leidt tot een daling van de voorziening met € 8.110 miljoen (2020: € 13.001 miljoen stijging). Door de wijziging van de UFR-methodiek stijgt de VPV met € 1.026 miljoen.

De voorziening wordt ultimo jaar in principe verhoogd met de toeslagen die primo het volgende verslagjaar zijn toegekend. De toeslagen worden toegepast als en voor zover de middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Het bestuur van PMT neemt hierover jaarlijks een besluit. Gezien de financiële positie van PMT zijn de pensioenen van enerzijds actieven en anderzijds niet-actieven en pensioengerechtigden ultimo 2021 niet verhoogd.

[16] MUTATIE OVERIGE VOORZIENING

De mutatie overige voorzieningen bestaat uit de mutatie voorziening VPL. In 2020 was de mutatie van de verplichting inzake VPL € 2.201 miljoen negatief. Per 31 december 2020 zijn de overgangsregelingen geëindigd en zijn de VPL-aanspraken toegevoegd aan de reguliere pensioenaanspraken voor deelnemers die hier recht op hadden. De voorziening VPL is ultimo 2020 toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen en daarmee nu onderdeel van de vaststelling van de dekkingsgraad.

[17] SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

De afhandeling van nieuwe waardeoverdrachten is afhankelijk van de hoogte van de beleidsdekkingsgraad. Vanaf 1 september 2019 liet de beleidsdekkingsgraad van PMT afhandeling van waardeoverdrachten niet meer toe. Sinds eind november 2021 is de beleidsdekkingsgraad weer boven de grens om waardeoverdrachten te kunnen af te handelen. Het saldo van rechten in 2021 bedraagt € 233 miljoen negatief (2020: € 23 miljoen positief). Het saldo van rechten bestaat uit € 108 miljoen inkomende en € 341 miljoen aan uitgaande waardeoverdrachten. Dit betreffen hoofdzakelijk waardeoverdrachten van kleine pensioenen.

[18] OVERIGE LASTEN

Onder de overige lasten zijn opgenomen:

OVERIGE LASTEN (X €1 MILJOEN)	2021	2020
Mutatie van de voorziening voor oninbare vorderingen	8	11
Overige	1	2
TOTAAL	9	13

[19] AANDEEL IN RESULTAAT VAN NIET-GECONSOLIDEERDE ONDERNEMINGEN WAARIN WORDT DEELGENOMEN

Het resultaat betreft het resultaat 2021 van Techniek Nederland Verzekeringen. Afgerond is het resultaat € 0 miljoen euro.

[20] BELASTINGEN

Deze mutatie betreft de belastingbate in het geconsolideerde resultaat van Mn Services n.v. Afgerond bedraagt de belastingbate € 2 miljoen euro negatief.

[21] TOTAAL RECHTSTREEKSE MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

Deze mutatie betreft het minderheidsbelang van aandeel derden in het geconsolideerde resultaat van Mn Services n.v. Afgerond is het resultaat € 1 miljoen.

25 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetennijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur vanaf januari 2021 in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Per 1 januari 2022 zal de tweede stap van deze aanpassingen worden geëffectueerd. De voorzieningen zullen hierdoor stijgen. Het effect op de dekkingsgraad wordt per 1 januari 2022 ingeschat op een daling van ongeveer 1,18%. Dit zal in de jaarrekening 2022 per 31 december 2022 worden verwerkt.

SITUATIE RUSLAND/OEKRAÏNE

PMT heeft op 8 maart 2022 besloten om – zodra de marktomstandigheden het toelaten – zijn aandelen in de bedrijven in Rusland te verkopen. Het besluit is genomen na een verkenning van de mogelijke gevolgen van verkoop. PMT wilde voorkomen dat met de verkoop de Russische bevolking zou worden geraakt in hun eerste levensbehoeften. Er waren echter geen instrumenten beschikbaar om dit na te gaan en deze afweging waar te maken.

Gezien de ernst van de situatie en de beperkte invloed op de situatie in Oekraïne is besloten om de aandelen van bedrijven in Rusland alsnog te verkopen.

De exposure naar Russische aandelen per 31 december 2021 was € 65 miljoen. Op 24 februari 2022 startte de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. De waarde van de aandelen per 28 februari 2022 betrof € 62 miljoen. Op 10 maart 2022 besloot PMT om de Russische aandelen waarin niet gehandeld kan worden af te waarderen naar € 0,00001. PMT volgt hiermee de aankondiging van MSCI van 9 maart 2022 om alle Russische aandelen uit de benchmark te halen en te waarderen op een koers van € 0,00001. Per 25 maart 2022 betreft de resterende exposure € 0,4 miljoen. In deze periode zijn geen Russische aandelen verkocht.

De exposure naar Oekraïense Staats- en bedrijfsobligaties per 31 december 2021 was € 250 miljoen. De waarde van deze obligaties per 28 februari 2022 betrof € 92 miljoen. Per 25 maart 2022 is dit licht gestegen naar € 94 miljoen. Het totaal aantal verkopen in deze periode bedroeg € 25 miljoen.

WAARDEVERLOOP AANDELEN RUSLAND EN OBLIGATIES OEKRAÏNE (X €1 MILJOEN)	31-12-2021	31-1-2022	28-2-2022	25-3-2022
Aandelen Rusland	65	62	28	-
Obligaties Oekraïne:ne	250	240	92	94

VERKOPEN AANDELEN RUSLAND EN OBLIGATIES OEKRAÏNE (X €1 MILJOEN)	01-2022	02-2022	03-2022
Aandelen Rusland	-	-	-
Obligaties Oekraïne	9	9	7

PMT had vóór het begin van deze crisis al geen Russische staatsobligaties meer, omdat Rusland niet voldoet aan de criteria die PMT aan opkomende landen stelt. PMT heeft geen aandelen in Oekraïne.

26 OVERIGE TOELICHTINGEN

SEGMENTATIEOVERZICHT PER 31 DECEMBER 2021	Pensioen- fonds	Uitvoerings- organisatie MN	Reclass	Eliminatie Deelneming MN	Eliminatie Intercompany	Geconsolideerd
ACTIVA						
Beleggingen voor risico pensioenfonds	106.751					106.751
Deelneming	45	-	-45			-
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	630					630
Overige vorderingen en overlopende activa	68	-	-68		-	-
Liquide middelen/Overige activa	2.805	101	113	-40	-6	2.973
TOTAAL	110.299	101	-	-40	-6	110.354
PASSIVA						
Groepsvermogen	6.397	42		-40	-	6.399
Technische voorzieningen	95.544					95.544
Overige voorzieningen	-	5				5
Langlopende schulden	-	5			-	5
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	8.320	12				8.332
Overige schulden en overlopende passiva	38	37			-6	69
TOTAAL	110.299	101	-	-40	-6	110.354
BATEN						
Premiebijdragen	2.826					2.826
Beleggingsresultaat	3.527		-81		40	3.486
Resultaat Deelneming	5			-5		-
Overige baten	17	192			-89	120
TOTAAL	6.375	192	-81	-5	-49	6.432
LASTEN						
Pensioenuitkeringen	1.585					1.585
Uitvoeringskosten	55	184	-81		-49	109
Mutatie technische voorzieningen	-5.685					-5.685
Mutatie overige voorzieningen	-					-
Saldo van rechten	233					233
Overige lasten	9					9
TOTAAL	-3.803	184	-81	-	-49	-3.749
RESULTAAT (VOOR BELASTING)	10.178	8	-	-5	-	10.181
Belastingen	-	-2				-2
RESULTAAT (NA BELASTING)	10.178	6	-	-5	-	10.179
RESULTAAT AANDEEL DERDEN				-1		-1
RESULTAAT (NA BELASTING)	10.178	6	-	-6	-	10.178

Zowel Pensioenfonds Metaal en Techniek als Mn Services N.V. verrichten hun werkzaamheden in Nederland. Gezien de geringe omvang van Mn Services N.V. is geen verdere gesegmenteerde toelichting nodig.

OVERZICHT VAN DE IN DE CONSOLIDATIE BETROKKEN SIGNIFICANTE KAPITAALBELANGEN

ENTITEITEN	VESTIGINGSPLAATS	BELANG	KERNACTIVITEIT
Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek	Den Haag	100	Bedrijfstakpensioenfonds
Mn Services N.V. (geconsolideerd)	Den Haag	95	Uitvoeringsbedrijf

Den Haag, 12 mei 2022

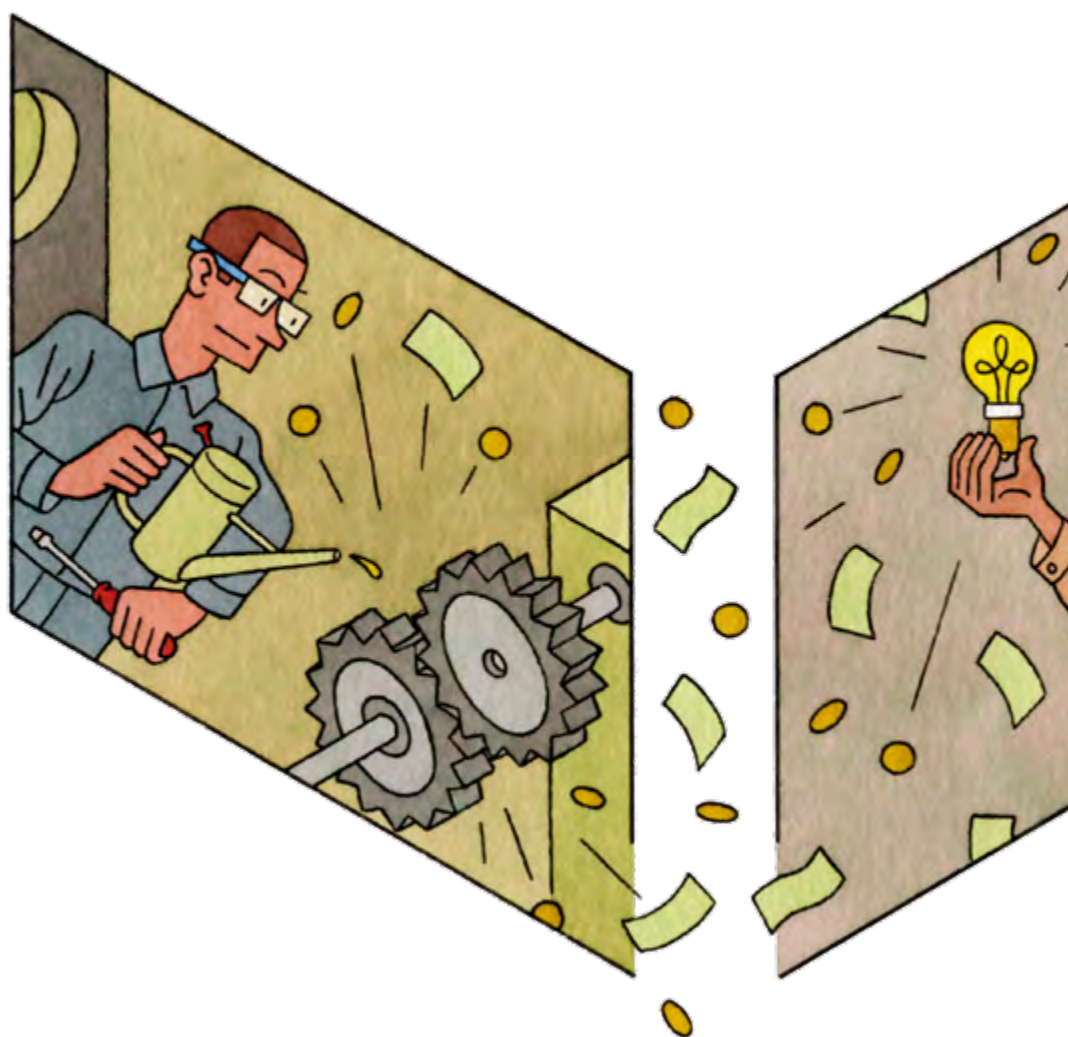
Het bestuur

J.P.M. Brocken,
voorzitter van werknemerszijde
M. Hulsegge
G.P.M.J. Roest

T.W. Troost,
voorzitter van werkgeverszijde
G.J.J. de Booij
R.J.B.M. Follon
A.A. Jaarsma
K. Merkus
A.J.C. de Ruiter

Namens de gepensioneerden:

J.J.P. Schouten
P.D. Amels

OVERIGE GEGEVENS 2021

STATUTAIRE REGELING

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel voor de verdeling van het resultaat 2021 is opgenomen onder de staat van baten en lasten.

Voorgesteld wordt om het resultaat van € 10.178 miljoen positief ten gunste te brengen van de algemene reserve. Dit voorstel is in de balans verwerkt.

ACTUARIËLE VERKLARING

OPDRACHT

Door Pensioenfonds Metaal en Techniek te Den Haag is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

ONAFHANKELIJKHEID

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Pensioenfonds Metaal en Techniek, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

GEGEVENS

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

AFSTEMMING ACCOUNTANT

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op 191 miljoen (0,2% van de technische voorzieningen). Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven 24 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

WERKZAAMHEDEN

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en het Vereist Eigen Vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangevane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

OOORDEEL

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk Vereist Eigen Vermogen, maar hoger dan het wettelijk Minimaal Vereist Eigen Vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het Vereist Eigen Vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het Minimaal Vereist Eigen Vermogen. Deze situatie bestaat voor acht achtereenvolgende jaareinden vanaf het eerste meetmoment van eind 2014.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Pensioenfonds Metaal en Techniek is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangevane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het Vereist Eigen Vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amstelveen, 12 mei 2022

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2021

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek te 's Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de enkelvoudige en geconsolideerde balans per 31 december 2021.
2. de enkelvoudige en geconsolideerde staat van baten en lasten over 2021.
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

INFORMATIE TER ONDERSTEUNING VAN ONS OORDEEL

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

MATERIALITEIT

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 480.000.000. De materialiteit is gebaseerd op circa 0,5% van het pensioenvermogen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur en de raad van toezicht overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 24.000.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Op verzoek van het bestuur hebben wij voor de controle van de vermogensbeheer- en pensioenuitvoeringskosten een lagere materialiteit bepaald, namelijk € 5.000.000, en zijn wij overeengekomen dat wij aan het bestuur en de raad van toezicht voor dit specifieke onderdeel geconstateerde afwijkingen boven de € 500.000 rapporteren.

REIKWIJDTE VAN DE GROEPSCONTROLE

Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek staat aan het hoofd van een groep van entiteiten, waaronder MN Services N.V. (hierna: “MN”). De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van PMT.

PMT kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan MN Services N.V. De stichting heeft het beheer van de beleggingen, de beleggingsadministratie en de pensioenadministratie uitbesteed aan uitvoeringsorganisaties welke onderdeel zijn van MN en daarmee de groep. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie die is verstrekt door deze uitvoeringsorganisaties.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door MN verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen inzake de voor de stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van MN, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de uitvoeringsorganisatie met vertegenwoordigers van de uitvoeringsorganisatie. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402 rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2021 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisatie.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

CONTROLE-AANPAK FRAUDERISICO'S

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening als gevolg van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, SIRA, sleutelfunctiehouder rapportages, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen welke gericht zijn op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude, hebben wij in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Op basis van deze werkzaamheden hebben wij de veronderstelde fraude risico's overwogen met betrekking tot het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur, inclusief of er indicaties zijn voor tendenties bij het bestuur die mogelijk risico's vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze fraude risico's zijn gericht op een evaluatie van de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen om deze risico's te beperken.

Wij hebben de interne-beleidsdocumenten en andere beschikbare informatie ten aanzien van fraude beoordeeld en om inlichtingen verzocht bij onder andere de leden van het bestuur en de sleutelfunctiehouders.

Wij hebben de interne-beleidsdocumenten en andere beschikbare informatie ten aanzien van fraude beoordeeld en om inlichtingen verzocht bij onder andere de leden van het bestuur en de sleutelfunctiehouders. Wij hebben tevens aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het toetsen van journaalboekingen, het beoordelen van schattingen op tendenties (inclusief een retrospectieve beoordeling van significante schattingen uit het vorige boekjaar) en de onderbouwing van de tijdens het opstellen van de financiële overzichten aangebrachte aanpassingen. Wij hebben forensisch deskundigen betrokken bij het opzetten en uitvoeren van de werkzaamheden. Onze inschatting van de risico's op een afwijking van materieel belang ten gevolge van fraude hebben niet geresulteerd in een kernpunt van de controle.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

CONTROLE-AANPAK NALEVING VAN WET- EN REGELGEVING

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de stichting door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, de met governance belaste personen en het lezen van notulen en rapporten van de sleutelfunctiehouders. Wij hebben forensisch deskundigen betrokken in deze evaluatie.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, naleving van het belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten. Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is PMT onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen' waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken. Gezien de aard van de activiteiten van PMT en de complexiteit van deze regelgeving, bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van PMT, voor de mogelijkheid van PMT om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Tenslotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

CONTROLE-AANPAK CONTINUÏTEIT

Onze verantwoordelijkheden, evenals de verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht, met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling wordt beschreven in het hoofdstuk “Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening” hieronder.

Bij het vervullen van onze verantwoordelijkheden hebben we werkzaamheden uitgevoerd waaronder het evalueren van de beoordeling door het bestuur van het vermogen van PMT om haar continuïteit te handhaven en het overwegen van de impact van financiële, operationele en andere omstandigheden.

De financiële positie van de stichting en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen is een belangrijk onderdeel van deze evaluatie. Op basis van deze procedures hebben we geen rapporteerbare bevindingen met betrekking tot het vermogen van PMT om haar continuïteit te handhaven.

DE KERNPUNTEN VAN ONZE CONTROLE

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle hebben wij met de organen belast met governance gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

BESCHRIJVING VAN HET KERNPUNT	DE WIJZE WAAROP DIT KERNPUNT DOOR ONS IS GECONTROLEERD
<p>WAARDERING VAN BELEGGINGEN WELKE GEWAARDEERD ZIJN OP BASIS VAN WAARDERINGSMODELLEN (ILLIQUIDE BELEGGINGEN)</p> <p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde.</p> <p>Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waarderingsmodellen wordt bepaald. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waarderingsonzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde marktprijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens.</p>	<p>Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de illiquide beleggingen beoordeeld; • Een retrospectieve analyse uitgevoerd ten aanzien van de nagekomen waarderingsmodellen. • Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen; • Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden; • Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen en waarderingsonzekerheid van de illiquide beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

BESCHRIJVING VAN HET KERNPUNT

In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva geeft Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek inzicht in de gehanteerde waarderingmethoden van de illiquide beleggingen. Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de toelichtingen 2 tot en met 7 van de jaarrekening en onder het risico marktwaardebepaling in de Risicoparagraaf.

Uit deze toelichting blijkt dat voor 76,3% van de beleggingen van het pensioenfonds de waardering is gebaseerd op directe marktnoteringen, voor 2,4% op basis van onafhankelijke taxaties, voor 7% op basis van netto contante waarde methodiek en voor 14,3% op basis van andere methoden.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

GEVOELIGHEDEN TEN AANZIEN VAN DE WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN

De technische voorziening, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds, betreft de belangrijkste verplichting in de balans van het pensioenfonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleids-dekkingsgraad.

De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Pensioenwet, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattingselementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen.

De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet.

Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 14 is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.

DE WIJZE WAAROP DIT KERNPUNT DOOR ONS IS GECONTROLEERD

ONZE OBSERVATIE BIJ DIT KERNPUNT

Wij achten de waardering van de illiquide beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De certificerend actuaaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten;
- De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderinggrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaaris;
- De rapportage van de certificerend actuaaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken;
- Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioen-aanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen;
- Vastgesteld dat de waarderinggrondslagen van de technische voorzieningen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

ONZE OBSERVATIE BIJ DIT KERNPUNT

Wij achten de waardering van de technische voorzieningen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2021 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- de overige gegevens
- het voorwoord, profiel, kerncijfers, verantwoording en toezicht, over PMT en de begrippenlijst.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

BENOEMING

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek vanaf de controle van het boekjaar 2021.

GEEN VERBODEN DIENSTEN

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang geleverd.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.

Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het bestuur en de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het bestuur op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan het bestuur en de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur en de organen belast met governance over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de organen belast met governance hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 12 mei 2022

Deloitte Accountants B.V.
Drs. M. van Luijk RA

BEGRIPPENLIJST 2021

BEGRIPPENLIJST

Actuarieel benodigde premie

De actuarieel benodigde premie geeft de actuariële waarde aan van de in te kopen pensioenaanspraken (zoals afgesproken in de uitvoeringsovereenkomst) op basis van de actuele rentetermijnstructuur (RTS).

Asset & Liability Management (ALM)

Het op elkaar afstemmen van de beleggingen, de verplichtingen en het premie- en toeslagbeleid (indexatiebeleid). Een ALM-studie wordt gebruikt om het meerjarig financieel beleid te optimaliseren uitgaande van verschillende economische scenario's.

ANW Pensioen

Vrijwillige overlijdensverzekering (keuze uit drie vaste pensioenbedragen), onderdeel van de pensioenregeling Metaal en Techniek.

Beleidsdekkingsgraad

Het voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden (zie ook 'Dekkingsgraad').

Benchmark

Een objectieve meetlat waarmee het beleggingsresultaat wordt vergeleken.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is het wettelijk kader aan eisen, normen en waarden voor goed pensioenfondsbestuur. De Code omvat eisen die aan pensioenfondsen worden gesteld op het gebied van transparantie, verantwoording, intern toezicht en zeggenschap.

Deelnemers en gewezen deelnemers

Mensen die actief pensioen opbouwen bij PMT en pensioengerechtigden (mensen die een pensioenuitkering ontvangen van PMT). Gewezen deelnemers zijn deelnemers die in het verleden pensioen hebben opgebouwd bij PMT, maar niet meer in de sector werkzaam zijn, ook wel ex-deelnemers genoemd.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan hoe 'gezond' een pensioenfonds is. Het is de verhouding tussen de bezittingen (vermogen) van een fonds en de pensioenverplichtingen: alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen (berekend volgens het Financieel Toetsingskader, gebaseerd op de risicovrije rente). Een dekkingsgraad van 100% betekent dat er voor iedere euro die betaald moet worden precies één euro in kas is. Het pensioenfonds kan dan – bij ongewijzigde marktomstandigheden – exact aan zijn huidige en toekomstige verplichtingen voldoen. Is de dekkingsgraad lager, dan is er een dekkingstekort.

Er zijn verschillende soorten dekkingsgraden waarmee de financiële positie van PMT wordt beoordeeld:

- Actuele dekkingsgraad
- Beleidsdekkingsgraad
- Vereiste dekkingsgraad
- Minimaal vereiste dekkingsgraad
- Premiedekking

De *actuele dekkingsgraad* wordt wekelijks bepaald en maandelijks gerapporteerd: elke maand wordt dan gekeken hoe de verhouding tussen het vermogen van het fonds en de pensioenverplichtingen ervoor staat. Deze dekkingsgraad wordt elke maand op de [website van PMT](#) gepubliceerd.

De *beleidsdekkingsgraad* is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Voor een pensioenfonds is de beleidsdekkingsgraad leidend. Op basis daarvan wordt bepaald of de buffers (zie de vereiste dekkingsgraad) van het pensioenfonds voldoende zijn.

De *vereiste dekkingsgraad* geeft aan hoeveel geld het pensioenfonds minimaal in kas moet hebben om nu en in de toekomst zijn verplichtingen te kunnen nakomen: de verplichtingen plus de buffer. Voor PMT bedraagt de vereiste dekkingsgraad (afgerond) 118,6%. Als de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad komt, heeft het pensioenfonds onvoldoende reserves in kas. Dat heet een reservetekort. Een pensioenfonds moet dan een herstelplan indienen bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Hierin moet worden aangegeven hoe het pensioenfonds binnen tien jaar herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

De *minimaal vereiste dekkingsgraad* geeft de benodigde buffer aan die nodig is om een onvoorwaardelijke verlaging te voorkomen. Als de beleidsdekkingsgraad hieronder komt, is er sprake van een dekkingstekort. Het fonds heeft dan te weinig vermogen om de pensioenen in de toekomst te kunnen uitkeren. Als de beleidsdekkingsgraad gedurende vijf jaar onder de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft, moet het pensioenfonds de opgebouwde pensioenaanspraken verlagen. Zoals vermeld, is hierop wederom een vrijstelling verleend door de minister.

De *premedekkinggraad* geeft aan in hoeverre de feitelijk betaalde premie in een jaar voldoende is om de nieuwe pensioenopbouw te financieren. Een premedekkinggraad van 100% betekent zodoende dat voor elke euro kosten van de opbouw er één euro premie wordt betaald.

De Nederlandsche Bank (DNB)

DNB verzorgt het onafhankelijk (prudentieel) toezicht op pensioenfondsen.

ESG

(in het Engels aangeduid als *Environmental, Social en Governance-criteria*)
Criteria op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur.

Franchise

Het bedrag dat bepaalt vanaf welk deel van het loon pensioenopbouw plaatsvindt.

Financieel Toetsingskader (FTK) / Nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK)

Het financieel toetsingskader is onderdeel van de Pensioenwet en stelt voorschriften aan premiehoogte en de omvang van de aan te houden reserves.

Gedempte kostendekkende premie

Dit is de kostendekkende premie die is vastgesteld uitgaande van een vorm van demping op basis van een methode om grote fluctuaties in de hoogte van de pensioenpremie te voorkomen. Zie ook de algemene definitie van 'kostendekkende premie'.

Generatiepact

Regeling met het doel om oudere medewerkers minder te laten werken tegen een gedeeltelijke financiële compensatie waardoor ruimte ontstaat om jongere medewerkers te werven.

Haalbaarheidstoets

PMT is verplicht jaarlijks een zogenoemde haalbaarheidstoets uit te voeren. Met deze toets wordt bepaald of - binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen - de verwachte pensioenresultaten worden behaald in verschillende economische scenario's over een periode van zestig jaar. Worden de grenzen overschreden, dan moet PMT met sociale partners in overleg treden over eventuele maatregelen.

Herstelplan

In een herstelplan staat hoe de dekkingsgraad zich gedurende de herstelperiode ontwikkelt om aan het einde van de voorgeschreven periode weer te voldoen aan de vereiste dekkingsgraad.

Hoogrentende waarden

Vastrentende waarden met een hoger risico, ook wel 'high yield' genoemd. Zie ook 'vastrentende waarden'.

Indexatie (toeslagverlening)

Het verhogen door het pensioenfonds van de al opgebouwde pensioenrechten voor het behoud van koopkracht. De pensioenuitkeringen worden dan periodiek – doorgaans jaarlijks – aangepast aan de stijging van het loon- of prijsniveau (inflatie). PMT maakt gebruik van de prijsindex. Bij PMT geldt een voorwaardelijke toeslagverlening: afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds bekijkt PMT jaarlijks of (gedeeltelijke) toeslagverlening kan plaatsvinden.

Integraal Risico Management (IRM) Framework

Het raamwerk van onder meer beleid, procedures en hulpmiddelen waarmee het integraal risicomangement wordt vormgegeven.

ISAE 3402

International Standard for Assurance Engagements: internationaal geaccepteerde auditingstandaard van het American Institute of Certified Public Accountants (aicpa). Met een ISAE 3402-verklaring wordt aangegeven dat het interne beheersproces adequaat is vormgegeven.

Kostendekkende premie (algemene definitie)

De premie die nodig is voor de inkoop van nieuwe pensioenverplichtingen, de opslag voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen, een kostenopslag en (eventueel) een premie voor voorwaardelijke toeslagverlening.

Matchingportefeuille

PMT deelt de beleggingsportefeuille op in een matchingportefeuille en een returnportefeuille. Met de matchingportefeuille wordt gewerkt aan het vermogen voor het nominale pensioen. Deze beleggingen hebben een relatief laag risico en een beperkt verwacht rendement. De matchingportefeuille bevat beleggingen die in waarde stijgen als de rente daalt. Dit is nodig om het renterisico te beperken.

Opbouwpercentage

Het opbouwpercentage is het percentage van de pensioengrondslag waarmee per deelnemings-/of dienstjaar de op te bouwen pensioenaanspraak wordt vastgesteld.

Overrendement

PMT hanteert een lange termijn doelstelling voor het overrendement van gemiddeld 1,5% per jaar. Dit betekent dat het rendement op de beleggingen op lange termijn jaarlijks gemiddeld 1,5% hoger moet zijn dan de verandering van de verplichtingen, gewaardeerd op marktwaarde.

Partnerpensioen (nabestaandenpensioen)

Levenslange uitkering aan een nabestaande partner, vanaf het overlijden van de deelnemer.

Pensioengrondslag

Het op hele euro's naar boven afgeronde deel van het pensioengevend jaarsalaris tot aan de salarisgrens minus de franchise. Indien de franchise gelijk is aan of hoger dan het pensioengevend jaarsalaris wordt de pensioengrondslag op nul gesteld.

Pensioenopbouw

Het bedrag c.q. percentage waarmee jaarlijks pensioen wordt opgebouwd voordat het tot uitkering komt.

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad geeft aan in hoeverre de feitelijk betaalde premie in een jaar voldoende is om de nieuwe pensioenopbouw te financieren. Een premiedekkingsgraad van 100% betekent zodoende dat voor elke euro kosten van inkoop van de opbouw er één euro premie wordt betaald. De berekening van de premiedekkingsgraad vindt als volgt plaats: het quotiënt van enerzijds de feitelijk betaalde premie (na aftrek van kosten) en anderzijds de actuariel benodigde premie op basis van de actuele rentetermijnstructuur (RTS).

Prijsindex

Het peil van de prijzen op 1 juli van enig jaar ten opzichte van 1 juli van het daaraan voorafgaande jaar, blijkens de CBS-opgave van de consumenten prijsindex voor alle huishoudens (afgeleid).

Private equity

Beleggingscategorie waarbij wordt geïnvesteerd in aandelen van niet-beursgenoteerde bedrijven.

Prudent person principe

Op grond van de prudent person regel in artikel 135 Pensioenwet moeten pensioenfondsen beleggen in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden. Dit wordt ook wel 'goed huisvaderschap' genoemd: pensioenfondsen moeten de ingelegde premies op een zorgvuldige manier beleggen.

Rekenrente

De door DNB gepubliceerde rente op basis waarvan de waarde van de voorziening pensioenverplichting wordt berekend.

Rendement

De directe en indirecte beleggingsopbrengsten. Dit kan zijn rente (bij obligaties), dividend (bij aandelen) of de vermeerdering of vermindering van de marktwaarde van de bezittingen van een pensioenfonds.

Rentetermijnstructuur (RTS)

Grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. De Nederlandsche Bank (DNB) publiceert elke maand de RTS (gebaseerd op de swapcurve) ten behoeve van de berekening van de hoogte van de verplichtingen door de Nederlandse pensioenfondsen.

Returnportefeuille

PMT deelt de beleggingsportefeuille op in een matchingportefeuille en een returnportefeuille. Met de returnportefeuille werkt PMT aan het vermogen voor een waardevast pensioen. Het toekennen van eventuele indexatie hangt (onder normale economische omstandigheden) dus nauw samen met de ontwikkeling van deze portefeuille. Het verwachte rendement op deze beleggingen is hoger dan het verwachte rendement op de matchingportefeuille. Daar staat een hoger risico tegenover.

Systematische Integriteitsrisico Analyse (SIRA)

Risicoanalyse op de integriteitsrisico's die PMT loopt.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De Ultimate Forward Rate is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel bestaat. Een Nederlandstalige benaming zou kunnen zijn de 'langstetermijnrente'.

Vastrentende waarden

Beleggingen waarvan de periodieke betalingen in de vorm van rente en aflossing contractueel zijn vastgelegd. De bekendste voorbeelden zijn obligaties van overheden (staatsobligaties) en bedrijven (bedrijfsobligaties).

Verplichtstelling

Regeling waarbij sociale partners uit een bedrijfstak aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vragen alle werknemers uit die bedrijfstak verplicht aan te laten sluiten bij een pensioenfonds uit de bedrijfstak.

Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

Het bedrag dat bij een pensioenfonds aanwezig moet zijn om samen met de in de toekomst nog te ontvangen premies aan de reeds bestaande pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Het betreft de contante waarde van alle verwachte toekomstige pensioenuitkeringen voortvloeiend uit de aanspraken van zowel actieven en gewezen deelnemers als pensioengerechtigden. In wettelijke context wordt hiervoor ook wel de term technische voorziening gebruikt. Het betreft de contante waarde van alle verwachte toekomstige pensioenuitkeringen voortvloeiend uit de aanspraken van zowel actieven en gewezen deelnemers als pensioengerechtigden. In wettelijke context wordt hiervoor ook wel de term technische voorziening gebruikt.

Waardevast pensioen

PMT streeft naar een zoveel mogelijk waardevast pensioen. Dat betekent dat PMT probeert om jaarlijks de pensioenen te verhogen op basis van de ontwikkeling van de inflatie, gebaseerd op de prijsindex zodat de koopkracht van de pensioenuitkeringen gelijk blijft. Dit is alleen mogelijk als de financiële positie van PMT dit toelaat.

Z-score

Een maatstaf voor de mate waarin het werkelijk rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een positieve z-score geeft aan dat het rendement hoger was dan dat van de normportefeuille. De performancetoets betreft de cumulatieve Z-score over de laatste vijf jaar.

Zuivere kostendekkende premie

Hiermee wordt de premie bedoeld die nodig is om de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst in dat jaar en voor de langere termijn na te komen. Deze premie bestaat kort samengevat uit de actuariel benodigde premie voor de inkoop van het onvoorwaardelijk deel van de uit de pensioenovereenkomst voortvloeiende pensioenverplichting, een opslag voor solvabiliteit en een opslag voor uitvoeringskosten. Zie ook 'gedempte kostendekkende premie'.

